

2019

ÅRSRAPPORT

Sammen får vi ting til å skje

Innholdsfortegnelse

Om banken

Konsernsjefen har ordet	4
Sentrale mål og strategier	6
Til stede	8
Viktige hendelser	9

Virksomheten

Organisering	11
Privatmarked	12
Næringsliv	15

Bærekraft

Bærekraft	19
GRI-indeks	54
Våre medlemsskap	57
Erklæring fra revisor	59

Styring og ledelse

Konsernledelsen	62
Styret	65
Tillitsvalgte	68
Eierstyring og selskapsledelse	69

MING

Egenkapitalbevis	82
------------------------	----

Finansielle resultater

Styrets årsberetning	85
Resultatregnskap	105
Balanse	107
Endring i egenkapital	108
Kontantstrømoppstilling	111
Noter til regnskapet	112
Analyse av regnskapet (konsern)	209
Erklæring i henhold til verdipapirhandellovens § 5-5	214
Revisjonsberetning	215

Om banken

Konsernsjefen har ordet

Vi har satt kursen mot 2023

Fredag 26. mai 2023 er det på dagen 200 år siden banken ble etablert, som Trondhjems Sparebank. Ifølge en studie gjort av McKinsey er gjennomsnittlig levetid på store selskaper i USA nå knapt 18 år, mot 61 år i 1958. Selv om trenden ikke er like sterk blant norske bedrifter, er det sjelden vi møter selskap som overlever i 200 år. Og ikke bare har vi overlevd. Vi har i 2019 levert tidenes beste resultat, kombinert med høyt utviklingstempo. SMN er derfor en ungdommelig 200 åring.

Mye av hemmeligheten har vært en organisasjon preget av sunn balanse mellom kontinuitet og fornyelse. Vi har også videreført vår egenart gjennom en helt spesiell eiermodell som kombinerer børs og samfunn. Samfunnets eierskap er i dag nesten 40 prosent om vi inkluderer eierskap via Sparebankstiftelsen SMN. Det betyr også at tilsvarende andel av utbyttet går tilbake til samfunnet.

Vi har gjennom vårt samfunnsutbytte bidratt til å bygge lokalsamfunn i hele regionen gjennom hele vår historie. Samfunnet som langsiktig eier har vært avgjørende for oppbyggingen av vår sterke posisjon i Midt-Norge. Eiermodellen er også sentral for å opprettholde bankens selvstendighet og videre vekst. Samfunnets eierskap og samfunnsutbyttet vil derfor løftes enda tydeligere frem mot jubileet i 2023. Det sterke resultatet vi har levert gjør det mulig å dele nesten en halv milliard kroner av utbyttet med samfunnet. 200 millioner kroner skal investeres i lokalsamfunnene i hele regionen bare i år. Resten går til Sparebankstiftelsen SMN som er samfunnets sparekonto som gjør det mulig å opprettholde eierskapet i SMN. Og lykkes vi med de finansielle målene vi har satt oss, vil vi investere opp mot en milliard kroner av samfunnutbyttet frem til og med 2023. Det vil også gi konsernet en markedsposisjon som er helt unik.

Samtidig har fornyelse vært avgjørende for utviklingen av banken. Den tradisjonelle bankdriften står i dag for omtrent en tredel av bankens 1600 ansatte, og vi er mindre avhengig av rentenettoen enn noen gang. Rundt halvparten av inntektene kommer i dag fra andre områder enn rentemargin. Dette ville ikke vært mulig om vi ikke våget å utvikle nye forretningsområder. Det nærmeste eksempelet er Regnskapshuset, som nå har nesten like mange ansatte som bankdriften og leverer solide bidrag til våre resultater. Sammen med EiendomsMegler 1 Midt-Norge, Finans Midt-Norge, SpareBank 1 Markets, Spire Finans og SMN Invest utgjør datterselskapene nå en produktbredde som gjør at vi er et komplett finanshus. Vi er allerede i gang med å få alle våre sterke fagmiljø på tvers i konsernet til å spille tettere sammen, og vil prioritere dette tungt gjennom neste år. Ett av våre fremste konkurransefortrinn er spisskompetansen vi har sittende i regionen, kombinert med kortreiste beslutninger.

Resultatet for 2019 er historisk i vår 200 år lange historie. 2,5 milliarder kroner i resultat etter skatt, med en egenkapitalavkastning på langt over målet på 12 prosent plasserer SpareBank 1 SMN helt i toppen som en av de best presterende bankene i landet. Med en utbyttegrad på drøyt 50 prosent, betaler vi derfor ut et rekordhøyt utbytte til eierne våre. Det er vi godt fornøyd med. Men vi har nå satt oss ambisiøse mål for å bli enda bedre. Konkurransen er skarp og treffer oss i alle deler av finanshuset. Vi skal derfor i løpet av 2020 ned på en årlig kostnadsvekst på inntil to prosent, slik at vi fortsatt skal kunne levere konkurransedyktige betingelser og god avkastning til eierne våre frem mot 2023.

De siste årene har vi satset tungt på teknologi og digital utvikling, både i egen virksomhet og sammen med andre. Det meste av vårt utviklingsarbeid har vi de siste 20 årene gjort sammen med de andre bankene i SpareBank 1-alliansen. Vipps, som allerede etter noen få år i drift har flere brukere enn Facebook i Norge, er

et resultat av samarbeid vi har med 124 andre banker. I 2020 vil vi øke innsatsen både i egen regi og sammen med andre betydelig, noe som manifesteres tydelig gjennom opprettelsen av en egen stilling i konsernledelsen med ansvar for digital utvikling.

Bankmarkedet endres raskt, og krever nye måter å jobbe på. Vi har lenge sett at stadig flere velger sin bankforbindelse gjennom kollektive tilbud i organisasjoner de er tilknyttet. Også vi er blitt utfordret av andre banker som har hentet kunder fra oss gjennom slike avtaler. Det gir derfor en solid plattform for vår videre vekst da vi sist sommer som en av to banker vant konkurransen om avtale for LO-medlemmer. Det er norgeshistoriens største bankavtale, og gir oss tilgang på knapt en million LO-medlemmer nasjonalt, hvorav 175.000 bor i Midt-Norge.

Fra og med i år vil bærekraft gjennomsyre hele forretningen i SpareBank 1 SMN. Dette er en betydelig satsing som forplikter. Litt forenklet kan vi si at bærekraft i stor grad har vært fagre ord på fine nettsider. Nå er tiden kommet for å fylle ordene med innhold, vel vitende om at det vil ha noen konsekvenser. Men vi tror at omkostningene av å la være vil være betydelig større.

SpareBank 1 SMN har levd med og for regionen i snart 200 år. Vi har nå satt kursen mot 200-årsjubileet i 2023. Vi skal posisjonere oss for ytterligere vekst, vi vil øke lønnsomheten i hele konsernet, og vi skal levere solide resultater som kommer både private eiere og samfunnet som vår største eier til gode.

Jan-Frode Janson
Konsernsjef

Sentrale mål og strategier

Visjon og verdier

Vår visjon handler om å skape energi, resultater, endring og utvikling. "Sammen får vi ting til å skje" er vår visjon. *Sammen* står først, og det er ikke tilfeldig. Det vi ønsker å få til kan vi bare lykkes med sammen med andre. Med kolleger, kunder, leverandører, partnere og andre gode krefter lokalt og regionalt. Vi vil bygge relasjoner og være på lag. *Får vi ting til å skje* handler om at vi skaper energi, resultater, endring og utvikling. Det skjer ting når vi kommer på banen.

Verdiene våre er:

Helhjerta: Det er herlig å være sammen med engasjerte folk, og ingenting er mer inspirerende enn å jobbe med helhjerta kolleger. Det er puls, kraft og lidenskap i et helhjerta menneske – for ikke å snakke om en bank full av slike.

Ansvarlig: Integritet, troverdighet, tillit, vidsyn og kunnskap er alle viktige egenskaper. Vi har oppsummert dem i ett ord: Ansvarlig. Å være ansvarlig er å si ja når det er riktig og nei når det er nødvendig.

Likandes: Vi er positive og lett å like. Vi er jordnære og ujålete. Vi er hel ved og på kundens parti. Folk velger en bank de liker. En som er likandes.

Dyktig: Dyktige folk har beina på jorda og trenger ikke å slå om seg med storslagne ord og begreper. De utstråler profesjonalitet og kompetanse uten å skape kunstig avstand. Dyktige folk vinner kundenes tillit.

Selskapene i SMN-konsernet har per i dag ulike visjoner og verdier. I arbeidet med ett SMN (se nedenfor) er felles visjon og felles verdier prioritert.

Ny strategi: Ett SMN

Styret vedtok i desember 2019 ny strategi for konsernet. Strategien beskriver konsernets overordnede ambisjoner og prioriteringer frem mot 2023.

SpareBank 1 SMN skal være det ledende finanshuset i Midt-Norge, og blant de best presterende i Norden. Konsernet skal skape finansielle verdier, bygge samfunnet i regionen og ta sin del av ansvaret for en bærekraftig utvikling.

SpareBank 1 SMN skal være blant de best presterende i Norden. Det innebærer:

- **Lønnsom** med 12 prosent egenkapitalavkastning
- **Solid** med ren kjernekapitaldekning på 16,9 prosent. Utdelingsgrad om lag 50 prosent
- **Effektiv.** Årlig kostnadsvekst i konsernet skal begrenses til 2,0 prosent innenfor eksisterende virksomhet
- **Styrket markedsposisjon.** Ambisjon om å være nummer 1 innen konsernets virksomhetsområder
- **Flere fornøyde kunder.** Ambisjon om å ha de mest fornøyde kundene innen alle virksomhets- og markedsområder

- **Stolte og engasjerte ansatte.** Ambisjon om å ha de mest engasjerte medarbeiderne i finansbransjen i Norge
- **Kvalitet** i alt vi gjør

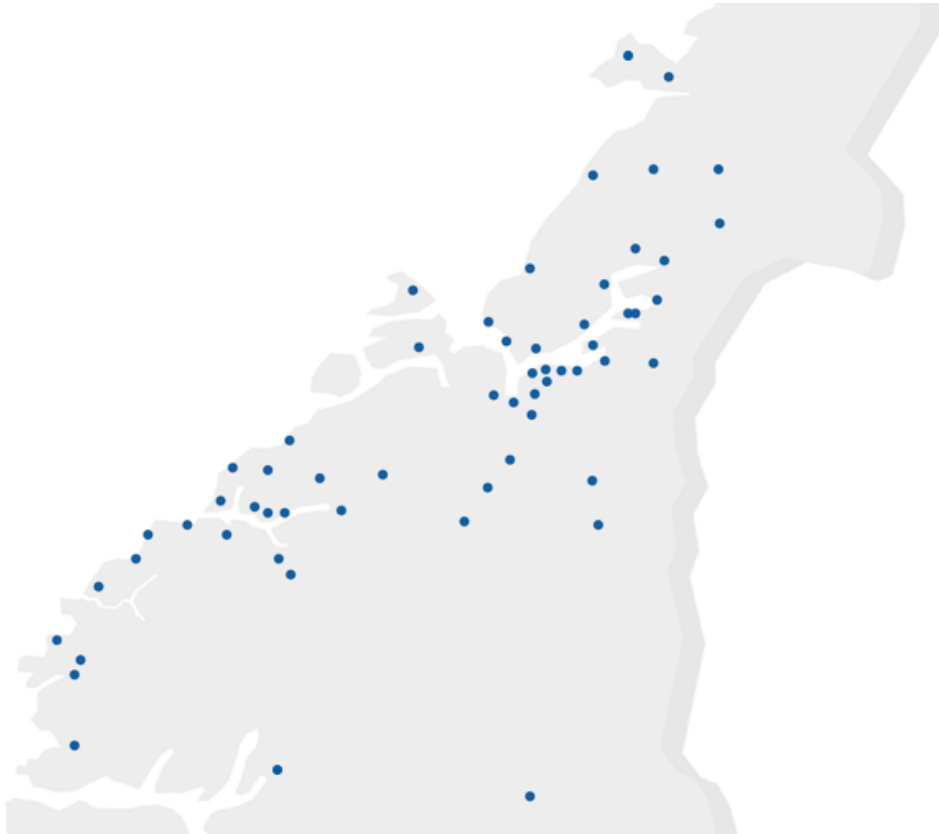
SpareBank 1 SMN skal bygge videre på sine sterke sider. Konsernet har levert høy avkastning over tid og har sterke kunderelasjoner. Fem strategiske prioriteringer løftes i strategiperioden:

- Skape ett SMN
- Øke digitaliseringen og bruk av innsikt
- Lede an i utviklingen av Sparebank-Norge
- Integrere bærekraft i forretningen
- Utnytte kraften i eiermodellen

For å realisere målene i konsernstrategien og øke konkurransekraften er det iverksatt et forbedringsprogram kalt Ett SMN. Dette er et omfattende program for lønnsomhetsforbedring gjennom økt synergiuttak, økte inntekter, kostnadseffektivisering og bedret kapitalutnyttelse.

Til stede

Vi satser på en kombinasjon av dyktige rådgivere på mange steder, og enkle og gode digitale løsninger. SpareBank 1 SMN-konsernet er til stede med nærmere 1600 ansatte fordelt på 80 kontor. Lokal tilstedeværelse og kortreiste beslutninger er vårt fundament.

Viktige hendelser

Første kvartal

- Overskudd på 401 millioner kroner etter skatt i fjerde kvartal 2018
- Bankens prosjekt Plastdugnaden 2018 kåret til årets beste samfunnsengasjement på Sponsor- og Eventforeningens årlige utdeling
- Representantskapet vedtar 5,10 kroner per egenkapitalbevis i utbytte etter 2018
- Kjell Bjordal gjenvelges som leder av styret for to år

Andre kvartal

- Overskudd på 1046 millioner kroner etter skatt i første kvartal 2019
- SpareBank 1 mest bærekraftige merkevare i finans ifølge Sustainable Brand Index
- Jan-Frode Janson overtar som konsernsjef etter Finn Haugan
- Møre og Romsdal fylkeskommune gjenvelger SpareBank 1 SMN som hovedbank
- DeBank (nå SpareBank 1 Spire Finans) integreres i SpareBank 1 SMN og tilbyr kjøp av faktura som nytt produkt i konsernet
- Moody's endrer ratingutsiktene for SpareBank 1 SMN fra Negative til Stable

Tredje kvartal

- Overskudd på 683 millioner kroner etter skatt i andre kvartal 2019
- LO velger SpareBank 1 SMN som en av to anbefalte banker på boliglån for sine nesten én million medlemmer
- SpareBank 1 SMN slutter seg til FNs prinsipper for ansvarlig bankdrift som en av fem norske banker
- Banken utsteder den første norske grønne seniorobligasjonen i Europa hvor fem milliarder kroner øremerkes utlån til bærekraftig næringseiendom, fiskeri og havbruk

Fjerde kvartal

- Overskudd på 488 millioner kroner etter skatt i tredje kvartal 2019
- I årets utgave av Konjunkturbarometer for Midt-Norge endrer banken prognosen for kommende år fra positiv til nøytral, men spår fortsatt høy aktivitet
- EiendomsMegler 1 Midt-Norge og BN Bank selger alle aksjene i BN Bolig til Eiendomsmegler Krogsvæn
- Astrid Undheim ansatt som ny konserndirektør med ansvar for teknologi og utvikling
- Lanserer grønne lån til privatkunder: Grønt boliglån, Grønt lån til energiltak og Grønt forbrukslån

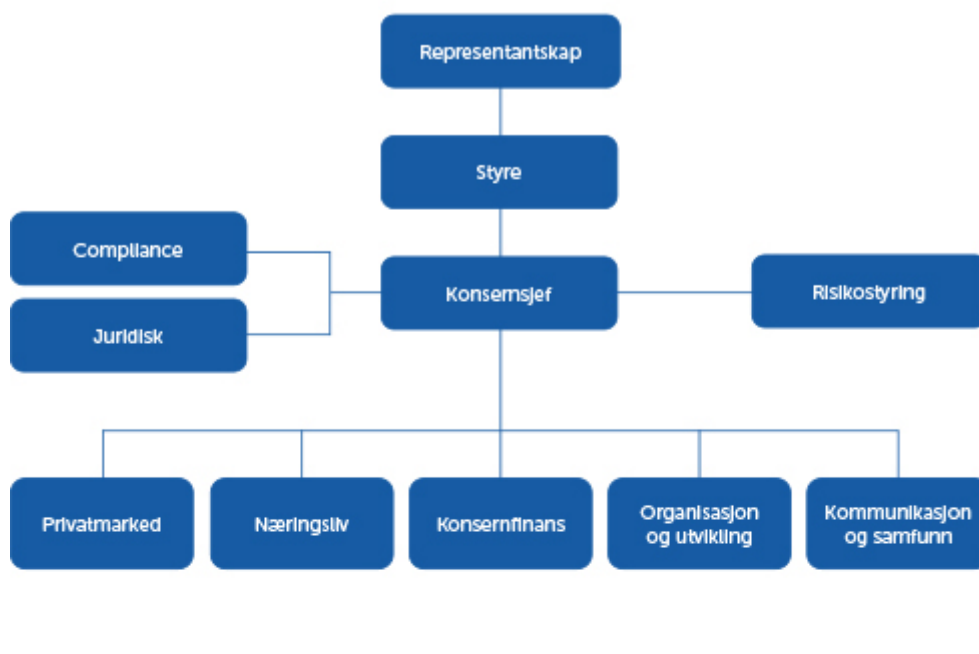
Virksomheten

Organisering

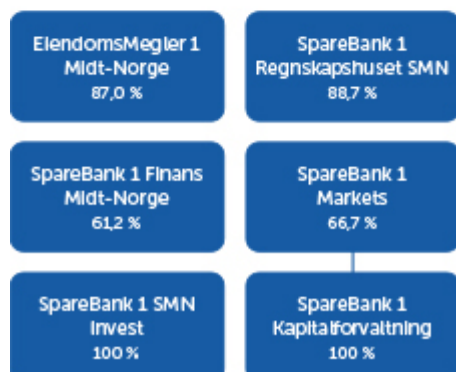
SpareBank 1 SMN er regionens ledende finanskonsern og en av seks eiere i SpareBank 1-alliansen. Hovedkontoret ligger i Trondheim og konsernet har med sine datterselskaper 1600 ansatte. SpareBank 1 SMN er en regional selvstendig sparebank med lokal forankring. Gjennom SpareBank 1-alliansen og egne datterselskaper har SpareBank 1 SMN sikret seg tilgang til konkurransedyktige produkter innen finansiering, sparing, forsikring, betaling samt eiendomsmegling, leasing, regnskapstjenester og kapitalmarkedstjenester. Bankens organisering bygger på følgende struktur:

Organisasjonsstruktur

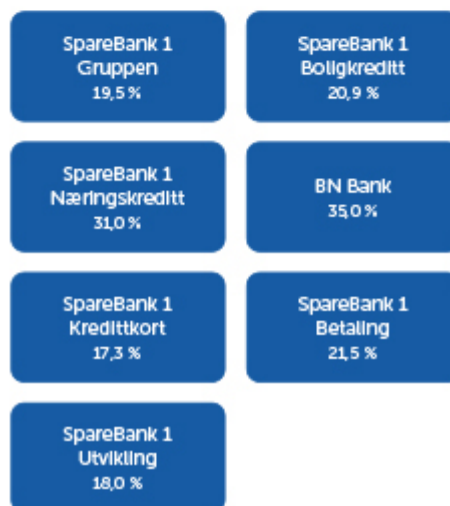

Finanskonsernet SpareBank 1 SMN

Datterselskaper

Tilknyttede selskaper

Privatmarked

Sammen med produktleverandører og datterselskaper tilbyr Privatmarked et bredt spekter av finansielle produkter og tjenester. Vår ambisjon er å gi kunder trygghet og oversikt, og være der når kundene trenger oss. I SpareBank 1 SMN skal vi sørge for å være best på å kombinere den lokale nærheten og den digitale enkelheten på en måte som utgjør en forskjell i folks hverdag og gjennom de ulike fasene av livet.

Vi har rådgivere som kan personlig økonomi, som bryr seg om kundene, og som gir kundene trygghet for at de gjør gode økonomiske valg. Vi er der når kundene møter nye økonomiske milepæler, enten det handler om å flytte ut eller inn, begynne eller slutte å jobbe, bli flere eller færre, forsikre det vi er glade i, eller hjelpe til med et prosjekt.

Vi jobber hardt for å ha bransjens beste digitale løsninger og vi er opptatt av nyskaping for å utvikle våre tjenester og gjøre våre tjenester mer tilgjengelig. I 2019 var 48 prosent av salget i Privatmarked digitalt, noe som representerer en stor endring i kundedadferd. Vi ser samtidig styrken i en lokal tilstedeværelse som gir kunden mulighet til å møte oss for helhetlig rådgiving, og til å oppleve at vi er noe mer enn summen av våre produkter. Gjennom et godt samspill mellom digitale løsninger, kundesenter og lokal tilstedeværelse skal vi hjelpe kundene å ta gode økonomiske valg.

I tillegg til å følge bransjens normer og krav til god rådgivingsskikk skal vi som bank også bidra med kunnskap og innsikt som bringer stadig bedre og mer relevant service- og rådgivingsinnhold til våre kunder.

Kunder og markedsposisjon

SpareBank 1 SMN har gjennom 2019 styrket sin posisjon som den ledende aktøren innenfor alle kundegruppene og alle produktområdet i privatmarkedet.

Virksomheten har en sterk posisjon hos kundene med god utvikling i kundetilfredshet. Samspillet med datterselskaper og næringslivsdivisjonen er viktig for Privatmarked for å nå målene om fortsatt vekst.

I september ble vi valgt som en av to avtalebanker til LO på boliglån og dette førte til stor etterspørsel som ga oss en vekst på 5,9 prosent for året under ett. LO-avtalen gir oss tilgang til over en million LO-medlemmer, og det er knyttet store forventninger til veksten i dette segmentet også i 2020. Vi oppnådde også en god innskuddsvekst på 4 prosent. Innskuddsveksten er et resultat av høy aktivitet for å sikre at alle kunder har sine lønns- og brukskonti hos oss, og et bevisst ønske fra mange nye lånekunder om også å benytte oss som dagligbank.

Finansiell utvikling

Samlet resultat før skatt for Privatmarked ble 1270 millioner kroner.

Det har i 2019 vært en vekst i låneporteføljen innenfor Privatmarked på 5,9 prosent. Vekst i porteføljen er i stor grad knyttet til nye lånekunder fra andre banker, men også refinansiering av lån i eksisterende portefølje. Den store veksten siste halvår kommer i stor grad fra nye LO-kunder, og gjennom LO-avtalen får banken også flere nasjonale kunder. Utviklingen i salget av breddeprodukter har vært på nivå med resultatene året før.

Vi ser en økning i antall kunder i mislighold, og volum i mislighold har økt sammenlignet med foregående år. Flere kunder sliter nå med å overholde sine gjeldsforpliktelser. Dette gjelder både boliglån og usikrede kreditter. Etter innføringen av gjeldsregisteret i juli 2019 har vi sett en dobling i antall avslagssaker. Dette

indikerer at de opplysninger vi nå får tak i om kundenes samlede gjeld, bidrar til at vi gjør mer kvalifiserte kredittvurderinger. Vi vurderer at vi har god kontroll på risikoen i utlånsporteføljen og tap fra utlån og garantier i 2019 er på et lavt nivå med 32 millioner kroner. Ved utgangen av året har vi god etterlevelse av både boliglånsforskriften og forbrukslånsforskriften. Rådgivere og ledere i divisjonen har sørget for en utvikling med en sunnere innvilgelse av lån gjennom året som har gått. Det er jobbet systematisk i alle deler av kredittprosessen – med innvilgelse, oppfølging og avvikling.

Salget øker i digitale kanaler

Vi skal være best på å kombinere den lokale nærheten og den digitale enkelheten.

Nelly S. Maske, konserndirektør, organisasjon og utvikling

Forventninger til 2020

Den globale veksten viser flere tegn til nedgang som igjen kan bety redusert vekst også for den åpne norske økonomien. Det går fortsatt godt i norsk økonomi, men veksttoppen synes å være nådd. Vi legger til grunn en forventning om fortsatt stabil, lav arbeidsledighet og en stabil styringsrente. Gjeldsveksten til norske husholdninger har avtatt noe de siste par årene, og kan bety sterkere konkurranse om boliglånskundene. For 2020 er det forventet en markedsvekst (K2) på om lag fem prosent.

Også husholdningene vil bli påvirket av den betydelige omstillingen vi står overfor for å nå klimamålene. På den ene siden kan dette være en trussel for vekst og finansiell stabilitet fordi investorer og forbrukere endrer sine preferanser. På den andre siden vil omstillingen gi forretningsmuligheter. SpareBank 1 SMN må håndtere og prise klimarisiko riktig, og samtidig utvikle nye produkter og tjenester.

Det har de siste årene vært store endringer og innstramminger i det regulatoriske rammeverket til norske banker. Denne utviklingen forventes å fortsette, og er noe vi må ta høyde for i bankens innretning framover. Det området det er knyttet størst spenning til i inngangen til 2020 er sparing. Innføring av MIFID2 vil medføre endringer i bankenes forretningsmodeller og SpareBank 1-bankene vil i løpet av 2020 lansere nye kundetilbud både i digital og betjent kanal.

Til tross for utsikter om lavere vekst har vi satt oss ambisiøse vekstmål for 2020, der LO selvfølgelig er den store drivkraften. Høy vekst er viktig for å forsvare de investeringene banken de siste årene har gjort i digitale kanaler og for å fortsette denne utviklingen.

Vi planlegger med relativt stabile innskuddsmarginer, selv om vi også registrerer en diskusjon på bankenes praksis med høyere marginer på innskudd versus utlån.

En digital bank med en personlig signatur

2019 ble nok et år som bekrefter at vår strategi om å være en totalleverandør av finansielle tjenester, som kombinerer enkle digitale løsninger med dyktige rådgivere, treffer privatkundene godt. Kundene stiller stadig flere krav til oss som bank, og vi ser også at disse kravene endrer seg ut fra behov, situasjon og livsfase. Derfor tilbyr vi flere produkter og tjenester i flere kanaler enn noen gang.

Å skape gode kundeopplevelser er vår viktigste oppgave. For oss handler dette om å kjenne kunden, være relevant og gi gode råd når kunden trenger det. Vi bygger effektive digitale tjenester som gjør livet enkelt for familien i hverdagen, gjør produkter og tjenester enkelt tilgjengelig, og tilbyr kompetent rådgivning i mer krevende situasjoner som dukker opp i kundens liv.

Vi satser fortsatt på sterk lokal tilstedeværelse. I 2019 åpnet vi et nytt kontor på Moholt i Trondheim og samlet vår aktivitet i denne bydelen. Dermed har vi tilsammen 46 lokasjoner i vår region der vi tilbyr rådgiving. I tråd med overgangen til en mer digital hverdag og færre henvendelser relatert til dagligbank (betaling) og service, og et fortsatt økende behov for rådgiving, ser vi behov for å tilpasse åpningstidene i vårt kontornett. Kundeservice blir i større grad ivaretatt gjennom gode digitale løsninger, og da oftere og oftere i kundenes mobilbank, chat eller kundesenter.

Vi har i løpet av 2019 videreutviklet vårt CRM-system med fokus på å sikre en god kundeopplevelse på tvers av bankens kanaler. Kundene skal oppleve at vi er oppdatert på deres kundeforhold og kontakt de har hatt med oss, uavhengig av hvordan denne ble gjennomført.

I september ble det nye betalingsdirektivet PSD2 innført. Med det kan norske bankkunder samle sine betalingskonti i en felles oversikt. Så langt har flest kunder valgt å legge til Conti fra andre banker i våre digitale flater, men med PSD2 åpnes døren til et mer åpent bankmarked, og vi forventer at dette vil føre til en skjerpet konkurransesituasjon.

2020 venter på oss med nye, spennende muligheter. Vi skal fortsette å gripe mulighetene og gi kundene bedre råd. Gi ansatte mestring og en spennende jobbhverdag som vil gi eierne god avkastning.

Privatmarked	2019	2018
Innskudd	41,6 mrd	40,0 mrd
Utlån	119,4 mrd	112,7 mrd
Antall kunder	226.000	223.000
Antall årsverk	353	316
Resultat før skatt	1.270 mill	1.206 mill

Næringsliv

I forretningsområdet Næringsliv tilbys finansiering av investeringer og drift, rådgiving, betalingsformidling innland og utland, sikring av rente- og valutaforretninger, plassering av overskuddslikviditet, forsikring av personer samt bygg og løsøre til næringslivet. Mye av virksomheten skjer i tett samhandling med Privatmarked, SpareBank 1 Markets samt datterselskaper og tilknyttede selskaper som tilbyr leasing, factoring samt regnskap- og rådgivingstjenester. Virksomheten er fysisk lokalisert i hele bankens markedsområde for å sikre nærhet til kundene. Forretningsområdet har enheter med spesialisert bransje- og produktkunnskap.

Banken er IRB-godkjent og benytter avansert IRB-metode for beregning av kapitalkrav og kredittrisiko. Banken har gode kredittmodeller, prosesser og verktøy samt organisering av bransjekompetanse som sikrer god kunnskap og styring av låneporteføljen. Dette skal medvirke til at videre vekst skjer i tråd med bankens ansvar som regional markedsleder samtidig som eksponert risiko er i overensstemmelse med bankens kredittstrategi. Sammen med de andre bankene i SpareBank 1-alliansen legges det ned betydelige ressurser i stadig utvikling og forbedring av kredittmodellene.

Kunder og markedsposisjon

I 2019 ble det registrert 1015 nye næringslivskunder. SpareBank 1 SMN har en markedsandel på ca. 35 prosent i bedriftsmarkedet i regionen, målt i antall kunder. I tillegg betjener banken en rekke kunder innen forretningsområder som forsikring, kapitalmarked, leasing, factoring og regnskapsførsel. Næringslivet i Trøndelag og Møre og Romsdal preges av et stort antall små og mellomstore bedrifter. Denne strukturen gir klare føringer for bankens organisering av virksomheten.

Direktebank Bedrift gir kundene god oppfølging og relevant rådgiving i valg av produkter og tjenester samt bruk av digitale tjenester. I egen kundetilfredshetsmåling scorer Direktebank Bedrift svært høyt på områder som kompetanse, service, informasjon og initiativ.

Finansiell utvikling

Næringsliv økte inntektene med nær 50 millioner kroner til 1,25 milliarder i 2019. Inntektene genereres fra positiv utvikling innenfor alle forretningsområder, men spesielt fra økte innskuddsmarginer og økte garantiprovisjoner. Inntektene fra forsikring (skade og liv) øker og stadig flere bedrifter ser verdien av å samle sine finansielle tjenester hos en lokal leverandør som tilbyr lokal kompetanse på alle produktområder.

I takt med digitalisering av våre produkter og tjenester har Næringsliv redusert antall ansatte og derigjennom kostnadene på forretningsområdet. Det er høyt fokus på digitalisering av produkter og prosesser og det jobbes kontinuerlig med effektivisering av arbeidsprosesser.

Siden 2014 har oljeprisnedgang medført en vesentlig forverring av utsiktene til selskapene som jobber innenfor olje og offshore. Vi har derfor bokført en del tap mot dette segmentet. I all hovedsak er nedskrivningene relatert til en portefølje av offshoreservice fartøyer. Det er liten smitteeffekt av lav oljepris til andre næringer, og tap og mislighold på øvrige deler av porteføljen er derfor lave.

Full fokus på SMB

I 2020 skal vi bidra til å øke selvbetjeningsgraden og gi mer rådgivning i digitale kanaler.

Vegard Helland, konserndirektør næringsliv

Løfter bærekraft høyere opp

Banken legger stor vekt på å ha næringslivsrådgivere med praktisk forretningsforståelse. For 2020 blir kompetansekravene innen bærekraft prioritert.

Banken vil i løpet av året foreta ESG-klassifisering av utlånsporteføljen, gjøre risikovurderinger innen hver bransje som implementeres i bankens kredittmodeller og ikke minst tilføre den enkelte kunde nødvendig rådgivning for å bevege banken mot klimanøytralitet. Rente på lån og innskudd vil i større grad bli brukt som så vel belønning som straff avhengig av kundenes evne til å implementere bærekraftsmålene i egen forretning.

Næringsliv arbeider systematisk med rekruttering av nye kunder og alle kunderådgiverne har egne mål for kunderekruttering. Arbeid med kontinuerlig forbedring er sentralt for å friggi tid til kunderådgiverne slik at deres primære hovedoppgave blir å ivareta eksisterende kunder og rekruttere nye. I 2019 vil vi fortsette å fokusere på SMB-segmentet slik at konsentrasjoner mot enkelt næringer eller enkeltkunde grupperinger reduseres.

Løsningen ligger i nærhet til dyktige rådgivere i banken kombinert med utvikling av nye digitaliserte løsninger som gjør det enklere å utføre dagligbank tjenester og som frigjør tid og ressurser for god rådgiving og skreddersydde løsninger for kunden. Banken har i samarbeid med øvrige banker i SpareBank 1-alliansen utviklet nye digitale tjenester for næringslivet. Dette foregår i et innovasjonsmiljø som har til hensikt å utvikle konsepter, produkter og tjenester som til enhver tid er tilpasset behovene til små og mellomstore bedrifter og gjøre hverdagen enklere for disse.

Det jobbes kontinuerlig med å tilpasse vår kundeflate til det næringslivet etterspør av informasjon. I 2020 skal vi bidra til å øke selvbetjeningsgraden og gi mer rådgivning i digitale kanaler.

Banken har mål om å redusere tapene i forhold til de nivåer vi har sett i 2019. Sammen med et lønnsomhetsforbedringsprogram for forretningsenheten, vil dette bedre resultatet og den risikojusterte avkastningen. Banken er fortsatt beredt til å ta nødvendige grep for å møte problemer som eventuelt måtte dukke opp innen olje og offshore. I tett samarbeid med kundene tilstreber banken å finne løsninger som ivaretar felles interesser under de til enhver tid rådende konjunkturer. Således vil Næringsliv opprettholde kapasitet og kompetanse og på lang sikt vil være nær og dyktig med sine finansielle tjenester.

Selv om makrobildet er usikkert på overordnet nivå, er utfordringene ulik i de bransjene bankens kunder er eksponert i. Banken publiserte også i 2019 et eget konjunkturbarometer for Midt-Norge som tar pulsen på de

viktigste bransjene i regionen i tillegg til å lage prognoser for økonomisk vekst i våre to fylker. Etter to intense år i midtnorsk næringsliv er det mer usikkert om tempoet kommer til å bli like høyt i 2020. Derfor endret vi prognosen for kommende år fra positiv til nøytral, men vi tror fortsatt på høy aktivitet.

Næringsliv	2019	2018
Innskudd	42,8 mrd	39,2 mrd
Utlån	40,2 mrd	40,5 mrd
Antall kunder	15.000	15.000
Antall årsverk	158	148
Resultat før skatt	765 mill	744 mill

Bærekraft

Bærekraft

Ansvarlig finanshus

Hovedområder i vårt bærekraftsarbeid

A: LIKE RETTIGHETER

B: FINANS FOR ALLE

C: STIMULERE INNOVASJON OG UTVIKLING

D: BÆREKRAFTIG RÅDGIVING

E: FOREBYGGE ØKONOMISK KRIMINALITET

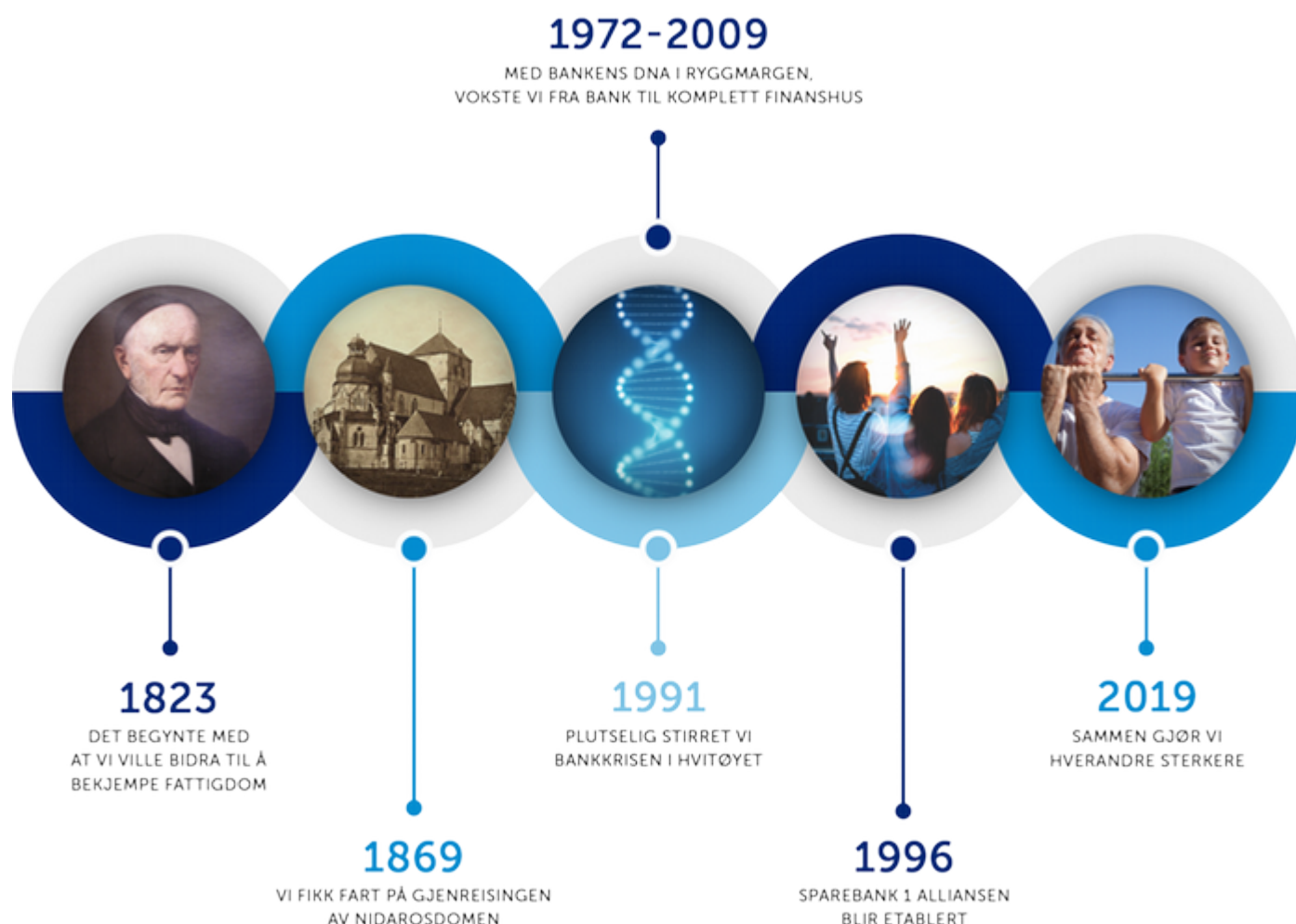
Hva har preget SpareBank 1 SMN i året som gikk?

I 2019 har SpareBank 1 SMN endret seg mer enn vi kunne forutse da året startet. Vi har styrket oss som finanshus gjennom oppkjøpet av DeBank, fusjonen med Fremtind og flere oppkjøp i Regnskapshuset. I tillegg gir LO-avtalen et solid fundament for videre vekst.

Parallelt med dette har vi intensivert vårt systematiske arbeid med bærekraft. Utstedelsen av vår første grønne obligasjon og signeringen av FNs prinsipper for ansvarlig bankdrift var to milepæler i 2019.

ESG er et internasjonalt samlebegrep som står for «environment, social and governance». Positiv utvikling i vår ESG-rating bekrefter at vi er på rett vei.

Det inspirerer og motiverer oss. Vi går på jobb hver dag for å utgjøre en forskjell for folk som bor og driver næringsvirksomhet i regionen. I vår bærekraftsrapport kan du lese mer om hva vi har gjort i året som har gått.

Historien om SpareBank 1 SMN

1823 | Det begynte med at vi ville bidra til å bekjempe fattigdom

Året var 1823. Det var mye fattigdom og nød i landet. Samfunnet trengte en velgjørende innretning og 44 av Trondhjems fremste menn reiste kapital til et grunnfond – for å starte en sparebank. Til sammen ga de 1596 spesidaler og Trondhjem Sparebank ble stiftet, med en eiermodell som tok samfunnsansvar fra dag én.

Trondhjem Sparebank ble etablert 26. mai 1823, med følgende formålsparagraf:

«stimulere allmuen til sparing slik at den mindre formuende kan have noget at tage til, med at begynde en næringsvei, inntre i ekteskap, på nødens dag eller den besværlige alderdom.»

Bankens første leder var Jacob Roll, og han ble senere byens første ordfører. I løpet av de neste hundre årene ble det startet sparebanker over hele regionen. Slik starter historien om det som skulle bli mer enn en bank – og veien fram til det som i dag er SpareBank 1 SMN.

1869 | Vi fikk fart på gjenreisningen av Nidarosdomen

Det ble tidlig en praksis å bruke av bankens overskudd til å støtte gode prosjekter i regionen. I 1869 lå Nidarosdomen delvis i ruiner etter branner og dårlig vedlikehold. Det var mye fram og tilbake om hvem som

skulle ta ansvar for å gjenreise nasjonalhelligdommen. Da sa representantskapet i Trondhjem Sparebank at hvert år, de neste ti år, skulle de sette av 3000 spesidaler til gjenreising av Nidarosdomen – med en viktig forutsetning – at staten kom med 7000 spesidaler hvert år.

Da ble det fart i sakene! Ikke bare med restaureringen, men det førte også til at Nidarosdomkirkes restaureringsarbeider ble etablert. Og i 2019, da Nidarosdomkirkes restaureringsarbeider feiret 150-årsjubileum, kjente vi litt på det: At vi har vært med på å få dette til å skje.

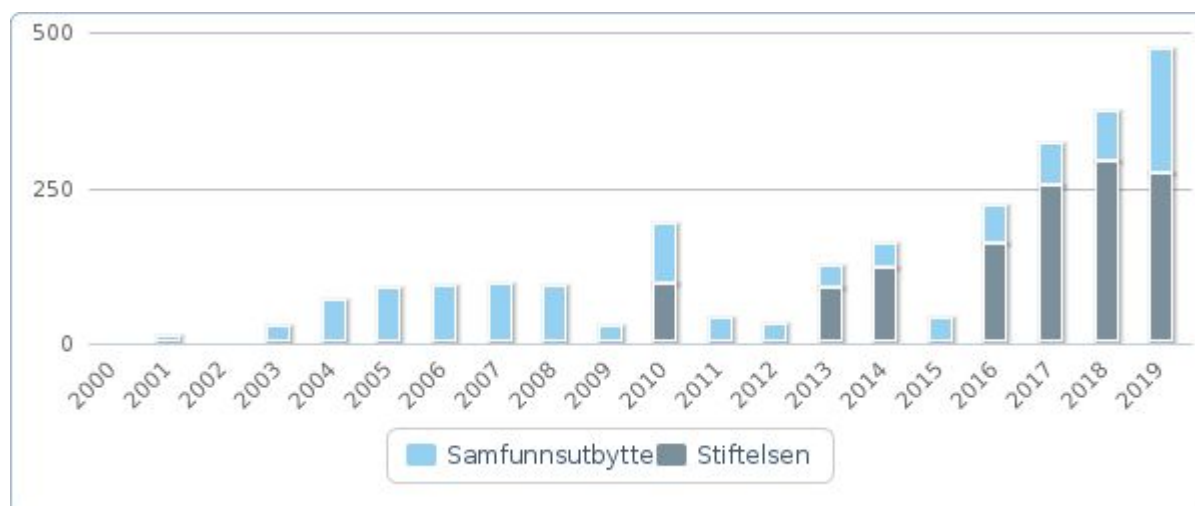
Fram til i dag har vi bidratt med nærmere hundre millioner kroner til ulike prosjekter i og rundt Nidarosdomen.

1972-2009 | Med bankens DNA i ryggmargen, vokste vi fra bank til komplett finanshus

SpareBank 1 SMN har vært en viktig samfunnsaktør helt siden etableringen, og bak vår rolle i samfunnet ligger en sterk verdiforankring. Vårt mål har hele tiden vært å gi god økonomisk rådgivning og slik sikre hverdagsøkonomi for folk og bedrifter. Selv om organiseringen har endret seg, lever formålet videre, og sitter i ryggmargen til de som jobber her. Det er bankens DNA.

Fra midten av 70-tallet fusjonerte mange av de lokale sparebankene i regionen. Vi endret navn til Trondhjems og Strindens Sparebank (1975), ble Sparebanken Midt-Norge (1985) og så SpareBank 1 SMN (2008). Og som følge av at egenkapitalen til banken gikk tapt (1991) ble Sparebanken Midt-Norge notert på Oslo Børs (1994). To år senere så SpareBank 1-alliansen dagens lys (1996). SpareBank 1 SMN kjøpte opp Romsdals Fellesbank (2005) og BN Bank avd. Sunnmøre (2009).

I dag har finanskonsernet SpareBank 1 SMN datterselskapene EiendomsMegler 1 Midt-Norge, SpareBank 1 Finans Midt-Norge, SpareBank 1 SMN Invest, SpareBank 1 Regnskapshuset SMN, SpareBank 1 Markets, SpareBank 1 Kapitalforvaltning og SpareBank 1 Spire Finans. Vi startet som bank, nå er vi et finanshus.

Utvikling i størrelsen på samfunnsutbytte

1991 | Plutselig stirret vi bankkrisen i hvitøyet

Samfunnet var vår eneste eier helt fram til i 1991. Men da finanskrisen kom og det ble bankkrise i Norge, gikk hele vår egenkapital tapt og vi måtte reddes av staten. SpareBank 1 Midt-Norge ble refinansiert med ny egenkapital fra Statens banksikringsfond. Det ga oss en ny eiermodell, men vi hadde og har fortsatt et stort

fellesskap med samfunnet vi er en del av. Samtidig er det viktig for oss å tilfredsstille aksjonærene med kommersielle og forretningsmessige mål. Noe vi har gjort ved å gi god avkastning og vært en lønnsom investering for våre investorer.

I dag er 64 prosent av banken eid av aksjonærer som privatpersoner, større finansielle investorer og institusjoner samt eierstiftelsen i SpareBank 1 SMN. Mens 36 prosent er eid av samfunnet, altså kundene. Det betyr i praksis at vel en tredel av verdiskapingen går tilbake til samfunnet. Dette kaller vi samfunnsutbytte.

Samfunnsutbytte skal komme hele regionen til gode. Lag, foreninger og organisasjoner kan søke om å få samfunnsutbytte til gode prosjekter. Vi har to søknadsfrister i året og får inn ca 3000 søknader hvert år. Over 1000 ulike prosjekter får støtte. I 2019 delte vi ut 80 millioner kroner til prosjekter innenfor idrett, kultur og samfunns- og næringsliv i vår region.

1996 | SpareBank 1 Alliansen blir etablert

Folk flest ønsker trygghet, oversikt og en bank som er der når de trenger den. I SpareBank 1 SMN skal vi sørge for å være best på å kombinere den lokale nærheten, og den digitale enkelheten på en måte som utgjør en forskjell i folks hverdag og gjennom de ulike fasene av livet.

Vi har rådgivere som kan personlig økonomi, som bryr seg om kundene og som gir kundene trygghet for de gjør gode (økonomiske) valg. Vi er der når kundene møter nye økonomiske milepæler, enten det handler om å flytte ut eller inn, begynne eller slutte å jobbe, bli flere eller færre, forsikre det vi er glade i eller hjelpe til med et prosjekt.

I banken vår er vi opptatt av nyskaping. Gjennom samarbeidet i SpareBank 1 utvikler vi de smarteste løsningene for kundenes hverdagsøkonomi. Løsninger som gir kundene god oversikt, gode råd og gjør det enkelt å fikse små og store banking.

Siden 2017 har SpareBank 1 SMN støttet FNs arbeid med bærekraft ved å slutte opp om UN Global Compact. Gjennom dette forpliktet banken seg til å arbeide med kontinuerlig forbedring innenfor menneskerettigheter, arbeidstagers rettigheter, miljø og antikorrupsjon. For oss i SpareBank 1 SMN er dette en naturlig videreføring av våre verdier, som vi anerkjenner og jobber kontinuerlig med å forbedre oss på.

2019 | Temaløft – sammen gjør vi hverandre sterkere

Livet leves lokalt. Som bank er vi stolte av stedene vi kommer fra. Fra Årdal i sør til Rørvik i nord. Vi tar initiativ til og støtter aktiviteter som bidrar til at folk har det bra og at det bygges sterke lokalsamfunn. Vi kickstarter grundere, sprer kunnskap, etablerer møteplasser, sponser og heier frem lokale initiativ.

Bærekraft er på vei til å bli integrert i vår forretning. Vi tar samfunnsansvar ved å løfte fram ett tema forankret i FNs bærekraftsmål hvert år fram mot vårt 200-årsjubileum i 2023. I 2018 satte vi fokus på bærekraftsmål nummer 14 – liv under vann med Plastdugnaden. I 2019 hadde vi fokus på folkehelse og bærekraftsmål nummer 3 – god helse med Sofakampen. Erfaringen med å arbeide sammen med hele regionen skal vi ta med oss videre. Vi vil gi støtte til ulike gode prosjekter og i 2020 vil vi gjøre en ekstra innsats for å redusere matsvinn, hylle midt-norsk mat og fokuserer på bærekraftsmål nummer 2 – utrydde sult.

Det er sammen vi får ting til å skje.

Ansvarlig finanshus¹ gjennom snart 200 år

Konsernets samfunnsansvar har to dimensjoner. Den ene dimensjonen er å drive et lønnsomt og bærekraftig finanskonsern. Den andre er i kraft av å være et samfunnsseid finanskonsern. I vår eiermodell er lokalsamfunnet representert i bankens øverste organ - representantskapet, samtidig som den rettmessige andelen av overskuddet (36 prosent) blir avsatt som samfunnsutbytte.

SpareBank 1 SMN er et finanshus med totaltilbud av finansielle produkter og tjenester. Vi møter våre kunder med lokal tilstedeværelse, kunnskap og gode digitale løsninger. SpareBank 1 SMN bidrar til bærekraftig verdiskaping og et sterkt regionalt samfunnsengasjement, både gjennom egen virksomhet og i samarbeid med andre. Basert på vår historie, forretningsmodell og eiermodell, understreker styret at bærekraft er en integrert og naturlig del av vår drift og utvikling gjennom snart 200 år.

1) SpareBank 1 SMN er forpliktet til å følge rapporteringskravene om samfunnsansvar i Regnskapslovens § 3-3c. Her stilles det krav om at banken gjør rede for «hva foretaket gjør for å integrere hensynet til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og sosiale forhold, det ytre miljø og bekjempelse av korrupsjon i sine forretningsstrategier, i sin daglige drift og i forholdet til sine interessenter».

Vi tenker globalt og handler lokalt

SpareBank 1 SMNs finansielle produkter og tjenester kan spille en viktig rolle i arbeidet med å løse vår tids største nasjonale og globale utfordringer slik de er definert i FNs Agenda 2030 for bærekraftig utvikling. Vi har derfor forpliktet oss til FNs prinsipper for ansvarlig bankdrift og FNs Global Compact. Gjennom å støtte disse globale initiativene vil vi vise hvordan vår virksomhet kan bidra til å fremme bærekraftig utvikling:

1. Skape verdier
2. Bygge lokalsamfunn
3. Bevare kloden

Ny konsernstrategi – Ett SMN

Styret i SpareBank 1 SMN vedtok ny konsernstrategi i desember 2019. Strategien gir konsernets overordnede prioriteringer frem mot 2023, og legger et felles grunnlag for alle selskaper og forretningsområder. En av fem strategiske prioriteringer er å integrere bærekraft i forretningen. Arbeidet er i startfasen og skal videreutvikles og konkretiseres i perioden. Fastsettelse av ambisjonsnivå innenfor prioriterte områder inngår i dette arbeidet. Oppdatering av vår vesentlighetsvurdering er derfor et planlagt tiltak i 2020.

SpareBank 1 SMNs konsernstrategi har fått navnet Ett SMN. Vi skal i strategiperioden bygge et felles, solid fundament hvor bærekraft skal integreres i alle forretningsområder. Vi skal etablere en helhetlig metode, prosess og standard for bærekraft i konsernet.

Våre bidrag til FNs Agenda 2030 er i kontinuerlig utvikling

I 2015 ble 2030-agendaen med de 17 bærekraftsmålene vedtatt av alle FNs medlemsland.

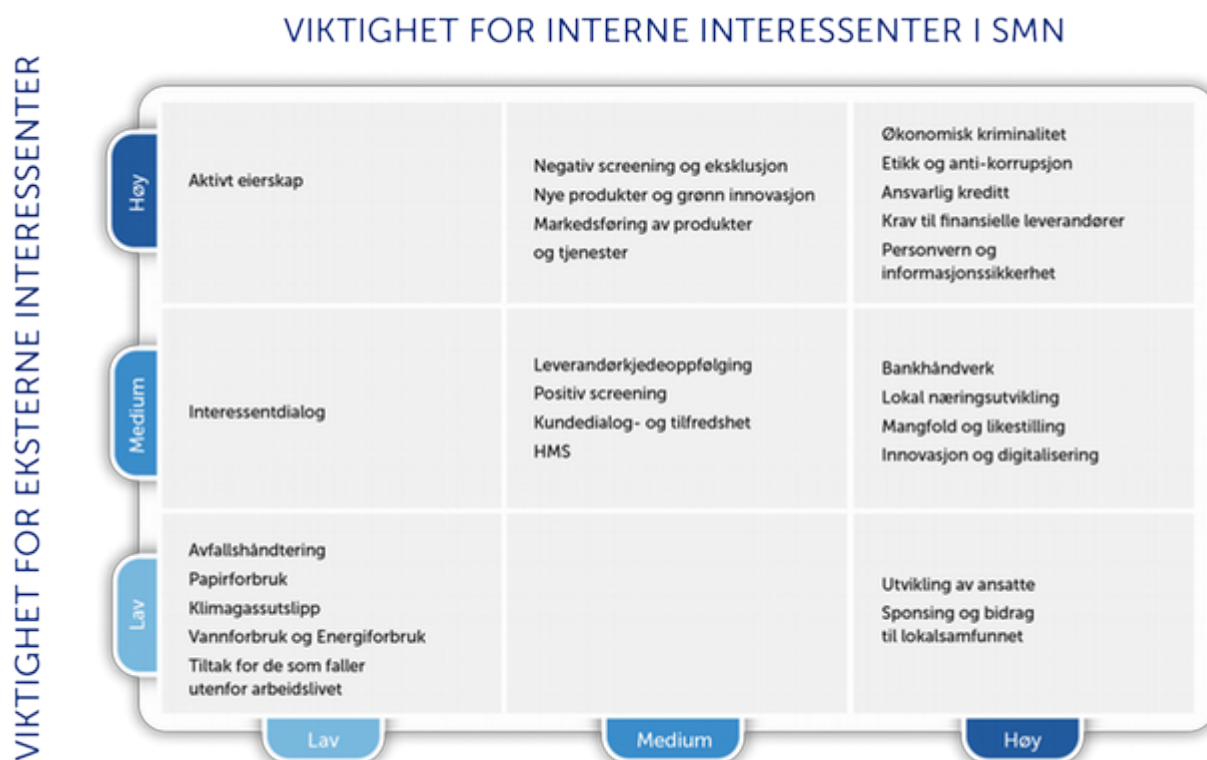
Bærekraftsmålene ser miljø, økonomi og sosial utvikling i sammenheng, og krever felles innsats fra

myndigheter, sivilsamfunn, privat sektor og akademika i alle land. SpareBank 1 SMN jobber kontinuerlig med å utvikle hvordan vi kan bidra best mulig.

Vår foreløpige vesentlighetsvurdering

SpareBank 1 SMN gjennomførte en interessent- og vesentlighetsanalyse basert på vår strategi for samfunnsansvar høsten 2017. Analysen beskriver de økonomiske, sosiale og miljømessige konsekvensene av selskapets drift som har størst påvirkning på interessentenes vurderinger og avgjørelser. I denne vesentlighetsanalysen, vektla våre eksterne og interne interessenter følgende temaer:

1. Økonomisk kriminalitet
2. Ansvarlig kreditt
3. Etikk og anti-korrupsjon
4. Negativ screening og eksklusjon gjennom krav til finansielle leverandører
5. Nye produkter og grønn innovasjon
6. Personvern og informasjonssikkerhet, innovasjon og digitalisering
7. Ansvarlig markedsføring av produkter og tjenester
8. Mangfold og likestilling

SpareBank 1 SMN, interessentanalyse 2017

I tillegg har vi valgt å ta inn klimagassutslipp som vesentlig område i 2019 og rapporterer på GRI 305-indikatorene.

SpareBank 1 SMNs bidrag til bærekraftsmålene

Basert på gjeldende vesentlighetsvurdering har SpareBank 1 SMN prioritert fem av de sytten bærekraftsmålene i FNs Agenda 2030.

	5 LIKESTILLING MELLOM KJØNNENE	8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST	11 BÆREKRAFTIGE BYER OG SAMFUNN	13 STOPPE KLIMAENDRINGENE	16 FRED OG RETTFERDIGHET	17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE
SAMMEN FÅR VI TING TIL Å SKJE	A: LIKE RETTIGHETER	B: FINANS FOR ALLE	C: STIMULERE INNOVASJON OG UTVIKLING	D: BÆREKRAFTIG RÅDGIVNING	E: FOREBYGGE ØKONOMISK KRIMINALITET	
	Lønn- og bonusordninger	Våre produktområder	Eierstyring og ansvarlige investeringer	Grønne obligasjoner	Forebygge anti hvitvasking og terrorfinansiering	
	Arbeidstakerrettigheter, likestilling og mangfold	Ansvarlig markedsføring	Våre temalefter	Klimarisiko i våre kredittprosesser	Oppdatering av kundeinformasjon næringsliv	
	Etiske retningslinjer	Produkt- og tjenesteutvikling	Bærekrafts-barometeret	Anskaffelser og innkjøp	Oppdatering av kundeinformasjon privatmarked	
	Varslingsprogram	Digitalt salg	@SpareBank1SMN_Ung	Sustainable Edge	Antikorupsjon	
	Engasjement og medarbeiderutvikling	Utvikling av digitalbanken	Innovasjon med Ducky	Klimagassutslipp i bankens kontorstruktur	Complianceprogram	
	Helse og fysisk aktivitet	Kundeundersøkelser	Digital tvilling	Flyreiser	Personvern og informasjonssikkerhet	
	Bemannings	Utviklet klageservice	Våre sponsorater	Videoromslesninger		
		Kontinuerlig forbedring av kundeopplevelsen		Byttehelgen		

SpareBank 1 SMN er med vår nesten 200 år lange historie tuftet på samarbeid. Vi har i hele tiden levd i et skjebnefellesskap med regionen, og vet bedre enn noen at vår suksess er avhengig av at andre lykkes. Derfor samarbeider vi bredt med frivillighet, lag, organisasjoner og det offentlige, så vel som bedrifter og næringsliv. FN sitt bærekraftsmål nummer 17, samarbeid for å nå målene, ligger i kjernen av all vår virksomhet, og gjennomsyrrer alt vårt arbeid for at vår region skal lykkes med sitt arbeid med bærekraft.

Organisasjon og ansvar forankret i bankens verdier

Integritet, troverdighet, tillit, vidsyn og kunnskap er alle viktige egenskaper. Vi har oppsummert dem i ett ord: Ansvarlig. Å være ansvarlig er å si ja når det er riktig, og å si nei når det er nødvendig.

Vi har en rekke retningslinjer og rapporteringsprosedyrer forbundet med vårt selskapsansvar. Hoveddokumentene er styregodkjent, og styret fastsetter også de overordnede målene for områdene som inngår i denne rapporten. Våre retningslinjer er publisert i Bærekraftbiblioteket på bankens nettsider.

Konsernledelsen samt administrerende direktører i våre datterselskap har det overordnede ansvaret for å følge opp selskapets mål, tiltak og resultater. Den daglige gjennomføringen er et lederansvar i SpareBank 1 SMN. Det innebærer at selskapsansvar er en integrert del av alle aktiviteter i vårt konsern.

Internkontroll og risikostyring

Identifisering og styring av risiko og muligheter, er en integrert del av konsernets forretningsprosesser. Hvert medlem av konsernledelsen og administrerende direktører i våre datterselskap er ansvarlig for internkontroll og risikovurdering innen sine respektive områder. Risikovurderingene gjennomgås årlig i selskapsstyrene. Konserndirektør for risikostyring er ansvarlig for konsernets rammeverk for risikostyring.

Vi utvider styringskomitèen for bærekraft

I 2018 ble det opprettet en egen styringskomitè for bærekraft som del av rammeverket for grønne obligasjoner Green Bond Committee (GBC). Vi planlegger å utvide mandatet til denne komitèen til å få ansvar for å utvikle og implementere en helhetlig metode, prosess og konsernstandard for bærekraft i SpareBank 1 SMN. Komitèen består av nøkkelpersoner fra hvert forretningsområde og ledes av bærekraftansvarlig. Status for arbeidet, relevante problemstillinger og beslutninger behandles i styringsgruppen for Ett SMN. Styringskomitèen vil sikre en effektiv implementering av FNs prinsipper for ansvarlig bankdrift som del av sitt arbeid.

Dialog med våre viktigste interessenter

SpareBank 1 SMN utøver samfunnsansvar ved å utvikle og drive virksomheten lønnsomt og på en måte som er i tråd med grunnleggende etiske verdier, respekt for enkeltmennesker, samfunnet og miljøet.

I denne tilnærmingen ligger også dialog med konsernets viktigste interessenter. God kontakt med vårt nettverk av interessenter er viktig for å skape tillit til SpareBank 1 SMN samt forståelse av rollen som vi spiller i lokalsamfunnet.

Interessentanalysen høsten 2017 kartla hvilke grupper, organisasjoner og enkeltpersoner som enten blir påvirket av selskapets virksomhet, eller på ulike måter påvirker selskapets strategi og måloppnåelse. SpareBank 1 SMNs viktigste interessenter inkluderer eiere, investorer, nåværende og potensielle kunder, nåværende og potensielle ansatte, oppstartsbedrifter og gründermiljø, lokalsamfunn, leverandører, samarbeidspartnere, organisasjoner, nasjonale og lokale myndigheter og media. Vårt nettverk av interessenter utvides stadig som en naturlig del av arbeidet med bærekraftig verdiskaping, og en oppdatert interessentanalyse vil bli gjennomført i 2020.

Helhetlig styringsmodell og rapportering

SpareBank 1 SMN har en helhetlig styringsmodell som støtter opp om sentrale finansielle mål som lønnsomhet, soliditet og vekst. Et vesentlig prinsipp i styringsmodellen er å allokere kapital dit den gir best avkastning. Dette gir grunnlag for god styring av konsernets ressurser. Styringsmodellen gir en omfattende og konsistent måling av både konsernets samlede prestasjon og det enkelte forretningsområdets prestasjon fra et finansielt perspektiv.

SpareBank 1 SMNs konsernstrategi – Ett SMN – har som en av flere målsettinger at bærekraft skal integreres i alle forretningsområder. For å understøtte dette skal styringsmodellen videreutvikles slik at den også understøtter våre mål innenfor de tre dimensjonene av bærekraft; skape verdier, bygge lokalsamfunn og bevare kloden. De finansielle hovedmålene skal stå uendret som følge av tilpasningene.

Arbeidet ble påstartet i 2019, og handler i første omgang om strukturering av ESG-data, videreutvikle både intern og ekstern rapportering, samt å ta bærekraftsperspektivet inn i oppfølgingen av alle virksomheter.

Hovedområder i vårt bærekraftsarbeid

SpareBank 1 SMN følger FNs prinsipper for ansvarlig bankdrift, og vår bærekraftsprofil er forankret i vårt verdigrunnlag, med ansvarlig som den viktigste rettesnoren.

Vi bidrar til bærekraftig verdiskaping og et sterkt regionalt samfunnsengasjement, både gjennom egen virksomhet og i samarbeid med andre. Basert på vår historie, forretningsmodell og eiermodell, understreker styret at bærekraft er en integrert og naturlig del av vår drift og utvikling gjennom snart 200 år. Vi har fokus på fem hovedområder i vårt bærekraftsarbeid.

A: Like rettigheter

Likestilling er en menneskerett. Det handler om å gi begge kjønn like rettigheter, muligheter til å bestemme over eget liv og avskaffe diskriminerende ordninger. SpareBank 1 SMN har i 2019 jobbet systematisk med profesjonalisering av vår virksomhet i tråd med vårt verdigrunnlag, våre interessenters forventninger og de globale initiativ som vi har forpliktet oss til.

Lønn og bonusordninger

Dekkes av styrets erklæring for lønn til ledende ansatte i note 20 i årsregnskapet.

Arbeidstakerrettigheter, likestilling og mangfold

SpareBank 1 SMN respekterer og tar hensyn til internasjonale arbeidstaker- og menneskerettigheter. Vi har utarbeidet og publisert policydokument som spesifiserer de mest sentrale konvensjoner, rammeverk og retningslinjer konsernets selskaper følger.

For SpareBank 1 SMN er retten våre ansatte har til å organisere seg og fritt slutte seg til en fagforening etter eget valg, viktig. En betydelig andel av våre ansatte er medlem i en fagforening, og som arbeidsgiver legger vi stor vekt på å ha et godt samarbeid med fagforeninger hvor våre ansatte er medlemmer. Andel ansatte i konsernet som var omfattet av tariffavtale var i 2019 på 71 prosent.

Vi søker i alle sammenhenger å fremme likestilling, og som arbeidsgiver er vi bevisst på å unngå diskriminering og forskjellsbehandling i alle deler av arbeidsforholdet, fra stillinger lyses ut til arbeidsforhold avsluttes. SpareBank 1 SMN ønsker å ha stort mangfold, og ansatte i vår virksomhet skal reflektere det samfunnet vi er en del av når det gjelder kulturell bakgrunn, kjønn, alder, etnisitet og seksuell legning. Det ble ikke rapportert tilfeller av diskriminering i 2019.

38% KVINNER I LEDERSTILLINGER
MED PERSONALANSVAR

Virksomheten etterstreber god balanse mellom kjønn på alle organisasjonsnivåer. Andelen kvinner i lederstillinger med personalansvar var i 2019 på 38 prosent. Konsernledelsen består av sju personer, hvorav to er kvinner. De siste årene har virksomheten hatt fokus på utjevning av lønnsforskjeller mellom kvinner og menn, og har avsatt en egen lønnsnett til dette formålet. Dette har hatt god effekt. Analyser av ulike

stillingsnivå i FAKIS stillingsvurderingssystem, viser at kvinners andel av menns lønn varierer fra 94 til 100 prosent. Det er ikke kontrollert for variabler som alder, ansiennitet og utdanningsnivå.

Gapet mellom kvinner og menns lønn har blitt mindre de siste årene, og for ansatte på regulativ har kvinners andel av menns lønn økt fra 88 prosent i 2017 til 93,5 prosent i 2019. Fordelt på stillingsnivå er fordelingen i morbanken:

Stillingsnivå	Kvinnens andel av menns lønn
Fakis 5	100,2 %
Fakis 6	96,4 %
Fakis 7	98,8 %
Fakis 8	93,6 %

SpareBank 1 SMN vil også i 2020 ha fokus på likelønn mellom kjønn spesielt, men også generelt på lik lønn for likt arbeid og prestasjon.

Vi vil i 2020 også lansere tiltak som skal sikre like karrieremuligheter mellom kjønnene, og har målsatt at andel kvinnelige ledere skal være minimum 45 prosent. I våre utviklingsprogram for unge ledere skal det være minimum 50 prosent kvinner, og vi har et mål om at vi alltid skal ha med minst en kandidat fra hvert kjønn i siste vurderingsrunde ved lederansettelser.

Etiske retningslinjer

Konsernets medarbeidere og tillitsvalgte skal kjennetegnes ved høy etisk standard og i enhver situasjon ha en atferd som er tillitvekkende, ærlig og redelig. Konsernets etiske retningslinjer skal bidra til bevissthet om og etterlevelse av den etiske standarden som kreves av ansatte og tillitsvalgte i konsernet. De etiske retningslinjene omhandler fire overordnede hovedprinsipp om taushetsplikt, økonomisk uavhengighet, lojalitet og personlig integritet.

Atferd og handlinger skal bygge opp under konsernets rolle som en ansvarlig og sentral samfunnsaktør, og under våre mål og strategier for samfunnsansvar og bærekraft.

All kundebehandling og rådgiving skal skje i henhold til bransjens krav til god skikk, og kundenes behov og interesser skal ivaretas gjennom god informasjon og rådgiving slik at de kan ta bevisste og velinformerte valg.

Konsernet har utarbeidet egne retningslinjer for å hindre bestikkelser og korrupsjon. De etiske retningslinjene understreker også at medarbeidere i konsernet ikke under noen omstendighet kan motta en økonomisk fordel i noen form fra konsernets kunder eller leverandører.

Den enkelte leder skal gjøre sine medarbeidere kjent med de etiske retningslinjene og skal selv være en god rollemodell. Alle medarbeidere som starter i SpareBank 1 SMN får tidlig en gjennomgang av og innføring i de etiske retningslinjene. Refleksjon rundt de etiske retningslinjene er også en del av den årlige medarbeidersamtalen alle ansatte gjennomfører med sin leder.

Konsernets etiske retningslinjer blir revidert årlig.

Vi vil i 2020 jobbe videre med bevisstgjøring av de etiske retningslinjene og vurdere nye metoder for å forsterke fokuset hos våre ledere og medarbeidere innenfor dette området.

Varslingsprogram

SpareBank 1 SMN har interne retningslinjer for varsling. Ansatte oppfordres til å varsle dersom de blir kjent med eller selv opplever kritikkverdige forhold. Ansatte kan varsle via flere interne kanaler, blant annet nærmeste leder, HR-sjef og juridisk direktør. Det er også etablert en ekstern varslingskanal som ivaretar varslers eventuelle ønske og behov for anonymitet.

Informasjon om ansattes mulighet og plikt til å varsle om kritikkverdige forhold er lett tilgjengelig på bankens intranettsider. Det ble registrert ett varsel via varslingsinstituttet i 2019.

Engasjement og medarbeiderutvikling

SpareBank 1 SMN skal være en attraktiv arbeidsgiver med engasjerte og kompetente medarbeidere, som opplever å ha god balanse mellom jobb og fritid. Vi legger til rette for dette gjennom blant annet fleksible arbeidstidsordninger og en livsfasepolitikk som ivaretar medarbeidernes behov for tilpasning til sin livssituasjon.

Vi gjennomfører jevnlig organisasjonsundersøkelser. I 2019 ble det gjennomført to slike målinger som begge viste gode resultater. Bærekraft er tatt inn som ny modul i undersøkelsen i høst.

For å lykkes med våre strategier og mål er ansatte vår viktigste ressurs og en avgjørende faktor i å kunne differensiere oss fra konkurrentene. Kompetanseutvikling, medarbeiderutvikling og rekruttering av ny kompetanse er derfor høyt prioritert i arbeidet med å bygge fremtidens bank.

I 2019 er det gjennomført utviklingsprogram og kompetansehevende tiltak i alle forretningsenheter og selskaper i konsernet. Alle bankens rådgivere har gjennomført opplæringsløp og kompetanseoppdateringer. Hovedfokus for våre rådgivere i privatmarkedet har vært oppdateringer innenfor de etablerte bransjeordningene og sertifisering i den nye nasjonal autorisasjonsordningen i kreditt. Målet med denne kompetansehevingen er å styrke kvaliteten på kredittutgivning og kredittvurdering overfor kunder. For våre rådgivere innen bedriftsmarkedet har virksomhetsforståelse og praktisk regnskapsanalyse er gjennomført for alle rådgivere.

Alle rådgivere må ha godkjente sertifiseringsordninger i henhold til krav fra Finansnæringens autorisasjonsordninger (FINAUT) og interne krav. De må også ha gjennomført kompetanseoppdateringer som følger av sertifiseringsordningene.

I 2019 har 242 rådgivere gjennomført kompetanseoppdatering i Autorisasjonsordningen for finansielle rådgivere (AFR), og 263 rådgivere har gjennomført kompetanseoppdatering i Godkjenningsordningen for selgere og rådgivere i skadeforsikring (GOS).

Totalt 46 nyansatte blir fulgt opp med individuelle opplæringsløp.

Alle bankens ledere har de siste årene gjennomført et omfattende lederutviklingsprogram. I 2019 løftet vi temaet psykologisk trygghet og hvordan den enkelte leder kan bidra gjennom sin atferd.

Det er også gjennomført opplæringsløp i data- og informasjonssikkerhet for alle medarbeiderne, og alle ansatte har i 2019 gjennomført obligatorisk kurs i antihvitvasking.

SpareBank 1 SMN jobber med nye opplæringsprogram innen bærekraft og samfunnsansvar. Dette vil være differensierte opplæringsløp ut fra stilling og rolle, men alle medarbeiderne skal i 2020 gjennomføre kompetansehevende tiltak på dette området.

Vi er opptatt av intern mobilitet og at ansatte skal få mulighet til å utvikle seg og ta nye roller internt i konsernet. I 2019 fikk 26 medarbeidere ny stilling internt, mens det ble rekruttert 206 personer eksternt.

Helse og fysisk aktivitet

SpareBank 1 SMN ønsker å legge til rette for at medarbeiderne kan holde seg i god fysisk form, og har i 2019 brukt betydelige midler for å legge til rette for dette gjennom programmet Bedre form. Programmet stimulerer enkeltpersoner og avdelinger til trening gjennom konkurranser og premiering, subsidiering av medlemskap på treningssenter og treningsaktiviteter i forbindelse med jobb. Vi legger også til rette for at ansatte enkelt kan trene på vei til og fra jobb.

Trondheim Maraton var et felles treningsmål for ansatte i SpareBank 1 i 2019, og mer enn 600 ansatte deltok. I 2020 er målet for antall deltakere fra konsernet 750.

Tilrettelegging for fysisk aktivitet er et tiltak som skal bidra til å redusere sykefraværet i virksomheten. Vi er en IA-bedrift, og jobber målrettet også med andre tiltak for å tilrettelegge og forebygge sykefravær. Vi legger stor vekt på at ansatte som er syke holder kontakten med arbeidsmiljøet sitt slik at de lettest mulig kan komme raskt tilbake i jobb. I samarbeid med NAV tar konsernet imot arbeidstakere som har behov for arbeidstrening. Sykefraværet totalt i konsernet var i 2019 på 4,3 prosent.

Bemanning

Konsern	2019
Antall årsverk, inkl. datterselskap	1 509
Antall årsverk, morbank ¹⁾	619
Sykefravær	4.3 %
Andel kvinner	50 %
Andel kvinner i ledende stillinger	38 %
Kvinnens andel av menns lønn	94 %-100 %
Gjennomsnittsalder	43 år
Gjennomsnittlig ansettelsestid	8,5 år
Antall rekrutteringer, internt*	26
Antall rekrutteringer, eksternt	206
Turnover	11 %
Andel ansatte omfattet av tariffavtale	71 %
Medarbeidertilfredshet ²⁾	86 av 100

1) Tallene for morbank representerer årsverksforbruk, det vil si ekskludert innleide, midlertidig ansatte, innleide, stillingsprosent og fravær. Inkluderer stillingsendringer

2) Selskapene i konsernet bruker ulike verktøy til å måle medarbeidertilfredshet. Skåren på faktoren Engasjement var i morbank høsten 2019 på 86 av 100.

Aldersgruppernes kjønnsfordeling

Tallene gjelder morbank og representerer antall ansatte hvor SpareBank 1 SMN har en forpliktelse. Inkluderer lærlinge

18-29	90
Kvinne	36
Mann	54
30-39	140
Kvinne	77
Mann	63
40-49	164
Kvinne	74
Mann	90
50-59	166
Kvinne	95
Mann	71
60-69	98
Kvinne	49
Mann	49

Fordeling nyansatte

I 2019 var det totalt 85 nyansatte (morbank), hvorav 41 kvinner og 44 menn.

Kvinne	41
18-29	18
30-39	18
40-49	5
Mann	44
18-29	25
30-39	13
40-49	3
50-59	3

Turnover i konsernet

Kvinner	5,50 %
Menn	5,50 %
Totalt	11,00 %

Fordeling ansatttype og kjønn

Fast ansatt	647
Kvinne	324
Mann	323
Lærling	8
Kvinne	6
Mann	2
Midlertidig ansatt	3
Kvinne	1
Mann	2

Tallene gjelder morbank og representerer antall ansatte hvor SpareBank 1 SMN har en forpliktelse. Inkluderer lærlinger og midlertidig ansatte.

B: Finans for alle

I 2019 har vi intensivert arbeidet med å integrere bærekraft i bankens forretningsområder. Det vil si for utlånsvirksomheten, innskuddsområdet og øvrige produktområder. Vi mener dette er et vesentlig element for å optimalisere langsiktig økonomisk lønnsomhet.

Våre produktområder

Ansvarlig kreditt næringsliv

Banken erfarer at det er et stort behov for å bevisstgjøre mange næringskunder med hensyn til å vurdere og forstå bærekraftsrisiko. Vi har kommet godt i gang med konkretisering og operasjonalisering av ansvarlig kreditt til næringsvirksomhet på det grunnlaget som ble vedtatt i 2017 og 2018. Gjennom analyser av de vesentligste bransjene er påvirkning fra klimaendringer, forventninger til myndighetspålegg og mulige retningslinjer for å påvirke våre kunder i bærekraftig retning vurdert. Tilnærmingen i de ulike bransjene varierer, og for noen av bransjene er det fastsatt retningslinjer som påvirker tildeling og utmåling av lån. Dette arbeidet vil bli en del av de årlige analysene fremover.

Maler for vurdering av kredittsøknader av en viss størrelse er under videreutvikling for å fange opp både generelle vurderinger, bransjevis vurderinger og den enkelte kundes tilpasning innenfor sin bransje. Dette gir et godt grunnlag for diskusjon og vurderinger i kredittutvalgene, og det har påvirket både dialogen med kundene og vedtak i kredittsaker.

Banken har utpekt bransjeansvarlige for de viktigste bransjene. I tillegg til arbeidet med bransjeanalyser, har de bransjeansvarlige vært involvert i utforming av kontrollpunkter og påtegning i kredittsaker, og det er gjennomført et seminar med de bransjeansvarlige.

Gjennom ulike fora og prosjekter yter banken påvirkning mot både bransjer og utarbeidelse av verktøy for å kvantifisere risiko. Dette arbeidet forventes å gi resultater fremover. Likeledes jobbes det med å utarbeide eller tilpasse produkter som understøtter bankens mål om positiv påvirkning.

Ansvarlig kreditt privatmarked

Vi er i gang med å utforme kredittvirksomheten for å tydeliggjøre bidraget til å bygge et bærekraftig samfunn. God selskapsstyring, regulatoriske rammer, forsvarlig utlånspraksis og fokus på forretningsetiske forhold, sammen med videreutvikling og konkretisering av klimarisikotiltak framover skal bidra til kontinuerlig fokus på bærekraft.

I 2019 har både kunnskap og modning økt i organisasjonen og vi har kommet et stykke på vei med intern forankring av dette arbeidet. Vi har blant annet jobbet med videreutvikling av styrende dokumenter og retningslinjer innenfor kredittområdet. Det er planlagt et arbeid for integrering av klimarisikovurderinger i innvilgelse, kundeoppfølging og prising for å sikre en god måling og styring av den klimarisiko banken eksponeres for.

For at banken skal kunne utstede grønne obligasjoner, og kunne møte eventuelle krav om grønne innskudd, er det nødvendig at banken øker kvalifiseringsgraden av grønne utlån. En del av dette arbeidet vil bestå i å sette klare målsetninger om andel grønne kunder blant nye kunder. Banken skal gjennom dette bidra til å bevisstgjøre kunder og utvikle tilpassede produkter som stimulerer til investeringer i bærekraft.

Bankens som samfunnsaktør skal bidra til ansvarlige utlån og bærekraftig forbruk og økonomi for våre personkunder. For kunder som har en vanskelig økonomisk situasjon, eller gjennomgår en livskrise, skal vi særskilt ta en rolle. Vi utvikler i tillegg digitale og fysiske rådgivingsløsninger for relevant livsfaseøkonomi. Vi satser på å være gode rådgivere i kundenes viktige livshendelser. Eksempler er flytte sammen, skilsmisse og arv.

I 2019 har banken lansert grønne boliglån og grønne lån for energiltak i personmarkedet. Vi gir lån til den som bygger nytt, kjøper nytt eller renoverer bolig innenfor beste energistandarder A-C, eller ved investering i energirettede tiltak i boligen. Disse lånene gis med bedre rentebetingelser enn ordinære boliglån. Banken gir støtte til tiltak som er en del av Enovas støtteordning for energiltak. I tillegg gis kortsiktige lån til varmepumpe, solcelleanlegg, elbillader og fjerning av oljefyr, og lån med bedre betingelser til kjøp av el-bil.

I samarbeid med EiendomsMegler 1 har banken i 2019 satset på noen boligprosjekter som er rettet mot målgrupper som trenger økonomisk drahjelp for å komme seg inn i boligmarkedet. En aktuell målgruppe er unge kunder hvor boligprosjekter, tilrettelagte finansieringsløsninger og fokus på sparekapital og en gunstig rente skal gi mulighet til å investere i sin første bolig.

E-signering og digital lånesøknad

E-signering og digital lånesøknad benyttes i økende grad og der det er mulig. Alle lånesøknader e-signeres der det ikke er eiendomsoppgjør eller krav om realkausjoner. Digital lånesøknad benyttes nå i ca. 80 prosent av alle lånesøknader. Dette reduserer bruken av fysiske dokumenter og utskrifter i låneprosessen.

80% AV ALLE LÅNESØKNADER
VAR DIGITALE

Elektronisk eiendomshandel

Med elektronisk eiendomsoppgjør kan banker og eiendomsmeglere samarbeide effektivt gjennom å utveksle elektroniske data, dokumenter og meldinger. Målet er på sikt at alle dokumenter knyttet til boligkjøp skal gå elektronisk. I første fase er det nå lagt til rette for at skjøte og pantedokument ved kjøp av ny bolig kan signeres elektronisk. Statens Kartverk og Eiendom Norge har beregnet at elektroniske eiendomsoppgjør kan gi en samfunnsbesparelse på 2,8 milliarder kroner. Løsningen er i testfase og forventes i årene som kommer å gi store besparelser fra redusert papirbruk.

Digital samhandling offentlig og privat (DSOP)

Skatteetaten, politiet og NAV innhenter ulike kontoopplysninger for etterkontroll. Dette gjøres i forbindelse med innkrevingssaker eller for å avklare om kontroller skal iverksettes. Løsningen er implementert og har redusert bruken av fysiske dokumenter og postale forsendelser med en betydelig andel.

Sosialt bærekraftige banktjenester

I et moderne samfunn er tilgang til grunnleggende banktjenester helt nødvendig. Likevel er det sosiale grupper i vår region som av ulike årsaker faller utenfor slike tjenester. Derfor har SpareBank 1 SMN utviklet produktet kommunalt utbetalingskort. Kortet er et kontantkort, men fungerer som et normalt bankkort, og kan fylles på med penger i nettbank og direkte fra kommunale støtteordninger. Systemet kan utbetale stønad fra NAV til sosialklienter, asylsøkere og flyktninger. Det er mange innen denne gruppen som ikke får åpnet en ordinær bankkonto på grunn av at de ikke kan dokumentere sin identitet. Brukerne av kortet slipper tungvinte og stigmatiserende turer i banken for å ta ut kontanter, ofte sammen med støttekontakt som må bekrefte deres identitet. Kortet er også populært blant utenlandsstudenter. Banken utstedte 2.730 kommunale utbetalingskort i 2019.

Grønne fondsprodukter

SpareBank 1 SMN er opptatt av å tilby fond som ivaretar bankenes høye ambisjoner innen bærekraft. Fondstilbudet er bygget opp gjennom ODIN, som banken har et indirekte eierskap til, samt verdipapirfond fra andre fondsforvaltere.

Grunnlaget for vurderingen av vårt samlede tilbud skjer i fellesskap med de øvrige SpareBank 1-bankene gjennom periodiske produktrevisjoner. Denne revisjonen omfatter også kriterier som miljø, sosiale forhold og selskapsstyring (ESG). Merkingen av disse kriteriene skal være tydelig for kunden, og gi god informasjon om hvor bærekraftig et fond er.

Ved utvelgelse og godkjenning av nye fond stilles det krav om at nye fondsleverandører minimum bør ha signert FNs prinsipper for ansvarlige investeringer. Retningslinjene for samfunnsansvar og bærekraft for distribusjon av verdipapirfond skal sørge for at kundetilbudet er i tråd med bankens retningslinjer.

SpareBank 1 SMN ønsker å forsterke tilbudet og tilgjengeligheten til et bærekraftig fondstilbud i 2020. Dette skjer både gjennom å bygge det inn i aktivt valg i kundens kjøpsprosess samt at vi arbeider aktivt med å styrke vårt produkttilbud gjennom eierskap i ODIN.

ODIN prioriterer bærekraft høyt i sin forvaltningsfilosofi og var blant de første til å signere FNs prinsipper for ansvarlige investeringer, men også til å måle karbonavtrykk i fondene de forvalter. Selskapet er medlem av Norsk forum for ansvarlige og bærekraftige investeringer (NORSIF), Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES) samt Sveriges Forum För Hållbara Investeringar (SWESIF). I tillegg brukes eksterne analysebyråer som Sustainalytics til å gjøre objektive vurderinger av samtlige selskaper som ODIN investerer i.

Som en aktiv og ansvarlig forvalter er ODIN tett på utviklingen i selskapene man investerer i, dette gjelder også oppfølging av investeringene i et bærekraftperspektiv. I løpet av 2019 har ODIN avgitt 3361 stemmer på 241 generalforsamlinger. I 209 tilfeller har ODIN stemt imot selskapets anbefaling. Saker hvor ODIN har stemt mot selskapenes anbefalinger gjelder typisk saker rundt incentivprogrammer og kompensasjon til ledelse og styre, valg av styremedlemmer og innskrenkede aksjonærrettigheter. I tillegg har ODIN stemt for forslag som går på økt rapportering, åpenhet og retningslinjer innen ESG.

Observasjon og utelukkelse er virkemidler som brukes dersom det dukker opp noe som kan være i strid med ODINs retningslinjer. Dersom selskapet forbedrer praksisen vil det kunne fjernes fra observasjonslisten etter en stund. Dersom man verken ser evne eller vilje til å forbedre seg vil selskapet ekskluderes.

Per 31. desember 2019 hadde ODIN fem selskaper på observasjonslisten og ett selskap på eksklusjonslisten.

Forsikring med fokus på forebygging

«Veikart for grønn konkurransekraft i finansnæringen» (Finans Norge) har blant annet identifisert bransjespesifikke anbefalinger for skadeforsikringsområdet: Utveksle skade- og klimadata, utarbeide klimakrav for gjenoppbygging etter naturskader, øke innsatsen for skadeforebygging og området klimasmart atferd, delingsøkonomi og sirkulære løsninger. Forsikringsbransjen har lett litt etter sin rolle i bærekraftarbeidet, men etter hvert tar løsninger og utviklingsinitiativer form. Skadeforebygging er offensiv tankegang og skader er sløsing med ressurser.

Vårt forsikringsselskap Fremtind har et viktig samfunnsoppdrag med å hjelpe og motivere folk til å ta vare på sin helse, sine verdier og sine omgivelser, samt å engasjere og påvirke utviklingen i samfunnet. Folk flest ønsker hjelp til å ta bærekraftige valg i hverdagen. Dette gjelder også måten vi forflytter oss og forhold som angår hjemmet og boligen vår. Her bidrar vi ved at vi forsikrer bolig og mobilitet.

Smart bilforsikring

Forsikringsløsningen Smart bilforsikring inkluderer en miljøprofil og premierer sjåfører som kjører trygt og dermed reduserer risikoen for skader og ulykker på norske veier. Forsikringen baserer seg på ny teknologi og måling av data om hvordan bilen kjøres. Data samles inn via en smartplugg og overføres til appen Spinn. Sjåføren kan få direkte tilbakemelding om kjøreatferden underveis eller senere i appens kjøredagbok.

Ansvarlig markedsføring av produkter og tjenester

SpareBank 1 SMN har som mål at vi skal bidra til at kundene tar gode økonomiske valg. Banken har derfor et strukturert løp hvor vi går aktivt ut og fronter viktige temaer knyttet til ulike økonomiske situasjoner. Dette gjøres først og fremst i sosiale medier, på våre nettsider og gjennom arbeidet som gjøres i media av vår privatøkonom, bedriftsøkonom og boligøkonom. I tillegg gjennomføres det jevnlig arrangement lokalt som setter økonomiske tema på dagsorden. I 2019 har banken spesielt jobbet med tema knyttet til ungdom og økonomi.

Det er SpareBank 1 SMNs strategi å belyse utfordringer knyttet til markedsføring. I 2019 er det etablert et eget ledermøte hvor utvikling av kundetilbud og tilhørende markedsføring diskuteres. Det har vært jobbet med markedsføring og rådgivning i forbindelse med viktige hendelser i kundenes liv som å starte bedrift, flytte sammen, skilsmisse og arv. Bankens nettsider er oppdatert på alle disse områdene i løpet av 2019.

Bankens markedsavdeling har det overordnede ansvaret for ansvarlig markedsføring. Det legges stor vekt på at markedsføring og rådgiving går hånd i hånd, at det brukes et forståelig språk og at all aktivitet er innenfor lover som treffer markedsføringen. I utviklingen av digitale løsninger er det stort fokus på at nødvendig informasjon er tilgjengelig og forståelig i kjøpsøyeblikket. Ved all markedsføring som innebærer bruk av personopplysninger blir det foretatt egne GDPR-vurderinger som dokumenteres.

SpareBank 1 SMNs produkter og tjenester samt materiale for merking og markedsføring, utvikles i nært samarbeid med SpareBank 1-alliansen. Spare- og plasseringsutvalget i SpareBank 1-alliansen gjør en

kvalitetsvurdering av merking og markedsføring for banken. Banken har klageordning lett tilgjengelig for kundene på nett, på telefon og til finansklagenemda. Banken har ikke mottatt klager på merking av produkter og tjenester. Banken mottok én klage vedrørende kommunikasjon og markedsføring i 2019.

Før banken lanserer eller distribuerer produkter er de gjenstand for en omfattende konsekvensvurdering for målgruppen til produktet. Banken foretar en systematisk risikovurdering hvor banken gjør vurderinger knyttet til jus, etikk og forståelighet for målgruppen.

Produkt- og tjenesteutvikling i SpareBank 1-alliansen

SpareBank 1-alliansen består av 14 selvstendige banker. Sammen eier vi SpareBank 1 Utvikling, som utvikler digitale produkter, tjenester og løsninger.

I 2019 ble det bevilget 250 millioner kroner i investeringsmidler til SpareBank 1 Utvikling, hvorav SpareBank 1 SMN sin relative andel tilsvarer eierandelen på 20 prosent. Midlene fordeler seg mellom privatmarkedet, bedriftsmarkedet samt ivaretagelse av krav for etterlevelse.

Digitalt salg

Banken jobber strukturert med å øke distribusjonskraften gjennom tilpassing av kontornettet og økt betjenings- og salgsevne i andre kanaler. Målsettingen er en effektiv distribusjonsmodell som gir konkurransekraft gjennom lavere kostnader og høyere lønnsomhet.

48% AV SALGET I PERSONMARKED
VAR DIGITALT

I 2019 var 48 prosent av salget i privatmarked digitalt (kjøp av nye produkter gjennom digitale løsninger samt at låneprosesser startes digitalt), noe som representerer en stor endring i kundedadferd de siste årene. Å sikre gode digitale løsninger med rådgiving og veiledning er avgjørende for å sikre at kundene tar gode økonomiske valg og har all nødvendig informasjon tilgjengelig i kjøpsøyeblikket. Dette har høyt fokus i utviklingen av våre felles løsninger i SpareBank 1 Utvikling.

Utvikling av digitalbanken

I 2019 har SpareBank 1 gitt kundene mulighet til å ta kontoer fra andre banker inn i mobilbanken, samtidig som man også har mulighet for å dele konto med andre som ikke er kunde i SpareBank 1. Gjennom dette får kundene bedre oversikt over sin totale økonomi.

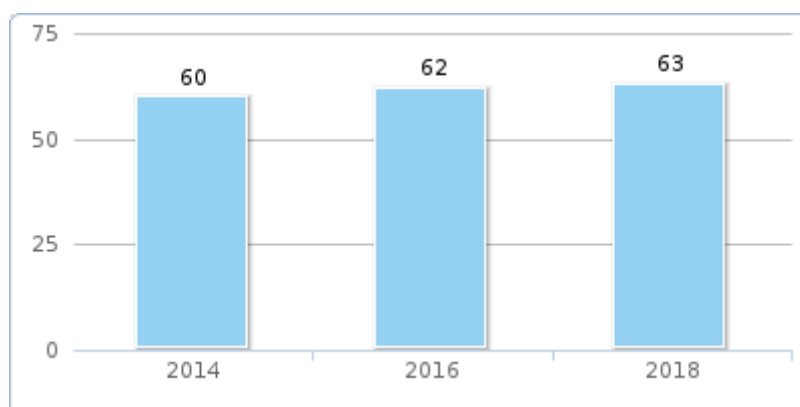
Kundeundersøkelser viser økt tilfredshet

For å kartlegge hvor fornøyd kundene er med banken, gjennomfører vi jevnlig kunde- og markedsundersøkelser. På bakgrunn av disse kan banken prioritere riktig innsats for å forbedre tjenester og produkter. Blant næringslivskundene viser kundetilfredsheten en svak økende tendens fra 60 poeng i 2014 til 63 poeng i 2018. Fra 2014 viser langtidstrenden tegn til økende tilfredshet på de fleste leveranseområder. Sammenlignet med 2016 ser vi særlig økt tilfredshet med bankenes kunnskap om lokalt næringsliv, responstid, banken som lokal støttespiller, kundesenteret, nettbank og mobilbank.

Blant privatkundene er SpareBank 1 SMN den av allianse-bankene som har størst framgang i styrken på kunderelasjonene, hvis vi ser perioden fra 2014 under ett. Fra et noe svakt nivå med 53 poeng på

TRIM-indeksen i 2014, så er SpareBank 1 SMN nå oppe på et godt nivå med 62 poeng. Banken ser spesielt sterk økning blant de yngste (18-25 år) fra 2016 med åtte poeng. Personlig rådgiving er viktig for kundeopplevelsen, og det er gode resultater på service, fagkompetanse og mobilbanken.

I kundesentrene har banken stabilt høy kundetilfredshet, men i 2019 har svartiden vært en utfordring som har påvirket totalresultatet. Det er satt inn tiltak for å bedre svartid og mot slutten av året er den forbedret.

Utvikling Trim-indeks, SpareBank 1 SMN SMB

Utvidet klageservice

I tråd med våre verdier, og med støtte i FNs prinsipper for ansvarlig bankdrift, utvidet vi også vår klageservice i november 2019. Vi åpnet for å ta imot henvendelser om forhold hvor vi ikke gjør som vi sier. Eventuelle henvendelser som kommer til felles klagemottak i forbindelse med denne utvidelsen følger samme prosess som øvrige klager. Henvendelsen sendes til klageansvarlig for det området som er berørt.

Kontinuerlig forbedring av kundeopplevelsen

Banken startet i 2019 et større forbedringsarbeid i bankens leveransemiljøer. Bakgrunnen for arbeidet var at vi tidvis opplevde kødannelser, lange leveringstider mot kunder og tidvis dårlige kundeopplevelser, med påfølgende press på bemanning med uønsket høyt uttak av overtid og vikarbruk.

Leveransetiden de siste to månedene av 2019 har ligget på 1-2 dager, sammenlignet med et snitt gjennom året på 6 dager.

C: Stimulere innovasjon og utvikling

Vårt mål er å gjøre det enklere å lykkes i omstillingen til lavutslippssamfunnet, både for lokalsamfunnet og næringslivet i vår region. Innovasjon og samarbeid er viktige stikkord dersom veksten fremover skal skje innenfor ansvarlige rammer. Samtidig som vi skal stimulere til lokal utvikling, setter vi krav til ESG-rapportering hos de selskapene vi investerer i.

Eierstyring og ansvarlige investeringer i SpareBank 1 SMN Invest

SpareBank 1 SMN Invest sin strategi er å foreta investeringer i regionale såkorn-, venture- og private-equity fond samt direkte investeringer i vekstselskaper med nasjonalt og internasjonalt potensial i det samme markedsområdet som SpareBank 1 SMN har sin aktivitet.

På den måten skal selskapet medvirke til kompetansebaserte arbeidsplasser og regional verdiskapning. SpareBank 1 SMN Invest bidrar med kapital, nettverk og kompetanse.

Selskapet hadde ved utgangen av 2019 46 selskap i sin portefølje. Av disse er det 11 selskap som rapporterer ESG-status enten via årsrapport, hjemmeside eller via samtaler med oss. Disse selskapene utgjør 37 prosent av selskapets investerte kapital.

Aktivitet	Antall	Andel kapital
ESG rapportering	11	37 %
Positiv screening	10	5 %
Negativ screening	10	5 %
Ingen vurdering	15	53 %
Sum	46	100 %

Av den resterende porteføljen har 20 selskap som vært gjennom en skjønnsmessig screeningprosess ved investering. I denne prosessen har en overordnet ESG-vurdering vært gjennomført. For halvparten av disse selskapene er vår vurdering at de bidrar positivt til bærekraftsmålene (positiv screening), og den andre halvparten er vurdert til ikke å påvirke bærekraftsmålene negativt (negativ screening). Disse 20 selskapene er relativt små oppstartsselskap og utgjør totalt ti prosent av SpareBank 1 SMN Invests investerte kapital.

Den gjenværende porteføljen på 15 selskap har verken formalisert ESG-rapportering eller vært gjennom screeningsprosess ved investering. Flere av disse selskapene er under avvikling/salg, og to selskap utgjør 85 prosent av kapitalen i denne gruppen. Vi forventer å ha på plass tilfredsstillende prosesser for to tredeler av disse selskapene i løpet av 2020.

Våre temaløfter

Gjennom vår eiermodell og utdeling av samfunnsutbytte kan banken være med på å støtte opp under FNs bærekraftsmål. Hvert år velger vi ut et bærekraftsmål som vi prioriterer å tildele midler til, og skape engasjement rundt.

Plastdugnaden

I 2018 startet vi Plastdugnaden, og løftet FNs bærekraftsmål nr 14 - Livet under vann. Over 12.000 frivillige ble med oss på å plukke plast i naturen. Plastdugnaden vekket enormt engasjement over hele regionen. Nær 180 tonn plast ble samlet inn. Prosjektet ble kåret til årets samfunnsengasjement av Sponsor- og eventforeningen.

Sofakampen

I 2019 har vi jobbet med mål nr 3 – Bedre helse, og utfordret Midt-Norge til å ta Sofakampen. En viktig bakgrunn var HUNT 4 (Helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag), som viser at stillesitting er en stor samfunnsutfordring. Over 16.000 mennesker deltok på Sofakampen-arrangement i bankens regi, der fokuset var lavterskel fysisk aktivitet som alle kunne delta på. Det ble gitt støtte til 389 prosjekter med formål om å få flere i fysisk aktivitet.

Takk for maten

I 2020 vil vi gjøre en ekstra innsats for å redusere matsvinn og hylle midt-norsk mat, og fokuserer på bærekraftsmål nr 2 – Utrydde sult. Erfaringen med å arbeide sammen med hele regionen skal vi ta med oss videre. Vi vil gi støtte til ulike gode prosjekter og i tillegg vil vi lansere egne prosjekter.

SpareBank 1 SMNs bærekraftsbarometer

En økonomisk temperaturmåling i vår regi uten fokus på bærekraft ville vært både uansvarlig og ufullstendig i 2019. Derfor var bærekraft spesialtema i årets utgave av SpareBank 1 SMNs konjunkturbarometer for Midt-Norge. Sammen med Sentio intervjuet vi 700 bedriftsledere i regionen om bærekraft. Hovedfunnene i vår undersøkelse:

- Tre av fire ledere legger i varierende eller liten grad vekt på bærekraft når de velger hvem de gjør forretning med
- Sju av ti ser ikke noen finansiell risiko i bærekraft
- Seks av sju svarer at de ikke kjenner til FNs bærekraftsmål
- En av to mener at eget klima- og miljøarbeid ikke er strategisk viktig
- Eierne har større innflytelse enn kunder og ansatte

Bærekraft vil være en fast del av vårt årlige konjunkturbarometer i tiden fremover som et bidrag til å støtte kunder og leverandører i omstillingen til lavutslippssamfunnet.

@SpareBank1SMN_Ung

Den yngre generasjonen formes av andre drivere enn tidligere generasjoner. For å gjøre merkevaren vår moderne og attraktiv ovenfor den unge målgruppen har vi siden sommeren 2019 jobbet med en rekke ulike tiltak mot ung-målgruppen:

- Vi har etablert en egen ung-kanal på Instagram, @SpareBank1SMN_Ung, hvor vi gir unge tips og råd til hvordan de kan spare penger, miljøet og få et enda bedre liv som ung.
- Vi lanserer et 18-årsprogram hvor både foreldre og unge får informasjon fra banken i forbindelse med overgangen fra ung til voksen.

I 2020 skal vi sette bærekraft og miljø ytterligere på dagsorden blant annet gjennom et arrangementskonsept for unge kalt Grønn mat og Grønn økonomi, som en del av vårt temaløfte.

Bærekraft satt i system – et innovasjonsløp i samarbeid med Ducky

Sammen med oppstartsselskapet Ducky i Trondheim ser vi på hvordan vi kan utvikle digitale løsninger og grønne produkter slik at vi engasjerer våre kunder til å endre adferd og ta i bruk grønne produkter.

Digital tvilling

Vi har i 2019 deltatt som partner i prosjektet Digital tvilling. Dette er et innovasjonsprosjekt hvor SpareBank 1 SMN sammen med Trondheim kommune, Tieto, Evry og andre partnere ser på hvordan vi kan bruke transaksjonsdata for å både vise kommunens totale klimaavtrykk, samtidig som vi dokumenterer endringer og bistår kommunens innbyggere til å gjøre klimavennlige valg. Hensikten er å se om vi sammen kan lage en digital tvilling av kommunen, basert på den enkeltes økonomiske forbruk og oversette dette til CO² regnskap. I 2020 vil vi se på hvordan dette kan gjøres i litt større skala.

Våre sponsorater

Gjennom SpareBank 1-bankenenes hovedsponsorat for det norske skilandslaget i langrenn har vi jobbet med konsepter mot barn og ungdom for å senke terskelen for deltagelse gjennom å fokusere på å brukt utstyr er like bra som nytt. Dette er viktig med hensyn til økonomi, men også utfra miljø og samfunnsmessig nytte.

Sponsorat	Tiltak bærekraft	Bærekraftsmål
Norges Skiforbund	1. Byttehelgen - Smart å kjøpe brukt. Få ned kostnader og flere skal med	3, 10, 12, 13
	2. Utetimen - Skape skiglede ved å gi flere barn inspirasjon og mulighet til å gå på ski	3, 10, 12
	3. Leverandører - Ansvarlig produksjon av varer uten bruk av plast	12, 13
Rosenborg Ballklubb	1. Fotballskole - Skape fotballglede ved å gi flere barn inspirasjon og utvikle kompetanse i lokale fotballklubber	3, 17
	2. Leverandører - Stille krav til leverandører vi bruker ved bestilling gjennom samarbeidet	12, 13
	3. Inkludere samarbeidspartner i temaløftet hvert år	6, 12
Ranheim	1. Fotballskole - Skape fotballglede ved å gi flere barn inspirasjon og utvikle kompetanse i lokale fotballklubber	3, 17
	2. Inkludere samarbeidspartner i temaløftet hvert år	6, 17

D: Bærekraftig rådgiving

Klimaendringene er vår tids største utfordring – og mulighet. Vårt bidrag er å dele innsikt og erfaring, vise vei og legge til rette for å ta valg som spiller på lag med fremtiden. Vårt mål er å gå foran som et godt eksempel og vise klimalederskap gjennom vår forretning.

Grønne obligasjoner

I februar 2019 offentliggjorde vi vårt rammeverk for grønne obligasjoner. Utgangspunktet var å finne/skape bærekraftige utlån til næringslivet som kan finansieres med en grønn obligasjon. Rammeverket omfatter utlån til de 15 prosent mest energieffektive næringsbyggene (Ifht Climate Bonds Initiative sin standard – <https://www.climatebonds.net/standard/buildings/commercial>) og til bedrifter med produkter, teknologier eller prosesser som er sertifisert innen bærekraft. De ulike sertifiseringene er:

- Nordic Swan Ecolabel
- Eco-Lighthouse
- Marine Stewardship Council (MSC)
- Aquaculture Stewardship Council (ASC)
- Best Aquaculture Practices (BAP)
- Global G.A.P. - The Worldwide Standard for Good Agricultural Practices

Disse sertifiseringene omfatter utlån til en rekke industrier, men de største er fiske og fiskeoppdrett.

Med dette rammeverket støtter SpareBank 1 SMN opp under følgende av FNs bærekraftsmål:

- Mål nummer 7: Ren energi for alle
- Mål nummer 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst
- Mål nummer 11: Bærekraftige byer og samfunn
- Mål nummer 12: Ansvarlig forbruk og produksjon
- Mål nummer 14: Liv under vann

Rammeverket er gjennomgått av en uavhengig tredjepart – Sustainalytics – som verifiserer at vårt rammeverk er i henhold til ICMA's Green Bond Principles.

I september 2019 ble vi første norske bank til å utstede en grønn seniorobligasjon i euromarkedet. Obligasjonen var på 500 millioner euro med løpetid på sju år. Denne trakk til seg mye oppmerksomhet og ordreboken fikk en stor del grønne investorer. Dette viser at vi har fått en mer diversifisert investorbase for våre innlån.

SpareBank 1 SMN eier i fellesskap med de andre alliansebankene SpareBank 1 Boligkreditt som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett, basert på boliglån solgt til foretaket fra eierbankene. SpareBank 1 Boligkreditt har utarbeidet et rammeverk for grønne obligasjoner med fortrinnsrett slik at de kan utstede grønne obligasjoner som finansierer boliger blant de 15 prosent mest energieffektive boligene i Norge og boliger som er oppgradert. Dette har resultert i minst 30 prosent lavere energiforbruk (i Ifht Climate Bond Initiative sin standard). Rammeverket er gjennomgått av en uavhengig tredjepart – Sustainalytics – som verifiserer at rammeverket er i henhold til ICMA's Green Bond Principles. SpareBank 1 Boligkreditt har så langt utstedt en grønn OMF i euro. Obligasjonen var på én milliard euro med løpetid på sju år.

Fokus på klimarisiko i våre kredittprosesser

Bankens innretning av kredittstrategien skal bidra til å optimalisere langsiktig økonomisk lønnsomhet. Bærekraft som inkluderer klimarisiko står sentralt i vurderingen av kredittisiko. Vi er i gang med å utforme kredittvirksomheten for å tydeliggjøre bidraget til å bygge et bærekraftig samfunn. Gjennom god selskapsstyring, regulatoriske rammer, forsvarlig utlånspraksis og mangeårig fokus på forretningsetiske forhold har banken mange elementer av bærekraftperspektivet på plass. Vi vil benytte en risikoanalyse som er anbefalt av Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD). Hele kredittorganisasjonen skal involveres for å sikre god forankring. Banken har som mål å gjennomføre en bærekraftsklassifisering av egen utlånsportefølje i løpet av 2020.

Anskaffelser og innkjøp

SpareBank 1 SMN er en betydelig innkjøper av varer og tjenester, både lokalt og som alliansebank. Grundige ESG-vurderinger av våre leverandører er derfor en integrert del av vår innkjøpspraksis. I tett samarbeid med alle bankene i SpareBank 1 alliansen, har vi revidert våre innkjøpsstandarder i 2019. Målet med revisjonen har vært å skape endring og legge til rette for bærekraftig utvikling hos oss selv og våre leverandører. Resultatet av dette arbeidet er:

- Nye retningslinjer for bærekraft i innkjøp
- Nytt kontraktsvedlegg som omhandler krav til bærekraft
- Leverandørreklæring for nye og eksisterende leverandører

Innkjøpsstandardene brukes aktivt for å redusere risiko for negativ påvirkning på mennesker, klima og miljø i leverandørkjeden. Gjennom alliansesamarbeidet har vi kartlagt og risikovurdert 247 leverandører. Disse leverandørene er klassifisert i kategori 1 (liten risiko), 2 (medium risiko) og 3 (stor risiko) etter en risikovurdering basert på prioriterte bærekraftsindikatorer.

Risikoklasse 1	Risikoklasse 2	Risikoklasse 3
Andre	Ansattrelaterte avtaler	Kontorrekvisita
Bransje- og forbundsavtaler	Bankdrift/betalingstjenester	
Databehandleravtale	Betalingstjenester	
Escrow avtaler (kildekodedeponering)	Eiendomsforvaltning	
Forsikringer/pensjon	EVERY	
ISDA - avtaler	Husleie/leieutgifter	
Kjøp av Informasjonstjenester	Inventar	
Konsesjonsavtaler	IT-Driftstjenester	
Konsulenttjenester	IT-Hardware	
Kurs og opplæring	Kontanthåndtering	
Marked og Sponsoravtaler	Leie/service avtaler	
Programvare/Lisenser	NETS	
Rekrutteringstjenester	Print, trykking og utsendelse	
Retts hjelp	Reise (Fly/hotell/kurs & konferanse)	
Revisjonstjenester	Sikkerhet/vakthold/brann	
Samarbeids/aksjonæravtaler	Telefoni og nettverk	
Samarbeidsavtaler		
Sensitive avtaler SB1 Banksamarbeidet		
Software as a Service tjenester (Saas)		
System kjøp, etablering og forvaltning		
Tjenesteavtale		
Vikartjenester		

Av disse ble 89 leverandører vurdert til å representere stor eller medium bærekraftsrisiko (kategori 2 og 3) gjennom sine produkter og tjenester. Arbeidet med oppfølging av disse leverandørenes retningslinjer og praktiske arbeid med bærekraft er igangsatt.

Ved kontraktsinngåelse eller reforhandling med SpareBank 1 SMNs lokale leverandører, har leverandører med risiko for negativ påvirkning (kategori 2 og 3) signert leverandørerklæring som vedlegg til kontrakten. I denne erklæringen bekrefter de at de følger våre krav.

Vi handler kontorrekvisita i felles nettbutikkløsning i SpareBank 1 alliansen. I 2019 har 22 prosent av disse produktene et miljømerke eller miljøgodkjenning. SpareBank1 SMN har en målsetting om at 100 prosent av produktutvalget innenfor kontorrekvisita skal ha en miljøgodkjenning i løpet av 2020.

Videreutvikling av vår arbeidsmetodikk og kartleggingsverktøy er et prioritert tiltak i 2020.

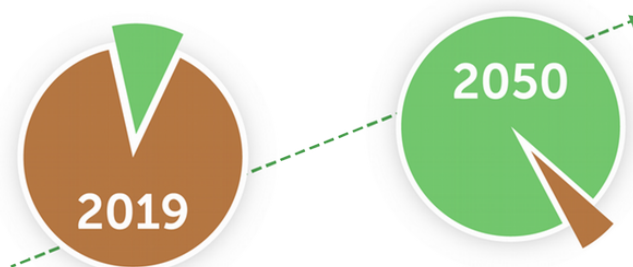
Leverandøroppfølging vil pågå med full styrke, og de som ikke oppfyller våre krav vil bli gitt frister for å innfri kravene.

Sustainable Edge: Vurdering av klimarisiko i selskap

SpareBank 1 SMN har i 2019 vært partner i prosjektet Sustainable Edge i regi av Cicero og Enova. Sammen utvikler vi et praktisk verktøy for investorer og utlånere. Målsettingen med vår deltagelse er å forstå klimarisiko i praksis. Prosjektet er finansiert av Enova og andre partnere som deltar aktivt i prosjektet.

Verktøyet som utvikles i 'Sustainable Edge' vil:

- Vurdere hvordan selskaper endrer sine inntekter, investeringer og forsknings- og utviklingsaktiviteter over tid mot en grønn omstilling og dermed gi mulighet for å følge utviklingen av andelen grønne investeringer og inntekter over tid.
- Gi en vurdering av risikostyring for fysisk klimarisiko og overgangsrisiko.
- Gi en vurdering av selskapets bruk av klimascenarioer og hvorvidt de etterlever retningslinjene for hvordan selskaper bør rapportere om klimarisiko fra Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD).

Prosjektet har i første omgang fokusert på fire sektorer, og vi har bidratt med datagrunnlag i tett samarbeid med egne kunder. Klimarisikoanalyser for næringseiendom, landbruk, transport og shipping er i prosess. Flere sektorer vil bli analysert i 2020.

Fokus på klimagassutslipp i bankens kontorstruktur

SpareBank 1 SMN er miljøfyrtårnsertifisert og bruker hovedkontormodellen. Det betyr at vi tar et bevisst miljøansvar og gjør tiltak for å holde orden i eget hus. Sertifiseringen innebærer at vår miljøstandard og rutiner er i overensstemmelse med kriteriene satt av Stiftelsen Miljøfyrtårn. I 2019 er 25 av våre bankkontor sertifisert, og det er gjennomført resertifisering av fem kontor. I 2020 skal resterende 13 kontor sertifiseres.

Vi har ikke etablert et miljøledelsessystem per i dag. Arbeidet ble påstartet i 2019 og det er innhentet tilbud fra to leverandører. Evaluering, avtaleinngåelse og implementering er en prioritert oppgave i 2020.

Bankens klimagassutslipp er dokumentert i vårt klima- og energiregnskap. Det registrerte tallgrunnlaget viser at vi har en nedgang på utslipp sammenlignet med 2018.

25 AV 38 BANKKONTORER ER MILJØFYRTÅRNSERTIFISERT RESTERENDE 13 KONTORER SKAL SERTIFISERES I 2020

Kategori	Forklaring	Forbruk	Enhet	Energi (MWh)	Utslipp (tCO ₂ e)	Utslipp (fordeling)
Transport				57,9	13,6	2,3 %
Bensin		553,0	liter	5,3	1,3	0,2 %
Diesel (NO)		5.135,0	liter	52,6	12,3	2,1 %
Scope 1 total				57,9	13,6	2,3 %
Elektrisitet*				4.688,5	182,9	31,7 %
Elektrisitet Nordisk miks		4.688.487,0	kWh	4.688,5	182,9	31,7 %
Fjernvarme/kjøling Nordisk miks				1.015,1	44,1	7,6 %
Fjernvarme Trondheim		1.015.100,0	kWh	1.015,1	44,1	7,6 %
Scope 2 total				5.703,6	226,9	39,30 %
Flyreiser					191,4	33,10 %
Fly kontinentalt/Norden		95.398,0	pkm		8	1,40 %
Fly interkontinentalt		496.612,0	pkm		51	8,80 %
Fly innenlands		981.810,0	pkm		132,3	22,90 %
Forretningsreiser					124,3	21,50 %
Km-godtgj.bil (NO)		888.105,0	km		124,3	21,50 %
Avfall					6,7	1,20 %
Restavfall, forbrenning		12.896,0	kg		6,5	1,10 %
Papiravfall, gjenvinning		1.265,0	kg			
Papiravfall, gjenvinning	Til makulering	8.535,0	kg		0,2	
Metallavfall, gjenvinning		33,0	kg			
Plastavfall, gjenvinning		444,0	kg			
EE-avfall, gjenvinning		111,0	kg			
Papp, gjenvinning		424,0	kg			
Papir			kg		14,7	2,50 %
Papir, kontor		12.863,8	kg		14,7	2,50 %
Scope 3 total					337,1	58,4 %
Total				5761,5	577,5	100 %
Electricity market-based					956,5	
Scope 2 market-based					1.000,5	
Total market-based					1.351,1	

Det er endringer ved årets klimaregnskap sammenlignet med foregående år som er viktig å merke seg. Fra tidligere år er det kun rapportert tall for bankkontorene som er miljøfyrtårnsertifisert, mens fra 2019 blir det rapportert tall for alle SMNs kontorer. Flere av kontorene har ikke egen strømmåler. Dette har medført usikkerhet i energitallene for tidligere år.

Målsettingen i 2020 er fortsatt reduksjon av egne klimagassutslipp gjennom fokus på færre reiser (fly og tjenestekjøring), sorteringsgrad avfall, mindre papirbruk, reduksjon av energiforbruk i egne bygg, skaffe innsyn i vår andel av energi til drift av felles tekniske anlegg hos våre gårdeiere, avfallshåndtering, kjøp av

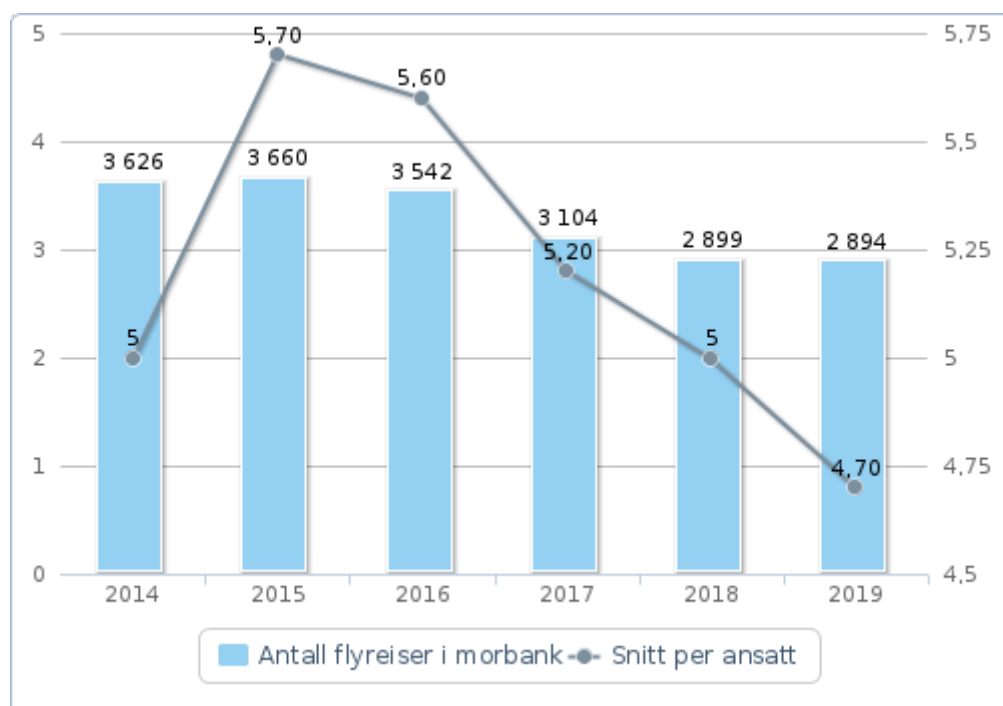
opprinnelsesgarantier og forbedre datakvalitet knyttet til alle områder vi rapporterer på etter kriteriene i Miljøfyrtårnsertifiseringen.

SpareBank 1 SMN har i 2019 igangsatt et arbeid med konsernets første klima- og energipolitikk. Dette dokumentet har vært på høring i alle ledergrupper, og vil bli ferdigstilt i 2020.

Flyreiser i SpareBank 1 SMN

Bankens reisepolitikk har vært uendret i 2019. Ansatte oppfordres til å begrense tjenestereiser mest mulig, og oppfordres til å benytte telefon- og videomøter. I de tilfeller ansatte likevel har behov for å reise i jobb, oppfordres ansatte til å benytte offentlige transportmidler når det er mulig.

Det er registrert 2894 enkeltreiser med fly i SpareBank 1 SMN i 2019. Dette utgjør 4,7 flyreiser i gjennomsnitt per ansatt i morbanken, og er det laveste nivået vi har målt. Målt i antall kilometer har vi en nedgang på nesten fem prosent sammenlignet med 2018. Denne reduksjonen skyldes i all hovedsak at utslippsfaktorene for flyreiser er redusert i perioden. Vi planlegger tiltak som skal redusere vår reiseaktivitet i 2020. Vi viser til klima- og energiregnskapet på smn.no for mer informasjon.

Økt tilgang til moderne videoromsløsninger

Som et ledd i arbeidet med vår bærekraftsprofil er vi i gang med å øke tilgangen på moderne videoromsløsninger ved avdelingskontorene og hovedkontoret. Et av hovedformålene med dette tiltaket er å gjøre samhandlingen enklere slik at vi kan redusere behovet for reiser i forbindelse med møter både internt og eksternt. I fjerde kvartal 2019 ble alle møterommene i hovedkontoret modernisert, og videofunksjonalitet ble installert på disse rommene. Totalt er det planlagt å etablere 80 rom med denne løsningen. Arbeidet er planlagt fullført innen utgangen av andre kvartal 2020.

Byttehelgen – vi heier på brukt utstyr

Byttehelgen, som er en arena for kjøp og salg av brukt sportsutstyr, er et samarbeid mellom Norges Skiforbund Langrenn, SpareBank 1 og idrettsklubber i hele landet. SpareBank 1 arbeider for en enklere og bedre hverdagsøkonomi i alt vi gjør. Byttehelgen i 2019 engasjerte 14 idrettsklubber i vår region.

E: Forebygge økonomisk kriminalitet

SpareBank 1 SMN arbeider kontinuerlig med å avdekke og bekjempe økonomisk kriminalitet. Sentralt i dette er å kjenne kunden og opphavet for pengene som passerer gjennom våre systemer. Våre rutiner og retningslinjer legger tydelige føringer for hvordan SpareBank 1 SMN ivaretar lovverket. Vårt mål er å beholde kundenes og samfunnets tillit.

Bankens arbeid for å forebygge hvitvasking og terrorfinansiering

Økt grad av organisert og grensekryssende kriminalitet har endret trusselbildet også for økonomisk kriminalitet. Banken ser flere transaksjoner over landegrenser, vekst i utenlandske kunder, økt utbredelse av virtuell valuta samt nye produkter, nye tjenester og nye aktører i egen bransje. Forsøk på hvitvasking og svindel mot bankens kunder blir mer utbredt og mer avansert for hvert år.

Samtidig med den samfunnsmessige utviklingen med økt risikoeksponering, er regelverket og internasjonale standarder i stadig utvikling. Gjennomgående stilles det større krav, samt mer spesifikke og strengere krav til kundekontroll og kundeoppfølging.

Innsikt i banken og kundenes virksomhet er viktig for å sikre en risikobasert tilnærming til økonomisk kriminalitet og overholde kravene i lovverket. Banken skal kjenne sine kunder, og også kjenne til hvilke transaksjoner det er vanlig for kunden å foreta slik at vi effektivt kan avdekke uvanlige eller mistenkelige transaksjoner. Det må også dokumenteres at kontrolltiltak er tilpasset den aktuelle risikoen. Myndigheter, kunder og konkurrenter skal ha tillit til bankens profesjonalitet og redelighet.

Våre styringssystem evalueres og oppdateres årlig for å tilpasses et oppdatert risikobilde og endringer i retningslinjer for hvitvasking. I tillegg gjennomfører banken løpende kontroller på ulike nivåer, fra internkontroll i forretningsområdene, via løpende transaksjonsovervåkning til kontroller utført av compliance-funksjonen. Avvik og forbedringstiltak vurderes løpende, og rapporteres til styret kvartalsvis.

Banken hadde i november 2018 stedlig tilsyn fra Finanstilsynet med fokus på bankens styring og kontroll innenfor hvitvasking og terrorfinansiering. I 2019 har banken jobbet systematisk med både å utbedre observasjoner fra dette tilsynet, samt fortsette å gjøre nødvendige tilpasninger for å håndtere hvitvaskingsrisiko og sikre etterlevelse av ny hvitvaskingslov som trådte i kraft i oktober 2018.

Vi har i 2019 lagt ned et betydelig arbeid i oppdatering av legitimasjon og kundeinformasjon i hele kundeporteføljen i henhold til krav om løpende oppfølging av kundeforhold. I overkant av 50 medarbeidere har vært dedikert til oppgaver knyttet til arbeid mot hvitvasking og terrorfinansiering.

Banken har jobbet videre for å få økt treffsikkerhet på hvilke transaksjoner som flagges til overvåkning, blant annet ved deltakelse i felles maskinlæringsprosjekt i SpareBank 1-alliansen, samt hvordan manuelle vurderinger kan bidra til å avdekke risiko i enda større grad.

I 2019 ble totalt 14.980 transaksjoner fanget opp av bankens systemer for transaksjonsovervåkning. Alle de flaggede transaksjonene ble vurdert av bankens egne anti-hvitvaskingsmedarbeidere, som rapporterte 126 av de mistenkelige transaksjonene til Økokrim.

Banken har fokus på kunnskap og trening for å bekjempe økonomisk kriminalitet. Alle medarbeidere skal regelmessig gjennomføre obligatorisk e-læring om hvitvasking og terrorfinansiering. I tillegg avholdes årlig klasseromsundervisning innen hvitvasking for et stort antall ansatte.

Ambisjonene for 2020 er å fortsette å styrke organiseringen og forankringen av roller og ansvar knyttet til hvitvasking. Videre vil banken fortsette å overvåke endringer i risikobilde og regulatorisk rammeverk. Dette for å sikre at vi til enhver tid har tilfredsstillende styring og kontroll innenfor hvitvaskingsområdet.

Oppdatering av kundeinformasjon - Næringsliv

I løpet av 2018 og 2019 har Næringsliv oppdatert kundeinformasjon på alle aktive bedriftskunder samt lag og foreninger. Også her er det blitt lagt ned betydelige ressurser for at kvaliteten i arbeidet skal være tilfredsstillende. Arbeidet har ført til varig forbedrede rutiner og prosesser i bankens AHV-rutiner.

Kundene er fulgt via alle tenkelige kanaler som brev, e-post, telefon og fysisk oppmøte, men det er lagt stor vekt på at de fleste kunne besvare digitalt. Dette gir mulighet for bedre risikovurdering av porteføljen og bedre oppfølging av kunder og bransjer som er utsatt for hvitvasking og terrorfinansiering.

I den grad kundene ikke har oppdatert kundeinformasjon, informasjonen er mangelfull eller banken vurderer informasjonen å inneha latent risiko blir det iverksatt relevante tiltak i forhold til risikograden. Det kan variere fra sperring av konto, utvidet oppfølging til avvising av kundeforholdet. Ryddeprosjektet har ført til betydelig bedret AHV-kompetanse blant bankens bedriftsrådgivere og betydelig bedret AHV kvalitet i bankens utlånsportefølje.

Oppdatering av kundeinformasjon - Privatmarked

Gjennom legitimeringsprosjektet har vi gjennomført kontroll av hele vår kundeportefølje. Arbeidet pågår fremdeles, og vil være integrert i den daglige driften i SpareBank 1 SMN.

Antikorrupsjon

Våre etiske retningslinjer er tydelige på at vi ikke tolererer korrupsjon. Retningslinjene sier:

"Korrupsjon tolereres ikke, verken i konsernet eller hos samarbeidspartnere. Medarbeidere som er involvert i bestikkelser eller andre former for korrupsjon kan bli anmeldt og gjøres personlig ansvarlig."

Retningslinjene knyttet til korrupsjon gjøres kjent for alle ansatte både gjennom e-læring og klasseromstrening. Dersom retningslinjene likevel blir brutt, medfører dette sanksjoner for de det gjelder. Ingen korrupsjonstilfeller ble avdekket i SpareBank 1 SMN i 2019.

Ved utvikling av nye produkter, og ved større endringer i eksisterende produkter, gjennomføres det en risikovurdering. I denne vurderingen spør vi blant annet om korrupsjon. Spørsmålet som stilles er: "Representerer produktet risiko for negativ påvirkning på vårt arbeid med å forhindre korrupsjon og terrorfinansiering? (Bærekraft/ESG risiko)". De vesentligste risikoene for korrupsjon som er identifisert, knytter seg til prosessen finansiering. En iboende risiko kan være risikoen for misligheter/korrupsjon knyttet til innvilgelse av kredittengasjement. For å forebygge denne risikoen, stilles det konkret spørsmål om korrupsjon i forbindelse med innvilgelse av nye kreditter. Når en kredittsak skal behandles i kredittutvalget, må kundeansvarlig svare på følgende spørsmål: «Selskapet/finansieringen medvirker ikke til korrupsjon»

Når vi kjøper inn produkter fra andre leverandører stiller vi tydelige krav til leverandøren knyttet til korrupsjon. Dette er utformet i en leverandørerklæring som er standard vedlegg til alle kontrakter og som signeres ved kontraktsinngåelse. Sentrale punkter i denne erklæringen er:

- SpareBank1 SMN godtar ikke at ansatte tilbys eller mottar gaver eller andre fordeler som kan oppfattes som bestikkelser. Leverandøren skal heller ikke akseptere slik praksis i forhold til sine egne ansatte.
- Leverandøren skal aktivt sikre at SpareBank1 SMN ikke blir medskyldig i korrupsjon. Leverandøren skal ikke betale bestikkelser på vegne av banken, og leverandøren skal også påse at banken ikke nyter godt av korrupsjon utført bakover i verdikjeden.
- Leverandører som deltar i tilbudskonkurranser skal overholde retningslinjene for rettferdig konkurranse, herunder sørge for at konfidensiell informasjon holdes hemmelig.
- Leverandøren skal ta bestemt avstand fra enhver form for hvitvasking og ta nødvendige forholdsregler for å unngå at andre bruker leverandørens økonomiske transaksjoner til å hvitvaske penger.

Det er også kontraktsfestet at vi kan benytte en tredje part til å revidere etterlevelse av dette.

Complianceprogram (program for etterlevelse)

Som en del av bankens organisering for å sikre god internkontroll har banken en compliancefunksjon. Denne funksjonen har som oppgave å

- Vurdere bankens prosedyrer, rutiner og systemer for å sikre regelverksetterlevelse
- Gi råd til ledelse og andre ansatte om tiltak som skal iverksettes for å sikre etterlevelse av gjeldende regelverk
- Vurdere virkninger av eventuelle endringer i regelverk for banken
- Etablere retningslinjer og prosesser for å håndtere compliancerisiko
- Sikre at etterlevelse overvåkes og testes gjennom et strukturert og veldefinert overvåkingsprogram.

Compliancefunksjonen avgir kvartalsvis rapport til konsernsjef, risikoutvalget og styret. Rapporten inneholder en oversikt over nye lovkrav, oppsummering og gjennomgang av utførte kontroller og proaktive tiltak, etterlevelsesavvik, samt klagesaker og korrespondanse med offentlig myndighet.

I 2019 har banken prioritert etterlevelse av nye lovkrav innenfor anti-hvitvasking, personvern og sparing og investeringsrådgivning. Dette vil fortsette også inn i 2020, samtidig som det regulatoriske bildet kontinuerlig overvåkes for å fange opp nye krav som krever oppfølging fra banken, som eksempelvis implementeringen av PSD2.

Personvern og informasjonssikkerhet

Banken er avhengig av tillit fra kunder, eiere, samarbeidspartnere og tilsynsmyndigheter og andre interessenter for å kunne opprettholde og øke egen markedsposisjon. Gjennom bankens tjenester forvaltes store mengder persondata, og dette stiller store krav til bankens håndtering av kundeinformasjon og ivaretagelse av sentrale personvernprinsipper. Digitaliseringen stiller krav til sikkerhet og beskyttelse av enkeltindivider og deres personvern. Det er et mål og et krav at sentrale personvernprinsipper skal ivaretas i utviklingen av våre tjenester og produkter.

Banken forvalter store mengder kundeinformasjon, og for banken handler personvern om å sikre nødvendig konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet til alle personopplysninger som eies, behandles eller forvaltes av banken. Bankens policy for personvern danner rammen for bankens krav til behandling av personopplysninger, herunder krav til fordeling av ansvar og roller i personvernarbeidet.

Informasjonsmengden og mulighetene for bruk og misbruk øker stadig. Tilliten vi som bank er avhengig av - fra kunder, tilsynsmyndigheter og andre interessenter - vil i stadig større grad hvile på at kundedataen våre forvaltes på en trygg måte. I banken har vi derfor beskrevet bankens forpliktelser i detalj og offentliggjort forpliktelsene for bankens interessenter på smn.no.

Banken har utpekt et personvernombud som skal bistå konsernsjefen i arbeidet med å ivareta krav til behandling av personopplysninger.

Ny personopplysningslov som implementerer personvernforordningen (GDPR), trådte i kraft 20. juli 2018. Banken har i 2019 blant annet hatt fokus på fordeling av myndighet og ansvar og utbedring av rutineverk og risikovurderinger. Ved all markedsføring som innebærer bruk av personopplysninger blir det foretatt egne GDPR-vurderinger som dokumenteres. I 2019 er banken blitt bedre til å avdekke brudd på lovverk og rutiner.

Banken har en lav terskel for å melde slike brudd til Datatilsynet. 11 avvik ved brudd på personopplysningssikkerheten er meldt til Datatilsynet i 2019.

Banken mottok to klager fra kunder vedrørende personvern i 2019. Det er ikke rettet kundeklager om brudd på personvernregelverket til Datatilsynet som tilsynsmyndighet. Det ble meldt inn fem avvik klassifisert som lekkasje eller tap av persondata.

Banken har ikke mottatt gebyr eller pålegg fra Datatilsynet i 2019.

Høsten 2019 publiserte vi ny personvernerklæring på våre nettsider. Målet er å sørge for god og lett tilgjengelig informasjon for på denne måten å sikre åpenhet om behandlingen av kundenes personopplysninger og ivaretagelse av deres rettigheter.

Målet for 2020 er å fortsette arbeidet med opplæring samt etablere gode sletterrutiner og arbeide videre med innebygd personvern i våre etablerte og nye systemer. Vi vil fortsette arbeidet med å tette identifiserte gap, samt sikre involvering, forankring og god risikoforståelse i organisasjonen.

Et sentralt element i godt personvern er god informasjonssikkerhet. Utvikling av sikkerhetsarkitektur og løsninger tilpasset en mer åpen forretningsmodell er utfordringer som hele finansnæringen står overfor. SpareBank 1 SMN deltar derfor i alliansens felles sikkerhetsstrategiarbeid for å adressere og ivareta de endringene denne utviklingen medfører. Bransjeutvikling kombinert med akselererende teknologisk utvikling gir nye muligheter, men også nye trusler og sikkerhetsutfordringer. Banken anerkjenner behovet for å digitalisere og forenkle flere tjenester, samtidig er det helt nødvendig å ivareta personvern og informasjonssikkerhet.

SpareBank 1 er opptatt av sikkerhet, høy driftskontinuitet og sikre tjenester for kundene. Det er tatt grep for å styrke kapasitet, robusthet og videreutvikling innen utvalgte områder, spesielt innen områdene informasjonssikkerhet med hensyn til åpen bankfront, samt samordning og sikring av skytjenester.

Banken har etablert en rekke tekniske sikringstiltak for informasjonssikkerhet. Samtidig står opplæring og bevisstgjøring sentralt. Bankens kompetanse- og holdningsprogram for informasjonssikkerhet Passopp styrker sikkerhetskulturen i hele organisasjonen har pågått i 2019 og fortsetter også i 2020.

Banken ønsker å bidra til at kundene opptrer trygt og lærer om informasjonssikkerhet. På smn.no finner kundene tips og råd for sikker bruk av banken.

Konsernets bærekraftsprofil styrkes gradvis

Omgivelsene er delt i synet på konsernets bærekraftsprofil. Vår holdning er at vurderinger av vår bærekraftsprofil er verdifulle for vårt kontinuerlige forbedringsarbeid. Inspirert av bærekraftsmål nummer 17 inviterer vi til samarbeid og erfaringsdeling både med samarbeidspartnere og konkurrenter i dette arbeidet.

Sustainable Brand Index

I februar 2019 ble SpareBank 1 kåret til bransjevinner i finans av Sustainable Brand Index. Dette er Europas største, uavhengige merkevareundersøkelse som fokuserer på bærekraft. Undersøkelsen er gjennomført årlig siden 2011. I årets undersøkelse ble 50.000 forbrukere i mer enn 20 bransjer intervjuet fordelt på 1148 merkevarer. Studien gjennomføres i Sverige, Norge, Danmark, Finland og Nederland.

I FEBRUAR 2019 BLE SPAREBANK 1 KÅRET TIL
BRANSJEVINNER I FINANS AV SUSTAINABLE BRAND INDEX

Sustainalytics

 Sustainalytics er en global leverandør av risikovurderinger knyttet til bærekraft for investormarkedet. Vurderingen innebærer å måle risikoen i et selskaps finansielle verdi basert på bærekraftsindikatorer. SpareBank 1 SMN oppnådde i 2019 oppnådde en totalskår på 80 av 100 mulige poeng som er i kategorien lav finansiell risiko. En risikofaktor på 17,1 av 100 er kategorisert som lav risiko. Årets resultat er en vesentlig forbedring fra 2018, hvor vi oppnådde en totalskår på 58 poeng og en risikofaktor på 29,3 (middels risiko).

Risikofaktorer bærekraft	Vekting	2018	2019
Produktstrategi og markedsføring	28,60 %	8,4	4,4
Personvern og datasikkerhet	18,00 %	5,3	2,4
Eierstyring og selskapsledelse	14,70 %	4,3	4,1
Investerings- og kredittstrategi	13,70 %	4,0	1,4
Forretningsetikk	13,00 %	3,8	2,8
Humankapital	12,00 %	3,5	2
Totalsum	100,00 %	29,3	17,1

ESG Risk rating, september 2019

40-100	30-40	20-30	10-20	0-10
Alvorlig	Høy	Middels	Lav	Uvesentlig

Risikokategorier

MSCI

Morgan Stanley Capital International (MSCI) er et amerikansk finansieringsselskap som leverer risikovurderinger knyttet til bærekraft for investormarkedet. Vurderingen innebærer å måle risikoen i et selskaps finansielle verdi basert på 37 bærekraftsindikatorer på en skala fra trippel A til trippel C. SpareBank 1 SMN oppnådde karakteren A i 2019. Årets resultat er noe bedre enn i vurderingen fra 2018, men karakteren er uforandret.

Risikofaktorer bærekraft	Vekting	2018	2019
Finansiering og miljøbelastning	5,00 %	2,4	2,4
Kapitaltilgang	17,00 %	2,6	2,6
Ansvarlige produkter	17,00 %	7,3	7,3
Medarbeiderutvikling	13,00 %	3,1	3,1
Personvern og datasikkerhet	13,00 %	2,2	2,7
Eierstyring og selskapsledelse	18,00 %	7,6	8,2
Finansiell ustabilitet	17,00 %	7,7	7,7
Totalsum	100,00 %		

ESG Risk rating, oktober 2019

Etisk bankguide

Etisk bankguide er en del av det internasjonale initiativet Fair Finance Guide, som skal gi forbrukere, organisasjoner og myndigheter innsyn i hvordan bankene forholder seg til viktige temaer innenfor etikk og bærekraft. Etisk bankguide i Norge er et samarbeid mellom Framtiden i våre hender og Forbrukerrådet, og er basert på en gjennomgang av bankenes retningslinjer, krav og policydokumenter.

SpareBank 1 SMN oppnådde en totalskår på 58 prosent i årets undersøkelse. Vi har fremgang på fem av sju virksomhetsområder, og beholder samme skåring som i 2018 på to områder. Innenfor temaområdene har vi fremgang på fem av seks, og beholder samme scoring som i 2018 på ett temaområde.

Virksomhetsområder	2018	2019
Klimaendringer	35 %	41 %
Korrupsjon	72 %	74 %
Likestilling og mangfold	40 %	43 %
Menneskerettigheter	63 %	69 %
Arbeidstakerrettigheter	82 %	82 %
Natur og miljø	44 %	52 %
Skatt	73 %	73 %
Temaområder	2018	2019
Våpen	81 %	81 %
Mat	51 %	57 %
Skogbruk	29 %	30 %
Gruvedrift	53 %	55 %
Olje og gass	38 %	43 %
Kraftproduksjon	50 %	58 %

Totalskår, oktober 2019

Global Reporting Initiative (GRI)

SpareBank 1 SMN rapporterer i henhold til Global Reporting Initiativ Core som er den ledende standarden for bærekraftsrapportering. I GRI-standardens er vesentlighet et hovedprinsipp. Vi rapporterer på de mest

sentrale temaene fra vesentlighetsanalysen fra 2017. I tillegg har vi valgt å ta inn klimagassutslipp som et vesentlig område i 2019, og rapporterer på GRI 305-indikatorene. GRI-rapporteringen er en integrert del av bankens årsrapport.

GRI-indeks

Tabellen viser SpareBank 1 SMN sin rapportering for 2019 i henhold til GRI-standardens kjernekrav fra GRI Standards 2016.

GRI indikator	Navn på indikatoren	Besvarelse/kilde
Generell informasjon		
Organisasjonsprofil		
102-1	Navn på organisasjonen	SpareBank 1 SMN
102-2	Viktigste produkter og tjenester	Bærekraftsrapport - kapittel historien om SpareBank 1 SMN
102-3	Adresse til organisasjonens hovedkontor	Trondheim, Norge
102-4	Antall land organisasjonen har virksomhet i	Norge
102-5	Eierskap og juridisk selskapsform	Sparebank med egenkapitalbevis
102-6	Beskrivelse av de markedene organisasjonen opererer i	Midt-Norge
102-7	Organisasjonens størrelse og omfang	Årsrapport - kapittel om banken
102-8	Totalt antall ansatte etter ansettelsesform og ansettelseskontrakt, fordelt på lokasjon og kjønn	Bærekraftsrapport - kapittel A Vi har 1.000 leverandører hovedsakelig fra Norge. IKT representerer 41 % av vårt innkjøpsvolum. FDV representerer 17 % av vårt innkjøpsvolum.
102-9	Beskrivelse av selskapets leverandørkjede	
102-10	Vesentlige endringer i løpet av rapporteringsperioden som gjelder størrelse, struktur, eierskap eller leverandørkjede	Ingen vesentlige endringer
102-11	Beskrivelse av om og hvordan «føre-var»-prinsippet er implementert i organisasjonen	Bærekraftsrapport - kapittel D
102-12	Eksterne initiativer eller prinsipper for det økonomiske, miljø- og samfunnsmessige arbeidet som organisasjonen har gitt sin tilslutning til	Bærekraftsrapport - vedlegg våre medlemskap
102-13	Medlemskap i bransjeorganisasjoner eller andre sammenslutninger, og nasjonale/internasjonale lobbyorganisasjoner	Bærekraftsrapport - vedlegg våre medlemskap
Strategi		
102-14	Uttalelse fra konsernsjef	Årsrapport - konsernsjefen har ordet
Etikk og integritet		
102-16	Organisasjonens verdier, prinsipper, standarder og normer for adferd	Årsrapport - kapittel sentrale mål og strategier
Styring		
102-18	Organisasjonens styringsstruktur, herunder øverste myndighet og komiteer som er ansvarlige for beslutninger på økonomiske, miljømessige og samfunnsmessige temaer	Årsrapport - kapittel styring og ledelse
Interessentdialog		
102-40	Interessentgrupper som organisasjonen er i dialog med	Bærekraftsrapport - kapittel organisasjon og ansvar forankret i våre verdier
102-41	Prosent medarbeidere som er dekket av kollektive tariffavtaler	Bærekraftsrapport - kapittel A
102-42	Beskrivelse av hvordan organisasjonen identifiserer viktige interessenter	Bærekraftsrapport - kapittel ansvarlig finanshus gjennom snart 200 år
102-43	Tilnærming til interessentsamarbeid og hvor ofte organisasjonen involverer de ulike interessentene	Bærekraftsrapport - kapittel ansvarlig finanshus gjennom snart 200 år
102-44	Viktige temaer og spørsmål som er blitt tatt opp gjennom dialog med interessenter og selskapets respons	Bærekraftsrapport - kapittel ansvarlig finanshus gjennom snart 200 år
Praksis for rapportering		
102-45	Oversikt over alle enhetene som omfattes av organisasjonens årsrapport	Årsrapport - kapittel resultatregnskap
102-46	Beskrivelse av prosess for å definere rapportens innhold, avgrensninger og integrering av GRI-prinsippene	Årsrapport - kapittel resultatregnskap

102-47	Oversikt over alle temaer som er identifisert som vesentlige	Årsrapport - kapittel resultatregnskap
102-48	Endring av historiske data fra tidligere rapporter	Årsrapport - kapittel resultatregnskap
102-49	Vesentlige endringer i rapportens innhold, omfang, avgrensning eller målemetoder	Ingen vesentlige endringer
102-50	Rapporteringsperiode	Regnskapsåret 2019
102-51	Dato for utgivelse av forrige rapport	Mars 2019
102-52	Rapporteringsfrekvens	Årlig
102-53	Kontaktperson for spørsmål vedrørende rapporten	Jan-Eilert Nilsen
102-54	Rapporteringsnivå	Kjernekrav (core option)
102-55	GRI-indeks	GRI Indeks
102-56	Ekstern verifikasjon av rapporteringen	PwC

Spesifikk informasjon

Økonomisk prestasjon

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Årsrapport - kapittel resultatregnskap
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlig(e) tema	Årsrapport - kapittel resultatregnskap
103-3	Evalueringsav styringssystemet	Årsrapport - kapittel resultatregnskap
201-1	Direkte økonomisk verdi generert og distribuert	Årsrapport - kapittel resultatregnskap

Etikk og antikorrupsjon

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapport - kapittel A og E
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapport - kapittel A og E
103-3	Evalueringsav styringssystemet	Bærekraftsrapport - kapittel A og E
205-1	Andel av selskapets lokasjoner som er evaluert for risiko knyttet til korrupsjon	Bærekraftsrapport - kaoittel ansvarlig finanshus gjennom snart 200 år
205-2	Kommunikasjon og opplæring i policy og rutiner knyttet til anti-korrupsjon	Bærekraftsrapport - kapittel A og E
205-3	Bekreftede tilfeller av korrupsjon og korrigerende tiltak	Ingen tilfeller

Klimagassutslipp

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapport - kapittel D
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapport - kapittel D
103-3	Evalueringsav styringssystemet	Bærekraftsrapport - kapittel D
305-1	Direkte klimagassutslipp (Scope 1)	Bærekraftsrapport - kapittel D
305-2	Indirekte klimagassutslipp fra energiforbruk (Scope 2)	Bærekraftsrapport - kapittel D
305-3	Andre indirekte klimagassutslipp (Scope 3)	Bærekraftsrapport - kapittel D

Miljøvurdering av leverandører

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapport - kapittel D
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapport - kapittel D
103-3	Evalueringsav styringssystemet	Bærekraftsrapport - kapittel D
308-2	Betydelige faktiske og potensielle negative miljøkonsekvenser av arbeidspraksisen i leverandørkjeden og iverksatte tiltak	Bærekraftsrapport - kapittel D

Ansatte

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapport - kapittel A
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapport - kapittel A
103-3	Evalueringsav styringssystemet	Bærekraftsrapport - kapittel A
401-1	Nyansettelser og turnover	Bærekraftsrapport - kapittel A

Opplæring og utdanning

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapport - kapittel A
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapport - kapittel A
103-3	Evalueringsav styringssystemet	Bærekraftsrapport - kapittel A
		Bærekraftsrapport - kapittel A A. Karriereutvikling for 10 medarbeidere. Andre forhold er kommentert i bærekraftsrapportens kapittel A. B. 1 medarbeider har fått kompetansetilbud som del av sluttpakke.
404-2	Programmer for medarbeiderutvikling og livslang læring	

Mangfold og likestilling

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapport - kapittel A
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapport - kapittel A
103-3	Evalueringsav styringssystemet	Bærekraftsrapport - kapittel A
405-1	Mangfold i styrende organer og ulike ansattkategorier	Bærekraftsrapport - kapittel A
405-2	Lønnsforskjeller mellom menn og kvinner	Bærekraftsrapport - kapittel A

Ikke-diskriminering

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapport - kapittel A
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapport - kapittel A
103-3	Evalueringsav styringssystemet	Bærekraftsrapport - kapittel A
406-1	Identifiserte tilfeller av diskriminering og implementerte korrigerende tiltak	Ingen tilfeller

Ansvarlig markedsføring av produkter og tjenester

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapport - kapittel B
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapport - kapittel B
103-3	Evalueringsav styringssystemet	Bærekraftsrapport - kapittel B
417-2	Tilfeller av manglende overholdelse av krav knyttet til informasjon og merking av produkter og tjenester	Bærekraftsrapport - kapittel B
417-3	Tilfeller av manglende overholdelse av krav knyttet til kommunikasjon og markedsføring	Bærekraftsrapport - kapittel B

Personvern og informasjonssikkerhet

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapport - kapittel E
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapport - kapittel E
103-3	Evalueringsav styringssystemet	Bærekraftsrapport - kapittel E
418-1	Antall dokumenterte klager knyttet til brudd på personvernet eller tap av kundedata	Bærekraftsrapport - kapittel E

Antihvitvasking

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapport - kapittel E
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapport - kapittel E
103-3	Evalueringsav styringssystemet	Bærekraftsrapport - kapittel E
SMN -1	Antall transaksjoner flagget som mistenkelig, undersøkt og innrapportert	Bærekraftsrapport - kapittel E

Ansvarlig kreditt

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapport - kapittel B og E
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapport - kapittel B og E
103-3	Evalueringsav styringssystemet	Bærekraftsrapport - kapittel B og E
FS7	Pengeverdien av låneprodukter utviklet for å levere en samfunnsmessig fordel	Bærekraftsrapport - kapittel B
FS8	Pengeverdien av låneprodukter utviklet for å levere en miljømessig fordel	Bærekraftsrapport - kapittel B
FS10	Andel og antall selskaper i BM-porteføljen som virksomheten har samhandlet med om miljø- eller samfunnsmessige forhold	

Ansvarlige investeringer og krav til finansielle leverandører

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapport - kapittel C
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapport - kapittel C
103-3	Evalueringsav styringssystemet	Bærekraftsrapport - kapittel C
FS10	Andel og antall selskaper i investeringsporteføljen som virksomheten har samhandlet med om miljø- eller samfunnsmessige forhold	Bærekraftsrapport - kapittel C
FS11	Andel av selskaper i investeringsporteføljen med positiv og negativ screening for miljø- og samfunnsmessige forhold	Bærekraftsrapport - kapittel C

Innovasjon og digitalisering

103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapport - kapittel B
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraftsrapport - kapittel B
103-3	Evalueringsav styringssystemet	Bærekraftsrapport - kapittel B
SMN-2	Andel digitale salg	Bærekraftsrapport - kapittel B

Våre medlemsskap

Medlemskap

SpareBank 1 SMN støtter eller har gitt sin tilslutning til følgende eksterne initiativ, chartre eller prinsipper for det økonomiske, miljømessige eller samfunnsmessige området:

- UNEPFIs Principles for Responsible Banking
- UN Global Compact
- Miljøfyrtårn

SpareBank 1 SMN har medlemskap i følgende bransjeorganisasjoner eller andre sammenslutninger, og nasjonale/internasjonale lobbyorganisasjoner:

- Finans Norge
- Næringslivets hovedorganisasjon
- Sparebankforeningen
- Finansnæringens autorisasjonsordninger
- Steinkjer Næringsforum
- Verran Næringsforum
- Norges Eiendomsmeglerforbund
- Rennebu Næringsforening
- ICC Norge
- Windcluster Norway
- Den norske advokatforening
- Tilsynsrådet for advokatvirksomhet
- Vestnes Næringsforum
- Molde Næringsforum
- Vestnes Handelsstandsforening
- Kristiansund og Nordmøre Næringsforum
- Fræna Næringsforum
- Aukra Næringsforum
- Molde Sentrum
- Sunndal Næringsforening
- Eide Næringsforum
- Destinasjon Molde og Romsdal
- Nordic Arena Nettverk Møre
- Lean Forum Nordvest
- Surnadal Næringsforening
- Verdal Næringsforum
- Namsos Næringsforening
- Næringsforeningen i Trondheimsregionen
- Levanger Næringsforum
- Samarbeidsgruppen Midtbyen
- Håndverkerforeningen Trondheim

- Haram Næring- og Innovasjonsforum
- Næringsshagen i Orkdalsregionen
- Shippingklubben Ålesund
- Næringsforeningen i Ålesundregionen
- Rauma Næringslag
- Maritimt Forum Nordvest
- Maritimt Forum Midt-Norge
- Fosnavåg Shippingklubb
- NCE iKuben

Til styret i SpareBank 1 SMN

Uavhengig uttalelse vedrørende SpareBank 1 SMNs rapportering om bærekraft

Vi har kontrollert om SpareBank 1 SMN har utarbeidet GRI-indeks for 2019 og målinger og beregninger av nøkkeltall for bærekraft (rapportering om bærekraft) per 5. mars 2020.

SpareBank 1 SMNs GRI-indeks er en oversikt over hvilke av prinsippene, aspektene og indikatorene i retningslinjene fra The Global Reporting Initiative som SpareBank 1 SMN har benyttet for å måle og rapportere om bærekraft; sammen med en henvisning til hvor informasjonen om bærekraft er rapportert. SpareBank 1 SMNs GRI-indeks 2019 er en del av SpareBank 1 SMNs årsrapport for 2019. Vi har kontrollert om SpareBank 1 SMN har utarbeidet en indeks for 2019 og om informasjon er gitt slik det kreves i standarder utgitt av The Global Reporting Initiative (www.globalreporting.org/standards) (kriterier).

Nøkkeltall for bærekraft er indikatorer for bærekraft som SpareBank 1 SMNs GRI-indeks 2019 viser til, og som SpareBank 1 SMN måler og følger opp. Nøkkeltall for bærekraft er tilgjengelige og inngår i SpareBank 1 SMNs årsrapport for 2019. SpareBank 1 SMN har utarbeidet nøkkeltallene. Vi har kontrollert grunnlaget for målingene, etterberegnet målingene, og kontrollert om SpareBank 1 SMN har presentert nøkkeltallene slik det kreves i standarder utgitt av the Global Reporting Initiative (www.globalreporting.org/standards) (kriterier).

Ledelsens ansvar

Ledelsen er ansvarlig for SpareBank 1 SMNs rapportering om bærekraft og for at det er utarbeidet i overensstemmelse med standarder utgitt av The Global Reporting Initiative. Ansvarer omfatter å utforme, implementere og vedlikeholde en intern kontroll som ivaretar SpareBank 1 SMNs rapportering om bærekraft og måling og oppfølging av nøkkeltall for bærekraft.

Vår uavhengighet og kvalitetskontroll

Vi er uavhengige av selskapet i overensstemmelse med lov og forskrift og *Code of Ethics for Professional Accountants* (IESBA Code) og med de etiske kravene som er relevante for vårt oppdrag, og vi har oppfylt våre etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene og IESBA Code. Vi anvender *ISQC 1 [NORSK] – Kvalitetskontroll for revisjonsfirmaer som utfører revisjon og forenklet revisorkontroll av regnskaper samt andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester* og opprettholder et omfattende system for kvalitetskontroll inkludert dokumenterte retningslinjer og prosedyrer vedrørende etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og gjeldende lovmessige og regulatoriske krav.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om SpareBank 1 SMNs rapportering om bærekraft basert på vår kontroll. Vi har foretatt våre kontroller og avgir vår uttalelse i samsvar med standard for attestasjonsoppdrag "ISAE 3000 Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon".

Vårt arbeid innebærer utførelse av handlinger for å innhente bevis for at SpareBank 1 SMNs rapportering om bærekraft er utarbeidet i overensstemmelse med standarder utgitt av The Global Reporting Initiative. De valgte handlingene avhenger av vårt skjønn, herunder vurderinger av risikoene for at rapportering om bærekraft inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar vi hensyn til den interne kontrollen som er relevant for utarbeidelsen av saksforholdet. Formålet er å utforme kontrollhandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av den interne kontrollen. Vår kontroll omfatter også en vurdering av om de anvendte kriteriene er hensiktsmessige og en vurdering av den samlede presentasjonen av saksforholdet.

Våre kontroller har omfattet blant annet møter med nøkkelpersoner innenfor de vesentlige områdene, herunder kreditt, HR, innkjøp, risikostyring og compliance, for å vurdere internkontroll og rutiner knyttet til rapportering om bærekraft; innsamling og gjennomgang av relevant informasjon som støtter fremstillingen av nøkkeltall for bærekraft; vurdering av fullstendighet og nøyaktighet i de presenterte nøkkeltall for bærekraft; og kontrollberegninger av nøkkeltall for bærekraft basert på en vurdering av risiko for feil i sammenstillingen av nøkkeltallene.

Etter vår mening er innhentet bevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er

SpareBank 1 SMNs GRI-indeks i det alt vesentlige utarbeidet i overensstemmelse med kravene i standarder utgitt av The Global Reporting Initiative; og

Nøkkeltall for bærekraft i det alt vesentlige utarbeidet, målt og rapportert i overensstemmelse med kravene i standarder utgitt av The Global Reporting Initiative.

Trondheim, 5. mars 2020

PricewaterhouseCoopers AS

Rune Kenneth S. Lædre
Statsautorisert revisor

(elektronisk signert)

Styring og ledelse

Konsernledelsen

Jan-Frode Janson (1969)

Konsernsjef

Doktor ingeniør i Industriell Økonomi og Teknologiledelse fra NTNU (1996). Siviløkonom fra Siviløkonomutdanningen i Bodø (1992).

Konsernsjef i SpareBank 1 SMN fra 1. mai 2019. Tidligere konsernsjef i SpareBank 1 Nord-Norge og viseadministrerende direktør i Fokus Bank/Danske Bank. Har i tillegg hatt lederjobber i Orkla og ABB.

Styreverv i blant annet SpareBank 1 Gruppen, SpareBank 1 Utvikling, Vipps. Styreleder i SpareBank 1 SMNs datterselskaper (EiendomsMegler 1 Midt-Norge, SpareBank 1 Regnskapshuset SMN, SpareBank 1 Finans Midt-Norge, SpareBank 1 Markets og SpareBank 1 SMN Invest).

Kjell Fordal (1957)

Konserndirektør Konsernfinans og visekonsernsjef

Siviløkonom fra BI (1981) samt Master of Management BI (2004).

Ansatt i SpareBank 1 SMN i 1982.

Styreleder i SpareBank 1 SMN Pensjonskasse, SpareBank 1 Næringskreditt, Prøven Eiendom, DeBank og Trondhjems Turistforening. Styremedlem i SpareBank 1 Markets, SpareBank 1 Kredittkort, SpareBank 1 Regnskapshuset, SpareBank 1 Pensjonsforsikring, SpareBank 1 SMN Invest og BN Kreditt.

Vegard Helland (1975)

Konserndirektør Næringsliv

Siviløkonom fra Handelshøyskolen i Bodø (1999) og Autorisert Finansanalytiker fra NHH (2007).

Ansatt i SpareBank 1 SMN i 2003, og har primært jobbet mot bedriftsmarkedet. Leder for konsernkredittutvalget i SpareBank 1 SMN siden 2007. Tidligere erfaring fra KPMG, senter for havbruk og fiskeri.

Styreleder i SpareBank 1 Factoring, Conecto og SMB Lab. Styremedlem i SpareBank 1 Markets, SpareBank 1 Finans Midt-Norge, Modhi Finance, Modhi Collect og Mavi XV.

Nelly S. Maske (1975)

Konserndirektør Personmarked samt Organisasjon og utvikling

Master of Science fra South Bank University London 2000, Bachelor i Økonomi og Administrasjon TØH 1998.

Ansatt i SpareBank 1 SMN i 2013.

Tidligere bred erfaring fra rådgivningselskapet Ernst & Young, senest som direktør i Ernst & Young Advisory 2010-2013.

Rolf Jarle Brøske (1980)

Konserndirektør Kommunikasjon og samfunn

Studier i statsvitenskap og historie fra Høgskolen i Molde og NTNU.

Ansatt i SpareBank 1 SMN i 2016.

Tidligere medlem av konsernledelsen med ansvar for kommunikasjon i Det norske Oljeselskap samt ledelsen i Danske Bank (Fokus Bank). Erfaring som rådgiver for tidligere næringsminister Børge Brende og for ordføreren i Trondheim. Har innehatt en rekke politiske verv.

Styreleder i Spleis og nestleder i styret i Stiftelsen UNI. Fylkesstyremedlem i Trøndelag Høyre og bystyremedlem Trondheim kommune.

Ola Neråsen (1965)

Konserndirektør Risikostyring

Siviløkonom fra BI (1990), Statsautorisert revisor fra NHH (1994).

Ansatt i SpareBank 1 SMN i 1997.

Styremedlem i Betr.

Tidligere erfaring fra Deloitte.

Kjersti Hønstad (1967)

Konserndirektør Juridisk

Juridisk embetseksamen UiO 1995, Bedriftsøkonom TØH.

Ansatt som advokat i SpareBank 1 SMN i 2005, konserndirektør juridisk fra 2009. Tidligere erfaring som advokat i Deloitte Advokater.

Styremedlem i SpareBank 1 Finans Midt-Norge, EiendomsMegler 1 Midt-Norge, SpareBank 1 SMN Invest og observatør i SpareBank 1 Markets.

Styret

Kjell Bjordal (1953) styreleder

Siviløkonom fra NHH (1976), 1. avdeling jus og AMP Wharton Business School (1989).

Medlem av styret siden 2007 og styreleder siden 2013. Medlem av godtgjørelsesutvalget siden 2012 og leder siden 2013.

Selvstendig virksomhet.

Erfaring som administrerende direktør i EWOS-Gruppen og leder fôrdivisjonen i Cermaq, administrerende direktør i NorAqua, økonomidirektør og konsernsjef i Glamox Gruppen samt direktør ved Trøndelag Teater.

Styreleder i Axxess-Gruppen og Norsk Landbrukskjemi. Nestleder i styret i Entra Eiendom.

Deltatt på 18 av 19 styremøter i 2019.

Bård Benum (1962) nestleder

Sivilingeniør fra NTNU (1987).

Medlem av styret siden mars 2009 og nestleder siden 2013. Medlem av revisjonutvalget siden 2009 og medlem av risikoutvalget siden 2013.

Administrerende direktør i VitalThings.

Erfaring fra ledende stillinger i Norsk Hydro, Statoil, Reitangruppen. Administrerende direktør i Cresco 1998-2000 og Vital Forsikring 2001-2007. Administrerende direktør i Powel 2007-2018.

Deltatt på 19 av 19 styremøter i 2019.

Mette Kamsvåg (1971)

Siviløkonom fra Handelshøyskolen BI (1994).

Medlem av styret siden 2018. Medlem av revisjonsutvalget og risikoutvalget fra 2018.

Selvstendig virksomhet. Erfaring fra IT og betalingsformidling gjennom ulike lederposisjoner i BBS og Nets i 15 år. Administrerende direktør i Nets fra 2011 til 2014.

Styreleder i Maritech Systems og WebMed. Nestleder i styret i SIVA og styremedlem i Wordline Group.

Deltatt på 19 av 19 styremøter i 2019.

Tonje Eskeland Foss (1971)

Sivilingeniør innen petroleumsøkonomi (1996).

Medlem av styret siden 2018. Medlem av godtgjørelsesutvalget fra 2018.

Regiondirektør i Atea Region Nord siden mars 2017. Har 19 års erfaring fra oljeindustrien innen kontrakt/innkjøp og prosjektledelse fra blant annet AkerBP.

Tidligere styremedlem i Det norske oljeselskap (2012-2014) og i BUE-stiftelsen (2007-2013).

Deltatt på 16 av 19 styremøter i 2019.

Morten Loktu (1960)

Sivilingeniør NTNU (1984).

Medlem av styret siden 2013. Medlem av godtgjørelsesutvalget siden 2013.

Senior Vice President med ansvar for LEAN & Operational Improvements i Equinor.

Begynte i Statoil i 1985, og har hatt ulike stillinger innen bl.a. forskning og utvikling. Konserndirektør med ansvar for teknologiorganisasjonen i Statoil 2000-2002. Senior Vice President for forskning og utvikling i Statoil 2005-2010. Områdedirektør for Statoils produksjon- og utviklingsaktivitet utenfor Midt-Norge og Nord-Norge 2011-2016. Konsernsjef i SINTEF-gruppen 2002-2004.

Deltatt på 17 av 19 styremøter i 2019.

Janne Thyø Thomsen (1957)

Cand jur. Københavns Universitet (1981). HD i Finansiering og Kreditvæsen, CBS (1986).

Medlem av styret siden 2014. Medlem av revisjonsutvalget og risikoutvalget siden 2014. Leder av risikoutvalget siden 2019.

Konsulent og eier i JTTargeting i Danmark.

Tidligere Senior Vice President i ratingbyrået Moody's fra 1997 til 2012. Har også jobbet i Yamaichi International (Europe) 1987-1995, Finansministeriet, Statsgældskontoret 1984-1987 og Eksportkreditrådet, Industriministeriet 1981-1984.

Deltatt på 19 av 19 styremøter i 2019.

Christian Stav (1968)

Siviløkonom fra NHH (1991), Høyere revisorstudium NHH (1992), Statsautorisert revisor (1994), Master of Business Administration NHH (2003), Autorisert Europeisk Finansanalytiker (AFA) fra NHH (2003).

Medlem av styret siden 2019. Medlem av revisjonsutvalget og risikoutvalget siden 2019. Leder av revisjonsutvalget.

Konsernsjef NTE. Erfaring fra revisjon og rådgivningstjenester, Partner i EY Transaction Advisory Services, Økonomi og Finansdirektør NTE.

Deltatt på 13 av 15 styremøter i 2019.

Inge Lindseth (1963)

Konserntillitsvalgt fra 2019. Tidligere ansattererepresentant i representantskapet.

Utdannelse innen IT Drift fra HIST og Prosjektledelse fra BI.

Medlem av styret siden 2019.

Tidligere fagansvarlig/leder servicedesk innen teknologi, drift og sikkerhet. Ansatt i SpareBank 1 SMN siden 1982 og har hatt forskjellige stillinger og oppgaver.

Deltatt på 13 av 15 styremøter i 2019.

Christina Straub (1974)

Videregående skole. Bankakademiet 1 avdeling og Forsikring. Nestleder i Finansforbundet SMN fra 2019.

Medlem av styret siden 2019.

Ansatt i Vår Bank & Forsikring (del av SpareBank 1 SMN fra 2000) fra 1998 til 2001, og Evry fra 2001 til 2006. Har jobbet i ulike funksjoner i SpareBank 1 SMN siden 2006, de siste årene som produksjef betaling og tillitsvalgt i diverse utvalg.

Har erfaring som styreleder i Saxenborg Barnehage i fire år.

Deltatt på 15 av 15 styremøter i 2019.

Tillitsvalgte

Medlemmer valgt av egenkapitalbeviserne

Lars Bjarne Tvete
Marit Collin
Jøran Nyheim
Thor Arne Falkanger
Torgeir Svae
Knut Solberg
Therese Bjørstad Karlsen
Nina Kleven
Nils Martin Williksen
Berit Tiller
Frithjof Anderssen
Åsmund Skår

Medlemmer valgt av innskyterne

Per Olav Tyldum (nestleder)
Vegard Forbord
Marit Dille
Anne Rita Bakken
Randi Bakken
Jan-Yngvar Kiel
Wollert Krohn-Hansen
Elin Hagerup
Line Melkild

Medlemmer valgt av fylkestingene

Jan Inge Kaspersen
Stig Klomsten
Tove-Lise Torve

Medlemmer valgt av ansatte

Linda Renate Linmo
Anders Skrove
Bjørn Larsen
Anne Valstad-Aalmo
Geir Tore Mathisen
Rolf Bratlie
Berit Bøifot

Styret

Kjell Bjørdal (leder)
Bård Benum (nestleder)
Morten Loktu
Christian Stav
Janne Thyø Thomsen
Tonje Eskeland Foss
Mette Kamsvåg
Inge Lindseth
Christina Straub
Oddny Lysberg (varamedlem)

Valgkomiteen

Lars Bjarne Tvete
Thor Arne Falkanger
Marit Dille
Tove-Lise Torve
Rolf Bratlie

Bosted

Trondheim	15 115
Trondheim	48 155
Molde	3965 391
Trondheim	143 005
Oslo	2 500
Trondheim	2 762
Trondheim	170
Trondheim	1 100
Rørvik	60 449
Trondheim	950
Trondheim	30 095
Nesbru	1 200

Antall egenkapitalbevis*

Bosted

Overhalla	0
Steinkjer	0
Kolvereid	3 339
Stjørdal	850
Trondheim	0
Trondheim	0
Trondheim	0
Trondheim	0
Eidsvåg	0

Antall egenkapitalbevis*

Bosted

Stjørdal	0
Trondheim	0
Sunndalsøra	0

Antall egenkapitalbevis*

Bosted

Grong	1 865
Steinkjer	2 088
Trondheim	3 887
Trondheim	1 461
Trondheim	2 900
Melhus	1 861
Torvikbukt	5 224

Antall egenkapitalbevis*

Bosted

Molde	130 000
Trondheim	0
Trondheim	5 000
Steinkjer	0
Danmark	3 000
Trondheim	0
Molde	5 600
Trondheim	4 034
Trondheim	652
Grong	1 491

Antall egenkapitalbevis*

Bosted

Trondheim	15 115
Trondheim	143 005
Kolvereid	3 339
Sunndalsøra	0
Trondheim	1 861

Antall egenkapitalbevis*

* Antall egenkapitalbevis per 31. desember 2019 inkluderer egenkapitalbevis eid av nærstående, selskaper man kontrollerer og selskaper man er valgt på vegne av.

Eierstyring og selskapsledelse

SpareBank 1 SMN gir i det følgende en samlet redegjørelse for foretakets prinsipper og praksis for eierstyring og selskapsledelse i henhold til regnskapsloven og NUES. SpareBank 1 SMN redegjør for hvert punkt i anbefalingen. Der anbefalingen ikke følges er avviket begrunnet og det er gjort rede for hvordan man har innrettet seg.

Regnskapslovens § 3-3b, 2. ledd

Nedenfor redegjøres det for hvordan regnskapslovens § 3-3b, 2. ledd, er dekket i SpareBank 1 SMN. Inndelingen refererer til nummereringen i paragrafen.

1. En angivelse av anbefalinger og regelverk om foretaksstyring som foretaket er omfattet av eller for øvrig velger å følge.

Prinsipper og praksis for eierstyring og selskapsledelse i SpareBank 1 SMN er basert på norsk lov. Konsernet følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse. Det henvises ellers til anbefalingens punkt 1 nedenfor.

2. Opplysninger om hvor anbefalinger og regelverk som nevnt i punkt 1 er offentlig tilgjengelige.

Anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse er tilgjengelig på nues.no.

3. En begrunnelse for eventuelle avvik fra anbefalinger og regelverk som nevnt i punkt 1.

Eventuelle avvik fra anbefalingen er kommentert under redegjørelsen for hvordan anbefalingen etterleves.

4. En beskrivelse av hovedelementene i foretakets, og for regnskapspliktige som utarbeider konsernregnskap eventuelt også konsernets, systemer for internkontroll og risikostyring knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen.

Se redegjørelsen for anbefalingens punkt 10 nedenfor.

5. Vedtektsbestemmelser som helt eller delvis utvider eller fraviker bestemmelser i allmennaksjeloven kapittel 5.

Se redegjørelsen for anbefalingens punkt 6 nedenfor.

6. Sammensetningen til styre, bedriftsforsamling, representantskap og kontrollkomité; eventuelle arbeidsutvalg for disse organene samt en beskrivelse av hovedelementene i gjeldende instruks og retningslinjer for organenes og eventuelle utvalgs arbeid.

Se redegjørelsen for anbefalingens punkt 6, 7, 8 nedenfor.

7. Vedtektsbestemmelser som regulerer oppnevning og utskifting av styremedlemmer.

Se redegjørelsen for anbefalingens punkt 8 nedenfor.

8. Vedtektsbestemmelser og fullmakter som gir styret adgang til å beslutte at foretaket skal kjøpe tilbake eller utstede egne aksjer eller egenkapitalbevis.

Se redegjørelsen for anbefalingens punkt 3 nedenfor.

Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse

Beskrivelsen nedenfor redegjør for hvordan de 15 gjeldende punktene i den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse av 17. oktober 2018 er fulgt opp.

Punkt 1: Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse

Det foreligger ingen vesentlige avvik mellom anbefalingen og hvordan denne etterleves i SpareBank 1 SMN.

Anbefalingen gjelder så langt det passer for sparebanker med egenkapitalbevis. Avvik er kommentert under det enkelte punkt.

SpareBank 1 SMN har en egen policy for eierstyring og selskapsledelse, og det legges vekt på å videreutvikle policyen innenfor gjeldende lover og i tråd med anbefalinger fra ledende miljøer.

Banken skal gjennom sin eierstyring og selskapsledelse sikre en forsvarlig formuesforvaltning og gi økt trygghet for at dens uttalte mål og strategier blir realisert. God virksomhetsstyring omfatter de verdier, mål og overordnede prinsipper som banken styres og kontrolleres etter for å sikre eiernes, kundenes og andre gruppers interesser. Banken følger Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse så langt det passer for sparebanker med egenkapitalbevis. Anbefalingen er tilgjengelig på nues.no.

Gjennom bankens eierstyring og selskapsledelse er det særlig vektlagt:

- en struktur som sikrer målrettet og uavhengig styring og kontroll
- systemer som sikrer måling og ansvarliggjøring
- en effektiv risikostyring
- fullstendig informasjon og effektiv kommunikasjon
- likebehandling av egenkapitalbeviserne og balansert forhold til øvrige interessegrupper
- overholdelse av lover, regler og etiske standarder

Medarbeiderne skal kjennetegnes ved at de har en høy etisk standard. Dette innebærer at de skal vise en adferd som oppfattes som tillitvekkende, ærlig og redelig og som er i henhold til de normer, regler og lover som gjelder i samfunnet. Etikreglene omhandler blant annet habilitet, forhold til kunder, leverandører og konkurrenter, verdipapirhandel, innsideregler og relevante privatøkonomiske forhold. Regelverket gjelder for alle ansatte og tillitsvalgte i styrende organer.

Alle ansatte og tillitsvalgte er pålagt taushetsplikt om konsernets eller kundens forhold. Denne taushetsplikten gjelder ikke bare overfor utenforstående, men også overfor medarbeidere som ikke har behov for de aktuelle opplysningene i sitt arbeid. Videre skal ingen, via datasystemene eller på annen måte, hente opplysninger om kunder eller medarbeidere som ikke er nødvendig for vedkommende sitt arbeid. Bankens etikregler slår fast at en medarbeider straks skal informere sin overordnede eller andre kontaktpersoner dersom han eller hun får kunnskap om forhold som er i strid med gjeldende lover og regler eller vesentlige brudd på interne bestemmelser.

Avvik fra anbefalingens pkt. 1: Ingen

Punkt 2: Virksomhet

SpareBank 1 SMN sin virksomhet er tydeliggjort i selskapets vedtekter. SpareBank 1 SMN har som formål å

drive virksomhet som bank og for øvrig drive og delta i virksomhet som sparebanken kan utføre i henhold til tillatelser og den til enhver tid gjeldende lovgivning. Vedtektene finnes i sin helhet på bankens hjemmeside, og SpareBank 1 SMN sine mål og hovedstrategier fremgår i årsrapporten.

Med bakgrunn i vedtatte strategier og mål utarbeides det langsiktige avkastningsmål for virksomheten. Disse er styrende for bankens konkrete mål, rammer, budsjett, etc. Der det er naturlig settes risikojusterte mål for virksomheten og avkastningskravet gjenspeiler de ulike risikoer som banken pådrar seg. Vurderinger av risiko og kapital er integrert i bankens styringsprosess og verdiskaping.

Det er utviklet retningslinjer og ulike målevariabler som forretningsenhetene måles og styres etter for å nå de forretningsmessige målene. I tillegg benyttes prognose- og budsjettstyring som effektive verktøy for å nå de strategiske målene.

SpareBank 1 SMN ønsker å medvirke til en bærekraftig samfunnsutvikling gjennom ansvarlig forretningsdrift ved blant annet å ivareta hensynet til etikk, miljø og sosiale forhold. Det er etablert en egen strategi for forvaltning av bankens samfunnsansvar (CSR).

Samfunnsansvar er en integrert del av bankens virksomhet og ansvaret uttrykkes gjennom strategier, tiltak og aktiviteter. Samfunnsansvaret synliggjøres gjennom hvordan ressurser forvaltes og gjennom dialog med ansatte, eiere, kunder, lokalsamfunn og øvrige interessenter. I tillegg er det etablert en innkjøpsstrategi som beskriver det etiske rammeverket, krav til leverandører og hvilke kriterier banken legger til grunn ved innkjøp.

Det vises ellers til eget kapittel om samfunnsansvar i årsrapporten.

Avvik fra anbefalingens pkt. 2: Ingen

Punkt 3: Selskapskapital og utbytte

Styret foretar løpende en vurdering av kapitalsituasjonen i lys av konsernets mål, strategi og ønsket risikoprofil. SpareBank 1 SMN hadde per 31. desember 2019 en ren kjernekapitaldekning på 17,2 prosent, og en kapitaldekning på 21,6 prosent.

For detaljert informasjon om kapitaldekningen, se egen note i årsrapporten. For nærmere omtale av reglene om kapitaldekning og hvilke prinsipper som legges til grunn for å vurdere kapitalbehovet, vises det til Pilar 3-rapportering som er publisert på smn.no.

Utbytte

SpareBank 1 SMN sitt mål er å forvalte konsernets ressurser på en måte som gir egenkapitalbevisene en god, stabil og konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og kursstigning på egenkapitalbevisene.

Årsoverskuddet vil bli fordelt mellom eierkapitalen (egenkapitalbevisene) og grunnfondskapitalen i samsvar med deres andel av bankens egenkapital.

SpareBank 1 SMN legger til grunn at om lag halvparten av eierkapitalens andel av overskuddet utbetales som utbytte, og tilsvarende at om lag halvparten av grunnfondskapitalens andel av overskuddet benyttes til utdeling til allmennyttige formål eller overføres til Sparebankstiftelsen SMN.

Ved fastsettelse av utbyttet blir det tatt hensyn til forventet resultatutvikling i en normalisert markedssituasjon, eksterne rammebetingelser og behov for kjernekapital. Det er bankens representantskap som fastsetter det årlige utbytte basert på forslag fra styret. Utbyttepolitikken er publisert på bankens hjemmeside.

Kjøp av egne egenkapitalbevis

Styret har fullmakt til å kjøpe egne egenkapitalbevis for inntil fem prosent av bankens eierandelskapital. Slike kjøp skal skje ved handel i verdipapirmarkedet via Oslo Børs. Den samlede beholdningen av egenkapitalbevis som banken eier og/eller har avtalepant i kan ikke overstige fem prosent av bankens eierandelskapital. Hvert egenkapitalbevis kan kjøpes til kurser mellom 1 og 200 kroner. Fullmakten er gyldig i 15 måneder fra vedtaket ble fattet i representantskapets møte 28. mars 2019.

Kapitalforhøyelse

Styrefullmakter til kapitalforhøyelser gis på bakgrunn av konkrete og definerte formål. Per 31. desember 2019 foreligger det ingen styrefullmakt til å foreta kapitalforhøyelse i SpareBank 1 SMN.

Avvik fra anbefalingens pkt. 3: Ingen

Punkt 4: Likebehandling av aksjeeiere og transaksjoner med nærstående

SpareBank 1 SMN har én egenkapitalbevisklasse. Gjennom vedtektene og i styrets og ledelsens arbeid legges det vekt på at alle egenkapitalbeviseiere skal likebehandles og ha samme mulighet for innflytelse. Alle egenkapitalbevis har lik stemmerett. Banken forholder seg til finansforetakslovens regler for eier- og stemmerettsbegrensninger så langt bestemmelsene gjelder for en sparebank med egenkapitalbevis.

Ved forhøyelse av eierandelskapitalen skal eksisterende eiere ha fortrinnsrett med mindre særlige forhold tilsier at dette fravikes. Slik fravikelse vil i så fall bli begrunnet. SpareBank 1 SMN har ved ujevne mellomrom gjennomført ansatteemisjoner og slike kapitalforhøyelser er gjennomført i den hensikt å styrke ansattes eierskap til egen bank og interesse for bankens kapitalinstrument. En eventuell utøvelse av styrets fullmakt til kjøp av egne egenkapitalbevis skal skje ved kjøp i verdipapirmarkedet via Oslo Børs.

For å styrke egenkapitalbeviset som et attraktivt finansielt instrument og gi investorer økt innflytelse ved beslutninger som berører eierandelskapitalen, vedtok representantskapet i 2017 å endre bankens vedtekter slik at et kvalifisert flertall innenfor representantene for egenkapitalbeviseierne må stemme for endringer som gjelder eierandelskapitalen i tillegg til representantskapets kvalifiserte beslutning. En angivelse av hvilke saker dette gjelder for er angitt i bankens vedtekter § 10-1, som finnes på bankens hjemmeside.

Avvik fra anbefalingens pkt. 4: Ingen

Punkt 5: Aksjer og omsettelighet

Bankens egenkapitalbevis er notert på Oslo Børs med ticker MING og er fritt omsettelige. Vedtektene inneholder ingen begrensninger på omsetteligheten.

Avvik fra anbefalingens pkt. 5: Ingen

Punkt 6: Generalforsamling**Representantskap**

Styringsstrukturen og sammensetningen av styringsorganene i en sparebank skiller seg noe fra allmenaksjeselskaper, jfr. finansforetakslovens krav til hvilke organer en sparebank skal ha.

Bankens øverste organ er representantskapet som er sammensatt av egenkapitalbeviseiere, kunder, ansatte og representanter fra det offentlige.

Representantskapet skal se til at banken virker etter sitt formål og i samsvar med lov, vedtekter og representantskapets vedtak.

Representantskapet har 32 medlemmer og 30 varamedlemmer med følgende representasjon:

- egenkapitalbevisiere: 12 medlemmer og 10 varamedlemmer
- fylkestingene i Trøndelag og Møre og Romsdal: 3 medlemmer og 3 varamedlemmer
- kunder: 9 medlemmer og 9 varamedlemmer
- ansatte: 8 medlemmer og 8 varamedlemmer

Representantskapet godkjenner konsernets årsregnskap og årsberetning, herunder disponering av årets overskudd/utdeling av utbytte, behandler styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte samt behandler redegjørelse for god foretaksstyring. Representantskapets oppgaver er ytterligere beskrevet i bankens vedtekter som er tilgjengelig på smn.no.

Til representantskapets møter innkalles også styrets medlemmer, konsernsjefen og revisor. Disse kan delta i forhandlingene, men har ikke stemmerett. Representantskapets leder er møteleder, eller ved dennes fravær nestlederen.

Innkalling til representantskapets møter sendes medlemmene og er tilgjengelig på bankens hjemmeside senest 21 dager før møtet avholdes. Målet er at forslag til vedtak og saksvedlegg er tilstrekkelig detaljert slik at medlemmene kan ta stilling til sakene før de behandles. Protokoll fra møtene gjøres tilgjengelig på bankens hjemmeside.

En oversikt over representantskapets medlemmer finnes på smn.no.

Avvik fra anbefalingens pkt. 6: Når det gjelder bankens sammensetning av organer, forholder SpareBank 1 SMN seg til lover og forskrifter som regulerer finansforetak.

Punkt 7: Valgkomité

Banken skal ha en valgkomité bestående av fem medlemmer og fem varamedlemmer som velges av representantskapet for en periode på to år. Valgkomiteen skal speile sammensetningen av medlemmer i representantskapet og være sammensatt som følger:

- To medlemmer med to varamedlemmer velges fra egenkapitalrepresentantenes valgte medlemmer
- Ett medlem med ett varamedlem velges fra kunderepresentantenes valgte medlemmer
- Ett medlem med ett varamedlem velges fra fylkestingsrepresentantenes valgte medlemmer
- Ett medlem med ett varamedlem velges fra ansatterepresentantenes valgte medlemmer

Representantskapet fastsetter nærmere instruks for gjennomføring av valgene.

Valgkomiteen skal forberede kundenes og egenkapitalbevisierens valg av medlemmer og varamedlemmer til representantskapet.

Valgkomiteen skal videre forberede valg av:

- leder og nestleder til representantskapet
- leder, nestleder og øvrige medlemmer til styret
- leder, medlemmer og varamedlemmer til valgkomiteen som omhandlet i dette kapittel

For de styremedlemmer med varamedlemmer som skal velges blant de ansatte, avgir bare representanter for de ansatte i valgkomiteen innstilling.

Valgkomiteens innstillinger skal begrunnes.

Valgkomiteen foreslår honorarer for medlemmer av de respektive organer.

Avvik fra anbefalingens pkt. 7: Alle medlemmene av valgkomiteen til representantskapet velges blant de gruppene som er representert i representantskapet, iht. vedtektsbestemmelser.

Punkt 8: Styret, sammensetning og uavhengighet

Det vises til punkt 6 for informasjon om representantskapet. Styret består per 31.12.2019 av ni fast møtende medlemmer, hvorav to er ansatterepresentanter. Fire av styrets ni medlemmer er kvinner. Medlemmene velges for to år av gangen, og kan maksimalt sitte i 20 år, hvorav 12 år sammenhengende i samme verv. Konsernsjefen er ikke medlem av styret. Ingen av styremedlemmene valgt av representantskapet, med unntak av de to ansatterepresentantene, er ansatt eller har oppdrag til konsernet, utover sine verv som tillitsvalgte. Styremedlemmenes uavhengighet er vurdert av valgkomiteen, og er vurdert som uavhengige med unntak av de ansattevalgte. Leder og nestleder velges av representantskapet ved særskilte valg for to år av gangen.

Sammensetningen av styret skal være basert på bankens vedtekter. Ved valg av medlemmer vurderes kompetanse, kapasitet og mangfold. De enkelte styremedlemmers bakgrunn er beskrevet i årsrapporten. Styret har minimum 11 møter i året og medlemmenes deltakelse er beskrevet i årsrapporten. Styrets medlemmer oppfordres til å eie egenkapitalbevis i banken og deres beholdning fremkommer under presentasjonen av styret i årsrapporten og på bankens hjemmeside.

Avvik fra anbefalingens pkt. 8: Ingen

Punkt 9: Styrets arbeid

Styrets arbeid og saksbehandling reguleres av en egen styreinstruks og det utarbeides årsplaner for styrets arbeid. Styret leder bankens virksomhet i samsvar med lover, vedtekter og vedtak i representantskapet. Styret er ansvarlig for at midler banken rår over forvaltes på en trygg og hensiktsmessig måte. Styret har også en plikt til å påse at regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. I tillegg fastsetter styret bankens strategi, budsjett, markeds- og organisasjonsmessige mål og risikoprofil. Det er styret som ansetter og avsetter konsernsjef.

Styret mottar blant annet rapporter på resultat- og markedsutvikling, og status i risikobildet for konsernet. Styret foretar en årlig evaluering av sitt arbeid og egen kompetanse. De vurderer arbeidsform, saksbehandling, møtestruktur og prioritering av oppgaver som igjen gir grunnlag for eventuelle endringer og tiltak.

Uavhengig behandling

Styreinstruksen slår fast at et styremedlem ikke må delta i behandlingen eller avgjørelsen av spørsmål som har betydning for egen del eller for noen nærstående. Dette gjelder saker hvor medlemmet må anses for å ha personlige, økonomiske eller andre særinteresser i saken. Det samme følger av de etiske retningslinjene i konsernet. Den enkelte plikter selv å påse at han eller hun ikke er inhabil i behandlingen av en sak.

Styret skal godkjenne avtaler mellom banken og et styremedlem eller med konsernsjefen. Styret skal også godkjenne avtaler mellom banken og tredjemann, der et styremedlem eller konsernsjefen måtte ha en særlig interesse. Styremedlemmer skal på eget initiativ opplyse om enhver interesse den enkelte eller nærstående kan ha. Med mindre styremedlemmet selv velger å fratre ved behandlingen eller avgjørelsen av en sak, skal styret beslutte om vedkommende skal fratre. Styrets vurderinger av habilitetsspørsmål skal protokolleres.

Styreutvalg

Styret har etablert et godtgjørelsesutvalg, et revisjonsutvalg og et risikoutvalg som består av medlemmer fra bankens styre. Medlemmene oppnevnes for en periode på to år. Utvalgene er forberedende og rådgivende arbeidsutvalg for styret, og det er styret som fastsetter mandatene for utvalgene.

Revisjonsutvalg

Revisjonsutvalgets oppgaver etter finansforetaksloven § 8-19 med tilhørende bokstav er å:

- forberede styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen
- overvåke systemene for intern kontroll og risikostyring samt bankens internrevisjon
- avgi uttalelse om valg av revisor
- ha løpende kontakt med bankens valgte revisor om revisjonen av årsregnskapet
- vurdere og overvåke revisors uavhengighet og objektivitet

Revisjonsutvalget møtes minst fem ganger i året i forkant av styrebehandling av kvartals- og årsrapporter.

Risikoutvalg

Risikoutvalgets oppgaver er regulert i finansforetaksloven § 13-6 (4) og finansforetaksforskriftens § 13-2. Risikoutvalget skal bidra til at risiko- og kapitalstyringen støtter opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse, og samtidig sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Risikoutvalget skal bidra til at styrings- og kontrollordninger er tilpasset risikonivået og omfanget av virksomheten.

Utvalget skal bl.a.:

- bidra til at risikostyringen er i tråd med beste praksis og styrets ambisjonsnivå
- gjennomgå risikostyringsstrategier og policyer som forberedelse til styrets behandling
- bidra til at konsernets kapitaldekning er tilfredsstillende innenfor vedtatte konsernstrategi
- bidra til at lover og forskrifter samt interne regler som regulerer konsernet identifiseres, implementeres, etterleves og kontrolleres.

Risikoutvalget møtes minst fem ganger årlig.

Godtgjørelsesutvalg

Styret har etablert et godtgjørelsesutvalg som skal bestå av minst tre styremedlemmer. I tillegg utnevner styret en representant for de ansatte. Styrets leder er fast medlem av utvalget og er også utvalgets leder. Medlemmene av utvalget utnevnes for to år av gangen av styret.

Utvalget skal være et forberedende organ for styret i saker som gjelder utforming og praktisering av retningslinjer og rammer for konsernets godtgjørelsespolitikk. Politikken skal bidra til å fremme god styring av og kontroll med foretakets risiko, motvirke for høy risikotaking, oppfordre til langsiktighet, bidra til å unngå interessekonflikter og være i henhold til gjeldende lov og forskrift.

Godtgjørelsesutvalget skal innstille overfor styret på godtgjørelsespolitikk for konsernet samt vilkår for konsernsjef.. Utvalget skal også kunne benyttes som rådgivende instans for konsernsjef ved fastsettelse av vilkår for konsernledelsen.

Utvalget møtes etter innkalling fra lederen, men minst en gang i året og ellers etter behov. Det kreves at minst to medlemmer av utvalget deltar.

Styret har fastsatt godtgjørelsesutvalgets mandat.

Avvik fra anbefalingens pkt. 9: Ingen

Punkt 10: Risikostyring og intern kontroll

God risiko- og kapitalstyring er sentralt i SpareBank 1 SMNs langsiktige verdiskaping. Internkontroll skal bidra til å sikre effektiv drift og forsvarlig håndtering av risikoer av betydning for å oppnå forretningsmessige mål.

Konsernets rapport om kapitalkrav og risikostyring, Pilar 3-rapport, inneholder en nærmere beskrivelse av risikostyring, kapitalstyring og kapitalberegning. Rapporten er tilgjengelig på smn.no.

SpareBank 1 SMN har som mål å opprettholde en moderat risikoprofil, og ha en så høy kvalitet i sin risikooppfølging at ingen enkelthendelser skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad. Bankens risikoprofil er kvantifisert gjennom mål for rating, risikojustert avkastning, forventet tap, nødvendig økonomisk kapital samt regulatorisk kapitaldekning.

Styret gjennomgår kvartalsvis konsernets utvikling innenfor de viktigste risikoområdene og foretar årlig en gjennomgang av internkontrollen. Styret har hovedansvaret for å sette grenser for, og overvåke konsernets risikoeksponering. Risikoene måles og rapporteres i henhold til prinsipper og policy som styret har vedtatt.

Risikostyringen støtter opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse. Ledelsen i de ulike selskapene i konsernet har ansvar for risikostyring og internkontroll og dette skal bidra til å sikre:

- målrettet, sikker og kvalitets- og kostnadseffektiv drift
- pålitelig og rettidig rapportering
- overholdelse av gjeldende lover og regler samt interne rutiner og retningslinjer

Styret mottar årlig, fra intern- og ekstern revisor, en uavhengig vurdering av konsernets risiko og internkontroll. Styret følger opp vedtatte rammeverk, prinsipper, kvalitets- og risikomål gjennom:

- kvartalsvis rapport fra konsernsjef og avdeling for risikostyring
- kvartalsvis rapport fra compliance
- kvartalsrapport/årsrapport fra intern revisor

SpareBank 1 SMN benytter Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commissions (COSO) rammeverk og Control Objectives for Information and related Technology (CobiT) rammeverk som grunnlag for prinsipper for internkontroll og risikostyring.

Risikostyringen er en integrert del av ledelsens beslutningsprosesser og et sentralt element hva angår organisering, rutiner og systemer. Det er etablert en egen avdeling for risikostyring i banken.

Avdeling for risikostyring er organisert uavhengig av forretningsenhetene og rapporterer direkte til konsernsjef. Avdelingen har ansvaret for konsernets risikomodeller og videreutvikling av effektive risikostyringssystemer. Avdelingen er ansvarlig for uavhengig risikovurdering, risikorapportering og den overordnede risikoovervåkingen i konsernet og rapporterer periodisk til konsernsjefen og styret.

Bankens viktigste resultatmål er å oppnå en konkurransedyktig avkastning på egenkapitalen. Dette oppnås blant annet gjennom økt fokus på risikoprising og risikojustert avkastning. Prinsipper og rammer for internkontroll og risikostyring er nedfelt i egen policy. Policyen gir føringer for konsernets overordnede holdninger til risikostyring og skal sikre at konsernet har en effektiv og hensiktsmessig prosess.

Compliance

Compliancefunksjonen er organisert uavhengig av forretningsenhetene. Funksjonen vurderer foretakets prosedyrer, rutiner og systemer for å sikre regelverksetterlevelse, og gir råd til ledelse og annet relevant personell om tiltak som skal iverksettes for å sikre etterlevelse av gjeldende regelverk. Funksjonen skal også etablere retningslinjer og prosesser for å håndtere compliancerisiko samt sikre at etterlevelse overvåkes og testes gjennom et strukturert og veldefinert overvåkingsprogram. Leder for funksjonen rapporterer periodisk til konsernsjefen og styret. Det utarbeides kvartalsvise compliancerapporter.

Compliancefunksjonen har etablert særskilt ansvar for overvåkning av etterlevelse av henholdsvis hvitvaskingsloven og personopplysningsloven.

Forretningsområder og støttefunksjoner samt datterselskap skal ivareta compliance ved operasjonalisering av policy for compliance og identifiserte compliancerisikoer vedtatt av styret.

Internkontroll finansiell rapportering

Styret i SpareBank 1 SMN har gitt retningslinjer for konsernets finansielle rapportering. Disse er gitt innenfor gjeldende myndighetspålagte krav og skal bidra til å sikre relevant, pålitelig, tidsriktig og lik informasjon til bankens egenkapitalbevisiere og verdipapirmarkedet forøvrig. Konsernfinans ledes av konserndirektør finans og er organisert uavhengig av forretningsområdene. Enheten ivaretar den finansielle rapporteringen både på morbank- og konsernnivå, og fastsetter retningslinjer for månedlig, kvartalsvis og årlig rapportering fra de ulike forretningsområdene og datterselskaper. Konserndirektør finans vurderer løpende forretningsområdenes finansielle resultater og måloppnåelse, og påser at alle enhetene presterer i tråd med konsernets overordnede økonomiske målsettinger. Konserndirektør finans rapporterer direkte til konsernsjef.

Avdelingene Regnskap og Økonomi er organisert under Konsernfinans og utarbeider finansiell rapportering for konsernet. Avdelingene påser at rapporteringen skjer i samsvar med gjeldende lovgivning, regnskapsstandards, konsernets regnskapsprinsipper og styrets retningslinjer.

Konsernfinans har etablert prosesser som sørger for at regnskapsrapporteringen kvalitetssikres og at eventuelle feil og mangler følges opp og rettes løpende. Til all finansiell rapportering er det etablert en rekke kontrolltiltak for å sikre korrekt, gyldig og fullstendig rapportering.

Ekstern revisor foretar hvert kvartal begrenset revisjon av konsernets delårsregnskap. I tillegg utføres full revisjon av konsernets årsregnskap.

For videre informasjon om risikostyring og internkontroll, se note 6 i årsrapporten vedrørende finansiell risikostyring samt konsernets rapport om kapitalkrav og risikostyring, Pilar 3-rapport, som er tilgjengelig på smn.no.

Internrevisjon

Intern revisor er et redskap for styret og administrasjonen for overvåking av at risikostyringsprosessen er målrettet, effektiv og fungerer som forutsatt. Det er KPMG som leverer internrevisjonstjenester og leveransen omfatter morbanken og datterselskap underlagt forskrift om risikostyring og internkontroll.

Internrevisjonens hovedoppgave er å bekrefte at internkontrollen fungerer som forutsatt samt å påse at risikostyringstiltak er tilstrekkelige i forhold til bankens risikoprofil. Internrevisjonen rapporterer kvartalsvis til styret og revisors rapporter og anbefalinger blir gjennomgått og forbedringstiltak implementert fortløpende.

Styret vedtar årsplaner og budsjett for internrevisjonen.

Internrevisjonen utfører operasjonell revisjon av enheter og forretningsområder, og ingen finansiell revisjon for konsernet. Det utarbeides årlige revisjonsplaner som diskuteres med konsernledelsen, behandles i risikoutvalget og godkjennes av styret. Revisors risikovurderinger ligger til grunn for hvilke områder som skal gjennomgå. Det utarbeides særskilte revisjonsrapporter med resultater og forslag til forbedringstiltak som presenteres for ansvarlig leder og konsernets ledelse. Et sammendrag av rapportene sendes kvartalsvis til risikoutvalget og styret. Eventuelle konsulentoppdrag utføres innenfor standarder og anbefalinger som gjelder for internrevisorer (IIA).

Etikk og varsling

Det er utarbeidet etiske retningslinjer for konsernet og dets ansatte, og etikk er fast tema på kurs for alle nyansatte. Dette skal bidra til at verdigrunnlaget og de etiske retningslinjene blir godt kommunisert og gjort kjent i hele organisasjonen. Det er etablert klare retningslinjer for varsling dersom ansatte får kunnskap om forhold som er i strid med eksterne eller interne bestemmelser, eller andre forhold som kan være med på å skade konsernets omdømme eller finansielle situasjon.

Avvik fra anbefalingens pkt. 10: Ingen

Punkt 11: Godtgjørelse til styret

Styrehonorarene som innstilles av valgkomiteen og som fastsettes av representantskapet, er ikke resultatavhengige og det utstedes ikke opsjoner til styremedlemmene. Styrets leder og nestleder godtgjøres særskilt og styremedlemmer som deltar i styreutvalg mottar egen godtgjørelse for dette. Ingen av styrets medlemmer valgt av representantskapet har oppgaver for konsernet utover styrevervet. Nærmere informasjon om kompensasjon for styret og styreutvalg fremgår av note 20 i årsrapporten.

Avvik fra anbefalingens pkt. 11: Ingen

Punkt 12: Godtgjørelse til ledende ansatte

Konsernets har etablert en godtgjørelsespolitikk som skal være i samsvar med konsernets overordnede mål, risikotoleranse og langsiktige interesser. Denne skal bidra til å fremme og gi incentiver til god styring av og kontroll med konsernets risiko, motvirke for høy eller uønsket risikotaking, bidra til å unngå interessekonflikter og være i henhold til gjeldende lov og forskrift. Jfr. krav i forskrift om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskap for verdipapirfond inneholder konsernets godtgjørelsespolitikk særskilte regler for ledende ansatte. Disse reglene gjelder også for andre ansatte og tillitsvalgte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for foretakets risikoeksponering og for ansatte og tillitsvalgte med kontrolloppgaver.

Styret har etablert et godtgjørelsesutvalg som fungerer som et forberedende organ for styret i saker som gjelder vurdering av og kompensasjon til konsernsjefen. Videre skal utvalget innstille overfor styret på retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte (konsernledelsen). Se også omtale av styrets godtgjørelsesutvalg under pkt. 9.

En beskrivelse av godtgjørelse til konsernsjefen og ledende ansatte fremgår av note 20 i årsrapporten. Ytterligere beskrivelse av bankens godtgjørelsesordning finnes på bankens hjemmeside.

Avvik fra anbefalingens pkt. 12: Ingen

Punkt 13: Informasjon og kommunikasjon

Bankens informasjonspolitikk skal underbygge tillitsforholdet mellom eiere, styret og ledelsen samt sørge for at bankens interessegrupper har en løpende mulighet til å vurdere og forholde seg til banken. Bankens informasjonspolitikk er basert på en aktiv dialog der åpenhet, forutsigbarhet og gjennomsiktighet settes i fokus.

Den åpne informasjonspraksisen skal være i samsvar med interne og eksterne retningslinjer, med de begrensninger som følger av taushetsplikten og de til enhver tid gjeldende børsregler.

Korrekt, relevant og tidsriktig informasjon om bankens utvikling og resultater skal skape tillit overfor investormarkedet. Informasjon til markedet formidles gjennom kvartalsvise investorpresentasjoner, eget Investor Relations-område på bankens hjemmeside og børsmeldinger. Finanskalenderen offentliggjøres på bankens hjemmeside.

Det avholdes også regelmessige presentasjoner overfor internasjonale samarbeidspartnere, långivere og investorer. Styret har vedtatt en egen kommunikasjonsstrategi som gir føringer for hvem som kan uttale seg på vegne av SpareBank 1 SMN og i hvilke saker.

Avvik fra anbefalingens pkt. 13: Ingen

Punkt 14: Selskapsovertakelse

SpareBank 1 SMNs egenkapital består av eierandelskapitalen, grunnfondskapitalen og opptjent egenkapital. Grunnfondskapitalen representerer en selveiende del av sparebanken som ikke kan overtas av andre ved oppkjøp. Eierstrukturen i en bank er for øvrig lovregulert ved godkjenning av erverv som medfører at eierandelen representerer ti prosent eller mer av kapitalen eller stemmene i banken. En oversikt over de 20 største egenkapitalbeviserne finnes på bankens hjemmeside smn.no.

Avvik fra anbefalingens pkt. 14: Lovpålagt eierbegrensning

Punkt 15: Revisor

Ekstern revisor velges av representantskapet etter anbefaling fra revisjonsutvalget og innstilling fra styret, og ekstern revisor er den samme for alle selskap i konsernet. Ekstern revisor foretar den lovbestemte bekreftelsen av den økonomiske informasjon som gis i offentlige regnskap. Revisor presenterer hvert år hovedtrekkene i en plan for gjennomføring av revisjonsarbeidet. Ekstern revisor deltar i styremøtene som behandler årsregnskapet samt i revisjonsutvalget ved behandling av regnskapet.

Styret avholder årlig minst ett møte med revisor uten at konsernsjefen eller andre fra den daglige ledelsen er til stede. Det er fastsatt egne retningslinjer for den daglige ledelsens adgang til å benytte revisor til andre tjenester enn revisjon. Eventuell rådgivning fra ekstern revisor skal til enhver tid ligge innenfor rammene av revisorloven. Styret orienterer representantskapet om ekstern revisors godtgjørelse for revisjon og eventuelt andre tjenester.

Ekstern revisor gir revisjonsutvalget en beskrivelse av hovedelementene i revisjonen, herunder om det er identifisert vesentlige svakheter i bankens interne kontroll knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen. I

tillegg bekrefter revisor sin uavhengighet og opplyser om hvilke andre tjenester enn lovpliktig revisjon som er levert i løpet av regnskapsåret.

Avvik fra anbefalingens pkt. 15: Ingen

MING

Egenkapitalbevis

Markedskursen for SpareBank 1 SMNs egenkapitalbevis (MING) var ved årsskiftet 100,20 kroner per bevis (84,20 kroner i 2018). Med et kontantutbytte på 6,50 kroner for 2019 blir direkteavkastningen for egenkapitalbeviset 6,5 prosent.

SpareBank 1 SMN hadde ved utgangen av 2019 en egenkapitalbeviskapital på 2597 millioner kroner fordelt på 129.836.443 egenkapitalbevis hvert pålydende 20 kroner. Konsernet hadde ved årsskiftet en egenbeholdning på 10,6 millioner kroner tilsvarende 532.460 egenkapitalbevis.

Nøkkeltall egenkapitalbeviskurs, ti års historikk

Nøkkeltall	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Børskurs	100,20	84,20	82,25	64,75	50,50	58,50	55,00	34,80	36,31	49,89
Antall utstedte bevis (mill. kr)	129,30	129,62	129,38	129,83	129,83	129,83	129,83	129,83	102,76	102,74
Børsverdi (mill. kr)	12.956	10.914	10.679	8.407	6.556	7.595	7.141	4.518	3.731	5.124
Utbytte per EKB	6,50	5,10	4,40	3,00	2,25	2,25	1,75	1,50	1,85	2,77
Bokført egenkapital per EKB (inkl. utbytte)	90,75	83,87	78,81	73,26	67,65	62,04	55,69	50,09	48,91	46,17
Resultat per EKB, majoritetsandel	12,14	9,97	8,71	7,91	7,02	8,82	6,92	5,21	6,06	5,94
Pris / Resultat per EKB	8,26	8,44	9,44	8,19	7,19	6,63	7,95	6,68	5,99	8,40
Pris / Bokført egenkapital	1,10	1,00	1,04	0,88	0,75	0,94	0,99	0,69	0,74	1,07
Utdelingsforhold	54 %	51 %	50 %	38 %	25 %	25 %	25 %	29 %	30 %	47 %
Egenkapitalbevisbrøk	64,0 %	64,0 %	64,0 %	64,0 %	64,0 %	64,6 %	64,6 %	64,6 %	60,6 %	61,3 %

Kursutvikling sammenlignet med OSEBX and OSEEX

1. jan 2018 til 31. des 2019

OSEBX = Oslo Stock Exchange Benchmark Index (rebasert lik MING 1. jan 2018)

OSEEX = Oslo Stock Exchange ECC Index (rebasert lik MIN 1. jan 2018)

Utbyttepolitikk

Lov og forskrift om egenkapitalbevis som trådte i kraft 1. juli 2009, innebærer at egenkapitalbevis i sparebanker i større grad enn tidligere er sammenlignbare med aksjer. Regelverket medfører økt likebehandling av de ulike eiergrupperingene i sparebanker og minimerer i hovedsak tidligere utfordringer knyttet til utvanning av egenkapitalbeviseierne ved betaling av kontantutbytte.

Som følge av den endrede lovgivningen ble følgende utbyttepolitikk fastsatt i desember 2009, justert i 2017:

- SpareBank 1 SMNs mål er å forvalte konsernets ressurser på en måte som gir egenkapitalbeviserne en god, stabil og konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og kursstigning på egenkapitalbevisene
- Årsoverskuddet vil bli fordelt mellom eierkapitalen (egenkapitalbeviserne) og grunnfondskapitalen (tidligere sparebankens fond) i samsvar med deres andel av bankens egenkapital
- Banken legger til grunn at om lag halvparten av eierkapitalens andel av overskuddet utbetales som utbytte, og tilsvarende at om lag halvparten av grunnfondskapitalens andel av overskuddet utbetales som gaver eller overføres til en stiftelse. Dette forutsatt at soliditeten er på et tilfredsstillende nivå. Ved fastsettelse av utbyttet blir det tatt hensyn til forventet resultatutvikling i en normalisert markedssituasjon, eksterne rammebetingelser og behov for kjernekapital

Investorpolitikk

Banken legger vekt på at korrekt, relevant og tidsriktig informasjon om bankens utvikling og resultater skal skape tillit overfor investormarkedet. Informasjon til markedet formidles gjennom kvartalsvise investorpresentasjoner og børsmeldinger. Det avholdes også regelmessige presentasjoner overfor internasjonale samarbeidspartnere, långivere og investorer.

På smn.no er det til enhver tid oppdatert informasjon for investorer, analytikere og media.

Eierforhold

SpareBank 1 SMN har som mål å sikre god likviditet i egenkapitalbevisene og oppnå god spredning på eiere som representerer kunder, regionale investorer samt norske og utenlandske institusjoner.

Finansielle resultater

Styrets årsberetning

Makroøkonomiske forhold

Veksten i verdensøkonomien stabiliserte seg i 2019

Global vekst stabiliserte seg på tre prosent i 2019, etter nedbremsing gjennom året før. 2019 har vært preget av handelskonflikt og geopolitisk usikkerhet, som har dempet globale handelsstrømmer og bedriftenes investeringer. Industriproduksjonen hos våre handelspartnere falt. USA og Kina inngikk ny avtale høsten 2019 og handelskonfliktene roet seg. Det ble heller ingen hard Brexit i denne omgang etter parlamentsvalget i Storbritannia. Dette har dempet usikkerheten globalt, selv om det fortsatt er betydelig risiko både med hensyn til forholdet mellom USA og Kina, og hvordan den endelige avtalen mellom Storbritannia og EU vil se ut.

Arbeidsledigheten er lav, og i OECD-området er ledigheten den laveste siden 1980. Lønnsveksten har tross dette flatet ut eller avtatt i mange vestlige land. Bedriftenes overskudd er likevel under press i flere land på grunn av lavere produktivitsvekst, særlig i USA og Tyskland. Kjerneinflasjonen i rike land har økt, mens lavere energipriser har dempet samlet prisvekst.

Globale vekstindikatorer ble endret mot slutten av året, og signaliserte noe høyere global BNP-vekst inn i 2020. Til tross for bedring i korttidsindikatorene, er vekstpotensialet i mange rike land begrenset. Høye investeringsnivåer og lav arbeidsledighet legger press på inntjeningen.

Aksjemarkedene hadde positiv utvikling i 2019. Frykt for effektene av handelskonflikter og usikkerhet førte til at flere sentralbanker iverksatte ulike tiltak. I USA ble renten kuttet tre ganger i 2019. Den europeiske sentralbanken gjeninnførte kvantitative lettelser og kuttet renten. Nå signaliserer mange sentralbanker en mer avventende holdning. Nominelle renter er svært lave – og mange er også negative – i eurosonen. I finansmarkedene har Corona-viruset bidratt til usikkerhet, uro og noe nedgang. Dersom tillitssjokket gir en dyp og langvarig nedgang, vil effektene for realøkonomien kunne bli negative.

Veksttoppen passert for norsk økonomi

Norsk økonomi var i 2019 i en moderat oppgangskonjunktur med vekst over det langsiktige vekstpotensialet. Fastlands-BNP steg med 2,4 prosent mot 2,5 prosent i 2018. Veksten ble imidlertid redusert i fjerde kvartal og bedriftsbarometrene signaliserer videre nedbremsing. Arbeidsledigheten har flatet ut på et lavt nivå. Veksten i sysselsettingen avtar, men er fortsatt høyere enn befolkningsveksten. Arbeidsstyrken har økt, og kan tilsi at det er ledig kapasitet i økonomien. Produktivitsveksten er fortsatt lav. Lønnsveksten økte til 3,4 prosent i 2019, og det bidro til positiv reallønnsvekst etter flere år med nullvekst.

Til tross for økt lønnsvekst har forbruksveksten vært moderat det siste året, som følge av at sparingen har steget etter fallet de foregående årene. Boligprisene stiger moderat og jevnt på landsbasis, men veksten i boligbyggingen har avtatt. Kredittveksten hos husholdningene er redusert, og gjeldsgraden faller nå marginalt.

I 2018 og 2019 ga oljeinvesteringene et solid bidrag til veksten i fastlandsøkonomien, men denne er nå flatet ut. Med mindre oljeselskapene øker sine investeringsbudsjetter, vil investeringene falle gjennom 2020. Samtidig vil trolig investeringene i fastlandsbedriftene avta. Industrien melder om kutt etter kraftig oppgang.

Med lite oppsidepotensiale på forbruket, ligger BNP-veksten an til å avta i 2020 og i 2021. Bedriftene i regionalt nettverk i Norges Bank og andre barometre bekrefter et taktskifte i norsk økonomi, i retning av en BNP-vekst på i underkant av to prosent i første halvår 2020.

Kronekursen falt videre i 2019 og er svært svak, også historisk sett. Dette skyldes i hovedsak globale faktorer. Lav kronekurs har bidratt til oppgang i fastlandseksporten. Den svake kronekursen legger derimot press på importbedriftene, som ikke har klart å velte kostnadene fullt ut over på kundene i Norge. Kjerneinflasjonen har derfor holdt seg rundt prismålet på to prosent, tross fallet i kronekursen.

Norges Bank gikk mot strømmen av sentralbanker som satte ned renten i fjor. Etter at styringsrenten ble hevet tre ganger i 2019 til 1,5 prosent, satte bankene opp sine innskudds- og utlånsrenter. Dette, sammen med strammere reguleringer av forbruksbankene og opprettelsen av gjeldsregisteret, har sannsynligvis bidratt til å dempe kredittveksten og holde boligprisveksten i sjakk. Norges Bank signaliserer at renten vil holdes uendret i lengre tid fremover.

Regionalt: Trøndelag og Møre og Romsdal

Bedriftene i regionalt nettverk meldte om noe lavere, men fortsatt moderat vekst i både Trøndelag og Nordvestlandet i fjerde kvartal. Dette harmonerer også med funnene i SpareBank 1 SMNs konjunkturbarometer. Det forventes imidlertid ikke en ytterligere oppbremsing i første halvår i 2020, slik bedrifter i andre land har signalisert. Arbeidsledigheten er lav både i oljeregionene og ellers i landet. I Trøndelag er ledigheten blant de laveste i landet, med 2,2 prosent. De siste månedene har ledigheten vist tegn på utflatting i Trøndelag, mens den fortsatt faller i Møre og Romsdal. Her er ledigheten nå nede på 2,6 prosent, på tross av at verftsneringen i fylket fortsatt har utfordringer.

Boligprisene øker marginalt i Midt-Norge, og lavere enn i landet samlet. Årsvekst er på om lag én prosent. I Trondheim er prisveksten på én prosent på årsbasis og i Ålesund på 1,7 prosent. I Ålesund har prisene falt marginalt de siste månedene, etter oppgang gjennom første halvår av 2019.

Møre og Romsdal er mer avhengig av aktiviteten i olje og skipsbygging enn resten av landet – og her er utsiktene de neste årene usikre og mange bedrifter orienterer seg mot nye markeder. Trøndelag er bedre diversifisert. For byggenæringen er sannsynligvis nedsiden større enn andre sektorer.

Forventningsbarometrene melder om lavere optimisme, og boligbyggingen i Trøndelag har avtatt de siste månedene, etter lenge å ha vært på et høyere nivå enn normalt. Samtidig dempes befolkningsveksten i likhet med landet forøvrig, og inntekstveksten er lavere enn normalt. Kombinert med overkapasitet i handelsnæringen, skaper dette utfordringer for bedriftene i denne sektoren, også i Midt-Norge.

Årsregnskap 2019

Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift, og styret bekrefter med dette at grunnlaget for fortsatt drift er til stede.

(Konserntall. Tall i parentes gjelder tilsvarende periode i fjor hvis ikke annet er nevnt).

- Resultat før skatt 3.081 millioner kroner (2.450 millioner)
- Resultat 2.563 millioner kroner (2.090 millioner)
- Avkastning på egenkapital 13,7 prosent (12,2 prosent)
- Ren kjernekapitaldekning 17,2 prosent (14,6 prosent)

- Vekst i utlån 4,7 prosent (7,8 prosent) og innskudd 6,6 prosent (5,4 prosent) siste 12 måneder
- Vekst i utlån til privatmarkedet 6,4 prosent siste 12 måneder (9,6 prosent). Privatmarkeds lån utgjør 69 prosent (67 prosent) av totale utlån
- Vekst i utlån til næringsliv 1,1 prosent siste 12 måneder (4,2 prosent)
- Tap på utlån og garantier 299 millioner kroner (263 millioner), utgjør 0,18 prosent (0,17 prosent) av brutto utlån
- Resultat per egenkapitalbevis 12,14 kroner (9,97). Bokført verdi per egenkapitalbevis 90,75 kroner (83,87)

Hendelser i 2019

SpareBank 1 SMN er anbefalt samarbeidsbank i LO

LO inngikk i andre kvartal en treårig avtale med to prefererte samarbeidsbanker, nemlig SpareBank 1 SMN og SpareBank 1 Østlandet. Banken har store forventninger til denne avtalen, særlig i bankens eget markedsområde. Nye kundeforhold etableres gjennom digital markedsføring og høy aktivitet mot LO sine medlemmer lokalt. SpareBank 1 SMN har siden avtaleinngåelsen lyktes godt med å rekruttere nye kunder i LO segmentet, og dette innebærer i stor grad hele kundeforhold.

Krafttak for bekjemping av hvitvasking

Myndighetene krever at bankene har gode rutiner på å bekjempe hvitvasking og terrorfinansiering. SpareBank 1 SMN har gjort nødvendige tilpasninger til den nye hvitvaskingsloven, og det er lagt ned et betydelig arbeid i oppdatering av legitimasjon og kundeinformasjon i hele kundeporteføljen iht. krav om løpende oppfølging av kundeforhold.

FNs prinsipper for ansvarlig bankdrift

FNs nye miljøinitiativ Principles for Responsible Banking ble lansert i New York 22. september. Formålet med de nye prinsippene er å bidra til at finanssektoren utvikler seg i tråd med FNs bærekraftsmål og Parisavtalen. SpareBank 1 SMN er en av 10 norske banker som er med på dette globale initiativet og som har undertegnet prinsippene for ansvarlig bankdrift. Nærmere informasjon om prinsippene finnes i bærekraftsbiblioteket på bankens hjemmesider.

Grønne obligasjoner

Banken utstedte i september sin første grønne seniorobligasjon i euro-markedet. Obligasjonen er knyttet til sertifiserte utlån i bankens næringslivsportefølje innen fiskeri, havbruk og næringseiendom.

Grønne lån til privatkunder lansert

I desember ble tre låneprodukter for privatkunder lansert – grønt boliglån, grønt lån til energiltak og grønt forbrukslån. Det grønne boliglånet er for kunder som bygger, kjøper eller totalrenoverer hus og kvalifiserer til god miljøstandard. Det grønne lånet til energiltak er for kunder som ønsker å gjøre energirettede tiltak, og som har ledig sikkerhet i egen bolig. Det grønne brukslånet er et usikret lån for kunder som ønsker å gjøre energirettede tiltak, og som ikke har mulighet til å ta pant i boligen. Sparebank 1 Finans Midt-Norge har lansert lån til elbil til gunstige betingelser.

PSD2 – nytt betalingsdirektiv for EU og EØS

1. april trådte det nye betalingsdirektivet for EU i kraft, og 14. september ble det operativt og funksjonaliteten tilgjengelig for kundene. Direktivet krever at alle banker som opererer i EU og EØS gir andre godkjente aktører tilgang til kunders kontoinformasjon og betalingstjenester. SpareBank 1 SMN har åpnet for alt

direktivet krever, og banken har også gitt kundene muligheten til å se og bruke kontoer som ligger i andre banker direkte i SpareBank 1 SMNs nettbank og mobilbank.

Kjøp av DeBank

SpareBank 1 SMN kjøpte i første kvartal alle aksjer i DeBank. SpareBank 1 SMN Spire Finans (nytt navn fra 2020) er en rendyrket bank for små- og mellomstore bedrifter som spesialiserer seg på fordringsfinansiering. Gjennom dette oppkjøpet styrket konsernet sitt tjenestetilbud til små og mellomstore bedrifter

BN Bolig solgt ved årsskiftet

Konsernet solgte BN Bolig i fjerde kvartal. Selskapet var et fellesprosjekt mellom BN Bank og EiendomsMegler 1 Midt-Norge med sikte på å få en posisjon i markedet for eiendomsmegling i Oslo. Etter flere år med underskudd ble virksomheten solgt.

Forsikringsfusjon

Fusjonen mellom SpareBank 1 Skadeforsikring og DNB Forsikring ble gjennomført med regnskapsmessig virkning fra 1. januar 2019 med SpareBank 1 Skadeforsikring som overtagende selskap. Fremtind Forsikring fikk i september tillatelse av Finanstilsynet til å drive livsforsikringsvirksomhet gjennom sitt heleide datterselskap Fremtind Livsforsikring. Dette innebærer at de individuelle personrisikoforsikringene fra SpareBank 1 Forsikring og DNB Livsforsikring samt de bedriftsbetalte personrisikoforsikringene fra SpareBank 1 Forsikring, overføres til Fremtind Livsforsikring. Transaksjonen ble gjennomført 1. januar 2020.

Ny konsernsjef

1. mai tiltrådte Jan-Frode Janson som konsernsjef i SpareBank 1 SMN etter Finn Haugan. Janson kom fra tilsvarende stilling i SpareBank 1 Nord-Norge

Konserndirektør teknologi og utvikling ansatt

Astrid Undheim ble i fjerde kvartal ansatt som konserndirektør med ansvar for teknologi og utvikling i SpareBank 1 SMN. Hun tiltrådte 1. mars 2020 og blir en del av SpareBank 1 SMNs konsernledelse. Hun kommer fra stilling som Vice President Analytics and Artificial Intelligence i Telenor.

Regnskap 2019

Resultatøkning på 474 millioner kroner

Resultat før skatt for 2019 ble 3.081 millioner kroner (2.450 millioner). Overskuddet var 2.563 millioner kroner (2.090 millioner) og avkastning på egenkapitalen 13,7 prosent (12,2 prosent).

Samlede driftsinntekter i 2019 utgjorde 4.976 millioner kroner (4.580 millioner). Det er en økning på 397 millioner kroner fra året før. Av inntektsveksten kom 247 millioner kroner fra bankdriften og 149 millioner fra bankens datterselskaper.

Resultatandelen av eierinteresser og tilknyttede selskaper var 879 millioner kroner (416 millioner) inklusiv gevinst ved etablering av Fremtind på 460 millioner. 116 millioner kroner er bankens andel av oppskrivning av eiendommer i SpareBank 1 Forsikring.

Avkastning på finansielle instrumenter ble 307 millioner kroner (334 millioner).

Driftskostnadene ble 2.797 millioner kroner (2.624 millioner) i 2019. Av økningen på 173 millioner kroner kommer 102 millioner fra bankdriften og 71 millioner fra økt aktivitet i datterselskapene.

Tap på utlån og garantier ble på 299 millioner kroner (263 millioner), i hovedsak innenfor oljerelatert virksomhet.

Veksten i utlån og innskudd fortsatte i 2019, og banken økte sin markedsandel i privatmarkedet. Samlede utlån økte med 4,7 prosent (7,8 prosent) og innskuddene med 6,6 prosent (5,4 prosent) siste 12 måneder.

Ren kjernekapitaldekning var per 31. desember 2019 17,2 prosent (14,6 prosent). Ny målsatt ren kjernekapitaldekning som følge av regelendringer er 16,9 prosent.

Resultat per egenkapitalbevis var 12,14 kroner (9,97). Bokført verdi var 90,75 kroner (83,87) per egenkapitalbevis, inklusive foreslått utbytte for 2019 på 6,50 kroner

Kursen på bankens egenkapitalbevis (MING) var ved årsskiftet 100,20 kroner (84,20).

Forslag til overskuddsdisponering

Det er morbankens regnskap som danner grunnlag for disponering av årsoverskuddet. Morbankens disponible resultat inkluderer mottatt utbytte fra datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet, og er korrigert for rentekostnader på hybridkapital etter skatt.

I konsernregnskapet foretas full konsolidering av datterselskaper, mens resultatandel fra tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet konsolideres etter egenkapitalmetoden. Utbytte inkluderes derfor ikke i konsernresultatet.

Årsoverskudd til disponering fremkommer etter endringer i fond for urealiserte gevinster på 34 millioner kroner.

Samlet beløp til disponering er med dette 2.182 millioner kroner.

Forskjell konsern – morbank	2019	2018
Årsoverskudd konsern	2.563	2.090
Renter hybridkapital	-46,9	-36
Årsoverskudd konsern ekskl. renter hybridkapital	2.516	2.054
Resultat i datterselskaper	-286	-165
Utbytte og konsernbidrag datterselskap	162	151
Resultatandel tilknyttede selskaper	-879	-416
Utbytte fra tilknyttede selskaper	704	355
Elimineringer konsern	-2	-93
Årsoverskudd morbank ekskl. renter hybridkapital	2.216	1.887
Overskuddsdisponering	2019	2018
Årsoverskudd morbank ekskl. renter hybridkapital	2.216	1.887
Overført fond for urealiserte gevinster	-34	-29
Årsoverskudd til disponering	2.182	1.857
Utbytte	840	661
Utjevningsfond	555	526
Grunnfondskapital	313	297
Gaver	474	373
Sum disponert	2.182	1.857

Resultatet er fordelt mellom grunnfondet og eierkapitalen i henhold til deres relative andel av egenkapitalen, slik at utbytte og avsetning til utjevningsfond utgjør 64,0 prosent av det disponerte resultatet.

Resultat per egenkapitalbevis ble 12,14 kroner, av dette foreslår styret overfor bankens representantskap et kontantutbytte på 6,50 kroner, totalt 840 millioner. Dette gir en utdelingsgrad til egenkapitalbeviserne på 53,6 prosent av resultat per egenkapitalbevis. Videre foreslår styret at bankens representantskap avsetter 474 millioner kroner i samfunnsutbytte, også tilsvarende en utdelingsgrad på 53,6 prosent. Av dette beløpet foreslås 274 millioner kroner overført til Sparebankstiftelsen SMN og 200 millioner til allmennnyttige formål. Utevningsfondet og grunnfondet tilføres henholdsvis 555 millioner kroner og 313 millioner.

Etter disponering av resultatet for 2019 er egenkapitalbevisbrøken fortsatt 64,0 prosent.

Økte netto renteinntekter

Netto renteinntekter økte i 2019 med 284 millioner kroner til 2.687 millioner (2.403 millioner). Økningen skyldes vekst i både utlån og innskudd til privatkunder og næringslivskunder, høyere innskuddsmarginer, samtidig som økte markedsrenter har gitt bedre forrentning på bankens egenkapital.

Markedsrenten uttrykt ved tremåneders NIBOR økte gjennom året med omtrent 80 punkter. Selv om det i perioden ble gjennomført fire generelle renteøkninger, ble marginene på utlån svekket med om lag 15 punkter, mens innskuddsmarginene ble styrket med om lag 30 punkter. Siste renteøkning på boliglån ble gjennomført med virkning fra 7. november 2019 etter Norges Bank økning av styringsrenten i september.

Økte andre inntekter

Provisjonsinntekter og øvrige driftsinntekter økte i 2019 med 113 millioner kroner til 2.290 millioner (2.177 millioner).

Rentenetto fra lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt inntektsføres som provisjonsinntekter. Provisjonsinntektene for lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt utgjorde i 2019 samlet 365 millioner kroner (366 millioner). Svakere marginer på lånene solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt kompenseres av høyere solgt utlånsvolum.

Andre provisjonsinntekter ble 1.925 millioner kroner (1.811 millioner). Veksten på 114 millioner kroner er i hovedsak drevet av økte inntekter på betaling, eiendomsmegling, regnskapstjenester og verdipapirtjenester.

Høy produktdekning hos kundene er viktig for banken. Det gir høy kundetilfredshet og en diversifisert inntektsstrøm for banken.

Provisjonsinntekter (mill. kr)	2019	2018	Endring
Betalingstjenester	233	208	25
Kredittkort	59	60	-0
Sparing og forvaltning	100	102	-2
Forsikring	183	174	9
Garantiprovisjoner	51	60	-8
Eiendomsmegling	390	369	21
Regnskapstjenester	473	411	62
Markets	386	350	36
Øvrige provisjoner	49	78	-29
Provisjoner eks. SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt	1.925	1.811	114
Provisjoner fra SB1 Boligkreditt	349	350	-1
Provisjoner fra SB1 Næringskreditt	16	16	0
Sum provisjonsinntekter	2.290	2.177	113

Avkastning finansielle investeringer

Samlet avkastning på finansielle investeringer ble 307 millioner kroner (334 millioner) i 2019. Dette fordelte seg slik:

- Finansielle derivater gav gevinster på 132 millioner kroner (187 millioner), og var i all hovedsak gevinster på renteinstrumenter og tilskrives renteoppgang gjennom 2019. Det var netto tap på obligasjonsporteføljen på 20 millioner kroner (tap 77 millioner)
- Tap ved sikringsbokføring ble 9 millioner kroner (tap 4 millioner)
- Gevinst på aksjer i banken og datterselskaper var 120 millioner kroner (96 millioner). Dette var i hovedsak gevinst på aksjer i Visa (42 millioner), badwill ved oppkjøpet av SpareBank 1 SMN Spire Finans – tidligere DeBank (31 millioner) og gevinster på aksjer i SpareBank 1 SMN Invest (47 millioner)
- Øvrige finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi inkluderer verdiendring på bankens portefølje av fastrentelån og ga en gevinst på 9 millioner kroner (10 millioner)
- Inntekter fra valutaforretninger på 22 millioner kroner (63 millioner) er inntekter fra valutahandel i SpareBank 1 Markets og resultat av kurssvingninger på bankens finansiering i utenlandsk valuta. I fjerde kvartal er det innregnet et agiotap på 18 millioner knyttet til en systemfeil som gjelder tidligere perioder.
- Gevinster på aksjer og aksjederivater i SpareBank 1 Markets var samlet 54 millioner kroner (58 millioner)

Avkastning finansielle investeringer (mill. kr)	2019	2018	Endring
Gevinst/(tap) på sertifikater og obligasjoner	-20	-77	56
Gevinst/(tap) på finansielle derivater	132	187	-55
Gevinst/(tap) på finansielle instrumenter knyttet til sikringsbokføring	-9	-4	-6
Gevinst/(tap) på aksjer	120	96	24
Gevinst/(tap) på øvrige finansielle instrumenter til virkelig verdi (FVO)	9	10	-1
Gevinst/(tap) på valuta	22	63	-40
Gevinst/(tap) på aksjer og aksjederivater i SpareBank 1 Markets	54	58	-5
Netto resultat fra finansielle instrumenter	307	334	-27

Produktselskaper og andre tilknyttede selskaper

Gjennom produktselskapene får bankens kunder tilgang til et bredere produktspekter, og banken mottar provisjonsinntekter. Produktselskapene gir også banken avkastning på investert kapital.

Samlet resultat i produktselskapene og andre tilknyttede selskaper ble 418 millioner kroner (416 millioner) i 2019. I tillegg hadde SpareBank 1 SMN en gevinst på 460 millioner kroner knyttet til etablering av Fremtind i første kvartal 2019.

SpareBank 1 Gruppen

SpareBank 1 SMN sin eierandel i SpareBank 1 Gruppen er 19,5 prosent. SpareBank 1 Gruppen eier 100 prosent av aksjene i SpareBank 1 Forsikring, ODIN Forvaltning og SpareBank 1 Gruppen Finans. SpareBank 1 Gruppen eier 65 prosent av skadeforsikringsselskapet Fremtind som ble etablert per 1. januar 2019. DNB eier resten av selskapet.

SpareBank 1 Gruppens resultat etter skatt for 2019 ble 1.503 millioner kroner (1.480 millioner). Resultat er løftet av oppskrivning av eiendommer i livselskapet på samlet 597 millioner kroner. For øvrig er resultatet i 2019 preget av fusjonskostnader i Fremtind, økt skadeprosent og svakt administrasjonsresultat i SpareBank 1 Forsikring.

SpareBank 1 SMNs andel av resultatet i 2019 ble 252 millioner kroner (289 millioner), hvor oppskrivninger av eiendom utgjorde 116 millioner kroner.

SpareBank 1 Boligkreditt

SpareBank 1 Boligkreditt er etablert av bankene i SpareBank 1-alliansen for å dra nytte av markedet for

obligasjoner med fortrinnsrett. Bankene selger godt sikrede boliglån til selskapet og oppnår reduserte finansieringskostnader.

Per 31. desember 2019 har banken solgt lån på samlet 39,8 milliarder kroner (38,1 milliarder) til SpareBank 1 Boligkreditt tilsvarende 34,6 prosent (35,2 prosent) av bankens samlede utlån til privatmarkedet.

Bankens eierandel i SpareBank 1 Boligkreditt er 20,9 prosent, og bankens andel av resultatet i selskapet i 2019 ble 26 millioner kroner (minus 7 millioner).

SpareBank 1 Næringskreditt

SpareBank 1 Næringskreditt er etablert etter samme modell og med samme administrasjon som SpareBank 1 Boligkreditt. Per 31. desember 2019 er utlån på 1,7 milliarder kroner (1,8 milliarder) solgt til SpareBank 1 Næringskreditt.

SpareBank 1 SMN sin eierandel er 31,0 prosent av selskapet og bankens andel av resultatet for 2019 ble 21 millioner kroner (15 millioner). Bankens eierandel reflekterer bankens relative andel av solgte lån til næringseiendom og bankens eierandel i BN Bank.

SpareBank 1 Kredittkort

Resultatet i 2019 ble 75 millioner kroner (131 millioner). SpareBank 1 Kredittkort eies av SpareBank 1-bankene, og SpareBank 1 SMN har en eierandel på 17,3 prosent. SpareBank 1 SMN sin andel av resultatet for 2019 er 13 millioner kroner (23 millioner), og andel av porteføljen er 946 millioner (923 millioner). Resultatnedgangen tilskrives lavere andel av saldo som rulleres og blir rentebærende.

SpareBank 1 Kredittkort håndterer kredittkortprogrammet i LOfavør. Dette forsterker det forretningsmessige forholdet mellom LO og SpareBank 1-alliansen.

BN Bank

SpareBank 1 SMN eier 35,0 prosent av BN Bank per 31. desember 2019.

Resultatet i BN Bank i 2019 ble 305 millioner kroner (278 millioner) som gir en avkastning på egenkapitalen i 2019 på 8,0 prosent (7,5 prosent) inklusive andel av underskudd i BN Bolig. SpareBank 1 SMNs andel av resultatet i BN Bank for 2019 ble 113 millioner kroner (97 millioner).

BN Bank skal primært være en privatmarkedsbank og hovedmarkedet er Oslo og Østlandet.

SpareBank 1 Betaling

SpareBank 1 Betaling er SpareBank 1-bankenes eierselskap for betalingsløsningene i Vipps. Vipps har mål om å være Nordens ledende finansteknologimiljø, og for SpareBank 1 SMN vil eierandel og tett samarbeid med Vipps være viktig for å holde på kunderelasjoner etter innføringen av PSD2. Vipps lanserte i 2019 flere tjenester som forenkler bankkundernes hverdag.

SpareBank 1 Betaling fikk i 2019 et underskudd på 58 millioner kroner (underskudd 56 millioner) som utgjør selskapets resultatandel fra virksomheten i Vipps. SpareBank 1 SMN sin andel av underskuddet utgjorde 12 millioner kroner (underskudd 12 millioner). I starten av 2019 korrigerer selskapet det rapporterte resultatet for 2018 med 72 millioner. SpareBank 1 SMN hadde derfor en positiv resultatandel fra selskapet på 3 millioner kroner for 2019.

Driftskostnader

Samlede kostnader per 31. desember 2019 ble 2.797 millioner (2.624 millioner), en økning på 174 millioner kroner tilsvarende 6,6 prosent.

I banken har kostnadene økt med 102 millioner kroner til 1.364 millioner siste 12 måneder. 12 millioner kroner av veksten er kostnader ved tildeling av egenkapitalbevis til bankens ansatte. Eksklusive dette har kostnadene økt med 7,1 prosent. Veksten er knyttet til utvikling av nye kundeløsninger og økt ressursbruk for å møte regulatoriske krav. En del av denne ressursbruken var innleide ressurser som fases ut i løpet av første kvartal 2020.

Samlede kostnader i datterselskapene var 1.433 millioner kroner (1.362 millioner) og har økt med 71 millioner siste 12 måneder tilsvarende 5,2 prosent. Økningen var størst i SpareBank 1 Regnskapshuset SMN og SpareBank 1 Markets, og skyldes økt aktivitet som også har gitt resultatforbedring. I tillegg er SpareBank 1 SMN Spire Finans (tidligere DeBank) datterselskap av SpareBank 1 SMN fra 2019, noe som har økte konsernets kostnadsbase.

Kostnader i forhold til inntekter ble i konsernet 45 prosent (49 prosent), i morbanken 32 prosent (33 prosent).

Konsernet er ikke tilfreds med kostnadsutviklingen og har derfor målsatt at kostnadsveksten skal begrenses til to prosent årlig for eksisterende virksomhet. I den forbindelse er det etablert et lønnsomhetsprosjekt under navnet Ett SMN. Prosjektet vil prioritere synergier mellom konsernets forretningsområder, digitalisering, prosesseffektivisering og generelle kostnadsreduksjoner i hele konsernet.

Stabile tap og lavt mislighold

Netto tap på utlån i 2019 ble 299 millioner kroner (263 millioner). Netto tap på utlån utgjorde 0,18 prosent av totale utlån (0,17 prosent).

På utlån til konsernets næringslivskunder ble det tapsført 231 millioner kroner (223 millioner) i 2019, i hovedsak knyttet til utlån til oljerelatert virksomhet.

På utlån til privatmarkedskunder ble tapene 68 millioner kroner (40 millioner), hvor 32 millioner av tapene var knyttet til privatmarkedskunder i banken og 36 millioner til privatmarkedskunder i SpareBank 1 Finans Midt-Norge.

Samlede nedskrivninger på utlån og garantier per 31. desember 2019 utgjorde 1.121 millioner kroner (909 millioner).

Samlede problemlån (misligholdte og tapsutsatte) utgjør 2.110 millioner kroner (1.682 millioner) tilsvarende 1,26 prosent (1,0 prosent) av brutto utlån, inklusive lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt. Alle lån klassifisert i trinn 3 i forventet tap-modellen er definert som problemlån.

Mislighold over 90 dager var 429 millioner kroner (310 millioner). I prosent av brutto utlån var samlet mislighold 0,26 prosent (0,19 prosent). Økningen var i all vesentlighet i privatmarkedsporteføljen.

Andre tapsutsatte engasjement utgjorde 1.681 millioner kroner (1.372 millioner). Av brutto utlån utgjorde totale andre tapsutsatte engasjement 1,00 prosent (0,86 prosent). Økningen skyldes i hovedsak et fåtall engasjementer innenfor offshoreporteføljen.

Det er god kredittkvalitet i øvrig utlånsportefølje.

Forvaltningskapital på 167 milliarder

Bankens forvaltningskapital per 31. desember 2019 var 167 milliarder kroner (161 milliarder).

Ved årsskiftet er 42 milliarder kroner (40 milliarder) solgt fra SpareBank 1 SMN til SpareBank 1 Boligkreditt og til SpareBank 1 Næringskreditt. Disse lånene fremkommer ikke som utlån i bankens balanse.

Kommentarene som omhandler vekst i utlån inkluderer utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt.

God, men avtagende vekst i utlån til bolig

Totale utlån har økt med 7,5 milliarder kroner (11,5 milliarder), tilsvarende 4,7 prosent (7,8 prosent) i 2019 og var 167,8 milliarder (160,3 milliarder) per 31. desember 2019.

- Utlån til personkunder økte i 2019 med 6,9 milliarder kroner (9,4 milliarder) til 115,0 milliarder (108,1 milliarder). Vekst på 6,4 prosent (9,6 prosent). En del av veksten i siste del av 2019 er kommet i LO-segmentet. Dette er nærmere beskrevet i avsnittet om **Privatmarked** lenger bak i rapporten
- Utlån til bedriftskunder økte i 2019 med 0,6 milliarder kroner (2,1 milliarder) til 52,7 milliarder (52,2 milliarder). Vekst på 1,1 prosent (4,2 prosent)
- Utlån til personkunder utgjorde 69 prosent (67 prosent) av totale utlån til kunder per 31. desember 2019

Nye utlån til bedriftskunder er i hovedsak til mindre bedrifter og er prioritert utfra lønnsomhetshensyn.

(Fordelt i henhold til sektor – se note 4)

God vekst i innskudd

Innskudd fra kunder økte i 2019 med 5,3 milliarder kroner (4,1 milliarder) til 85,9 milliarder (80,6 milliarder). Dette tilsvarer en vekst på 6,6 prosent (5,4 prosent).

- Innskudd fra personkunder økte med 2,6 milliarder kroner (1,3 milliarder) til 35,7 milliarder (33,1 milliarder), tilsvarende 7,9 prosent (4,0 prosent)
- Innskudd fra bedriftskunder økte med 2,7 milliarder kroner (2,9 milliarder) til 50,3 milliarder (47,6 milliarder), tilsvarende 5,7 prosent (6,5 prosent)
- Innskuddsdekningen i SpareBank 1 SMN var 68 prosent (67 prosent) eksklusiv SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt. Innskuddsdekningen inklusiv SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt var 51 prosent (50 prosent)

(Fordelt i henhold til sektor – se note 8).

Investeringsprodukter

Samlet kundeportefølje av investeringsprodukter ført utenfor bankens balanse var 11,7 milliarder kroner (9,8 milliarder) per 31. desember 2019. Økningen på 1,8 milliarder kroner er et resultat av godt salg og verdøkninger på aksjefond.

Investeringsprodukter, kundeporteføljer (mill. kr)	2019	2018	Endring
Aksjefond	7.437	5.932	1.505
Spareforsikring	740	755	-15
Aktiv forvaltning	3.501	3.147	354
Totalt	11.678	9.834	1.844

Forsikring

Bankens forsikringsportefølje har økt med 9,0 prosent i 2019. Det har vært tilfredsstillende vekst på alle produktgrupper.

Forsikring, premievolum (mill. kr)	2019	2018	Endring
Skadeforsikring	888	812	76
Personforsikring	376	351	25
Tjenestepensjon	319	289	30
Totalt	1.583	1.452	131

Privatmarked

Totale utlån i privatmarkedet var 119 milliarder kroner (113 milliarder) og totale innskudd 42 milliarder kroner (40 milliarder) per 31. desember 2019. Dette er utlån til og innskudd fra lønnstakere, landbrukskunder og enkeltpersonsforetak i morbanken.

I privatmarkedet ble samlede driftsinntekter 2.177 millioner kroner (2.027 millioner) i 2019. Netto renteinntekter utgjorde 1.372 millioner kroner (1.234 millioner) og provisjonsinntektene 805 millioner (793 millioner). Inntektene har økt i hovedsak som følge av økte utlån og økte marginer på innskudd. Samlede inntekter økte med 150 millioner kroner. Avkastning på anvendt kapital i privatmarkedssegmentet ble 13,1 prosent (13,2 prosent). Anvendt kapital er regulatorisk kapital på 15,0 prosent, tilsvarende konsernets målsetting om ren kjernekapitaldekning.

Utlånsmarginen i 2019 var 1,50 prosent (1,67 prosent), mens innskuddsmarginen ble 0,61 prosent (0,27 prosent) målt mot tremåneders NIBOR. Markedsrenten uttrykt ved tremåneders NIBOR har økt i 2019.

Utlåns- og innskuddsvekst i privatmarkedet i 2019 ble henholdsvis 5,9 prosent (9,3 prosent) og 4,0 prosent (7,7 prosent).

Konsernet inngikk i august 2019 en treårig avtale med LO om å være preferert samarbeidsbank for LOs medlemmer. Avtalen gir banken tilgang til en million LO medlemmer med tilbud om svært konkurransedyktige priser på boliglån.

SpareBank 1 SMN har siden avtaleinngåelsen lyktes godt med å rekruttere nye kunder i LO segmentet, og dette innebærer i stor grad hele kundeforhold. I løpet av fjerde kvartal 2019 hadde banken sterk vekst i antall nye boliglån blant LO-medlemmer, samtidig som salget av andre produkter har vært meget tilfredsstillende. Veksten har i hovedsak vært i eget markedsområde, og det er knyttet store forventninger til fortsatt vekst både i Midt-Norge og landet for øvrig.

Det er gjennomgående lav direkte risiko i utlån til privatkunder, og dette reflekteres i fortsatt lave tap. Låneporteføljen er sikret med pant i boligeiendom.

Bankens distribusjonsmodell for privatmarkedet skal sikre økt salgskraft og kostnadseffektivisering. Salget skal øke i alle kanaler med sterk vekt på økt andel digitalt salg. Nytt CRM-system har effektivisert og forbedret kundeopplevelsen og styrket samspillet mellom personlig og digital betjening. Bankens skal opprettholde en sterk fysisk tilstedeværelse og samtidig fortsette kostnadseffektiviseringen.

Næringsliv

Totale utlån til næringslivskunder er 40 milliarder kroner (41 milliarder) og totale innskudd 43 milliarder (39 milliarder) per 31. desember 2019. Dette er en diversifisert portefølje med utlån til og innskudd fra næringslivskunder i Trøndelag og Møre og Romsdal.

Driftsinntektene ble 1.388 millioner kroner (1.329 millioner) i 2019. Netto renteinntekter ble 1.171 millioner kroner (1.110 millioner) og provisjonsinntektene og avkastning på finansielle investeringer 217 millioner (219 millioner).

Samlede tap i næringslivssegmentet i 2019 var på samme nivå som i 2018 og var 213 millioner kroner (212 millioner) i 2019. Tapene er i all vesentlighet knyttet til utfordringene innen oljerelatert virksomhet.

Avkastning på anvendt kapital for næringslivssegmentet ble 11,7 prosent (11,3 prosent) i 2019. Anvendt kapital er regulatorisk kapital på 15,0 prosent, tilsvarende konsernets målsetting om ren kjernekapitaldekning.

Utlåns- og innskuddsmargin ble henholdsvis 2,57 prosent (2,69 prosent) og 0,07 prosent (minus 0,04 prosent) i 2019.

Utlånene ble redusert med 1,7 prosent (vekst 2,1 prosent) og innskuddene økte med 9,0 prosent (1,3 prosent) i 2019.

Datterselskaper

Samlet resultat i bankens datterselskaper i 2019 ble 346,5 millioner kroner (226,0 millioner) før skatt.

Resultat før skatt (mill. kr)	2019	2018	Endring
EiendomsMegler 1 Midt-Norge	31,5	17,8	13,6
BN Bolig	-30,2	-40,7	10,5
SpareBank 1 Regnskapshuset SMN	108,3	70,6	37,7
SpareBank 1 Finans Midt-Norge	149,9	148,5	1,4
SpareBank 1 Markets	43,4	15,1	28,3
SpareBank 1 SMN Invest	47,6	8,0	39,7
SpareBank 1 SMN Spire Finans	-19,8	-	-19,8
Andre selskaper	16,0	6,0	10,0
Sum	346,8	225,4	121,4

EiendomsMegler 1 Midt-Norge er markedsleder i Trøndelag og Møre og Romsdal med ambisjon om fortsatt å styrke markedsandelen. Driftsinntektene økte i 2019 og ble 403 millioner kroner (393 millioner), mens driftskostnadene var stabile med 373 millioner (372 millioner). Resultat før skatt i 2019 ble 31,5 millioner kroner (17,8 millioner). Antall solgte boligenheter i 2019 var 6.652 mot 6.633 i samme periode 2018. Selskapets markedsandel per 31. desember 2019 var 36,9 prosent (37,6 prosent).

Selskapet etablerte i 2016 BN Bolig i samarbeid med BN Bank, hvor EiendomsMegler 1 Midt-Norge og BN Bank eide 50 prosent hver. Resultatet i BN Bolig i 2019 ble et underskudd på 30,2 millioner kroner (underskudd 40,7 millioner). Selskapets resultater har ikke vært i tråd med forventningene, og selskapet ble i fjerde kvartal solgt. Det var også underskudd i oppstartsåret 2017, og satsingen på BN Bolig har samlet sett for begge eierne gitt et tap på 109 millioner kroner.

SpareBank 1 Finans Midt-Norge hadde et resultat før skatt på 149,9 millioner kroner i 2019 (148,5 millioner). Selskapet har hatt god inntektsvekst og inntektene ble samlet 386 millioner kroner (337 millioner). Det har også vært en viss kostnadsvekst og driftskostnadene i 2019 ble 184 millioner kroner (155 millioner).

Tapene har økt på billån og forbrukslån i 2019 og ble 52 millioner kroner (34 millioner), noe som var i tråd med forventning. Selskapets forretningsområder er hovedsakelig leasing til SMB-markedet og billån til privatkunder. Selskapet har leasing- og billånsavtaler for til sammen 8,9 milliarder kroner (7,8 milliarder), der leasingavtalene utgjør 3,5 milliarder (3,3 milliarder) og billån 5,1 milliarder (4,2 milliarder). Selskapet tilbyr også forbrukslån, og denne porteføljen var ved kvartalsskiftet 257 millioner kroner (259 millioner).

Det har vært god vekst og spesielt på billån til privatkunder hvor veksten siste 12 måneder har vært 22 prosent. Veksten i leasing til SMB-markedet var sju prosent. SamSpar-bankene i SpareBank 1 hadde per 31. desember 2019 en eierandel i SpareBank 1 Finans Midt-Norge på 27,9 prosent og Sparebanken Sogn og Fjordane en eierandel på 7,5 prosent. SpareBank 1 SMN eier 61,2 prosent av aksjene i SpareBank 1 Finans Midt-Norge.

SpareBank 1 Regnskapshuset SMN oppnådde i 2019 et overskudd før skatt på 108,3 millioner kroner (70,6 millioner), og med dette en resultatforbedring 53 prosent i forhold til 2018. Driftsinntektene økte til 502 millioner kroner, en vekst på 13,1 prosent fordelt på 5,4 prosent organisk vekst og 7,7 prosent vekst som følge av oppkjøp.

En sterk resultatforbedring skyldes hovedsakelig følgende:

- Igangsatte effektiviseringsprosjekter har bidratt til økte driftsinntekter per årsverk (andel personalkostnad er redusert fra 65,6 prosent til 63,0 prosent)
- Fortsatt sterk kostnadsfokus har bidratt til en vesentlig reduksjon i driftskostnader (andel driftskostnader er redusert fra 14,9 prosent til 11,4 prosent)

Med 13 prosent vekst i 2019 styrket selskapet markedsposisjonen til 25 prosent, som er en økning på nærmere to prosentpoeng. Dette er beregnet som selskapets omsetning av regnskapsbransjens totale omsetning i Trøndelag, Møre og Romsdal og Gudbrandsdal. Selskapet viste med dette til en vesentlig høyere vekst og lønnsomhet enn bransjesnittet. I tillegg er selskapet godt i gang med å skape nye inntektsstrømmer utover den tradisjonelle regnskapsbransjen.

SpareBank 1 SMN Invest investerer i aksjer, hovedsakelig i regionale virksomheter. Selskapet hadde et resultat før skatt i 2019 på 47,6 millioner kroner (8,0 millioner). Selskapet hadde aksjer til en verdi av 438 millioner kroner (591 millioner) per 31. desember 2019. Verdiendringer og realisering av tap eller gevinster i selskapets aksjebeholdning utgjorde 56,6 millioner kroner (minus 1 million) av selskapets netto totale inntekter.

SpareBank 1 Markets er datterselskap av SpareBank 1 SMN med eierandel på 66,7 prosent. Øvrige eiere er SpareBank 1 Nord-Norge, SpareBank 1 SR-Bank, SpareBank 1 Østlandet og SamSpar-bankene. SpareBank 1 Markets har hovedkontor i Oslo og avdelinger i Trondheim, Ålesund og Stavanger. Det er 147 ansatte i selskapet.

SpareBank 1 Markets eier SpareBank 1 Kapitalforvaltning 100 prosent. Selskapet er sentralt i SpareBank 1 Markets sin satsing på kapitalforvaltning med en samlet forvaltningskapital på 17 milliarder kroner. Selskapet har 17 ansatte.

SpareBank 1 Markets' konsernresultat før skatt i 2019 ble 43,4 millioner kroner (15,1 millioner). Det ble høyere inntekter i 2019 for alle forretningsområder sammenlignet med 2018. Inntektsveksten har spesielt økt for emisjoner av egenkapital og obligasjoner. Samlede inntekter inklusive SpareBank 1 Kapitalforvaltning ble 609 millioner kroner (551 millioner)

I SpareBank 1 SMN sitt markedsområde er SpareBank 1 Markets det ledende kapitalmarkedsmiljøet. SpareBank 1 Markets har hovedfokus på kunder hvor konsernet selv har en sterk konkurranseposisjon alene eller i samspill med eierbankene.

SpareBank 1 SMN Spire Finans (tidligere DeBank)

SpareBank 1 SMN kjøpte i første kvartal 2019 100 prosent av aksjene i DeBank. SpareBank 1 SMN Spire Finans (nytt navn fra 2020) er en rendyrket bank for små- og mellomstore bedrifter som spesialiserer seg på fordringsfinansiering. Selskapet har hovedkontor i Trondheim og har 19 ansatte. Per 31. desember 2019 hadde selskapet en utlånskapital på 96 millioner kroner, driftsinntekter i 2019 på 20,6 millioner og resultat før skatt i 2019 på minus 19,8 millioner. Selskapet har mål om å gå med overskudd i løpet av to år. SpareBank 1 SMN Spire Finans vil drives som et datterselskap i SpareBank 1 SMN. Konsernet øker satsingen på små og mellomstore bedrifter og vil gjennom dette oppkjøpet styrke sitt tilbud innen fordringsfinansiering.

Tilfredsstillende finansiering og god likviditet

Banken følger en konservativ likviditetsstrategi som legger vekt på å ha likviditetsreserver som sikrer banken overlevelse i tolv måneder med ordinær drift og uten behov for ny ekstern finansiering.

Banken har likviditetsreserver på 26 milliarder kroner og er finansiert i 24 måneder med ordinær drift uten ny ekstern finansiering.

Myndighetene stiller krav til at alle kredittinstitusjoner skal ha tilstrekkelige likviditetsbuffer til å tåle perioder med begrenset tilgang på markedsfinansiering. Liquidity Coverage Ratio (LCR) måler størrelsen på bankenes likvide eiendeler i forhold til netto likviditetsutgang 30 dager frem i tid gitt en stressituasjon.

LCR var 148 prosent per 31. desember 2019 (183 prosent). Kravet er 100 prosent.

Konsernets innskuddsdekning per 31. desember 2019 inklusive SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt var 51 prosent (50 prosent).

Banken har god diversifisering mellom ulike finansieringskilder og -produkter. Andelen av bankens samlede pengemarkedsfinansiering med over ett års løpetid var 83 prosent (89 prosent) per 31. desember 2019.

SpareBank 1 Boligkreditt er bankens viktigste finansieringskilde og lån på samlet 40 milliarder kroner (38 milliarder) er solgt per 31. desember 2019.

Rating

Bankens rating hos Moody's og Fitch Ratings er henholdsvis A1 (outlook stable) og A- (outlook stable). Moody's endret i mai 2019 utsiktene for SpareBank 1 SMN og andre norske banker fra «negative» til «stable» outlook.

Soliditet

Finanstilsynet har fattet vedtak om minimumskrav til summen av ansvarlig kapital og konvertibel gjeld (MREL) for Sparebank 1 SMN. Sparebank 1 SMN-konsernet skal ha ansvarlig kapital og konvertibel gjeld (MREL) som til sammen utgjør 33,3 prosent av et justert beregningsgrunnlag per 31. desember 2018, dvs. minimum 27,2 milliarder kroner. Kravet om lavere prioritet (etterstilt gjeld) skal være oppfylt innen 31. desember 2022.

Per 31. desember 2019 økte motsyklisk buffer fra 2,0 prosent til 2,5 prosent, slik at krav til ren kjernekapital økte til 12,5 prosent inkludert kombinerte bufferkrav. Inklusive et pilar 2-krav på 1,9 prosent er det samlede

myndighetskravet 14,4 prosent. Påslaget er hovedsakelig knyttet til eierrisiko, markedsrisiko og konsentrasjonsrisiko på kreditt. Dette tillegget er gjenstand for vurdering fra Finanstilsynet hvert andre år.

SpareBank 1 SMN har mål om en ledelsesbuffer på om lag én prosent over samlede pilar 1 samt pilar 2-krav til å kunne absorbere svingninger i risikovektet balanse samt svingninger i konsernets resultat.

Finansdepartementet har varslet at systemrisikobufferen for IRB-banker øker med 1,5 prosent til 4,5 prosent med virkning fra 31. desember 2020. Kravet til ren kjernekapital vil med dette være økt til 15,9 prosent. Med en ledelsesbuffer på én prosent er det nye målet til banken 16,9 prosent.

Ren kjernekapitaldekning per 31. desember 2019 ble 17,2 prosent (14,6 prosent) og i tråd med målsatt nivå. Myndighetskravet til ren kjernekapitaldekning er 14,4 prosent.

Ren kjernekapitaldekning har økt med 2,7 prosentpoeng i 2019. Risikoveid balanse (beregningsgrunnlaget) er redusert med tre prosent per 31. desember, på tross av utlånsvekst gjennom 2019. Bortfall av Basel I-gulvet samt innføring av SMB-rabatten per 31. desember 2019 reduserte isolert sett beregningsgrunnlaget med 15,4 milliarder kroner. Ren kjernekapital har økt med 7,0 prosent i 2019 som følge av et godt resultat og mottatt utbytte fra SpareBank 1 Gruppen i andre kvartal. Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio) på 7,5 prosent (7,4 prosent) viser at banken er meget solid. Banken vil fortsatt arbeide med kapitaleffektivisering for å styrke lønnsomhet og soliditet.

Bankens egenkapitalbevis (MING)

Bokført verdi per egenkapitalbevis per 31. desember 2019 var 90,75 kroner (83,87), og resultatet per egenkapitalbevis ble 12,14 kroner (9,97).

Pris/Inntjening var 8,26 (8,44) og pris/bok 1,10 (1,00). Verdien av konsernets børsnoterte kapital var ved årsskiftet 13,0 milliarder kroner (10,9 milliarder), hensyntatt eierbrøken er verdien av konsernet 19,7 milliarder kroner.

Kursen ved årsskiftet var 100,20 kroner og det er i 2019 utbetalt 5,10 kroner i utbytte per egenkapitalbevis for 2018.

SpareBank 1 SMNs vedtekter inneholder ikke begrensninger for eierne på omsetning av egenkapitalbevis.

Ved emisjoner rettet mot ansatte tilbys ansatte deltakelse etter gitte retningslinjer. I de tilfeller det gis rabatter i emisjoner rettet mot ansatte, vil bindingstid før eventuelt salg foreligge. Rettighetene til egenkapitalbevis utstedt ved emisjoner rettet mot ansatte kan ikke overdras.

SpareBank 1 SMN er ikke kjent med at det foreligger avtaler mellom egenkapitalbevisene som begrenser mulighetene til å omsette eller utøve stemmerett for egenkapitalbevis.

Se for øvrig kapittelet Eierstyring og selskapsledelse.

Risikoforhold

Konsernets problemlån preges av utfordringene knyttet til offshorenæringen. Lån til oljerelatert virksomhet utgjorde per 31. desember 2019 2,8 prosent av konsernets samlede utlån. Kredittkvaliteten i bankens øvrige utlånsportefølje er tilfredsstillende. Det har ikke vært smitteeffekter fra oljerelatert virksomhet til andre bransjer, og det foreligger ingen øvrige vesentlige konsentrasjoner i misligholdte og tapsutsatte engasjement.

I 2019 har veksten hos Norges handelspartnere vært svak, men det er forventning om moderat vekst fremover. Det er fortsatt usikkerhet om utviklingen internasjonalt. Norsk økonomi har hatt drahjelp av økte oljeinvesteringer, men det forventes at veksten i oljeinvesteringene blir lavere i 2020. Den norske kronen er på et relativt svakt nivå, noe som er positivt for norsk eksportnæring. Det forventes at kronen vil holde seg svak også fremover. Lønnsveksten forventes å holde seg stabil fremover. Kombinert med et fortsatt lavt rentenivå vurderer banken at tapsrisiko i bankens privatmarkedsportefølje vil være lav. Arbeidsledigheten er redusert i bankens markedsområde i løpet av 2019, og banken legger til grunn at nivået vil være lavt også fremover.

Gjeldsveksten blant norske husholdninger har avtatt de siste årene, og boligprisveksten har vært moderat. Renteøkninger vil kunne påvirke boligprisene negativt, og det vil sannsynligvis virke dempende på kredittetterspørselen. En situasjon med fallende boligpriser og forventningen om høyere renter vil sannsynligvis føre til økt sparerate i norske husholdninger, noe som vil kunne gi redusert omsetning for deler av norsk næringsliv.

Bankens resultater påvirkes direkte og indirekte av svingningene i verdipapirmarkedene og særlig verdsettelse av basisswapper bidrar til volatilitet. Den indirekte effekten skyldes i all hovedsak bankens eierandel i SpareBank 1 Gruppen hvor både forsikringsvirksomheten og fondsforvaltningsaktivitetene påvirkes av svingningene.

Banken er også eksponert for risiko knyttet til tilgang på ekstern finansiering. Dette reflekteres i bankens konservative likviditetsstrategi (se avsnitt foran om finansiering og likviditet).

Styrket innsats for å bekjempe hvitvasking

Myndighetene krever at bankene forsterker innsatsen mot hvitvasking og terrorfinansiering. SpareBank 1 SMN har i året som har gått jobbet med å gjøre nødvendige tilpasninger til den nye hvitvaskingsloven. I tillegg har banken i 2019 lagt ned et betydelig arbeid i oppdatering av legitimasjon og kundeinformasjon i hele kundeporteføljen iht. krav om løpende oppfølging av kundeforhold. I overkant av 50 medarbeidere har i løpet av 2019 vært dedikert til oppgaver knyttet til bankens arbeid mot hvitvasking og terrorfinansiering.

Forsikringsfusjon

Fusjonen mellom SpareBank 1 Skadeforsikring og DNB Forsikring ble gjennomført med regnskapsmessig virkning fra 1. januar 2019 med SpareBank 1 Skadeforsikring som overtagende selskap. SpareBank 1 Gruppen har en eierandel på 65 prosent og DNB 35 prosent i Fremtind Forsikring. Det vises til vårt første kvartalsregnskap 2019 for de regnskapsmessige og likviditetsmessige konsekvensene av denne transaksjonen.

Fremtind Forsikring fikk 2. september 2019 tillatelse av Finanstilsynet til å drive livsforsikringsvirksomhet gjennom sitt heleide datterselskap Fremtind Livsforsikring. Personrisikoforsikringene fra SpareBank 1 Forsikring og DNB Livsforsikring samt de bedriftsbetalte personrisikoforsikringene fra SpareBank 1 Forsikring, ble overført til Fremtind Livsforsikring 1. januar 2020.

Fisjonen av SpareBank 1 Forsikring og DNB Livsforsikring med overføring til Fremtind Livsforsikring der vederlaget er utstedt av Fremtind Forsikring, er gjennomført med regnskapsmessige virkning per 1. januar 2020.

Det er lagt til en grunn en samlet verdi av personrisikoområdet på om lag 6,25 milliarder kroner. Fisjonen vil medføre en økt egenkapital for SpareBank 1 Gruppen på konsernnivå. Majoriteten (SpareBank 1-bankene

og LO) sin andel av denne økningen er ca. 1,7 milliarder kroner. SpareBank 1 SMNs andel av denne økningen (19,5 prosent) utgjør ca. 331 millioner kroner og vil inntektsføres i første kvartal 2020.

SpareBank 1 Gruppen (morselskapet) vil få en skattefri gevinst på 937 millioner kroner som følge av denne fisjonen. Selskapets utbyttegrunnlag øker tilsvarende denne gevinsten. SpareBank 1 SMNs andel av et eventuelt utbytte på 937 millioner kroner (19,5 prosent), utgjør 183 millioner.

DNB har opsjon på å kjøpe seg opp fra 35 prosent til 40 prosent i Fremtind Forsikring innen 31. mars 2020. Hvis DNB utøver opsjonen vil SpareBank 1 Gruppen (morselskapet) få en gevinst på om lag 890 millioner kroner. SpareBank 1 Gruppen sitt utbyttegrunnlag øker tilsvarende denne gevinsten.

Utøvelse av opsjonen vil også medføre en økt egenkapital for SpareBank 1 Gruppen på konsernnivå. Majoriteten (SpareBank 1- bankene og LO) sin andel av den økningen vil være om lag 590 millioner kroner. SpareBank 1 SMNs andel av denne økningen (19,5 prosent) utgjør om lag 115 millioner kroner og vil eventuelt inntektsføres i løpet av 2020.

Et eventuelt ekstraordinært eller ordinært utbytte fra SpareBank 1 Gruppen AS vil være betinget av kapitalsituasjonen, beslutninger i selskapets styrende organer og regelverket for ekstraordinært utbytte fra finansforetak på det aktuelle tidspunkt.

Ny strategi

Styret vedtok i desember ny strategi for konsernet. Strategien beskriver konsernets overordnede ambisjoner og prioriteringer frem mot 2023.

SpareBank 1 SMN skal være det ledende finanshuset i Midt-Norge, og blant de best presterende i Norden. SpareBank 1 SMN skal skape finansielle verdier, bygge samfunnet og ta sin del av ansvaret for en bærekraftig utvikling.

Strategien fastsetter følgende mål for konsernet:

SpareBank 1 SMN skal være blant de best presterende i Norden.

- **Lønnsom** med 12 prosent egenkapitalavkastning
- **Solid** med ren kjernekapitaldekning på 16,9 prosent. Utdelingsgrad om lag 50 prosent
- **Effektiv.** Årlig kostnadsvekst i konsernet skal begrenses til 2,0 prosent innenfor eksisterende virksomhet
- **Styrket markedsposisjon.** Ambisjon om å være nummer 1 innen konsernets virksomhetsområder
- **Flere fornøyde kunder.** Ambisjon om å ha de mest fornøyde kundene innen alle virksomhets- og markedsområder
- **Stolte og engasjerte ansatte.** Ambisjon om å ha de mest engasjerte medarbeiderne i finansbransjen i Norge
- **Kvalitet** i alt vi gjør

SpareBank 1 SMN skal bygge videre på sine sterke sider. Konsernet har levert høy avkastning over tid og har sterke kunderelasjoner. Kundetilbud og markedsposisjon skal styrkes, og effektiviteten i konsernet skal forbedres. Samspillet mellom konsernets ulike virksomheter skal forsterkes.

Fem strategiske prioriteringer løftes i strategiperioden

- Skape Ett SMN

- Øke digitalisering og bruk av innsikt
- Lede an i utviklingen av sparebank-Norge
- Integrere bærekraft i forretningen
- Utnytte kraften i eiermodellen

For å realisere målene i konsernstrategien og øke konkurransekraften er det iverksatt et forbedringsprogram kalt Ett SMN. Dette er et omfattende program for lønnsomhetsforbedring gjennom økt synergiuttak, økte inntekter, kostnadseffektivisering og bedret kapitalutnyttelse.

Bærekraft

En av fem strategiske prioriteringer for SpareBank 1 SMN er å integrere bærekraft i forretningen. Som definisjon legges til grunn FNs 17 bærekraftsmål og FNs seks prinsipper for ansvarlig bankdrift, der SpareBank 1 SMN var en av de første aktørene i Norge til å gi sin tilslutning. Arbeidet med å integrere bærekraft i forretningen er i startfasen, og skal videreutvikles og konkretiseres i strategiperioden. Dette innebærer også fastsettelse av ambisjonsnivå innenfor prioriterte områder.

SpareBank 1 SMN har utarbeidet ny bærekraftsrapport som et eget kapittel i årsrapporten for 2019. Når det gjelder regnskapslovens krav til informasjon om arbeidsmiljø, likestilling og diskriminering, påvirkning av det ytre miljø og samfunnsansvar henvises til bærekraftsrapporten.

Utsikter

Resultatet året sett under ett er godt med en egenkapitalavkastning på 13,7 prosent.

Tapene i 2019 er høyere enn i 2018. De er i hovedsak innenfor oljerelatert virksomhet. Tap på utlån er på et lavt nivå, og banken forventer at tapene fortsatt vil være det.

Utviklingen i regional økonomi er tilfredsstillende med lav ledighet og fortsatt vekst i økonomien, selv om mangel på arbeidskraft er en begrensende faktor. Bankens forventningsbarometer viser avtagende optimisme i næringslivet.

Konsernets nye strategi danner et godt grunnlag for styrket konkurransekraft og videreutvikling av konsernets forretningsområder. Konsernet er godt posisjonert med lønnsomme forretningsområder som gjennom samhandling i Ett SMN har et betydelig potensial, og gir et godt grunnlag for å nå konsernets finansielle mål.

Konsernet har gjennom mange år forbedret effektiviteten i eksisterende virksomheter. I 2019 har kostnadsveksten vært for høy. Styret er ikke fornøyd med utviklingen, og det er derfor målsatt at kostnadsveksten ikke skal overstige to prosent årlig for eksisterende virksomhet.

SpareBank 1 SMN har tatt en sentral rolle som pådriver i utviklingen av SpareBank 1-alliansen, Vipps og etableringen av Fremtind. Videre tilbyr SpareBank 1 SMN produkter og tjenester til en rekke sparebanker i og utenfor SpareBank 1-alliansen. Styret vurderer at banken er godt posisjonert ved strukturendringer.

Samarbeidsavtalen med LO gir muligheter for ytterligere vekst i personkundemarkedet både i regionen og nasjonalt. Dette krever en betydelig salgsinnsats for å rekruttere nye kunder og sikre at kundene får dra nytte av konsernets brede produkttilbud.

Konsernet skal fortsatt styrke posisjonen som den ledende banken for små bedrifter gjennom et bredt produktspekter, gode digitale løsninger og kompetente rådgivere. Vekstambisjonen i næringslivssegmentet er primært rettet mot små og mellomstore bedrifter.

Ren kjernekapitaldekning er økt til 17,2 prosent, og er i tråd med nytt mål på 16,9 prosent. Uvektet kapitaldekning på 7,5 prosent viser at banken er solid.

Styret vil foreslå at 53,6 prosent av konsernresultatet utbetales som kontantutbytte tilsvarende 6,50 kroner per egenkapitalbevis (kroner 5,10) og 474 millioner (373 millioner) som samfunnsutbytte. Av samfunnsutbyttet benyttes 200 millioner kroner (80 millioner) direkte til utdelinger og 274 millioner til Sparebankstiftelsen SMN. Dette er realisering av strategien om å styrke eiermodellen.

Styret er godt fornøyd med konsernets resultater i 2019. Nye strategiske initiativ vil ytterligere styrke konsernets konkurransekraft.

Trondheim, 5. mars 2020
Styret i SpareBank 1 SMN

Kjell Bjordal
Styrets leder

Bård Benum
Nestleder

Christian Stav

Mette Kamsvåg

Tonje Eskeland Foss

Morten Loktu

Janne T. Thomsen

Christina Straub
Ansatterrepresentant

Inge Lindseth
Ansatterrepresentant

Jan-Frode Janson
Konsernsjef

Resultatregnskap

Morbank			Noter	Konsern	
2018	2019 (mill. kr)			2019	2018
3.335	3.732	Renteinntekter effektiv rentes metode	17	4.121	3.660
401	509	Andre renteinntekter	17	505	398
1.640	1.916	Rentekostnader	17	1.939	1.655
2.097	2.325	Netto renteinntekter	4	2.687	2.403
1.102	1.127	Provisjonsinntekter	18	1.437	1.387
92	95	Provisjonskostnader	18	193	168
32	30	Andre driftsinntekter	18	1.046	958
1.042	1.061	Netto provisjons- og andre inntekter	4	2.290	2.177
516	884	Utbytte	19,44	15	8
-	-	Netto resultat fra eierinteresser	19,39	879	416
152	54	Netto resultat fra finansielle instrumenter	19	307	334
668	937	Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser	4	1.201	757
3.807	4.324	Sum inntekter		6.178	5.337
577	614	Personalkostnader	20,22	1.699	1.584
685	750	Andre driftskostnader	21,31,32,33	1.098	1.040
1.262	1.364	Sum driftskostnader	4	2.797	2.624
2.546	2.960	Resultat før tap		3.380	2.713
229	245	Tap på utlån og garantier	4,10	299	263
2.316	2.715	Resultat før skatt		3.081	2.450
456	452	Skattekostnad	23	518	509
62	-	Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt	39	0	149
1.922	2.263	Resultat for regnskapsåret		2.563	2.090
36	47	Hybridkapitaleiernes andel av periodens resultat		49	37
1.207	1.417	Egenkapitalbeviseiernes andel av periodens resultat		1.572	1.291
680	799	Grunnfondskapitalens andel av periodens resultat		886	727
		Ikke-kontrollerende eierinteressers andel av periodens resultat		56	34
1.922	2.263	Resultat for regnskapsåret		2.563	2.090
		Resultat/Utvannet resultat per egenkapitalbevis (kroner)		12,14	9,97

Totalresultat

Morbank			Noter	Konsern	
2018	2019 (mill. kr)			2019	2018
1.922	2.263	Resultat for regnskapsåret		2.563	2.090
		Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultat			
18	-33	Aktuarielle gevinster og tap pensjoner	22	-33	18
-6	8	Skatt på estimatavvik pensjon		8	-6
-	-	Andre inntekter og kostnader tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet		21	1
12	-25	Sum		-4	13
		Poster som vil bli reklassifisert til resultat			
-	-	Endring i virkelig verdi for investeringer over totalresultatet		-	-
-2	6	Verdiendring utlån klassifisert til virkelig verdi over totalresultat		6	-2
-	-	Andre inntekter og kostnader tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet		-12	-38
-	-	Skatt		-	-
-2	6	Sum		-5	-40
11	-18	Sum utvidet resultat		-9	-27
1.933	2.245	Totalresultat for regnskapsåret		2.554	2.063
36	47	Hybrikkapitaleiernes andel av periodens totalresultat		49	37
1.213	1.405	Egenkapitalbeveiseiernes andel av periodens totalresultat		1.566	1.274
684	792	Grunnfondskapitalens andel av periodens totalresultat		883	718
		Ikke-kontrollerende eierinteressers andel av periodens totalresultat		56	34
1.933	2.245	Totalresultat for regnskapsåret		2.554	2.063

Utvidet resultatregnskap består av poster ført direkte mot egenkapitalen som ikke er transaksjoner med eiere, jfr IAS 1.

Balanse

Morbank				Konsern	
31.12.18	31.12.19	(mill. kr)	Noter	31.12.19	31.12.18
		EIENDELER			
883	761	Kontanter og fordringer på sentralbanker	12,24	761	883
11.178	9.181	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7,12,13,24,26	2.110	5.074
112.659	117.033	Netto utlån til kunder	4,8,9,10,11,12,13,24,25,26	125.279	119.728
20.428	23.195	Sertifikater og obligasjoner	12,13,24,25,27	23.115	20.348
3.914	2.872	Derivater	12,24,25,28,29	2.972	4.119
391	355	Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	24,25,30	2.953	1.873
4.309	4.526	Investering i eierinteresser	39,40,41,44	6.468	6.098
2.610	2.309	Investering i konsernselskaper	39,41	-	-
82	82	Virksomhet holdt for salg	30,39	40	43
533	512	Immaterielle eiendeler	31	872	851
733	1.241	Øvrige eiendeler	4,12,22,23,24,26,32,33	2.092	1.687
157.720	162.066	Sum eiendeler	14,15	166.662	160.704
		GJELD			
8.546	7.585	Innskudd fra kredittinstitusjoner	7,24,26	8.853	9.214
81.448	86.870	Innskudd fra og gjeld til kunder	4,24,26,35	85.917	80.615
44.269	43.014	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	24,26,29,36	43.014	44.269
2.933	3.159	Derivater	24,25,28,29	3.528	2.982
1.892	1.570	Annen gjeld	22,23,24,25,26,37	2.841	2.670
-	-	Virksomhet holdt for salg	39	0	1
2.224	2.047	Ansvarlig lånekapital	5,24,26,38	2.090	2.268
141.311	144.245	Sum gjeld	16	146.243	142.018
		EGENKAPITAL			
2.597	2.597	Eierandelskapital	43	2.597	2.597
-0	-0	Egenbeholdning eierandelskapital	43	-11	-4
895	895	Overkursfond		895	895
5.602	6.144	Utjevningsfond		6.123	5.594
661	840	Avsatt utbytte		840	661
373	474	Avsatt gaver		474	373
5.126	5.432	Grunnfondskapital		5.432	5.126
155	189	Fond for urealiserte gevinster		189	155
-	-	Annen egenkapital		1.827	1.608
1.000	1.250	Hybridkapital	5,38	1.293	1.043
		Ikke-kontrollerende eierinteresser		761	637
16.409	17.822	Sum egenkapital	5	20.420	18.686
157.720	162.066	Sum gjeld og egenkapital	14,15	166.662	160.704

Endring i egenkapital

Morbank	Innskutt egenkapital		Opptjent egenkapital						Sum egenkapital
	Eier andels-kapital	Over-kurs-fond	Grunn-fonds-kapital	Utjev-nings-fond	Utbytte og gaver	Fond for urealiserte gevinster	Annen egen-kapital	Hybrid-kapital	
(mill. kr)									
Egenkapital per 1.1.18	2.597	895	4.831	5.079	893	126	-17	950	15.355
Periodens resultat	-	-	297	526	1.034	29	-	36	1.922
Utvidede resultatposter									
Verdiendring utlån klassifisert til virkelig verdi over totalresultat	-	-	-	-	-	-	-2	-	-2
Estimatavvik pensjoner	-	-	-	-	-	-	12	-	12
Sum utvidede resultatposter	-	-	-	-	-	-	11	-	11
Totalresultat for perioden	-	-	297	526	1.034	29	11	36	1.933
Transaksjoner med eierne									
Utbetalt utbytte for 2017	-	-	-	-	-571	-	-	-	-571
Besluttet utbetalt til samfunnsutbytte	-	-	-	-	-322	-	-	-	-322
Ny hybridkapital	-	-	-	-	-	-	-	1.000	1.000
Tilbakekjøp hybridkapital	-	-	-	-	-	-	-	-950	-950
Betalte renter hybridkapital	-	-	-	-	-	-	-	-36	-36
Kjøp og salg egne egenkapitalbevis	0	-	-	0	-	-	-	-	0
Andre egenkapitalføringer	-	-	-2	-4	-	-	6	-	0
Sum transaksjoner med eierne	0	-	-2	-4	-893	-	6	14	-878
Egenkapital per 31.12.18	2.597	895	5.126	5.602	1.034	155	-	1.000	16.409
Egenkapital per 1.1.19	2.597	895	5.126	5.602	1.034	155	-	1.000	16.409
Periodens resultat	-	-	313	555	1.314	34	-	47	2.263
Utvidede resultatposter									
Verdiendring utlån klassifisert til virkelig verdi over totalresultat	-	-	-	-	-	-	6	-	6
Estimatavvik pensjoner	-	-	-	-	-	-	-25	-	-25
Sum utvidede resultatposter	-	-	-	-	-	-	-18	-	-18
Totalresultat for perioden	-	-	313	555	1.314	34	-18	47	2.245
Transaksjoner med eierne									
Utbetalt utbytte for 2018	-	-	-	-	-661	-	-	-	-661
Besluttet utbetalt til samfunnsutbytte	-	-	-	-	-373	-	-	-	-373
Ny hybridkapital	-	-	-	-	-	-	-	250	250
Betalte renter hybridkapital	-	-	-	-	-	-	-	-47	-47
Kjøp og salg egne egenkapitalbevis	-0	-	-	-0	-	-	-	-	-0
Andre egenkapitalføringer	-	-	-7	-12	-	-	18	-	-1
Sum transaksjoner med eierne	-0	-	-7	-12	-1.034	-	18	203	-832
Egenkapital per 31.12.19	2.597	895	5.432	6.144	1.314	189	-	1.250	17.822

Konsern	Kontrollerende eierinteresser									
	Innskutt egenkapital		Opptjent egenkapital							Sum egenkapital
	Eier-andels-kapital	Over-kurs-fond	Grunn-fonds-kapital	Utjev-nings-fond	Utbytte og gaver	Fond for urealiserte gevinster	Annen egen-kapital	Hybrid-kapital	IKE ¹⁾	
(mill. kr)										
Egenkapital per 1.1.18	2.588	895	4.831	5.072	893	126	1.523	993	565	17.486
Periodens resultat	-	-	297	526	1.034	29	131	37	34	2.090
Utvidede resultatposter										
Andre inntekter og kostnader tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	-	-	-	-	-	-	-38	-	-	-38
Verdiendring utlån klassifisert til virkelig verdi over totalresultat	-	-	-	-	-	-	-2	-	-	-2
Estimatavvik pensjoner	-	-	-	-	-	-	13	-	-	13
Sum utvidede resultatposter	-	-	-	-	-	-	-27	-	-	-27
Totalresultat for perioden	-	-	297	526	1.034	29	105	37	34	2.063
Transaksjoner med eierne										
Utbetalt utbytte for 2017	-	-	-	-	-571	-	-	-	-	-571
Besluttet utbetalt til samfunnsutbytte	-	-	-	-	-322	-	-	-	-	-322
Ny hybridkapital	-	-	-	-	-	-	-	1.000	-	1.000
Tilbakekjøp hybridkapital	-	-	-	-	-	-	-	-950	-	-950
Betalte renter hybridkapital	-	-	-	-	-	-	-	-37	-	-37
Kjøp og salg av egne egenkapitalbevis	0	-	-	0	-	-	-	-	-	0
Egne egenkapitalbevis i SB1 Markets ²⁾	4	-	-	0	-	-	11	-	-	15
Andre egenkapitalføringer	-	-	-2	-4	-	-	-5	-	-	-11
Andre transaksjoner tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	-	-	-	-	-	-	-24	-	-	-24
Endring ikke-kontrollerende eierinteresser	-	-	-	-	-	-	-	-	38	38
Sum transaksjoner med eierne	4	-	-2	-4	-893	-	-19	13	38	-863
Egenkapital per 31.12.18	2.592	895	5.126	5.594	1.034	155	1.608	1.043	637	18.686

1) IKE = Ikke-kontrollerende eierinteresser

2) Beholdning av egne egenkapitalbevis som ledd i SpareBank 1 Markets' tradingaktivitet

(mill. kr)	Kontrollerende eierinteresser									
	Innskutt egenkapital		Opptjent egenkapital							Sum egenkapital
	Eier-andels-kapital	Over-kurs-fond	Grunn-fonds-kapital	Utjevn-ings-fond	Utbytte og gaver	Fond for realiser-te gevinster	Annen egen-kapital	Hybrid-kapital	IKE ¹⁾	
Egenkapital per 1.1.19	2.592	895	5.126	5.594	1.034	155	1.608	1.043	637	18.686
Periodens resultat	-	-	313	555	1.314	34	242	49	56	2.563
Utvidede resultatposter										
Andre inntekter og kostnader tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	-	-	-	-	-	-	9	-	-	9
Verdiendring utlån klassifisert til virkelig verdi over totalresultat	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6
Estimatavvik pensjoner	-	-	-	-	-	-	-25	-	-	-25
Sum utvidede resultatposter	-	-	-	-	-	-	-9	-	-	-9
Totalresultat for perioden	-	-	313	555	1.314	34	232	49	56	2.554
Transaksjoner med eierne										
Utbetalt utbytte for 2018	-	-	-	-	-661	-	-	-	-	-661
Besluttet utbetalt til samfunnsutbytte	-	-	-	-	-373	-	-	-	-	-373
Ny hybridkapital	-	-	-	-	-	-	-	250	-	250
Tilbakekjøp hybridkapital	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Betalte renter hybridkapital	-	-	-	-	-	-	-	-49	-	-49
Kjøp og salg av egne egenkapitalbevis	-0	-	-	-0	-	-	-	-	-	-0
Egne egenkapitalbevis i SB1 Markets ²⁾	-6	-	-	-14	-	-	-12	-	-	-33
Andre egenkapitalføringer	-	-	-7	-12	-	-	22	-	-	3
Andre transaksjoner tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	-	-	-	-	-	-	-24	-	-	-24
Endring ikke-kontrollerende eierinteresser	-	-	-	-	-	-	-	-	67	67
Sum transaksjoner med eierne	-6	-	-7	-27	-1.034	-	-14	201	67	-820
Egenkapital per 31.12.19	2.586	895	5.432	6.123	1.314	189	1.827	1.293	761	20.420

1) IKE = Ikke-kontrollerende eierinteresser

2) Beholdning av egne egenkapitalbevis som ledd i SpareBank i Markets' tradingaktivitet

Kontantstrømoppstilling

Morbank		Konsern	
2018	2019 (mill. kr)	2019	2018
1.922	2.263 Resultat etter skatt	2.563	2.090
66	109 + Av- og nedskrivninger	172	98
229	245 + Tap på utlån/garantier	299	263
2.218	2.617 Tilført fra årets virksomhet	3.035	2.451
366	869 Reduksjon/(økning) øvrige fordringer	1.235	170
575	-96 Økning/(reduksjon) annen gjeld	716	387
-8.138	-4.613 Reduksjon/(økning) utlån	-5.843	-9.059
-1.636	1.998 Reduksjon/(økning) utlån kredittinstitusjoner	2.964	-860
4.086	5.422 Økning/(reduksjon) innskudd kunder	5.302	4.140
-501	-960 Økning/(reduksjon) innskudd kredittinstitusjoner	-361	-393
-533	-2.766 Reduksjon/(økning) sertifikater og obligasjoner	-2.766	-613
-3.563	2.471 A) Netto likviditetsendring fra virksomhet	4.280	-3.778
-60	-66 Brutto investeringer bygninger/driftsmidler	-109	-126
-	- Avgang bygninger/driftsmidler	-11	-
140	84 Netto innbetalt kapital tilknyttede selskaper/datterselskaper	-312	232
-222	36 Reduksjon/(økning) aksjer og eierinteresser	-1.080	-47
-141	54 B) Netto likviditetsendring investeringer	-1.512	59
750	0 Innbetalinger fra økning i ansvarlig lånekapital	0	750
-699	-164 Utbetalinger fra reduksjon i ansvarlig lånekapital	-164	-699
-	1 Innbetalinger/(utbetalinger) knyttet til eierandelskapital	-33	15
-571	-661 Utbetalt utbytte	-661	-571
-322	-373 Besluttet gaveutdeling	-373	-322
1.000	250 Ny hybridkapital	250	1.000
-950	- Tilbakekjøp hybridkapital	-	-950
-36	-47 Betalte renter hybridkapital	-49	-37
12.781	6.230 Innbetalinger ved økning verdipapirgjeld	6.230	12.871
-9.815	-6.421 Utbetalinger til reduksjon verdipapirgjeld	-6.421	-9.815
-114	-1.461 Inn-/Utbetalinger annen langsiktig gjeld	-1.668	-113
1.274	-2.646 C) Netto likviditetsendringer finansiering	-2.889	1.289
-2.430	-121 A) + B) + C) Netto endringer i likvider i året	-121	-2.430
3.313	883 Likviditetsbeholdning per 1.1	883	3.313
883	761 Likviditetsbeholdning ved utgangen av året	761	883
-2.430	-121 Endring	-121	-2.430

Noter til regnskapet

Note	Side	
1	114	Generell informasjon
2	115	Regnskapsprinsipper
3	123	Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper
4	127	Segmentinformasjon
5	130	Kapitaldekning og kapitalstyring
6	132	Risikoforhold
		Kredittrisiko
7	136	Kredittinstitusjoner - fordringer og gjeld
8	137	Utlån til og fordringer på kunder
9	143	Fraregning av finansielle eiendeler
10	145	Tap på utlån og garantier
11	150	Kreditteksponering for hver interne risikoring
12	152	Maksimal kreditteksponering
13	155	Kredittkvalitet per klasse av finansielle eiendeler
		Markedsrisiko
14	157	Markedsrisiko knyttet til renterisiko
15	158	Markedsrisiko knyttet til valutaeksponering
		Likviditetsrisiko
16	159	Likviditetsrisiko
		Resultatregnskap
17	160	Netto renteinntekter
18	161	Netto provisjons- og andre inntekter
19	162	Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser
20	163	Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte
21	168	Andre driftskostnader
22	169	Pensjon
23	173	Skatt
		Balanse
24	175	Klassifisering av finansielle instrumenter
25	176	Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter
26	179	Virkelig verdi av finansielle instrumenter til amortisert kost
27	181	Sertifikater og obligasjoner
28	182	Finansielle derivater
29	184	Regnskapsmessig sikring av gjeld ved utstedelse av verdipapirer
30	185	Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser
31	188	Immaterielle eiendeler
32	189	Eiendom, anlegg og utstyr
33	191	Leieavtaler
34	192	Øvrige eiendeler
35	193	Innskudd fra og gjeld til kunder
36	194	Gjeld ved utstedelse av verdipapirer

37	195	Annen gjeld og forpliktelse
38	197	Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån
39	199	Investering i eierinteresser

Øvrige opplysninger

40	203	Oppkjøp av virksomheter og virksomhetssammenslutning
41	204	Vesentlige transaksjoner med nærstående selskaper
42	205	Eierandelskapital- og eierstruktur
43	207	Resultat per aksje
44	208	Utbytte/konsernbidrag fra datterselskaper

Note 1 - Generell informasjon

Beskrivelse av virksomheten

Se virksomhetsbeskrivelse presentert i årsrapporten.

Konsernet SpareBank 1 SMN

SpareBank 1 SMN har sitt hovedkontor i Trondheim, Søndre gate 4. Bankens markedsområder er i hovedsak Trøndelag og Nordvestlandet.

Konsernregnskapet for 2019 ble godkjent av styret 5. mars 2020.

Note 2 - Regnskapsprinsipper

Grunnlaget for utarbeidelse av det konsoliderte årsregnskapet

Konsernregnskapet 2019 for SpareBank 1 SMN er satt opp i overensstemmelse med internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) som er gjort gjeldende i Norge. Dette omfatter også tolkninger fra Den internasjonale tolkningskomité for finansiell rapportering (IFRIC) og dens forgjenger, Den faste tolkningskomité (SIC). Målegrunnlaget for konsernregnskapet er historisk kost med de unntak som er beskrevet nedenfor. Regnskapet er avlagt basert på IFRS standarder og fortolkninger obligatoriske for årsregnskap som avlegges per 31. desember 2019.

Implementerte regnskapsstandarter og andre relevante endringer i regelverk i 2019

Anvendte regnskapsprinsipper er konsistente med prinsippene anvendt i foregående regnskapsperiode, med unntak av de endringene i IFRS som har blitt implementert av konsernet i inneværende regnskapsperiode. Nedenfor er det listet hvilke endringer i IFRS med virkning for 2019-regnskapet som har vært relevante for, samt effekten dette har hatt på konsernets årsregnskap.

IFRS 16 – Leieavtaler

IFRS 16 Leieavtaler trådte i kraft fra 1. januar 2019 og erstatter IAS 17 Leieavtaler. IFRS 16 angir prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger om leieavtaler for begge parter i en leieavtale, dvs. kunden (leietager) og tilbyder (utleier). Den nye standarden krever at leietaker innregner eiendeler og forpliktelser for de fleste leieavtaler, noe som er en vesentlig endring fra tidligere prinsipper. For utleier viderefører IFRS 16 i det alt vesentlige eksisterende prinsipper i IAS 17. I tråd med dette skal en utleier fortsette å klassifisere sine leieavtaler som operasjonelle eller finansielle leieavtaler, og regnskapsføre disse to typene leieavtaler forskjellig.

Konsernet har implementert standarden ved å bruke forenklet metode uten omarbeiding av sammenligningstall. Ved implementeringen har SpareBank 1 SMN innregnet en forpliktelse til å betale leie (leieforpliktelse) og en eiendel som representerer bruksretten til den underliggende eiendelen i leieperioden (bruksretteeiendel). I resultatregnskapet er avskrivning av bruksretteeiendelen regnskapsført separat fra renten på leieforpliktsen.

SpareBank 1 SMN har besluttet å benytte følgende praktiske unntak:

- Unntak for eiendeler av lav verdi (kontorutstyr)
- Unnlate å innregne komponenter i avtalen som ikke er leie
- Ved implementeringen benyttes ingen omarbeiding av sammenligningstall.

Metode for måling og innregning

Måle leieforpliktsen

Leieforpliktsen måles som nåverdien av leiebetalingene for retten til å bruke den underliggende eiendelen i avtaleperioden. Leieperioden representerer perioden som ikke kan annulleres. I tillegg regnes opsjoner om forlengelse med i leieperioden, såfremt det er rimelig sikkerhet for at opsjonen vil bli benyttet. Det samme gjelder dersom det er opsjon om å terminere avtalen såfremt det anses med rimelig sikkerhet av opsjonen vil bli benyttet.

Leiebetalingene inkludert i målingen består av:

- faste leiebetalinger (inkludert betalinger som i vesentlighet er faste)
- variable leiebetalinger som avhenger av en indeks eller rente, opprinnelig målt ved bruk av indeksen eller renten på oppstartsdatoen
- prisen for å benytte seg av en kjøpsopsjon hvis konsernet med rimelig sikkerhet vil benytte den opsjonen
- betaling av bøter for å terminere leieavtalen hvis leieavtalen gjenspeiler at konsernet utøver en opsjon om å terminere leieavtalen

Konsernet inkluderer ikke variable leiebetalinger i leieforpliktsen som oppstår fra avtalefestede indeksreguleringer underlagt fremtidige hendelser, som inflasjon. I stedet innregner konsernet disse kostnadene i resultatet i perioden hendelsen eller forholdet som utløser betalingene oppstår.

Leieforpliktsen måles deretter ved å øke balanseført verdi slik at den gjenspeiler rente på leieforpliktsen, redusere balanseført verdi slik at den gjenspeiler innbetalt leie og måle balanseført verdi på nytt slik at den gjenspeiler eventuelle nye vurderinger eller leiemodifikasjoner, eller slik at den gjenspeiler justeringer i leiebetalinger på grunn av justering av en indeks eller rate.

Konsernet presenterer leieforpliktsen sammen med annen gjeld, mens bruksretteeiendelen presenteres sammen med øvrige eiendeler i den konsoliderte oppstillingen av balansen.

Innregning og diskonteringsrente

IFRS 16 viser til to ulike metoder for å fastsette diskonteringsrenten for leiebetalinger:

- Implisitt rente i leiekontrakten
- Leietakerens marginale lånerente, dersom den implisitte renten ikke enkelt kan fastsettes

Leiekontraktene som omfattes av IFRS 16 varierer med hensyn til løpetid og opsjonsstruktur. Videre må man gjøre forutsetninger på utgangsverdi av de underliggende eiendelene. Begge disse forholdene gjør en implisitt renteberegning mer komplisert enn en marginal lånerente-betraktning.

SpareBank 1 SMN har et rammeverk for mellomregning som skal gi et mest mulig korrekt bilde av hvordan ulike balanseposter, forretningsområder, segmenter eller regioner i banken bidrar til bankens lønnsomhet. Utgangspunktet for mellomregningsrentene er bankens historiske fundingkostnad. Konsernets fundingkostnad kan deles opp i en kostnad knyttet til senior usikret gjeld og en kostnad knyttet til kapital (fondsobligasjon og ansvarlig lån). Sistnevnte fundingkost skal, som annen egenkapital, fordeles på eiendeler ut fra risikovekter. Kostnaden knyttet til ansvarlig kapital (fondsobligasjon og ansvarlig lån) fremkommer da som et ytterligere tillegg på mellomregning på utlån.

Banken har også indirekte likviditetskostnader knyttet til likviditetsreserver. Dette er reserver banken er pålagt å holde av myndighetene, samt reserver av overskuddslikviditet som banken holder i kortere perioder. Likviditetsreservene har en betydelig negativ avkastning målt mot bankens fundingkostnad. Denne kostnaden fordeles på balanseposter som skaper behov for likviditetsreserver, og fremkommer som et fradrag på mellomregning på innskudd og et tillegg på utlån.

Mellomregningsrente = Fundingkostnad (CoF) + tillegg for likviditetsreservekostnad + tillegg for kapitalkostnad

I mellomregningen fordeles bankens likviditetskostnad eller fundingkostnad på aktiva og passiva, og benyttes aktivt i internregnskapet. Mellomregningen er dermed et godt etablert verktøy i styringen av banken, og oppdateres jevnlig.

Mellomregningsrenten for en eiendel med tilsvarende underliggende, i dette tilfellet næringseiendom, vil derfor være en god representasjon av den marginale lånerenten. Denne diskonteringsrenten vil inkludere de vesentlige tillegg til fundingkostnaden, som gir et mer korrekt bilde av alternativkostnaden for banken. Denne rentesatsen er brukt som diskonteringsrate for konsernets leieavtaler som faller under IFRS 16. For 2019 er det lagt inn en diskonteringsrente på 2,05 prosent.

Det alt vesentligste av konsernets leieforpliktelse knytter seg til leieavtaler for kontorer. Detaljerte opplysninger om leieavtalene finnes i note 33 Leieavtaler.

Endringer i IFRS 9, IAS 39 og IFRS 7 som følge av IBOR reformen

IASB kom i september 2019 med endringer til IFRS 9, IAS 39 og IFRS 7. Endringene gir foretak midlertidige lettelsers til særskilte krav knyttet til sikringsbøker i perioden med usikkerhet før de nåværende referanserentene er byttet med alternative tilnærmet risikofrie renter. Disse endringene gjelder fra 2020, men kan tidligimplementeres i 2019-regnskapet. SpareBank 1 SMN har valgt å tidligimplementere endringene. Valget om å tidligimplementere medfører at sikringsforholdene kan videreføres uberørt av IBOR-reformen. IBOR-reformen er en pågående prosess hvor referanserenter benyttes i fordringer, lån og derivater byttes med nye renter. Kvalitativ og kvantitativ informasjon om berørte sikringsforhold er nærmere angitt i note 29 Regnskapsmessig sikring av gjeld ved utstedelse av verdipapirer.

Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner (NOK), som også er bankens funksjonelle valuta. Alle beløp er angitt i millioner kroner med mindre noe annet er angitt.

Konsolidering

Konsernregnskapet omfatter banken og alle datterforetak som ikke er planlagt avhendt i nær framtid og derfor skal klassifiseres som holdt for salg etter IFRS 5. Som datterforetak regnes alle foretak hvor banken har kontroll, dvs. makt til å styre et foretaks finansielle og driftsmessige prinsipper i den hensikt å oppnå fordeler av foretakets aktiviteter. Datterforetak er konsolidert fra det tidspunkt banken har overtatt kontroll, og det tas ut av konsolideringen fra det tidspunkt banken gir fra seg kontroll. Gjensidige balanseposter og alle vesentlige resultatelementer er eliminert.

Ved overtakelse av kontroll i et foretak (virksomhetssammenslutning) blir alle identifiserbare eiendeler og forpliktelser oppført til virkelig verdi i samsvar med IFRS 3. En positiv differanse mellom virkelig verdi av kjøpsvederlaget og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og forpliktelser oppføres som goodwill, mens en eventuell negativ differanse inntektsføres ved kjøpet. Regnskapsføring av goodwill etter førstegangsinnregning er omtalt under avsnittet om immaterielle eiendeler.

Alle transaksjoner innad i konsernet blir eliminert ved utarbeidelse av konsernregnskap. Ikke-kontrollerende eierinteressers andel av konsernets resultat blir presentert i egen linje under resultat etter skatt i resultatregnskapet. I egenkapitalen vises ikke-kontrollerende eierinteressers andel som en egen post.

Tilknyttet foretak

Tilknyttet foretak er foretak der banken har betydelig innflytelse. Normalt er det betydelig innflytelse når banken har en eierandel på 20 prosent eller mer. Tilknyttede foretak regnskapsføres etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet. Investeringen førstegangsinnregnes til anskaffelseskost og justeres deretter for endring i bankens andel av nettoeiendelene til det tilknyttede foretaket. Banken resultatfører sin andel av resultatet i det tilknyttede foretaket. I morbankens regnskap regnskapsføres tilknyttede foretak til kostmetoden. Se også note 39 Investering i eierinteresser.

Felleskontrollert virksomhet

Etter IFRS 11 skal investeringer i felleskontrollerte ordninger klassifiseres enten som felleskontrollerte driftsordninger eller felleskontrollerte virksomheter avhengig av de avtalemessige rettighetene og forpliktelsene til hver enkelt investor. SpareBank 1 SMN har vurdert sine felleskontrollerte ordninger og kommet til at de er felleskontrollerte virksomheter. Felleskontrollerte virksomheter regnskapsføres ved bruk av egenkapitalmetoden i Konsernet og kostmetoden i selskapsregnskapet. Ved bruk av egenkapitalmetoden regnskapsføres felleskontrollerte virksomheter opprinnelig til anskaffelseskost. Deretter reguleres det balanseførte beløpet for å innregne andelen av resultater etter kjøpet, samt andel av utvidet resultat. Når konsernets andel av tap i en felleskontrollert virksomhet overstiger balanseført beløp (inkludert andre langsiktige investeringer som i realiteten er en del av Konsernets nettoinvestering i virksomheten) innregnes ikke ytterligere tap, med mindre det er pådratt forpliktelser eller det er gjennomført utbetalinger på vegne av de felleskontrollerte virksomhetene. Urealisert gevinst på transaksjoner mellom Konsernet og dets felleskontrollerte virksomheter elimineres i henhold til eierandelen i virksomheten. Urealiserte tap elimineres også med mindre transaksjonen gir bevis for et verdifall på den overførte eiendelen. Beløp rapportert fra felleskontrollerte virksomheter omarbeides om nødvendig for å sikre sammenfall med regnskapsprinsippene til konsernet.

Se også note 39 Investering i eierinteresser.

Utlån og tap på utlån

Utlån som holdes i en «holde for å motta» forretningsmodell måles til amortisert kost. Amortisert kost er anskaffelseskost minus tilbakebetalinger på hovedstolen, pluss eller minus kumulativ amortisering som følger av en effektiv rentemetode, og fratrasket eventuelle beløp for verdifall eller tapsutsatthet. Den effektive renten er den renten som nøyaktig diskonterer estimerte framtidige kontante inn- eller utbetalinger over det finansielle instrumentets forventede levetid.

Banken selger bare deler av de utlån som kvalifiserer for overføring til SpareBank1 Boligkreditt. Utlån som inngår i forretningsmodeller (porteføljer) med utlån som kvalifiserer for overføring holdes derfor både for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for salg. Banken klassifiserer derfor alle boliglån til virkelig verdi over OCI. Virkelig verdi på boliglån ved førstegangsinnregning er transaksjonsprisen, uten reduksjon for 12-måneders forventet tap.

Fastrentelån til kunder regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet. Gevinst og tap som skyldes endring i virkelig verdi innregnes over resultatregnskapet som verdiendring. Opptjent rente og over/underkurs regnskapsføres som renter. Renterisiko i fastrenteutlånene styres med renteswapper som regnskapsføres til virkelig verdi. Det er konsernets oppfatning at vurdering av fastrenteutlån til virkelig verdi gir mer relevant informasjon om verdiene i balansen.

Tapsnedskrivning utlån

Bankens tapsavsetning innregnes basert på forventet kredittap (ECL). Den generelle modellen for avsetninger for tap av finansielle eiendeler i IFRS 9 gjelder for både finansielle eiendeler som måles til amortisert kost og for finansielle eiendeler til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat, som ikke er kjøpt eller utstedt med eksplisitt forventning om intruffet kredittap. I tillegg er også ubenyttet kreditt, lånetilsagn og finansielle garantikontrakter som ikke måles til virkelig verdi over resultatet omfattet.

Målingen av avsetningen for forventet tap avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Ved førstegangs balanseføring og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangs balanseføring skal det avsettes for 12-måneders forventet tap. Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Tapsanslaget lages kvartalsvis, og bygger på data i datavarehuset som har historikk over konto- og kundedata for hele kredittporteføljen. Banken benytter tre makroøkonomiske scenarier for å ta hensyn til ikke-lineære aspekter av forventede tap. De ulike scenarier benyttes for å justere aktuelle parametre for beregning av forventet tap, og et sannsynlighetsvektet gjennomsnitt av forventet tap i henhold til respektive scenarier blir innregnet som tap.

Tapsestimatene beregnes basert på 12 måneders og livslang sannsynlighet for mislighold (probability of default – PD), tap ved mislighold (loss given default – LGD) og eksponering ved mislighold (exposure at default – EAD). Datavarehuset inneholder historikk for observert PD og observert LGD. Dette danner grunnlag for å lage gode estimater på fremtidige verdier for PD og LGD. I tråd med IFRS 9 grupperer banken sine utlån i tre trinn.

Trinn 1:

Dette er startpunkt for alle finansielle eiendeler omfattet av den generelle tapsmodellen. Alle eiendeler som ikke har vesentlig høyere kredittrisiko enn ved førstegangsinnregning får en avsetning for tap som tilsvarer 12 måneders forventet tap. I denne kategorien ligger alle eiendeler som ikke er overført til trinn 2 eller 3.

Trinn 2:

I trinn 2 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning, men hvor det ikke er objektive bevis på kreditttap. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over levetiden. I denne gruppen finner vi kontoer med vesentlig grad av kredittforverring, men som på balansedato tilhører kunder som er klassifisert som friske. Når det gjelder avgrensning mot trinn 1, definerer banken vesentlig grad av kredittforverring ved å ta utgangspunkt i hvorvidt et engasjements beregnede misligholdssannsynlighet (PD) har økt vesentlig. SpareBank 1 SMN benytter både absolutte og relative endringer i livstids-PD som kriterie for flytting til trinn 2. Den viktigste driveren for en vesentlig endring i kredittrisiko er kvantitativ endring i PD på balansedagen sammenlignet med PD ved første gangs innregning. En endring i PD med over 150 prosent til et PD-nivå over 0,6 prosentpoeng er vurdert å være en vesentlig endring i kredittrisiko. Kunder med mer enn 30 dagers betalingsforsinkelse vil alltid flyttes til trinn 2. Det gjøres i tillegg en kvalitativ vurdering basert på hvorvidt engasjementet har vesentlig økt kredittrisiko dersom det er gjenstand for særskilt overvåking eller har betalingslettelser.

Kriteriene for bevegelse mellom trinn 1 og trinn 2 er symmetriske. Dersom en eiendel i trinn 2 ikke lenger er ansett å ha vesentlig økt kredittrisiko sammenlignet med første gangs innregning, vil eiendelen migreres tilbake til trinn 1. Det samme gjelder eiendeler i trinn 3, dersom grunnlaget for plasseringen i trinn 3 ikke lenger er tilstede vil eiendelen migreres til trinn 1 eller 2.

Trinn 3:

I trinn 3 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden innvilgelse og hvor det på balansedato er objektive bevis på kreditttap som medfører redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over levetiden. Dette er eiendeler som under tidligere regelverk var definert som misligholdte/tapsutsatt eller individuelt nedskrevne.

Kredittapet må være et resultat av en eller flere hendelser inntruffet etter første gangs innregning (en tapshendelse) og resultatet av tapshendelsen (eller hendelsene) må også kunne måles pålitelig. Objektive bevis på kredittap omfatter observerbare data som blir kjent for konsernet om følgende tapshendelser:

- Vesentlige finansielle vanskeligheter hos utsteder eller låntaker
- Ikke uvesentlig mislighold av kontrakt, som manglende betaling av avdrag og renter
- Konsernet innvilger låntaker spesielle betingelser med bakgrunn i økonomiske eller legale grunner knyttet til låntakers økonomiske situasjon
- Sannsynlighet for at skyldner vil inngå gjeldsforhandlinger eller andre finansielle reorganiseringer
- På grunn av finansielle problemer opphører de aktive markedene for den finansielle eiendelen
- Kunder med mer enn 90 dagers betalingsmislighold vil alltid flyttes til trinn 3

Konsernet vurderer først om det eksisterer individuelle objektive bevis på kredittap for finansielle eiendeler som er individuelt signifikante. Dersom det er objektive bevis på at kredittap har inntruffet, beregnes størrelsen på tapet til differansen mellom eiendelens bokførte verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer diskontert med den finansielle eiendelens opprinnelige effektive rentesats. Bokført verdi av eiendelen reduseres ved bruk av en nedskrivningskonto og tapet innregnes i resultatregnskapet

Misligholdte/tapsutsatte engasjement

Samlet engasjement fra en kunde regnes som misligholdt og tas med i bankens oversikt over misligholdte engasjementer når forfalte avdrag eller renter ikke er betalt innen 90 dager etter forfall eller rammekreditter er overtrukket i 90 dager eller mer. Utlån og andre engasjementer som ikke er misligholdte, men hvor kundens økonomiske situasjon gjør det sannsynlig at banken vil bli påført tap, klassifiseres som tapsutsatte engasjementer.

Tapsutsatte engasjementer består av sum misligholdte engasjementer over 3 måneder og øvrige tapsutsatte engasjement (ikke-misligholdte engasjement med individuell nedskrivning).

Konstaterte tap

Konstatering av tap (fraregning av balanseført verdi) foretas når banken ikke har rimelige forventninger om å gjenvinne et engasjement i sin helhet eller en del av den. Kriterier når dette skal gjøres er blant annet:

- Avsluttet konkurs i selskaper med begrenset ansvar
- Stadfestet akkord/gjeldsforhandlinger
- Avvikling for øvrige selskaper med begrenset ansvar

- Avsluttet bo ved dødsfall
- Ved rettskraftig dom
- Sikkerheter er realisert

Engasjementet vil normalt legges på langtidsovervåkning i tilfelle debitor igjen skulle bli søkegod.

Nedskrivning

Balanseført beløp av bankens eiendeler blir gjennomgått på balansedagen for å vurdere om det foreligger indikasjoner på verdifall. Dersom det foreligger slike indikasjoner estimeres eiendelens gjenvinnbare beløp. Årlig beregnes gjenvinnbart beløp på balansedagen for goodwill, eiendeler som har en ubegrenset utnyttbar levetid, og immaterielle eiendeler som ennå ikke er tilgjengelig for bruk. Nedskrivninger foretas når balanseført verdi av en eiendel eller kontantstrømgenererende enhet overstiger gjenvinnbart beløp. Nedskrivninger føres over resultatregnskapet. Nedskrivning av goodwill reverseres ikke. For andre eiendeler reverseres nedskrivninger dersom det er en endring i estimerer som er benyttet for å beregne gjenvinnbart beløp.

Verdireduksjon på eiendeler bokført til virkelig verdi

På hver balansedag vurderer konsernet om det eksisterer bevis på at en finansiell eiendel eller gruppe av finansielle eiendeler bokført til virkelig verdi er utsatt for verdireduksjon. Tap som følge av verdireduksjon er innregnet i resultatregnskapet i den perioden de oppstår.

Overtatte eiendeler

Som ledd i behandlingen av misligholdte lån og garantier, overtar banken i enkelte tilfeller eiendeler som har vært stilt som sikkerhet for slike engasjementer. Ved overtakelse verdsettes eiendelene til antatt realisasjonsverdi. Eventuelt avvik fra balanseført verdi av misligholdt eller nedskrevet engasjement ved overtakelsen klassifiseres som nedskrivning på utlån. Overtatte eiendeler balanseføres etter sin art. Ved endelig avhendelse resultatføres avviket fra balanseført verdi i henhold til eiendelens art i regnskapet.

Anleggsmidler holdt for salg og avvirket virksomhet

Eiendeler som bankens styre har besluttet skal selges, blir behandlet etter IFRS 5 dersom det er svært sannsynlig at eiendelen vil bli solgt innen 12 måneder. Denne typen eiendeler er i hovedsak overtatte eiendeler i forbindelse med tapsengasjement samt investering i datterselskap holdt for salg. Anleggsmidler og grupper av anleggsmidler og gjeld klassifisert som holdt for salg måles til den laveste verdien av tidligere balanseført verdi og virkelig verdi fratrasket salgskostnader. Resultat fra slik virksomhet samt tilhørende eiendeler og gjeld, presenteres på egen linje som holdt for salg.

Verdipapirer og derivater

Verdipapirer og derivater består av aksjer og andeler, sertifikater og obligasjoner og derivative valuta- og renteinstrumenter. Aksjer og andeler klassifiseres til virkelig verdi over resultatet. Sertifikater og obligasjoner klassifiseres til virkelig verdi over resultatet. Derivater klassifiseres til virkelig verdi over resultatet.

Alle finansielle instrumenter klassifisert som til virkelig verdi over resultatet måles til virkelig verdi, og endring i verdi fra inngående balanse resultatføres som inntekt fra andre finansielle investeringer. Finansielle eiendeler holdt for handelsformål karakteriseres av at instrumenter i porteføljen omsettes hyppig og at posisjoner etableres med mål om kortsiktig gevinst. Øvrige slike finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet er investeringer som ved førstegangsinnregning blir definert som vurdert til virkelig verdi over resultatet.

Finansielle derivater presenteres som en eiendel når virkelig verdi er positiv og som en forpliktelse når virkelig verdi er negativ.

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler består hovedsakelig av goodwill i konsernet SpareBank 1 SMN. Andre immaterielle eiendeler vil innregnes når kravene til balanseføring er til stede. Goodwill oppstår som differanse mellom virkelig verdi av vederlaget ved kjøp av en virksomhet og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og forpliktelser, jf. omtale under konsolidering. Goodwill avskrives ikke, men den er gjenstand for en årlig nedskrivningstest med sikte på å avdekke et eventuelt verdifall, i samsvar med IAS 36. Ved vurdering av verdifall foregår vurderingen på det laveste nivå der det er mulig å identifisere kontantstrømmer.

Immaterielle eiendeler ervervet separat balanseføres til kost. Økonomisk levetid er enten bestemt eller ubestemt. Immaterielle eiendeler med bestemt levetid avskrives over økonomisk levetid og testes for nedskrivning ved indikasjoner på dette. Avskrivningsmetode og – periode vurderes minst årlig.

Eiendom, anlegg og utstyr

Eiendom, anlegg og utstyr samt eierbenyttet eiendom regnskapsføres i samsvar med IAS 16. Investeringen førstegangsinnregnes til anskaffelseskost og avskrives deretter lineært over forventet levetid. Ved fastlegging av avskrivningsplan splittes de enkelte eiendeler i nødvendig utstrekning opp i komponenter med forskjellig levetid, og det tas hensyn til estimert restverdi. Eiendom, anlegg og utstyr som hver for seg er av liten betydning, eksempelvis PC-er og annet kontorutstyr, vurderes ikke individuelt for restverdier, levetid eller verdifall, men vurderes som grupper. Eierbenyttet eiendom er etter definisjonen i IAS 40 eiendommer som i hovedsak benyttes av banken eller dens datterforetak til sin egen virksomhet.

Eiendom, anlegg og utstyr som avskrives er gjenstand for nedskrivningstest i samsvar med IAS 36 når omstendighetene indikerer det.

Renteinntekter og -kostnader

Renteinntekter og -kostnader knyttet til eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost og virkelig verdi over andre inntekter og kostnader, resultatføres løpende basert på en effektiv rentemetode. Gebyrer knyttet til rentebærende innlån og utlån inngår i beregningen av effektiv rente og amortiseres dermed over forventet løpetid. For gjeldsinstrumenter på eiendelssiden bokført til amortisert kost og som er nedskrevet som følge av objektive bevis for tap, inntektsføres renter basert på netto balanseført beløp.

For rentebærende instrumenter som måles til virkelig verdi vil markedsverdien klassifiseres som inntekt fra andre finansielle investeringer. For rentebærende instrumenter til amortisert kost som ikke inngår i sikringsrelasjoner, amortiseres over-/underkurs som renteinntekt over løpetiden på kontrakten.

Provisjonsinntekter og -kostnader

Provisjonsinntekter og -kostnader blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste blir ytt. Gebyrer knyttet til rentebærende instrumenter blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og resultatføres tilsvarende. Honorarer for rådgivning opptjenes i samsvar med inngått rådgivningsavtale, som oftest etter hvert som tjenesten ytes. Det samme gjelder for løpende forvaltningstjenester. Honorar og gebyr ved omsetning eller formidling av finansielle instrumenter, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i bankens regnskap, resultatføres når transaksjonen slutføres. Banken mottar provisjon fra SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt tilsvarende differansen mellom lånets rente og den finansieringskostnad SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt oppnår. I bankens regnskap fremkommer dette som provisjonsinntekter.

Transaksjoner og beholdninger i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved transaksjonskursen. Gevinst og tap knyttet til gjennomførte transaksjoner eller til omregning av beholdninger av pengeposter på balansedagen resultatføres. Gevinst og tap knyttet til omregning av andre poster enn pengeposter, innregnes på samme måte som den tilhørende balansepost.

Sikringsbokføring

Banken vurderer og dokumenterer sikringens effektivitet i samsvar med IAS 39. Banken benytter virkelig verdi sikring for å styre sin renterisiko. I sin sikringsaktivitet sikrer banken seg mot bevegelser i markedsrenten. Endringer i kredittspread er ikke hensyntatt i måling av sikringseffektiviteten. Ved virkelig verdi sikring blir både sikringsinstrumentet og sikringsobjektet regnskapsført til virkelig verdi, og endringer i disse verdiene fra inngående balanse blir resultatført.

Skatt

Resultatført skatt består av periodeskatt (betalbar skatt) og utsatt skatt. Periodeskatt er beregnet skatt på årets skattepliktige resultat. Utsatt skatt regnskapsføres etter gjeldsmetoden i samsvar med IAS 12. Ved beregningen av utsatt skatt benyttes til enhver tid gjeldende skattesats. Det beregnes forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på midlertidige forskjeller, som er differansen mellom balanseført verdi og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser. Det beregnes likevel ikke forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på goodwill som ikke gir skattemessige fradrag, og heller ikke på førstegangsinnregnede poster som verken påvirker regnskapsmessig eller skattepliktig resultat.

Det beregnes en eiendel ved utsatt skatt på fremførbare skattemessige underskudd. Eiendel ved utsatt skatt innregnes bare i det omfang det forventes fremtidig skattepliktige resultater som gjør det mulig å utnytte den tilhørende skattefordelen. Kildeskatt presenteres som periodeskatt. Formueskatt blir presentert som driftskostnad i konsernets regnskap i samsvar med IAS 12.

Innskudd fra kunder

Innskudd fra kunder vurderes til amortisert kost.

Gjeld ved utstedelse av verdipapirer

Utstedte verdipapirgjeld (seniorlån) måles til amortisert kost eller som finansielle forpliktelser bestemt regnskapsført til virkelig verdi med verdiendringer innregnet over resultatet. Som hovedregel benyttes sikringsbokføring (virkelig verdi sikring) ved utstedelse av obligasjonsgjeld med fast rente. Ved sikring er det en entydig, direkte og dokumentert sammenheng mellom verdiendringer på sikringsobjektet (innlånet) og sikringsinstrumentet (rentederivat). For sikringsobjektet regnskapsføres endringer i virkelig verdi knyttet til den sikrede risikoen som et tillegg eller fradrag i balanseført verdipapirgjeld og resultatføres under «Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser». Sikringsinstrumentene vurderes til virkelig verdi og endringene i virkelig verdi resultatføres på samme resultatlinje som sikringsobjektene. Gjeld ved utstedelse av verdipapirer presenteres inklusiv påløpte renter. Se note 29 for en mer utførlig beskrivelse av sikringsbokføring

Ansvarlige lån og fondsobligasjoner

Ansvarlige lån måles til amortisert kost som andre langsiktige lån. Ansvarlige lån har prioritet etter all annen gjeld. En fondsobligasjon er en obligasjon med en pålydende rente, men banken har under nærmere gitte vilkår ikke plikt til å betale ut renter, og investor har heller ikke senere krav på renter som ikke er utbetalt, dvs. rentene akkumuleres ikke. Fondsobligasjoner er klassifisert som hybridkapital under

egenkapital da disse ikke tilfredsstiller definisjonen av finansiell forpliktelse i henhold til IAS 32. Obligasjonene er evigvarende og SpareBank 1 SMN har rett til å ikke betale renter til investorene. Rentene presenteres ikke som en rentekostnad i resultatet, men som en reduksjon i egenkapitalen. Se også nærmere beskrivelse i note 3. Behandling av ansvarlige lån og fondsobligasjoner i beregningen av konsernets kapitaldekning er omtalt i note 5 Kapitaldekning og kapitalstyring.

Utstedte finansielle garantier

Finansielle garantier er kontrakter som medfører at banken må godtgjøre innehaveren for et tap som følge av at en spesifikk debitor unnlater å betale i samsvar med betingelsene, klassifiseres som utstedte finansielle garantier. Ved førstegangsinnregning av utstedte finansielle garantier balanseføres garantiene til mottatt vederlag for garantien. Ved etterfølgende måling vurderes utstedte finansielle garantier til det høyeste beløp av størrelsen på tapsavsetningen og beløpet som ble regnskapsført ved førstegangsinnregning med fradrag for eventuelle kumulative inntekter som er innregnet i resultatregnskapet. Ved utstedelse av finansielle garantier balanseføres vederlaget for garantien under «Andre forpliktelser» i balansen. Inntekter fra utstedte finansielle garantier og kostnader knyttet til kjøpte finansielle garantier amortiseres over durasjonen til instrumentet og presenteres som «Provisjonsinntekter» eller «Provisjonskostnader». Endring i forventet kredittap inngår i linjen «Tap på utlån og garantier» i resultatregnskapet.

Lånetilsagn

Forventede kredittap beregnes for lånetilsagn og presenteres som «Andre forpliktelser» i balansen. Endringer i avsetningen til forventet tap presenteres på linjen «Tap på utlån og garantier» i resultatet. For instrumenter som har både en trukket del og en ubenyttet ramme blir forventede kredittap fordelt pro rata mellom avsetning til tap på utlån og avsetninger i balansen basert på den relative andelen av eksponeringen.

Pensjoner

SpareBank 1 SMN-konsernet har pensjonsordning for sine ansatte som tilfredsstiller kravene om obligatorisk tjenstepensjon. SpareBank 1 SMN hadde tidligere ytelsespensjon. Ytelsesordningen ble avvirket med virkning fra 1. januar 2017. Gevinst ved avviklingen ble behandlet som en planendring og i tråd med IAS 19 resultatført i 2016 da beslutningen ble tatt. Konsernet gikk over på innskuddsordning.

Innskuddsbasert pensjonsordning

Innskuddsbaserte pensjonsordninger innebærer at konsernet ikke gir løfte om fremtidig pensjon av en gitt størrelse, men betaler et årlig tilskudd til de ansattes kollektive pensjonssparing. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på tilskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. Konsernet har ingen ytterligere forpliktelser knyttet til levert arbeidsinnsats etter at det årlige innskuddet er betalt. Det er ingen avsetning for påløpte pensjonsforpliktelser i slike ordninger. Innskuddsbaserte pensjonsordninger kostnadsføres direkte. Eventuelle forskuddsbetalte innskudd balanseføres som eiendel (pensjonsmidler) i den grad innskuddet kan refunderes eller redusere fremtidige innbetalinger. Innskuddene er gitt til pensjonsplanen for heltidsansatte, og tilskuddet utgjør fra sju prosent fra 0 - 7,1 G og 15 prosent fra 7,1 - 12 G. Pensjonspremien kostnadsføres når den påløper. Se også note 25 Pensjoner.

Avtalefestet førtidspensjon

Bank- og finansnæringen har inngått avtale om avtalefestet pensjon (AFP). Ordningen dekker førtidspensjon fra 62 til 67 år. Bankens ansvar er 100 prosent av pensjonen som utbetales mellom 62 og 64 år og 60 prosent av pensjonen som utbetales mellom 65 og 67 år. Opptak av nye pensjonister opphørte med virkning fra 31. desember 2010. Lov om statstilskudd til arbeidstakere som tar ut avtalefestet pensjon i privat sektor (AFP-tilskuddsloven) trådte i kraft 19. februar 2010. Arbeidstakere som tar ut AFP med virkningstidspunkt i 2011 eller senere, vil bli gitt ytelser etter den nye ordningen. Ny AFP-ordning utgjør et livsvarig påslag på Folketrygden og kan tas ut fra 62 år. Arbeidstakere tjener årlig opp rett til AFP med 0,314 prosent av pensjongivende inntekt opp til 7,1G frem til 62 år. Opptjening i ny ordning beregnes på bakgrunn av arbeidstakerens livsinntekt, slik at alle tidligere arbeidsår innregnes i opptjeningsgrunnlaget.

Den nye AFP-ordningen anses regnskapsmessig å være en ytelsesbasert flerforetaksordning. Dette innebærer at det enkelte foretaket skal regnskapsføre sin proporsjonale andel av ordningens pensjonsforpliktelse, pensjonsmidler og pensjonskostnad. Dersom det ikke foreligger beregninger av de enkelte komponentene i ordningen og et konsistent og pålitelig grunnlag for allokering, regnskapsføres den nye AFP-ordningen som en innskuddsordning. På det nåværende tidspunkt foreligger det ikke slikt grunnlag, og den nye AFP-ordningen regnskapsføres derfor som en innskuddsordning. Regnskapsføring av ny AFP-ordning som ytelsesordning vil først skje når pålitelig måling og allokering kan foretas. Ny ordning skal finansieres ved at Staten dekker 1/3 av pensjonsutgiftene og 2/3 skal dekkes av arbeidsgiverne. Arbeidsgivernes premie skal fastsettes som en prosentandel av lønnsutbetalinger mellom 1G og 7,1G.

I tråd med anbefalingen fra Norsk Regnskapsstiftelse er det i regnskapsåret ikke foretatt avsetning for konsernets reelle AFP-forpliktelse. Dette skyldes at Felleskontoret for LO/NHO så langt ikke har foretatt de nødvendige beregninger.

Segmentrapportering

SpareBank 1 SMN har Privatmarked og Næringsliv samt de vesentligste datterselskapene og tilknyttede selskaper som sine primære rapporteringssegmenter. Konsernet presenterer en sektor- og næringsfordeling av utlån og innskudd som sitt sekundære rapporteringsformat. Konsernets segmentrapportering er i samsvar med IFRS 8.

Utbytte og gaver

Foreslått utbytte på egenkapitalbevis og gaver regnskapsføres som egenkapital i perioden frem til det er vedtatt av bankens representantskap.

Hendelser etter balansedagen

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet årsregnskapet. Representantskap og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre dette. Hendelser fram til regnskapet anses godkjent for offentliggjøring og som vedrører forhold som allerede var kjent på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fastsettelsen av regnskapsestimater og således reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold som ikke var kjent på balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige.

Regnskapet er avlagt etter en forutsetning om fortsatt drift. Denne forutsetningen var etter styrets oppfatning til stede på det tidspunkt regnskapet ble godkjent for fremleggelse.

Styrets forslag til utbytte fremgår av årsberetningen og av oppstilling over endring i egenkapital.

Nye eller reviderte regnskapsstandarder som er godkjent, men ikke implementert i 2019

Standardene og fortolkningene som er vedtatt frem til tidspunkt for avleggelse av konsernregnskapet, men hvor ikrafttredelsestidspunkt er frem i tid, er oppgitt under. Konsernets intensjon er å implementere de relevante endringene på ikrafttredelsestidspunktet, under forutsetning av at EU godkjenner endringene før avleggelse av konsernregnskapet.

Endringer i IFRS 3 Definisjonen av virksomhet

Endringene vil hjelpe foretak med vurderingen av om et oppkjøp utgjør en virksomhet eller en gruppe med eiendeler.

Den endrede definisjonen legger vekt på foretakets evne til å skape produkter i form av varer og tjenester til kunder, hvorav den tidligere definisjonen fokuserte på avkastning i form av utbytte, lavere utgifter eller andre økonomiske fordeler til investorer eller andre eiere. I tillegg til å endre ordlyden av definisjonen utvides også den tilhørende veiledningen.

Endringene skal anvendes på transaksjoner der oppkjøpstidspunktet er på eller etter starten av den første regnskapsperioden som begynner på eller etter 1. januar 2020. Tidligimplementering er tillatt. Konsernet planlegger ikke tidligimplementering av endringene. Det forventes ikke at endringene vil ha vesentlige effekter på regnskapet.

Endringer i IAS 1 og IAS 8 - Definisjonen av Vesentlighet

International Accounting Standards Board (IASB) har utgitt endringer til definisjonen av vesentlighet for å gjøre det enklere for selskaper å foreta vesentlighetsvurderinger. Definisjonen av vesentlighet er et viktig konsept i IFRS rammeverket, og hjelper foretak med vurderingen av hvilken informasjon som skal inngå i deres regnskap. Den nye definisjonen fører til endringer i IAS 1 og IAS 8.

Endringene kommer som følge av tilbakemeldinger fra foretak om utfordringer knyttet til bruken og forståelsen av den tidligere definisjonen ved vurdering av om informasjon var vesentlig for regnskapet. Endringene samkjører definisjonen av vesentlighet på tvers av standardene og klargjør og forklarer definisjonen ytterligere. Endringene sørger også for at begrepet vesentlighet er konsistent i hele IFRS rammeverket.

Endringene trer i kraft 1. januar 2020, med mulighet for tidligimplementering. Konsernet planlegger ikke tidligimplementering av endringene. Det forventes ikke at endringene vil ha vesentlige effekter på regnskapet.

Note 3 - Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper

Ved utarbeidelse av konsernregnskapet foretar ledelsen estimater, skjønnsmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelsen av regnskapsprinsipper. Dette vil derfor påvirke regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimater og skjønnsmessige vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og forventninger om fremtidige hendelser som anses å være sannsynlige på balansetidspunktet.

Klassifisering av finansielle instrumenter

Finansielle eiendeler skal klassifiseres enten til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader (OCI), amortisert kost eller til virkelig verdi over resultat. Banken fastsetter klassifiseringen basert på karakteristika ved eiendelens kontraktuelle kontantstrømmer og hvilken forretningsmodell eiendelen styres under.

For å kunne klassifisere en finansiell eiendel må banken fastslå hvorvidt de kontraktuelle kontantstrømmene fra eiendelen er utelukkende betaling av rente og hovedstol på utestående beløp.

Hovedstol er virkelig verdi på eiendelen ved førstegangsinnregning. Rente består av betaling for tidsverdien av penger, for kredittrisiko knyttet til hovedstol utestående i en bestemt periode, og for andre utlånsrisiki og kostnader, i tillegg til en fortjenestemargin. Dersom banken fastslår at de kontraktuelle kontantstrømmene knyttet til en eiendel ikke er utelukkende betaling for rente og hovedstol, skal eiendelen klassifiseres som målt til virkelig verdi over resultatet.

Ved klassifisering av finansielle eiendeler, fastsetter banken forretningsmodellen som benyttes for hver portefølje av eiendeler som styres samlet for å oppnå samme forretningsmessige målsetning. Forretningsmodellen reflekterer hvordan banken styrer sine finansielle eiendeler og i hvilken grad kontantstrømmen genereres gjennom mottak av de kontraktuelle kontantstrømmene, salg av finansielle eiendeler eller begge. Banken fastsetter forretningsmodellen ved bruk av scenarier som er rimelig sannsynlig å forvente inntreffer. Fastsettelse av forretningsmodellen krever bruk av skjønn og vurdering av all tilgjengelig informasjon på det aktuelle tidspunktet.

En portefølje av finansielle eiendeler klassifiseres i en «holde for å motta» forretningsmodell når bankens primære mål er å holde disse eiendelene for å motta de kontraktuelle kontantstrømmene og ikke selge dem. Når bankens mål oppnås gjennom både å motta og å selge eiendelene, vil eiendelene klassifiseres i en «holde for å motta og selge» forretningsmodell. I en slik forretningsmodell vil både mottak av kontraktuelle kontantstrømmer og salg av eiendeler være integrerte deler for å oppnå bankens målsetning for den aktuelle porteføljen.

Finansielle eiendeler måles til virkelig verdi over resultatet dersom de ikke faller innenfor enten en «holde for å motta» forretningsmodell, eller «holde for å motta eller selge» forretningsmodell.

Tap på utlån og garantier

Bankens utlånsportefølje reklassifiseres månedlig. Kunder med objektive bevis på kredittap grunnet betalingsmislighold, svekkelse i kredittverdighet eller andre objektive kriterier er gjenstand for en individuell gjennomgang og beregning av tap. Dersom bankens beregninger viser at nåverdien av diskontert kontantstrøm basert på effektiv rente på innregningsstidspunktet er lavere enn lånets bokførte verdi plasseres utlånet i trinn 3 og det foretas nedskrivning for beregnet tap. Stor grad av skjønn kreves for å vurdere bevis på tap, og estimering av beløp og tidfesting av fremtidige kontantstrømmer for å fastsette beregnet tap påvirkes av dette skjønnnet. Endringer i disse faktorene vil kunne påvirke størrelsen på avsetningen for tap. Hvor sikkerhetsverdier er knyttet til spesielle objekter eller bransjer som er i krise, vil sikkerheter måtte realiseres i lite likvide markeder og vurdering av sikkerhetsverdier kan i slike tilfeller være beheftet med betydelig usikkerhet.

For utlån i trinn 1 og 2 foretas det en beregning av forventet kredittap ved bruk av bankens tapsmodell basert på estimater for sannsynlighet for tap (PD) og tap ved mislighold (LGD), samt eksponering (EAD). Banken benytter samme PD-modell som i IRB, men med forventningsrett kalibrering, det vil si uten sikkerhetsmarginer, som et utgangspunkt for vurdering av økt kredittrisiko. PD-estimatet representerer en 12-måneders sannsynlighet.

Nedskrivninger for eksponeringer i trinn 1 vil være beregning av ett års forventet tap, mens for eksponeringer i trinn 2 blir det beregnet tap over levetiden.

De viktigste inputfaktorene i bankens tapsmodell som bidrar til vesentlige endringer i tapsestimatet og er gjenstand for stor grad av skjønn er følgende:

- Bruk av framoverskuende informasjon og framskrivning av makroøkonomiske variabler for flere scenarier og sannsynlighetsvekting av disse.
- fastsettelse av hva en vesentlig økning i kredittrisiko er for et utlån.

Bruk av framoverskuende informasjon

Måling av forventet kredittap for hvert trinn krever både informasjon om hendelser og nåværende forhold, samt forventede hendelser og fremtidige økonomiske forhold. Estimering og bruk av framoverskuende informasjon krever stor grad av skjønn. Hvert makroøkonomiske scenario som benyttes, inkluderer en projeksjon i en femårsperiode. Vårt estimat på forventet kredittap i trinn 1 og 2 er et sannsynlighetsvektet snitt av tre scenarier; Basis, Oppside og Nedside. Basisscenario er utviklet med et utgangspunkt i observert mislighold og tap siste tre år, skjønnsmessig justert til et forventningsrett estimat på utviklingen som ligger noe over observert mislighold og tap siste 3 år.

Utviklingen i Oppside og Nedside scenariet utarbeides ved hjelp av justeringsfaktorer der utviklingen i konjunktorene fremskrives ved hjelp av forutsetninger om hvor mye mislighetssannsynligheten (PD) eller tap ved mislighold (LGD) vil øke eller reduseres sammenlignet med basisscenarioet i en femårsperiode. Utgangspunktet er basert på observasjoner siste 15 år, der Nedside reflekterer forventet misligholds- og tapsnivå i en krisesituasjon med nivåer på PD og LGD som benyttes i konservative stress-scenarier for andre formål i bankens kredittstyring.

I tillegg er det også tatt forutsetninger med hensyn til nedbetalingsprofil for eksponeringer som er klassifisert i trinn 2. Det er forutsett en lavere nedbetalingstakt i det svakeste scenarioet enn for de to øvrige.

Scenariene vektet med utgangspunkt i vårt beste estimat på sannsynlighet for de ulike utfallene representert. Estimaten oppdateres kvartalsvis og var slik ved vurderingene pr. 31. desember 2019:

Portefølje	Basis	Nedside	Oppside
Personmarked (boliglån)	80%	10%	10%
Næringsliv ekskl. landbruk og offshore	80%	10%	10%
Landbruk	75%	15%	10%
Offshore	70%	15%	15%

For offshore-porteføljen er det gjort særskilte vurderinger med hensyn til sannsynlighet for mislighold under ulike scenarioer og tilhørende realisasjonsverdier. I disse vurderingene har de ulike offshore segmentene supply, subsea og seismikk forskjellige scenariovekter. Det er benyttet konsistente forutsetninger med hensyn til forventet utvikling i rater, utnyttelsesgrader og realisasjonsverdier for fartøy i de ulike scenarioene der fartøyenes nåværende og forventede kontraktssituasjon er vurdert.

Dersom man doblet nedsidescenarioets sannsynlighet på bekostning av basisscenarioet ved utgangen av 2019 ville dette medført en økning i tapsavsetningene på 98 millioner kroner for morbanken og 113 millioner kroner for konsern. En tilsvarende dobling av oppsidescenarioets sannsynlighet på bekostning av basisscenarioet ved utgangen av 2019 ville medført en reduksjon i tapsavsetningene på 21 millioner kroner for morbanken og 22 millioner kroner for konsern.

Portefølje	Økning i tapsavsetning ved doblet sannsynlighet for Nedside	Økning i tapsavsetning ved 100 prosent sannsynlighet for Nedside	Reduksjon i tapsavsetning ved doblet sannsynlighet for Oppside	Reduksjon i tapsavsetning ved 100 prosent sannsynlighet for Oppside
Personmarked (boliglån)	27 mill	242 mill	-3 mill	-53 mill
Næringsliv ekskl. landbruk og offshore	43 mill	393 mill	-8 mill	-114 mill
Landbruk	8 mill	49 mill	-1 mill	-14 mill
Offshore	20 mill	121 mill	-9 mill	-122 mill
Sum morbank	98 mill	805 mill	-21 mill	-255 mill
SpareBank 1 Finans Midt-Norge	16 mill	153 mill	-1 mill	-2 mill
Sum konsern	113 mill	958 mill	-22 mill	-257 mill

Fastsettelse av vesentlig økning i kredittrisiko

Vurderingen av hva som er vesentlig økning i kredittrisiko krever stor grad av skjønn. Bevegelser mellom trinn 1 og trinn 2 er basert på hvorvidt instrumentets kredittrisiko på balansedagen har økt vesentlig relativt til tidspunktet for førstegangsinngreping. Denne vurderingen gjøres med utgangspunkt i instrumentets økonomiske 12 måneders PD, og ikke forventede tap.

Vurderingen gjøres på hvert enkelt instrument. Vår vurdering gjennomføres minimum kvartalsvis, basert på tre forhold:

1. Banken benytter både absolutte og relative endringer i PD som kriterie for flytting til trinn 2. En endring i PD med over 150 prosent er vurdert å være en vesentlig endring i kredittrisiko. I tillegg må sluttnevået på PD være over 0,6 prosentpoeng.
2. Det gjøres i tillegg en kvalitativ vurdering basert på hvorvidt engasjementet har vesentlig økt kredittrisiko dersom det er gjenstand for særskilt overvåking eller har mottatt betalingslettelser (forbearance).
3. Kunder med 30-90 dagers betalingsmislighold vil alltid flyttes til trinn 2.

Hvis noen av de nevnte forhold indikerer at en vesentlig økning i kredittrisiko har inntruffet, blir instrumentet flyttet fra trinn 1 til trinn 2.

Se også note 2 Regnskapsprinsipper og note 6 Risikoforhold.

Virkelig verdi egenkapitalinteresser

Eiendeler som vurderes til virkelig verdi over resultatregnskapet vil i hovedsak være verdipapir som omsettes i et aktivt marked. Et aktivt marked er definert som et marked for omsetning av ensartede produkter hvor det normalt finnes villige kjøpere og selgere til enhver tid, og hvor prisene er tilgjengelige for allmennheten. Aksjer notert på en regulert markedsplass faller inn under definisjonen på et aktivt marked. Det kan være utfordringer knyttet til aksjer hvor det er stor forskjell mellom kjøps- og salgskurs, omtalt som spread, og hvor aksjen omsettes sjeldent. Noen vesentlige aksjer vil være basert på interne verddivurderinger, transaksjonspriser eller eksterne analyser av selskapet. Slike aksjer vedsettes ved bruk av anerkjente verdsettelsesteknikker. Dette kan være bruk av diskonterte kontantstrømmer eller ved hjelp av sammenligningsprising hvor en benytter lignende selskaper som er børsnoterte og benytter multipliseringsprising for å fastslå verdien på det unoterte selskapet. Slike verdsettelse vil kunne være beheftet med usikkerhet. Markedsverdiene vil i hovedsak være basert på verddivurderinger eller siste kjente omsetning av aksjen. De aksjene som ikke lar seg måle til virkelig verdi med rimelig stor sikkerhet blir videreført til kostpris.

Virkelig verdi på finansielle derivater og andre finansielle instrumenter

Virkelig verdi av derivater fastsettes ved bruk av verddivurderingsmodeller der prisen på underliggende instrument, eksempelvis renter og valuta, innhentes i markedet. Ved måling av finansielle instrumenter hvor observerbare markedsdata ikke er tilgjengelig, gjør konsernet antagelser om hva markedsaktører vil legge til grunn ved verdsettelse av tilsvarende finansielle instrumenter. I verdsettelsene kreves det utstrakt bruk av skjønn blant annet ved beregning av likviditetsrisiko, kredittrisiko og volatilitet. En endring i de nevnte faktorene vil påvirke fastsatt virkelig verdi på konsernets finansielle instrumenter. For mer informasjon se note 27 Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter.

For opsjoner vil volatiliteter være enten observerte implisitte volatiliteter eller beregnede volatiliteter basert på historiske kursbevegelser for underliggende instrument. I de tilfeller bankens risikoposisjon er tilnærmet nøytral, vil midtkurser bli anvendt. Med nøytral risikoposisjon menes eksempelvis at renterisiko innenfor et løpetidsbånd er tilnærmet null. I den utstrekning markedsprisene som innhentes tar utgangspunkt i transaksjoner med lavere kredittrisiko, vil dette hensyntas ved at den opprinnelige prisdifferansen målt mot slike transaksjoner med lavere kredittrisiko amortiseres over løpetiden.

Goodwill

Konsernet gjennomfører tester for å vurdere mulig verdifall på goodwill årlig eller ved indikasjon på verdifall. Vurderingen er basert på konsernets bruksverdi. Gjenvinnbart beløp fra kontantstrømgenererende enheter er fastsatt ved beregning av neddiskonterte fremtidige kontantstrømmer. Kontantstrømmene er basert på historisk inntjening og forventninger om fremtidige forhold og inkluderer antagelser og estimer om usikre forhold. Utfallet av nedskrivningstestene avhenger av anslag på avkastningskrav. Avkastningskravene er skønnsmessig fastsatt på bakgrunn av tilgjengelig informasjon på balansedagen.

Ved nedskrivningstest av goodwill knyttet til Romsdals Fellesbank anses porteføljen å være integrert med bankens øvrige utlåns- og innskuddsvirksomhet, og laveste nivå for kontantgenererende enhet er segmentene Privatmarked og Næringsliv. Goodwill er forholdsmessig fordelt på segmentene basert på andel av utlånsvolum. Det estimeres en netto kontantstrøm med utgangspunkt i inntjeningen i bankens utlånsportefølje. Det er utarbeidet en prognose for kontantstrømmene over 5 år med forventet vekst, med en terminalverdi uten vekst deretter. Kontantstrømmene er neddiskontert med et avkastningskrav (før skatt rente) på 2 prosent. Beregninger viser at verdien av neddiskonterte fremtidige kontantstrømmer overstiger balanseført goodwill med god margin.

Øvrig goodwill i konsernet beregnes ut fra snitt inntjening i markedsområdet og neddiskonteres med risikofri rente + risikopremie for lignede virksomheter (12-14 prosent).

Oppkjøp

Oppkjøp av et annet selskap skal regnskapsføres etter oppkjøpsmetoden. Ved oppkjøpsmetoden skal det foretas en fullstendig merverdiallokering hvor kjøpesum allokteres til identifiserte eiendeler og forpliktelser i det oppkjøpte selskapet. Merverdier utover de som er allokert til identifiserte eiendeler og forpliktelser regnskapsføres som goodwill. Eventuelle mindreverdier skal, etter grundig vurdering, inntektsføres i resultatregnskapet i oppkjøpsåret (badwill). Analysene inneholder både konkrete beregninger og bruk av beste skjønn for å komme frem til en mest mulig riktig virkelig verdi av de oppkjøpte selskapene på oppkjøpstidspunktet. Det er alltid knyttet noe usikkerhet til skønnsmessige poster, men disse er underbygget av beregninger om forventede kontantstrømmer, sammenlignbare transaksjoner tidligere perioder mv. Se også note 40 Oppkjøp av virksomheter og virksomhetssammenslutning.

Selskap holdt for salg

SpareBank 1 SMNs strategi er at eierskap som følge av misligholdte engasjementer i utgangspunktet skal ha kort varighet, normalt ikke lengre enn ett år. Det jobbes kontinuerlig med salg av selskapene, og regnskapsmessig klassifiseres disse som holdt for salg. Se også note 39 Investering i eierinteresser.

Salg av låneporteføljer

Ved salg av låneporteføljer til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt vurderer konsernet om kriteriene for fraregning er oppfylt i henhold til IAS 39. Ved utgangen av regnskapsåret er alle solgte porteføljer fraregnet morbankens balanse. Se også note 9 Fraregning av finansielle eiendeler.

Klassifisering av fondsobligasjoner

SpareBank 1 SMN har utstedt fondsobligasjoner hvor vilkårene tilfredsstiller kravene i CRD IV for å regnes med som ren kjernekapital. Fra 2017 er disse klassifisert som egenkapital i regnskapet da de ikke tilfredsstiller definisjonen av finansiell forpliktelse i henhold til IAS 32. Obligasjonene er evigvarende og SpareBank 1 SMN har rett til å ikke betale renter til investorene. Rentene presenteres ikke som en rentekostnad i resultatet, men som en reduksjon i egenkapitalen.

Note 4 - Segmentinformasjon

For datterselskapene oppgis tall fra de respektive selskapsregnskapene, mens for tilknyttede og felleskontrollerte selskaper som tas inn etter egenkapitalmetoden oppgis konsernets resultatandel etter skatt samt bokført verdi av investeringen på konsernnivå.

Konsern 31. desember 2019

Resultatregnskap (mill. kr)	Privat- marked	Nærings- liv	SB 1 Markets	SB 1 Finans EM 1	SB 1 Regnskaps- huset SMN	SB 1 Gruppen	BN Bank	Øvrige/ elim	Total
Netto renteinntekter	1.160	1.024	-17	-1	313	-0	-	-	2.687
Renter av anvendt kapital	211	147	-	-	-	-	-	-	-358
Sum renteinntekter	1.372	1.171	-17	-1	313	-0	-	-151	2.687
Netto provisjons- og andre inntekter	805	205	509	540	73	502	-	-	2.290
Netto avkastning på finansielle investeringer **)	0	12	117	-	-	-	252	107	714
Sum inntekter	2.177	1.388	609	540	386	502	252	107	6.178
Sum driftskostnader	875	410	566	538	184	394		-169	2.797
Resultat før tap	1.302	978	43	1	202	108	252	107	3.380
Tap på utlån, garantier m.v.	32	213	-	-	52	-	-	-	2
Resultat før skatt	1.270	765	43	1	150	108	252	107	3.081
EK avkastning *)	13,1 %	11,7 %							13,7 %
Balanse									
Utlån til kunder	119.381	40.162	-	-	8.897	-	-	-	-663
Herav solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt	-40.122	-1.378	-	-	-	-	-	-	-0
Nedskrivning utlån	-119	-819	-	-	-56	-	-	-	-4
Andre eiendeler	220	5.495	3.669	309	21	527	1.609	1.425	28.109
Sum eiendeler	79.360	43.460	3.669	309	8.861	527	1.609	1.425	27.442
Innskudd fra og gjeld til kunder	41.639	42.756	-	-	-	-	-	-	1.522
Annen gjeld og egenkapital	37.721	704	3.669	309	8.861	527	1.609	1.425	25.920
Sum egenkapital og gjeld	79.360	43.460	3.669	309	8.861	527	1.609	1.425	27.442

Konsern 31. desember 2018

Resultatregnskap (i mill kr)	Privat- marked	Nærings- liv	SB 1 Markets	SB 1 Finans EM 1	SB1- Regnskaps- huset SMN MN	SB1- Regnskaps- gruppen	SB1 Bank	BN	Øvrige/ elim	Total
Netto renteinntekter	1.056	981	-14	-1	275	-0	-	-	105	2.403
Renter av anvendt kapital	177	129	-	-	-	-	-	-	-306	-
Sum renteinntekter	1.234	1.110	-14	-1	275	-0	-	-	-201	2.403
Netto provisjons- og andre inntekter	793	202	460	497	62	444	-	-	-282	2.177
Netto avkastning på finansielle investeringer **)	0	17	105	-	-	-	289	92	255	757
Sum inntekter	2.027	1.329	551	496	337	444	289	92	-228	5.337
Sum driftskostnader	804	373	536	519	155	373	-	-	-137	2.624
Resultat før tap	1.223	956	15	-23	182	71	289	92	-92	2.713
Tap på utlån, garantier m.v.	17	212	-	-	34	-	-	-	-	263
Resultat før skatt	1.206	744	15	-23	149	71	289	92	-92	2.450
EK avkastning*)	13,2%	11,3%								12,2%

Balanse

Utlån til kunder	112.723	40.458	-	-	7.760	-	-	-	-714	160.317
Herav solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt	-38.189	-1.656	-	-	-	-	-	-	0	-39.844
Nedskrivning utlån	-103	-594	-	-	-45	-	-	-	-2	-744
Andre eiendeler	121	4.261	2.258	276	9	394	1.569	1.238	30.850	40.975
Sum eiendeler	74.552	42.560	2.258	276	7.723	394	1.569	1.238	30.134	160.704
Innskudd fra og gjeld til kunder	40.046	39.236	-	-	-	-	-	-	1.333	80.615
Annen gjeld og egenkapital	34.506	3.324	2.258	276	7.723	394	1.569	1.238	28.801	80.089
Sum egenkapital og gjeld	74.552	42.560	2.258	276	7.723	394	1.569	1.238	30.134	160.704

*) Regulatorisk kapital er lagt til grunn ved beregning av anvendt kapital i Privatmarked og Næringsliv. Denne kapitalen er oppgrosset til 15,0 prosent for å være i tråd med bankens kapitalmål gjennom året

**)	31.12.19	31.12.18
Spesifikasjon av netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser (mill. kr)		
Utbytte	15	8
Gevinst/(tap) på aksjer	120	96
Gevinst/(tap) på sertifikater og obligasjoner	-20	-77
Gevinst/(tap) på finansielle derivater	132	187
Gevinst/(tap) på finansielle instrumenter knyttet til sikringsbokføring **)	-9	-4
Gevinst/(tap) på øvrige finansielle instrumenter til virkelig verdi (FVO)	9	10
Gevinst/(tap) på valuta	22	63
Gevinst/(tap) på aksjer og aksjederivater i SpareBank 1 Markets	54	58
Sum verdiendringer finansielle eiendeler	307	334
SpareBank 1 Gruppen	252	289
Gevinst Fremtind Forsikring	460	0
SpareBank 1 Boligkreditt	26	-7
SpareBank 1 Næringskreditt	21	15
BN Bank	113	97
SpareBank 1 Kredittkort	13	23
SpareBank 1 Betaling	3	-12
Andre selskaper	-8	12
Sum avkastning på eierinteresser	879	416
Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser	1.201	757
***)		
Spesifikasjon av virkelig- verdi sikring		
Virkelig verdi-endringer på sikringsinstrumentet	-65	-46
Virkelig verdi-endringer på den sikrede posten henførbart til sikret risiko	56	42
Gevinster el.tap fra sikringsbokføring, netto	-9	-4

Note 5 - Kapitaldekning og kapitalstyring

SpareBank 1 SMN benytter interne målemetoder (Internal Rating Based Approach) for kredittrisiko. Bruk av IRB stiller omfattende krav til bankens organisering, kompetanse, risikomodeller og risikostyringssystemer. Fra 31. mars 2015 har banken tillatelse til å benytte Avansert IRB for de foretaksporteføljene som tidligere ble rapportert etter grunnleggende IRB-metode.

Per 31. desember 2019 er kravet til bevaringsbuffer 2,5 prosent, systemrisikobuffer 3,0 prosent og den norske motsyklisk kapitalbuffer 2,5 prosent. Disse kravene er i tillegg til kravet om ren kjernekapital på 4,5 prosent, slik at samlet minstekrav til ren kjernekapital er 12,5 prosent. I tillegg har Finanstilsynet fastsatt et pilar 2-krav for SpareBank 1 SMN på 1,9 prosent, dog minimum 1.794 millioner kroner. Per 31. desember 2019 har redusert beregningsgrunnlag medført at det er det kronemessige kravet på 1.794 millioner kroner som er bindende for pilar 2-kravet. Dette medfører at kravet øker fra 1,9 prosent til 1,95 prosent. Totalt minstekrav per 31. desember 2019 er derfor økt fra 14,4 prosent til 14,45 prosent.

EUs kapitalkravsregelverk CRR/CRDIV ble inntatt i norsk rett med virkning fra 31. desember 2019. Med dette falt Basel-1 gulvet bort og SMB-rabatt ble innført. På samme tidspunkt økte motstyklisk kapitalbuffer med 0,5 prosent til 2,5 prosent. Systemrisikobufferen vil øke til 4,5 prosent med virkning fra 31. desember 2020.

Motsyklisk kapitalbuffer beregnes på differensierte satser. For engasjementer i andre land benyttes den motsyklisk kapitalbuffersatsen som er fastsatt av myndighetene i vedkommende land. Dersom landet ikke har fastsatt sats benyttes samme sats som for engasjementer i Norge med mindre Finansdepartementet fastsetter en annen sats. Per 31. desember 2019 er morbanken og konsern under unntaksgrensen slik at den norske satsen benyttes på alle aktuelle engasjementer.

Deler av konsernets fondsobligasjoner og ansvarlig lån er utstedt i henhold til gammelt regelverk. Disse har vært gjenstand for nedtrapping med 60 prosent i 2018 og 70 prosent i 2019. Per 31. desember 2019 hadde morbanken 287 millioner kroner i fondsobligasjoner som vil være gjenstand for nedtrapping.

Morbank			Konsern	
31.12.18	31.12.19 (mill. kr)		31.12.19	31.12.18
16.409	17.822	Sum balanseført egenkapital	20.420	18.686
-1.000	-1.250	Hybridkapital inkludert i egenkapital	-1.293	-1.043
-533	-512	Utsatt skattefordel, goodwill og andre immaterielle eiendeler	-1.099	-1.079
-1.034	-1.314	Fradrags for avsatt utbytte og gaver	-1.314	-1.034
-	-	- Ikke-kontrollerende eierinteresser bokført i annen egenkapital	-761	-637
-	-	- Ikke-kontrollerende eierinteresser som kan medregnes i ren kjernekapital	438	366
-31	-33	Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse	-45	-44
-268	-305	Positiv verdi av justert forventet tap etter IRB-metoden	-351	-286
-	-	- Verdiendring på sikringsinstrumenter ved kontantstrømsikring	3	5
-163	-185	Fradrags ren kjernekapital for vesentlige investeringer i finansinstitusjoner	-168	-206
13.381	14.222	Sum ren kjernekapital	15.830	14.727
1.000	1.250	Fondsobligasjon	1.637	1.378
367	275	Fondsobligasjon omfattet av overgangsbestemmelser	275	367
14.748	15.747	Sum kjernekapital	17.742	16.472
		Tilleggskapital utover kjernekapital		
1.750	1.750	Ansvarlig kapital	2.240	2.316
96	12	Ansvarlig kapital omfattet av overgangsbestemmelser	12	96
-140	-140	Fradrags for vesentlige investeringer i finansinstitusjoner	-140	-140
1.705	1.623	Sum tilleggskapital	2.113	2.272
16.453	17.370	Netto ansvarlig kapital	19.854	18.743

Minimumskrav ansvarlig kapital				
967	911	Spesialiserte foretak	1.101	1.116
1.156	1.139	Foretak	1.149	1.163
1.516	1.628	Massemarked eiendom	2.299	2.098
90	98	Massemarked øvrig	101	92
1.062	984	Egenkapitalposisjoner IRB	1	1
4.790	4.760	Sum kredittrisiko IRB	4.651	4.470
3	2	Stater og sentralbanker	3	4
87	86	Obligasjoner med fortrinnsrett	132	124
390	419	Institusjoner	282	246
-	-	Lokale og regionale myndigheter, offentlige foretak	5	8
23	42	Foretak	239	221
73	22	Massemarked	463	520
12	9	Engasjementer med pant i fast eiendom	167	215
228	236	Egenkapitalposisjoner	377	366
57	104	Øvrige eiendeler	151	107
873	918	Sum kredittrisiko Standardmetoden	1.818	1.810
30	31	Gjeldsrisiko	34	31
-	-	Egenkapitalrisiko	15	7
-	-	Valutarisiko og oppgjørssisiko	3	3
370	407	Operasjonell risiko	720	575
39	29	Risiko for svekket kredittverdighet for motpart (CVA)	115	122
-	-	Overgangsordning	-	1.074
6.102	6.145	Minimumskrav ansvarlig kapital	7.357	8.093
76.274	76.817	Beregningsgrunnlag (RWA)	91.956	101.168
3.432	3.457	Minimumskrav ren kjernekapital, 4,5 prosent	4.138	4.553
		Bufferkrav		
1.907	1.920	Bevaringsbuffer, 2,5 prosent	2.299	2.529
2.288	2.305	Systemrisikobuffer, 3,0 prosent	2.759	3.035
1.525	1.920	Motsykliskbuffer, 2,5 (2,0) prosent	2.299	2.023
5.721	6.145	Sum bufferkrav til ren kjernekapital	7.357	7.588
4.228	4.620	Tilgjengelig ren kjernekapital etter bufferkrav	4.335	2.587
Kapitaldekning				
17,5 %	18,5 %	Ren kjernekapitaldekning	17,2 %	14,6 %
19,3 %	20,5 %	Kjernekapitaldekning	19,3 %	16,3 %
21,6 %	22,6 %	Kapitaldekning	21,6 %	18,5 %
		Uvektet kjernekapitalandel		
153.395	161.905	Balanseposter	230.048	216.240
7.110	6.830	Poster utenom balansen	7.897	9.086
-832	-851	Øvrige justeringer	-1.503	-1.474
159.673	167.885	Beregningsgrunnlag for uvektet kjernekapitalandel	236.441	223.853
14.748	15.747	Kjernekapital	17.742	16.472
9,2 %	9,4 %	Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio)	7,5 %	7,4 %

Note 6 - Risikoforhold

Risikostyring

SpareBank 1 SMN har som mål å opprettholde en moderat risikoprofil, og å ha en så høy kvalitet i sin risikooppfølging at ingen enkelthendelser skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad. Bankens risikoprofil er kvantifisert gjennom mål for rating, konsentrasjon, risikojustert avkastning, misligholdssannsynlighet, tapsgrader, forventet tap, nødvendig økonomisk kapital, regulatorisk kapitaldekning samt kjente, og forventede likviditetsmessige regulatoriske krav.

Prinsippene for risikostyring i SpareBank 1 SMN er fastsatt i bankens risikostyringspolicy. Banken legger stor vekt på å identifisere, måle, styre og følge opp sentrale risikoer for å sikre at konsernet utvikler seg i tråd med vedtatt risikoprofil og strategier.

Risikostyringen i konsernet skal støtte opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse. Risikostyringen skal videre sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette skal oppnås gjennom:

- en sterk organisasjonskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring
- en god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen og risikokostnadene, og gjennom dette skape bedre beslutningsgrunnlag
- å tilstrebe en optimal kapitalanvendelse innenfor vedtatt forretningsstrategi
- å unngå uventede negative hendelser som kan være ødeleggende for konsernets drift og omdømme i markedet

Konsernets risiko tallfestes blant annet gjennom beregninger av forventet tap og behov for risikojustert kapital (økonomisk kapital) for å kunne dekke uventede tap.

Forventet tap beskriver det beløpet man statistisk må forvente å tape i en tolv måneders periode. Risikojustert kapital beskriver hvor mye kapital konsernet mener det trenger for å dekke den faktiske risikoen konsernet har påtatt seg. Styret har vedtatt at den risikojusterte kapitalen skal dekke 99,9 prosent av alle mulige uventede tap. Det er lagt til grunn statistiske metoder for beregning av forventet tap og for risikojustert kapital, men beregningen forutsetter likevel i noen tilfeller bruk av ekspertvurderinger. For risikotyper hvor det ikke finnes anerkjente metoder for å beregne kapitalbehov, legger banken vekt på å definere rammer for styring av risikoen som sikrer at sannsynligheten for at en hendelse inntreffer er svært lav. For ytterligere detaljer vises det til bankens Pilar III-rapportering som er tilgjengelig på bankens hjemmesider.

Konsernets overordnede risikoeksponering og risikoutvikling følges opp gjennom periodiske risikorapporter til administrasjonen og styret. Overordnet risikoovervåking og rapportering foretas av avdeling for risikostyring, som er uavhengig av de enkelte forretningsområdene i konsernet.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risikoen for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser overfor konsernet.

Konsernet er eksponert for kredittrisiko gjennom alle sine fordringer på kunder og motparter. Hovedsakelig er konsernet eksponert gjennom ordinær utlånsvirksomhet og leasingaktiviteter, men i tillegg er konsernets kredittrisiko knyttet til likviditetsreserveporteføljen samt gjennom motpartsrisiko som oppstår gjennom rente- og valutaderivater.

Kredittrisiko knyttet til konsernets utlånsvirksomhet utgjør konsernets største risikoområde.

Gjennom den årlige revisjonen av bankens kredittstrategi konkretiserer styret bankens risikoappetitt gjennom fastsettelse av mål og rammer for bankens kredittportefølje. Bankens kredittstrategi og kredittpolicy er utledet av bankens hovedstrategi, og inneholder retningslinjer for risikoprofilen herunder maksimalt forventet tap (EL) for henholdsvis Privatmarked og Næringsliv, maksimal misligholdssannsynlighet i porteføljen (PD) og maksimal regulatorisk kapital (UL) allokert til kredittvirksomheten.

Konsentrasjonsrisiko styres ved fordeling mellom Privatmarked og Næringsliv, begrensning i størrelse på utlån og tapsgrad på enkeltengasjement, rammer for maksimal eksponering for tjue største grupperte engasjement, rammer for maksimal eksponering innenfor bransjer, samt rammer for regulatorisk beregningsgrunnlag fra utlån til Privatmarked og Næringsliv.

Etterlevelse av kredittstrategi og styrevedtatte rammer overvåkes løpende av avdeling for risikostyring og rapporteres kvartalsvis til styret.

Banken har godkjenning til å benytte interne modeller i sin risikostyring og kapitalberegning (IRB), og fikk i februar 2015 tillatelse til å benytte avansert IRB-metode.

Bankens risikoklassifiseringssystem er utviklet for å kunne styre bankens utlånsportefølje i tråd med bankens kredittstrategi og for å sikre den risikojusterte avkastningen. Styret delegerer kredittfullmakt til konsernsjef. Konsernsjef kan videre delegerer fullmakter under konserndirektørnivå. Utlånsfullmaktene er gradert i forhold til engasjementsstørrelse og risikoprofil.

Banken har en egen avdeling for kredittstøtte som bistår eller tar over behandlingen av kunder hvor det er åpenbart, eller anses overveiende sannsynlig, at kunden ikke vil kunne betjene sine forpliktelser uten at det iverksettes tiltak ut over ordinær oppfølging.

Banken bruker kredittmodeller for risikoklassifisering, risikoprising og porteføljestyling. Risikoklassifiseringssystemet baserer seg på følgende hovedkomponenter:

1. Misligholdssannsynlighet (PD)

Bankens kredittmodeller er basert på statistiske beregninger av misligholdssannsynlighet. Beregningene er basert på scoringsmodeller som tar hensyn til finansiell stilling samt interne og eksterne adferdsdata. Modellene er delvis Point In Time-orienterte, og reflekterer misligholdssannsynligheten i løpet av de neste tolv månedene under de gjeldende konjunkturførhold. Banken har i tillegg utviklet en kontantstrømsbasert PD-modell som benyttes for eksponeringer mot utleie av næringseiendom. Banken har søkt Finanstilsynet om å kunne anvende denne modellen i kapitalkravsregningen (IRB).

For å kunne gruppere kundene etter misligholdssannsynlighet benyttes det ni risikoklasser. I tillegg har banken to risikoklasser for kunder med misligholdte og/eller nedskrevne engasjement.

Modellene valideres løpende og minimum årlig både med hensyn på evne til å rangere kundene samt å estimere PD-nivå. Valideringsresultatene bekrefter at modellens treffsikkerhet er innenfor interne mål og internasjonale anbefalinger.

2. Eksponering ved mislighold (EAD)

EAD er en beregnet størrelse på eksponeringen ved et eventuelt fremtidig misligholdstidspunkt. For trekkrettigheter benyttes en konverteringsfaktor (KF) for å anslå hvor mye av nåværende ubenyttet ramme som vil være trukket opp ved et fremtidig misligholdstidspunkt. For garantier benyttes en myndighetsbestemt KF til å estimere hvor mye av avgitte garantier som vil bli gjort gjeldende etter mislighold. KF valideres månedlig for trekkrettigheter innenfor Privatmarked og Næringsliv. Bankens EAD-modell tar hensyn til ulikheter både mellom produkter og kundetyper.

3. Tap gitt mislighold (LGD)

Banken estimerer tapsgrad for hvert lån basert på forventet tilfriskningsgrad, realisasjonsverdi (RE-verdi) på underliggende sikkerhetsverdier, gjenvinningsgrad på usikret del av lånene samt direkte kostnader ved inndrivelse. Verdiene fastsettes etter faste modeller og faktiske realisasjonsverdier valideres for å teste modellenes pålitelighet.

Estimert tapsgrad skal ta hensyn til en framtidig lavkonjunktur. Med et begrenset datagrunnlag fra lavkonjunktur har banken lagt inn betydelige sikkerhetsmarginer i sine estimater for å sikre konservative anslag ved beregning av kapitalkrav.

De tre overnevnte parametrene (PD, EAD og LGD) danner grunnlaget for konsernets porteføljeklassifisering og statistisk beregning av forventet tap (EL) og behov for nødvendig økonomisk og regulatorisk kapital/risikojustert kapital (UL).

Motpartsrisiko

Motpartsrisiko i derivathandel styres gjennom bruk av ISDA og CSA-avtaler med de finansinstitusjoner som utgjør bankens største motparter. ISDA regulerer oppgjør mellom finansielle motparter. CSA-avtalene begrenser maksimal eksponering gjennom markedsevaluering av porteføljen og margininnbetaling når verdiendringen i porteføljen overstiger maksimal avtalt ramme eller minimum overføringsbeløp. Banken vil fortsette å inngå CSA-avtaler med finansielle motparter for å styre motpartsrisikoen.

For kunder sikres motpartsrisikoen gjennom bruk av kontantdepot eller andre sikkerheter som til enhver tid skal overstige markedsverdien av kundens portefølje. Det er etablert egne rutiner for innkalling av ytterligere sikkerheter eller lukking av posisjoner dersom markedsverdiene overstiger åtti prosent av sikkerhetene.

For verdipapir og derivater som handles over Oslo Børs benytter datterselskapet SpareBank 1 Markets DNB ASA som clearingagent overfor Oslo Clearing. Eventuelle marginsikkerheter betales konto i DNB. DNB opererer som agent mellom SpareBank 1 Markets og Oslo Clearing. Det betyr at det er Oslo Clearing som er SpareBank 1 sin motpart.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er en felles betegnelse for risikoen for tap som oppstår som følge av endringer i kurser eller priser på finansielle instrumenter. Markedsrisiko oppstår i SpareBank 1 SMN hovedsakelig i forbindelse med bankens investeringer i obligasjoner, sertifikater og aksjer, inklusive finansiering. SpareBank 1 SMN har utkontraktert kundehandel med rente og valutainstrumenter til SpareBank 1 Markets. Denne kundeaktiviteten, samt SpareBank 1 Markets anvendelse av bankens balanse, påvirker også bankens markedsrisiko.

Styringen av markedsrisiko skjer gjennom rammer for blant annet investeringer i aksjer, obligasjoner og posisjoner i rente og valutamarkedene. Bankens strategi for markedsrisiko legger grunnlaget for utarbeidelse av ledelsesrapportering, kontroll og oppfølging av rammer og retningslinjer.

Konsernet definerer rammer for eksponering i egenkapitalinstrumenter med utgangspunkt i stresstester basert på Finanstilsynets modul for markedsrisiko. Rammene gjennomgås minst årlig og vedtas av bankens styre. Etterlevelse av rammene overvåkes av avdeling for risikostyring, og status rapporteres månedlig til styret.

Renterisiko er risiko for tap som følge av endringer i markedsrentene i finansielle markeder. Renterisikoen for alle renteposisjoner kan uttrykkes ved å se på endringen i verdien på renteinstrumentene ved en renteendring på ett prosentpoeng på hele rentekurven på alle balanseposter. Konsernet benytter analyser som viser effekten av nevnte renteendring for ulike løpetidsbånd, og det er egne rammer for renteeksponering innenfor hvert løpetidsbånd og samlet. Rentebindingen på konsernets instrumenter er i all hovedsak kort, og konsernets renterisiko er lav til moderat.

Spreadrisiko er risikoen for at tap oppstår som følge av endringer i markedsverdi/virkelig verdi av obligasjoner grunnet generelle endringer i risikopåslag (kredittdspread). Obligasjonsporteføljen styres med utgangspunkt i en evaluering av de enkelte utstedere. I tillegg har banken en egen ramme for samlet spreadrisiko for samtlige obligasjoner. Banken beregner spreadrisiko basert på Finanstilsynets modul for markeds- og kredittrisiko. Tapspotensialet for den enkelte kreditteksponering beregnes med utgangspunkt i rating og durasjon.

Valutakursrisiko er risikoen for tap som har bakgrunn i endringer i valutakursene. Konsernet måler valutarisikoen ut fra nettoposisjoner i de ulike valutasortene. Rammene for valutakursrisiko er uttrykt ved rammer for maksimal aggregert valutaposisjon og maksimal posisjon i enkeltvaluta.

Aksjerisiko er risikoen for tap i posisjoner som følge av endringer i aksjekurser. Denne risikoen er knyttet til posisjoner i egenkapitalinstrumenter. Aksjer i datterselskaper og aksjer som inngår i en konsolidert eller strategisk vurdering inkluderes ikke.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke er i stand til å refinansiere sin gjeld eller ikke har evnen til å finansiere økninger i eiendeler.

Innskudd fra kunder er bankens viktigste finansieringskilde, per 31. desember 2019 var innskuddsdekningen 51 prosent inklusive solgte lån til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt, mot 50 prosent per 31. desember 2018 (konserntall).

Banken reduserer sin likviditetsrisiko gjennom en spredning av innlån på ulike markeder, innlånskilder, løpetider og instrumenter samt ved bruk av langsiktige innlån. For stor konsentrasjon i forfall øker sårbarheten for refinansiering. Denne risikoen er søkt begrenset gjennom definerte rammer.

Finansavdelingen i banken er ansvarlig for konsernets finansiering og likviditetsstyring. Etterlevelse av rammer overvåkes av avdeling for risikostyring, og status rapporteres månedlig til styret. Konsernet styrer sin likviditet samlet ved at finansavdelingen både har ansvaret for å finansiere banken og datterselskapene.

Styringen tar utgangspunkt i konsernets overordnede likviditetsstrategi som blir gjennomgått og vedtatt av styret minimum årlig. Likviditetsstrategien gjenspeiler konsernets moderate risikoprofil. Som en del av strategien er det også utarbeidet beredskapsplaner både for konsernet og SpareBank 1-alliansen for håndtering av likviditetssituasjonen i perioder med urolige kapitalmarkeder. Disse hensyntar perioder med både bankspesifikke, systemmessige krisescenarier og en kombinasjon av disse.

Banken skal ha en tilstrekkelig beholdning av likvide aktiva for å dekke ordinær drift i minimum 12 måneder uten tilgang på ekstern finansiering samt tåle et fall i boligpriser på 30 %. Banken skal i tillegg ha en tilstrekkelig likviditetsbuffer bestående av aktiva som tilfredsstiller LCRkravene, og som i størrelse til enhver tid sikrer at banken er over minimumskravet. Tilgangen til finansiering har fungert tilfredsstillende i 2019.

Konsernets likviditetssituasjon per 31. desember 2019 vurderes som tilfredsstillende.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko kan defineres som risikoen for tap som følge av:

- Mennesker: Brudd på rutiner/retningslinjer, manglende kompetanse, uklar policy, strategi eller rutiner, interne misligheter
- Systemer: Svikt i IT og andre systemer
- Eksterne årsaker: Kriminalitet, naturkatastrofer, andre eksterne årsaker

Operasjonell risiko er en risikokategori som fanger opp alt det vesentlige av kostnader forbundet med kvalitetsbrister i bankens løpende virksomhet.

Styring av operasjonell risiko har fått økt betydning i finansnæringen gjennom de senere årene. Faktorer som spiller inn er internasjonalisering, en sterk teknologisk utvikling og stadig økende krav fra både kunder, myndigheter og andre interessegrupper. Internasjonalt har mange betydelige tapshendelser i finansnæringen hatt sin bakgrunn i svikt innenfor dette risikoområdet.

Identifisering, styring og kontroll av operasjonell risiko er en integrert del av lederansvaret på alle nivå i SpareBank 1 SMN. Ledernes viktigste hjelpemidler i arbeidet er faglig innsikt og lederkompetanse samt handlingsplaner, kontrollrutiner og gode oppfølgingssystemer. Et systematisk arbeid med risikovurderinger bidrar også til økt kunnskap og bevissthet om aktuelle forbedringsbehov i egen enhet. Eventuelle svakheter og forbedringstiltak rapporteres oppover i organisasjonen.

SpareBank 1 SMN legger vekt på fullmaktstrukturer, gode rutinebeskrivelser og godt definerte ansvarsforhold gjennom leveranseavtaler mellom de ulike divisjonene som elementer i et rammeverk for å håndtere den operasjonelle risikoen.

Ledelsen vurderer foretakets IT-systemer som sentrale for drift, regnskapsføring og rapportering av gjennomførte transaksjoner, samt fremskaffing av grunnlag for viktige estimer og beregninger. IT-systemene er hovedsakelig standardiserte, og forvaltningen og driften er i stor grad utkontraktet til tjenesteleverandører.

Banken har tatt i bruk et eget registrerings- og oppfølgingsverktøy (Risiko Informasjonssystem) for bedre struktur og oppfølging av risiko, hendelser og forbedringsområder i konsernet.

Operasjonelle tap rapporteres periodisk til styret. Styret mottar årlig en uavhengig vurdering fra intern revisjon og ansvarlig revisor på konsernets risiko og om internkontrollen virker hensiktsmessig og er betryggende. Styret vurderer den operasjonelle risikoen i foretaket som moderat, herunder risikoen knyttet til regnskaps- og rapporteringsprosessen.

For ytterligere informasjon vises til bankens Pilar III-rapportering som er tilgjengelig på <https://www.sparebank1.no/nb/smn/om-oss/investor/finansiell-info/kapitaldekning.html> samt følgende noter:

Note 12 Maksimal kreditteksponering, ikke hensyntatt pantstillelser

Note 14 Markedsrisiko knyttet til renterisiko

Note 15 Markedsrisiko knyttet til valutaeksponering

Note 7 - Kredittinstitusjoner - fordringer og gjeld

Morbank			Konsern	
31.12.18	31.12.19	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner (mill. kr)	31.12.19	31.12.18
8.091	9.181	Utlån og fordringer uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	2.110	1.987
3.087	-	- Utlån og fordringer med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	0	3.087
11.178	9.181	Sum	2.110	5.074
Spesifikasjon på de vesentligste valutasorter				
17	7	CHF	7	17
770	1.010	EUR	1.010	770
95	89	GBP	89	95
19	0	ISK	0	19
36	1	JPY	1	36
10.071	7.985	NOK	943	4.007
78	67	SEK	31	33
84	12	USD	19	89
8	9	Andre	9	8
11.178	9.181	Sum	2.110	5.074
1,8 %	2,3 %	Gjennomsnittlig rente	1,8 %	1,9 %
Gjeld til kredittinstitusjoner (mill. kr)				
31.12.18	31.12.19		31.12.19	31.12.18
7.338	7.299	Innskudd og gjeld uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	8.567	8.006
1.208	287	Innskudd og gjeld med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	287	1.208
8.546	7.585	Sum	8.853	9.214
Spesifikasjon av gjeld på de vesentligste valutasorter				
9	10	DKK	10	9
1.604	343	EUR	343	1.604
-	19	JPY	19	-
6.904	7.143	NOK	8.411	7.572
13	14	SEK	14	13
12	50	USD	50	12
3	6	Andre	6	3
8.546	7.585	Sum	8.853	9.214
0,8 %	1,2 %	Gjennomsnittlig rente	1,3 %	0,8 %
Øvrige engasjementer til kredittinstitusjoner (mill. kr)				
31.12.18	31.12.19		31.12.19	31.12.18
55	155	Ubenyttede kreditter	155	55
55	95	Garantier	95	65
111	250	Sum	250	121

Innskudd og utlån fra/til kredittinstitusjoner har i hovedsak flytende rente.

Gjennomsnittrenten er beregnet med utgangspunkt i renteinntekt/rentekostnad i forhold til beholdningskontienes gjennomsnittssaldo for det aktuelle år. Dog begrenset til beholdning i konti i valuta NOK.

Note 8 - Utlån til og fordringer på kunder

Morbank			Konsern	
31.12.2018	31.12.2019		31.12.2019	31.12.2018
113.356	117.970	Brutto utlån	126.277	120.473
697	937	Tapsavsetninger	998	744
112.659	117.033	Utlån til og fordringer på kunder	125.279	119.728
Tilleggsinformasjon				
38.062	39.833	Utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt	39.833	38.062
614	608	- herav utlån til ansatte	1.061	1.013
1.782	1.667	Utlån solgt til SpareBank 1 Næringskreditt	1.667	1.782
48	43	Ansvarlig kapital i øvrige finansinstitusjoner	43	48
888	998	Utlån til ansatte ¹⁾	1.924	1.513

¹⁾ Rentesubsidiering ved utlån til ansatte inngår i rentenetto. Lånerenten til ansatte er 75 prosent av beste boliglånsrente til øvrige kunder.

Utlån og engasjementer fordelt på type

Morbank			Konsern	
31.12.2018	31.12.2019	Utlån og engasjementer fordelt på type (mill. kr)	31.12.2019	31.12.2018
		Brutto utlån		
-	-	Leiefinansieringsavtaler (Finansiell lease)	5.849	2.934
13.657	13.222	Kasse-/drifts- og brukskreditter	12.588	13.056
3.761	3.161	Byggelån	3.161	3.761
95.937	101.587	Nedbetalingslån	104.680	100.722
113.356	117.970	Sum brutto utlån	126.277	120.473
		Øvrige engasjementer		
4.009	4.538	Finansielle garantier, herav:	4.538	4.009
699	1.064	Betalingsgarantier	1.064	699
1.125	1.108	Kontraktsgarantier	1.108	1.125
1.960	1.172	Lånegarantier	1.172	1.960
85	100	Garantier for skatter	100	85
141	1.093	Annet garantiansvar	1.093	141
918	998	Ubenyttede garantitilsagn	998	918
16.186	16.781	Ubenyttede kreditter	16.796	16.202
1.582	1.597	Innvilgede lånetilsagn	1.692	1.706
40	12	Remburser	12	40
22.736	23.925	Sum øvrige engasjementer	24.036	22.875
136.092	141.895	Sum Totale engasjementer	150.313	143.348

Utlån og engasjementer fordelt på sektor og næring

Morbank (mill. kr)	31.12.2019			31.12.2018		
	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer
Lønnstakere o.l	69.711	5.669	75.380	65.475	6.021	71.496
Offentlig forvaltning	2	513	515	44	603	647
Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	13.203	943	14.146	12.362	1.453	13.815
Havbruk	833	766	1.599	869	798	1.667
Industri og bergverk	2.212	3.069	5.282	3.438	2.379	5.818
Bygg og anlegg, kraft og vannforsyning	3.157	2.707	5.864	2.947	2.951	5.898
Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	2.181	2.379	4.561	2.335	2.136	4.471
Sjøfart og offshore	4.660	3.227	7.887	4.227	2.560	6.787
Eiendomsdrift	13.133	855	13.988	13.324	1.029	14.353
Forretningsmessig tjenesteyting	2.445	874	3.319	2.531	931	3.462
Transport og annen tjenesteytende virksomhet	4.542	2.420	6.962	4.145	1.395	5.540
Øvrige sektorer	1.890	503	2.393	1.658	481	2.138
Sum totalt engasjement fordelt på sektor og næring	117.970	23.925	141.895	113.356	22.736	136.092

Konsern (mill. kr)	31.12.2019			31.12.2018		
	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer
Lønnstakere o.l	75.203	5.728	80.932	70.070	6.094	76.163
Offentlig forvaltning	12	513	525	55	603	658
Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	13.558	947	14.505	12.686	1.458	14.144
Havbruk	1.132	769	1.901	1.180	803	1.983
Industri og bergverk	2.595	3.073	5.668	3.787	2.385	6.172
Bygg og anlegg, kraft og vannforsyning	3.970	2.716	6.686	3.661	2.962	6.623
Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	2.517	2.392	4.908	2.621	2.140	4.761
Sjøfart og offshore	4.660	3.227	7.887	4.227	2.560	6.787
Eiendomsdrift	13.211	856	14.067	13.386	1.030	14.416
Forretningsmessig tjenesteyting	2.146	877	3.023	2.162	943	3.105
Transport og annen tjenesteytende virksomhet	5.409	2.435	7.844	4.961	1.416	6.377
Øvrige sektorer	1.863	503	2.367	1.679	481	2.160
Sum totalt engasjement fordelt på sektor og næring	126.277	24.036	150.313	120.473	22.875	143.348

Utlån og øvrige engasjementer fordelt på geografiske områder

Morbank (mill. kr)	31.12.2019			31.12.2018		
	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer
Trøndelag	76.405	13.927	90.331	74.312	13.820	88.132
Møre og Romsdal	24.428	8.504	32.932	23.993	7.051	31.044
Sogn og Fjordane	691	40	731	819	209	1.028
Nordland	1.158	40	1.198	984	47	1.031
Oslo	6.686	553	7.240	5.592	759	6.352
Landet for øvrig	8.253	849	9.102	7.148	818	7.966
Utlandet	349	13	362	507	31	538
Sum	117.970	23.925	141.895	113.356	22.736	136.092

Konsern (mill. kr)	31.12.2019			31.12.2018		
	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer
Trøndelag	79.487	13.976	93.462	77.102	13.881	90.983
Møre og Romsdal	26.113	8.522	34.635	25.495	7.075	32.570
Sogn og Fjordane	1.159	45	1.204	1.262	216	1.477
Nordland	1.296	42	1.337	1.097	49	1.145
Oslo	6.276	555	6.831	5.151	762	5.913
Landet for øvrig	11.597	884	12.481	9.859	861	10.720
Utlandet	349	13	362	507	31	538
Sum	126.277	24.036	150.313	120.473	22.875	143.348

Brutto utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt

(mill. kr)	31.12.2019			31.12.2018		
	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer
Trøndelag	29.451	1.822	31.274	28.208	1.938	30.145
Møre og Romsdal	5.844	426	6.270	5.790	453	6.244
Sogn og Fjordane	341	14	355	323	14	337
Nordland	179	6	185	157	6	163
Oslo	1.619	56	1.675	1.516	60	1.575
Landet for øvrig	2.352	94	2.446	2.007	88	2.096
Utlandet	45	1	46	60	1	61
Sum	39.833	2.419	42.252	38.062	2.560	40.621

Brutto utlån solgt til SpareBank 1 Næringskreditt

(mill. kr)	31.12.2019			31.12.2018		
	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer	Brutto utlån	Øvrige engasjementer	Totale engasjementer
Trøndelag	1.081	0	1.081	862	0	862
Møre og Romsdal	60	0	60	158	0	158
Sogn og Fjordane	0	0	0	0	0	0
Nordland	59	0	59	63	0	63
Oslo	419	0	419	650	0	650
Landet for øvrig	48	0	48	50	0	50
Utlandet	0	0	0	0	0	0
Sum	1.667	0	1.667	1.782	0	1.782

Utlån til og fordringer på kunder knyttet til finansielle leieavtaler

Konsern (mill. kr)	31.12.2019	31.12.2018
Brutto fordringer knyttet til finansielle leieavtaler		
- Inntil 1 år	129	118
- Mellom 1 og 5 år	2.184	2.070
- Over 5 år	823	827
Sum brutto fordringer	3.135	3.015
Mottatt, ikke opptjent inntekt knyttet til finansielle leieavtaler	87	81
Netto investeringer knyttet til finansielle leieavtaler	3.048	2.934
Netto investeringer i finansielle leieavtaler kan analyseres på følgende måte:		
- Inntil 1 år	121	110
- Mellom 1 og 5 år	2.118	2.009
- Over 5 år	809	815
Sum netto fordringer	3.048	2.934

Utlån og øvrige engasjement fordelt på risikogrupper

Banken beregner misligholdssannsynlighet for alle kunder i utlånsporteføljen på innvilgelsestidspunkt. Misligholdssannsynligheten beregnes på grunnlag av nøkkeltall knyttet til inntjening, tæring og adferd. Misligholdssannsynligheten benyttes som grunnlag for nøkkeltall for risikoklassifisering av kunden. I tillegg benyttes risikoklassen for å klassifisere hver enkelt kunde i en risikogruppe. Se note 11 for inndeling av risikoklasser. Kundene rescores månedlig i bankens porteføljestyringssystem.

Øvrige engasjement inkluderer remburs, garantier, ubenyttede kreditter og lånetilsagn. Engasjementsoppfølging gjøres ut ifra engasjementets størrelse, risiko og migrering. Risikoprisering av næringslivsengasjement gjøres med bakgrunn i forventet tap og nødvendig økonomisk kapital for det enkelte engasjement.

Banken benytter makrobaserte stresstester for å estimere nedskrivningsbehov knyttet til objektive hendelser som ikke har gitt utslag i porteføljekvalitet på måletidspunktet. Risikogruppe tapsutsatte og/eller misligholdte består av kunder med mislighold over 90 dager og/eller objektive bevis på verdifall som medfører redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. Se note 2

Regnskapsprinsipper for utfyllende beskrivelse av disse engasjementene.

Verken misligholdt eller tapsutsatt

	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko	Tapsutsatte og/eller misligholdte	Sum
Morbank 31.12.19 (mill. kr)							
Brutto utlån							
Virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	56.284	8.904	3.536	977	1.230	405	71.336
Trinn 1	56.284	7.839	1.480	306	200	-	66.109
Trinn 2	-	1.065	2.056	671	1.030	-	4.822
Trinn 3	-	-	-	-	-	405	405
Amortisert kost	20.473	7.922	10.468	1.135	408	1.552	41.957
Trinn 1	20.448	7.359	7.512	705	102	-	36.126
Trinn 2	25	563	2.956	430	306	-	4.279
Trinn 3	-	-	-	-	-	1.552	1.552
Virkelig verdi over resultatet	3.940	490	152	49	36	10	4.677
Sum brutto utlån	80.697	17.316	14.156	2.161	1.674	1.967	117.970
Øvrige engasjementer	13.232	3.926	4.672	932	157	1.005	23.925
Trinn 1	13.232	3.244	3.663	807	68	-	21.014
Trinn 2	-	682	1.009	126	90	-	1.907
Trinn 3	-	-	-	-	-	1.005	1.005
Totale engasjementer	93.929	21.242	18.829	3.093	1.831	2.972	141.895

Verken misligholdt eller tapsutsatt

Konsern 31.12.19 (mill. kr)	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko	Tapsutsatte og/eller misligholdte	Sum
Brutto utlån							
Virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	56.284	8.904	3.536	977	1.230	405	71.336
Trinn 1	56.284	7.839	1.480	306	200	-	66.109
Trinn 2	-	1.065	2.056	671	1.030	-	4.822
Trinn 3	-	-	-	-	-	405	405
Amortisert kost	19.924	9.363	16.424	1.845	1.003	1.704	50.264
Trinn 1	19.899	8.798	13.136	998	201	-	43.031
Trinn 2	25	565	3.288	848	803	-	5.528
Trinn 3	-	-	-	-	-	1.704	1.704
Virkelig verdi over resultatet	3.940	490	152	49	36	10	4.677
Sum brutto utlån	80.148	18.757	20.112	2.871	2.269	2.119	126.277
Øvrige engasjementer	13.234	3.941	4.753	940	164	1.005	24.036
Trinn 1	13.234	3.259	3.739	807	68	-	21.106
Trinn 2	-	682	1.014	133	96	-	1.926
Trinn 3	-	-	-	-	-	1.005	1.005
Totale engasjementer	93.382	22.698	24.864	3.811	2.433	3.124	150.313

Verken misligholdt eller tapsutsatt

Morbank 31.12.18 (mill. kr)	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko	Tapsutsatte og/eller misligholdte	Sum
Brutto utlån							
Virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	50.134	7.035	2.542	598	801	242	61.353
Trinn 1	50.134	6.212	1.051	139	94	-	57.630
Trinn 2	-	823	1.491	459	707	-	3.480
Trinn 3	-	-	-	-	-	242	242
Amortisert kost	22.009	9.228	11.070	2.582	1.347	1.300	47.536
Trinn 1	21.984	8.323	8.074	1.305	141	-	39.828
Trinn 2	25	905	2.996	1.277	1.205	-	6.408
Trinn 3	-	-	-	-	-	1.300	1.300
Virkelig verdi over resultatet	3.785	468	152	23	39	-	4.467
Sum brutto utlån	75.928	16.731	13.765	3.203	2.186	1.543	113.356
Øvrige engasjementer	11.749	4.445	5.018	540	201	783	22.736
Trinn 1	11.749	3.715	3.305	303	24	-	19.096
Trinn 2	-	729	1.713	237	177	-	2.857
Trinn 3	-	-	-	-	-	783	783
Totale engasjementer	87.677	21.176	18.783	3.743	2.387	2.326	136.092

Verken misligholdt eller tapsutsatt

Konsern 31.12.18 (mill. kr)	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko	Tapsutsatte og/eller misligholdte	Sum
-----------------------------	----------------	------------	----------------	------------	----------------	-----------------------------------	-----

Brutto utlån

Virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	50.134	7.035	2.542	598	801	242	61.353
Trinn 1	50.134	6.212	1.051	139	94	-	57.630
Trinn 2	-	823	1.491	459	707	-	3.480
Trinn 3	-	-	-	-	-	242	242
Amortisert kost	21.662	10.576	16.028	3.191	1.755	1.441	54.653
Trinn 1	21.637	9.668	12.740	1.608	209	-	45.863
Trinn 2	25	908	3.287	1.583	1.546	-	7.349
Trinn 3	-	-	-	-	-	1.441	1.441
Virkelig verdi over resultatet	3.785	468	152	23	39	-	4.467
Sum brutto utlån	75.581	18.079	18.722	3.812	2.595	1.683	120.473
Øvrige engasjementer	11.754	4.466	5.114	550	208	783	22.875
Trinn 1	11.754	3.737	3.305	303	24	-	19.123
Trinn 2	-	729	1.808	247	184	-	2.969
Trinn 3	-	-	-	-	-	783	783
Totale engasjementer	87.334	22.546	23.836	4.362	2.803	2.466	143.348

Utlån og øvrige engasjement solgt til SpareBank 1 Boligkreditt

Risikogrupper (mill. kr)	31.12.2019			31.12.2018		
	Brutto utlån	Øvrige engasjement	Totale engasjement	Brutto utlån	Øvrige engasjement	Totale engasjement
Laveste risiko	34.808	2.410	37.217	33.532	2.551	36.083
Lav risiko	3.457	7	3.464	3.175	6	3.181
Middels risiko	1.075	1	1.076	867	1	868
Høy risiko	208	0	208	279	1	279
Høyeste risiko	267	1	268	196	0	197
Tapsutsatte og/eller misligholdte	18	0	18	12	1	13
Sum	39.833	2.419	42.252	38.061	2.560	40.621

Utlån og øvrige engasjement solgt til SpareBank 1 Næringskreditt

Risikogrupper (mill. kr)	31.12.2019			31.12.2018		
	Brutto utlån	Øvrige engasjement	Totale engasjement	Brutto utlån	Øvrige engasjement	Totale engasjement
Laveste risiko	1.667	0	1.667	1.496	0	1.496
Lav risiko	0	0	0	0	0	0
Middels risiko	0	0	0	287	0	287
Høy risiko	0	0	0	0	0	0
Høyeste risiko	0	0	0	0	0	0
Tapsutsatte og/eller misligholdte	0	0	0	0	0	0
Sum	1.667	0	1.667	1.782	0	1.782

Note 9 - Fraregning av finansielle eiendeler

Som et ledd i sin ordinære virksomhet foretar banken transaksjoner som resulterer i salg av finansielle eiendeler. Banken overfører slike finansielle eiendeler i hovedsak gjennom salg av kundens boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt eller næringsseidomsloan til SpareBank 1 Næringskreditt.

Mottatt vederlag for lån som er solgt til Sparebank 1 Boligkreditt AS og Sparebank 1 Næringskreditt AS tilsvarer bokført verdi og vurderes å samsvare med lånenes virkelige verdi på salgstidspunktet.

I henhold til inngått forvaltningsavtale med kredittforetakene forestår banken forvaltning av lånene og opprettholder kundekontakten. Banken mottar et vederlag i form av provisjoner for de plikter som følger med forvaltningen av lånene.

Kredittforetakene kan selge lånene som er kjøpt fra banken, samtidig som bankens rett til å forvalte kundene og motta provisjon følger med. Dersom banken ikke er i stand til å betjene kundene kan retten til betjening og provisjon falle bort. Videre kan banken ha opsjon til å kjøpe tilbake lån under gitte betingelser.

Hvis kredittforetakene får tap på kjøpte lån har de en viss rett til å avregne dette i provisjoner fra samtlige banker som har solgt lånene. Det foreligger dermed en begrenset gjenværende involvering knyttet til solgte lån ved mulig begrenset avregning av tap mot provisjon. Denne muligheten til avregning anses imidlertid ikke å være av en slik karakter at den endrer på konklusjonen om at det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap er overført. Bankens maksimale eksponering for tap er representert ved det høyeste beløpet som vil kunne kreves dekket under avtalene.

Banken har vurdert de regnskapsmessige implikasjonene dithen at det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap knyttet til de solgte lånene er overført til kredittforetakene. Dette innebærer full fraregning av solgte lån. Banken innregner alle rettigheter og plikter som skapes eller beholdes ved salget separat som eiendeler eller forpliktelser.

SpareBank 1 Boligkreditt

SpareBank 1 Boligkreditt AS eies av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen. Banken har en eierandel på 20,89 prosent per 31. desember 2019 (20,69 prosent pr 31. desember 2018). SpareBank 1 Boligkreditt AS erverver lån med pant i boliger og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett, (OMF) innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt AS er sikret med pant i bolig innenfor 75 prosent av takst. Solgte lån er juridisk eid av SpareBank 1 Boligkreditt AS og banken har, utover retten til å forestå forvaltning og motta provisjon, samt rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån, ingen rett til bruk av lånene. Banken forestår forvaltningen av de solgte lånene og banken mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på lånene banken har solgt og kostnadene i kredittforetaket.

Det er i 2019 kjøpt og solgt boliglån til en netto verdi av 1,7 milliarder kroner (3,1 milliarder kroner i 2018) til Sparebank 1 Boligkreditt. Totalt er det fraregnet boliglån til Sparebank 1 Boligkreditt for 39,8 milliarder kroner ved utgangen av regnskapsåret (38,0 milliarder i 2018).

Likviditetsfasilitet

SpareBank 1 SMN har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Boligkreditt, inngått avtale om etablering av likviditetsfasilitet for SpareBank 1 Boligkreditt. Dette innebærer at bankene forplikter seg til å kjøpe OMF utstedt at foretaket begrenset til en samlet verdi av de neste tolv måneders forfall i SpareBank 1 Boligkreditt.

Forpliktelsen er begrenset til foretakets forpliktelser til å innfri utstedte OMF etter at foretakets egen beholdning av likviditet på forfallstidspunktet er trukket fra. Hver eier hefter prinsippalt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. I henhold til sin likviditetsstrategi holder SpareBank 1 Boligkreditt likviditet iht kravene etter Net Stable Funding Regime. Denne likviditetsreserven hensyntas ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derfor kun i de tilfeller hvor foretaket ikke lenger har tilstrekkelig likviditet for de neste tolv måneders forfall at banken vil rapportere noe engasjement knyttet til dette.

Soliditet

Sammen med de øvrige eierne av SpareBank 1 Boligkreditt har SpareBank 1 SMN også inngått avtale om å sikre at SpareBank 1 Boligkreditt til enhver tid har en kjernekapitaldekning på minst ni prosent. Aksjonærene skal tilføre tilstrekkelig kjernekapital innen tre måneder etter å ha mottatt skriftlig anmodning om dette, med mindre det foretas andre grep for å redusere behovet for kapital.

Aksjonærenes forpliktelse til å tilføre slik kjernekapital er proratarisk og ikke solidarisk, og skal være iht til hver aksjonærs pro rata andel av aksjene i SpareBank 1 Boligkreditt. Hver eier hefter prinsippalt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det

primære ansvaret i henhold til samme avtale. Foretaket har ved årsskiftet ca 25,7 prosent ansvarlig kapital, hvorav ca 22,9 prosent er kjernekapital. Sammenholdt med den svært lave risikoprofilen i foretaket har banken vurdert det som usannsynlig at det blir innkalt kapital iht denne avtalen og har valgt å ikke holde noen reserver for dette.

SpareBank 1 Næringskreditt

SpareBank 1 Næringskreditt AS eies av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen. Banken har en eierandel på 31,01 prosent per 31.12.2019 (32,97 prosent per 31.12.2018). SpareBank 1 Næringskreditt AS erverver lån med pant i næringseiendom og utsteder OMF innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Lån solgt til SpareBank 1 Næringskreditt AS er sikret med pant i næringseiendom innenfor 60 prosent av takst. Solgte lån er juridisk eid av SpareBank 1 Næringskreditt AS og banken har, utover retten til å forestå forvaltning og å motta provisjon for dette og rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån, ingen rett til bruk av lånene. Banken forestår forvaltningen av de solgte lånene og banken mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på lånene banken har solgt og kostnadene i kredittforetaket.

Samlede lån solgt til Sparebank 1 Næringskreditt er i 2019 redusert med 115 millioner kroner (reduert med 45 millioner kroner i 2018). Totalt er det fraregnet næringseiendoms lån til Sparebank 1 Næringskreditt for 1,7 milliarder kroner ved utgangen av regnskapsåret (1,8 milliarder kroner i 2018).

Likviditetsfasilitet

Som beskrevet ovenfor om SpareBank 1 Boligkreditt er det inngått tilsvarende avtale med SpareBank 1 Næringskreditt.

Soliditet

Det er på samme måte inngått avtale om å sikre kjernekapital i SpareBank 1 Næringskreditt på minimum ni prosent. Se omtale ovenfor om SpareBank 1 Boligkreditt.

Note 10 - Tap på utlån og garantier

Morbank

Tap på utlån (mill. kr)	2019			2018		
	Privatmarked	Næringsliv	Totalt	Privatmarked	Næringsliv	Totalt
Periodens endring i tapsavsetninger	28	205	234	18	126	144
Mertap ved konstatering	10	9	19	6	86	93
Inngang på tidligere nedskrevne utlån, garantier m.v.	-5	-1	-7	-7	-1	-8
Sum tap på utlån og garantier	32	213	245	17	212	229

Konsern

Tap på utlån (mill. kr)	2019			2018		
	Privatmarked	Næringsliv	Totalt	Privatmarked	Næringsliv	Totalt
Periodens endring i tapsavsetninger	34	212	246	23	127	150
Mertap ved konstatering	40	22	62	30	98	127
Inngang på tidligere nedskrevne utlån, garantier m.v.	-6	-2	-8	-13	-1	-15
Sum tap på utlån og garantier	68	231	299	40	223	263

Det er beregnet forventet kredittap på kredittinstitusjoner og sentralbanker men effekten er funnet uvesentlig og følgelig ikke skilt ut i nedskrivningene. Kontraktsregulerte utestående beløp for finansielle eiendeler som er nedskrevet i 2019, og som fremdeles er underlagt håndhevingsaktiviteter utgjør 243 millioner kroner for morbanken, og 303 millioner kroner for konsernet.

Morbank (mill. kr)	1.1.19	Endring avsetning for tap	Endring som skyldes konstatering	31.12.2019
Utlån og garantier til amortisert kost Næringsliv	742	201	-27	916
Utlån og garantier til amortisert kost Privatmarked	45	-6	-5	34
Utlån til virkelig verdi over utvidet resultat Privatmarked	75	34	-	109
Utlån til virkelig verdi over utvidet resultat Næringsliv		1	-	1
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	862	230	-32	1.060
Presentert som:				
Avsetning til tap på utlån	697	272	-32	937
Annen gjeld - avsetninger	148	-48	-	100
Utvidet resultat - virkelig verdi justering av tap	17	6	-	23

Konsern (mill. kr)	1.1.19	Endring avsetning for tap	Endring som skyldes konstatering	31.12.2019
Utlån og garantier til amortisert kost Næringsliv	766	212	-31	948
Utlån og garantier til amortisert kost Privatmarked	68	0	-5	63
Utlån til virkelig verdi over utvidet resultat Privatmarked	75	34	0	109
Utlån til virkelig verdi over utvidet resultat Næringsliv	0	1	0	1
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	909	248	-36	1.121
Presentert som:				
Avsetning til tap på utlån	744	290	-36	998
Annen gjeld - avsetninger	148	-48	0	100
Utvidet resultat - virkelig verdi justering av tap	17	6	-	23

Morbank (mill. kr)	1.1.18	Endring avsetning for tap	Endring som skyldes konstatering	31.12.18
Utlån til amortisert kost Næringsliv	1.017	125	-400	742
Utlån til amortisert kost Privatmarked	32	28	-15	45
Utlån til virkelig verdi over utvidet resultat Privatmarked	65	10	-	75
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	1.114	163	-415	862
Presentert som:				
Avsetning til tap på utlån	1.027	86	-415	697
Annen gjeld - avsetninger	68	80	-	148
Utvidet resultat - virkelig verdi justering av tap	18	-2	-	17

Konsern (mill. kr)	1.1.18	Endring avsetning for tap	Endring som skyldes konstatering	31.12.18
Utlån til amortisert kost Næringsliv	1.041	128	-402	766
Utlån til amortisert kost Privatmarked	49	34	-15	68
Utlån til virkelig verdi over utvidet resultat Privatmarked	65	10	-	75
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	1.155	171	-417	909
Presentert som:				
Avsetning til tap på utlån	1.068	93	-417	744
Annen gjeld - avsetninger	68	80	-	148
Utvidet resultat - virkelig verdi justering av tap	18	-2	-	17

Utvikling i tapsavsetning fra inngående til utgående balanse

Morbank	2019				2018			
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Privatmarked								
Balanse 1. januar	27	62	31	120	19	45	34	97
Overført til (fra) trinn 1	10	-10	-0	-	7	-7	-0	-
Overført til (fra) Trinn 2	-2	2	-0	-	-1	1	-0	-
Overført til (fra) Trinn 3	-0	-3	3	-	-0	-2	2	-
Netto ny måling av tap	-11	24	18	30	-7	16	12	21
Nye utstedte eller kjøpte utlån	13	17	1	31	18	25	0	43
Utlån som har blitt fraregnet	-11	-20	-1	-33	-8	-17	-1	-26
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-5	-5	-	-	-15	-15
Balanse 31. desember	25	73	45	143	27	62	31	120
Næringsliv								
Balanse 1. januar	64	148	382	594	63	150	735	948
Overført til (fra) trinn 1	19	-19	-0	-	23	-23	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	-8	8	-	-	-4	4	-0	-
Overført til (fra) Trinn 3	-0	-0	1	-	-0	-1	1	-
Netto ny måling av tap	-17	98	185	266	-22	34	50	62
Nye utstedte eller kjøpte utlån	27	20	1	48	28	49	0	77
Utlån som har blitt fraregnet	-20	-43	-0	-63	-24	-66	-4	-94
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-27	-27	-	-	-400	-400
Balanse 31. desember	66	210	541	817	64	148	382	594
Total balanseført tapsavsetning	91	283	586	961	91	210	413	714

Utvikling i brutto utlån fra inngående til utgående balanse

Morbank	2019				2018			
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Privatmarked								
Balanse 1. januar	65.403	4.366	320	70.089	60.278	4.159	344	64.782
Overført til (fra) trinn 1	893	-877	-15	-	974	-974	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	-1.846	1.872	-25	-	-1.457	1.463	-6	-
Overført til (fra) Trinn 3	-60	-135	195	-	-35	-101	136	-
Netto økning/reduksjon saldo eksisterende utlån	-1.843	-123	-21	-1.986	-2.654	-458	-170	-3.282
Nye utstedte eller kjøpte utlån	43.549	1.588	178	45.315	35.775	765	36	36.576
Utlån som har blitt fraregnet	-37.048	-1.560	-133	-38.742	-27.477	-487	-9	-27.973
Finansielle eiendeler som har blitt konstatert	-2	-1	-12	-14	-1	-	-12	-13
Balanse 31. desember	69.045	5.129	487	74.661	65.403	4.366	320	70.088
Næringsliv								
Balanse 1. januar	32.055	5.521	1.223	38.800	30.796	5.771	1.215	37.782
Overført til (fra) trinn 1	1.586	-1.561	-26	-	1.256	-1.256	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	-1.405	1.446	-41	-	-1.180	1.181	-1	-
Overført til (fra) Trinn 3	-8	-227	234	-	-423	70	353	-
Netto økning/reduksjon saldo eksisterende utlån	-1.638	-91	-7	-1.736	-2.519	-38	166	-2.391
Nye utstedte eller kjøpte utlån	11.323	205	319	11.848	10.445	1.373	142	11.960
Utlån som har blitt fraregnet	-8.723	-1.319	-203	-10.244	-6.319	-1.579	-623	-8.521
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-5	-30	-35	-	-1	-29	-30
Balanse 31. desember	33.190	3.969	1.469	41.431	32.055	5.521	1.223	38.800
Utlån til virkelig verdi over resultat				4.677				4.467
Total brutto utlån	102.235	9.101	1.957	117.970	97.458	9.888	1.543	113.356

Utvikling i tapsavsetning fra inngående til utgående balanse

Konsern	2019				2018			
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Privatmarked								
Balanse 1. januar	33	71	39	143	24	52	38	114
Overført til (fra) trinn 1	12	-11	-0	-	8	-8	-0	-
Overført til (fra) Trinn 2	-2	4	-1	-	-1	1	-0	-
Overført til (fra) Trinn 3	-0	-3	4	-	-0	-3	3	-
Netto ny måling av tap	-14	24	22	32	-8	17	16	25
Nye utstedte eller kjøpte utlån	17	23	3	44	21	28	2	51
Utlån som har blitt fraregnet	-13	-23	-5	-41	-9	-18	-5	-32
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-5	-5	-	-	-15	-15
Balanse 31. desember	32	84	56	172	33	71	39	142
Næringsliv								
Balanse 1. januar	70	152	397	619	68	154	749	970
Overført til (fra) trinn 1	20	-20	-0	-	23	-23	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	-9	9	-	-	-5	5	-0	-
Overført til (fra) Trinn 3	-0	-1	1	-	-0	-1	1	-
Netto ny måling av tap	-19	100	188	268	-24	35	55	67
Nye utstedte eller kjøpte utlån	30	21	7	59	29	50	1	80
Utlån som har blitt fraregnet	-20	-44	-2	-66	-24	-67	-7	-98
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-31	-31	-	-	-402	-400
Balanse 31. desember	71	218	560	849	68	152	396	619
Total balanseført tapsavsetning	104	302	616	1.021	101	223	435	761

Banken eller konsernet har ikke finansielle instrumenter der det ikke er innregnet en tapsavsetning på grunn av sikkerhetsstillelse.

Utvikling i brutto utlån fra inngående til utgående

balanse
Konsern

	2019				2018			
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Privatmarked								
Balanse 1. januar	69.736	4.951	385	75.073	62.604	4.725	439	67.767
Overført til (fra) trinn 1	1.053	-1.033	-19	-	1.118	-1.074	-44	-
Overført til (fra) Trinn 2	-2.184	2.217	-33	-	-1.594	1.602	-8	-
Overført til (fra) Trinn 3	-83	-164	248	-	-15	-124	138	-
Netto økning/reduksjon saldo eksisterende utlån	-2.867	-277	-31	-3.175	-2.024	-539	-140	-2.703
Nye utstedte eller kjøpte utlån	45.617	1.901	196	47.715	37.832	945	49	38.826
Utlån som har blitt fraregnet	-37.596	-1.669	-165	-39.430	-28.183	-584	-36	-28.803
Finansielle eiendeler som har blitt konstatert	-2	-1	-12	-14	-1	-	-12	-13
Balanse 31. desember	73.675	5.924	570	80.169	69.737	4.951	386	75.073
Næringsliv								
Balanse 1. januar	33.897	5.881	1.299	41.076	33.682	6.130	1.214	41.025
Overført til (fra) trinn 1	1.659	-1.631	-28	-	1.321	-1.317	-4	-
Overført til (fra) Trinn 2	-1.681	1.736	-55	-	-1.363	1.368	-5	-
Overført til (fra) Trinn 3	-42	-237	279	-	-449	52	397	-
Netto økning/reduksjon saldo eksisterende utlån	-1.682	-164	-22	-1.868	-4.064	-145	213	-3.997
Nye utstedte eller kjøpte utlån	12.682	260	326	13.269	11.135	1.404	148	12.686
Utlån som har blitt fraregnet	-9.367	-1.414	-230	-11.011	-6.503	-1.611	-637	-8.751
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-5	-30	-35	-	-1	-29	-30
Balanse 31. desember	35.466	4.426	1.539	41.431	33.758	5.879	1.296	40.933
Utlån til virkelig verdi over resultat				4.677				4.467
Total brutto utlån	109.140	10.350	2.110	126.277	103.494	10.829	1.682	120.473

Avsetning til tap på garantier og ubenyttede kreditter

Morbank og konsern (mill.kr)	2019				2018			
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Balanse 1. januar	11	47	90	148	13	49	7	70
Overført til (fra) Trinn 1	3	-3	-0	-	2	-2	-0	-
Overført til (fra) Trinn 2	-1	1	-	-	-1	1	-0	-
Overført til (fra) Trinn 3	-0	-0	0	-	-0	-0	0	-
Netto ny måling av tap	-2	3	-33	-33	-3	12	83	92
Nye utstedte eller kjøpte utlån	7	1	0	8	6	3	0	9
Utlån som har blitt fraregnet	-3	-20	-0	-24	-6	-17	-0	-23
Balanse 31. desember	10	34	57	100	11	47	90	148
Herav:								
Privatmarked				2				2
Næringsliv				98				147

Avsetning for forventet tap fordelt på sektor og næring¹⁾

Morbank (mill. kr)	2019				2018			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Lønnstakere o.l.	25	53	29	107	20	44	24	88
Offentlig forvaltning	0	-	0	0	0	-	-	0
Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	4	23	7	34	8	16	5	30
Havbruk	1	0	-	1	1	0	-	1
Industri og bergverk	6	10	5	22	9	20	0	29
Bygg og anlegg, kraft og vannforsyning	14	7	14	35	11	11	21	43
Varehandel, hotell- og restaurantdrift	12	8	15	34	14	8	11	33
Sjøfart og offshore	9	114	527	649	4	84	378	465
Eiendomsdrift	16	45	23	84	19	37	20	76
Forretningsmessig tjenesteyting	8	53	22	83	7	31	21	59
Transport og annen tjenesteytende virksomhet	5	4	2	12	9	5	2	16
Øvrige sektorer	0	0	0	0	0	0	22	22
Sum sektor og næringsfordelt	101	316	644	1.061	102	257	503	861

Avsetning for forventet tap fordelt på sektor og næring ¹⁾ Konsern (mill. kr)	2019				2018			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Lønnstakere o.l.	31	63	40	134	25	52	33	109
Offentlig forvaltning	0	-	0	0	0	-	-	0
Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	5	24	7	36	9	18	6	33
Havbruk	1	0	-	1	1	1	-	2
Industri og bergverk	7	13	9	29	9	21	3	34
Bygg og anlegg, kraft og vannforsyning	16	9	17	41	12	13	24	49
Varehandel, hotell- og restaurantdrift	12	9	15	36	15	8	12	35
Sjøfart og offshore	9	114	527	649	4	84	378	465
Eiendomsdrift	17	45	23	85	19	37	20	76
Forretningsmessig tjenesteyting	9	54	26	88	8	31	23	62
Transport og annen tjenesteytende virksomhet	6	6	7	19	10	6	6	23
Øvrige sektorer	0	0	0	0	0	0	22	22
Sum sektor og næringsfordelt	113	335	671	1.120	112	271	526	909

¹⁾ næringsfordelt tapsavsetning inkluderer avsetning for garantier og ubenyttede kreditter

Note 11 - Kreditteksponering for hver interne risikorating

Banken benytter eget klassifiseringssystem for overvåking av kredittrisiko i porteføljen. Risikoklasseinndeling skjer ut fra hvert enkelt engasjements sannsynlighet for mislighold. I tabellen er denne inndelingen sammenholdt med tilsvarende ratingklasser hos Moody's.

Historisk mislighold er tall for morbank og viser default ratio (DR) per risikoklasse. Tallene er et uvektet snitt for normalscorede kunder i perioden 2010-2019.

Sikkerhetsdekning representerer forventet realisasjonsverdi (RE-verdi) på underliggende sikkerhetsverdier. Verdiene fastsettes etter faste modeller, og faktiske realisasjonsverdier valideres for å teste modellenes pålitelighet. I samsvar med kravene i kapitalkravsforskriften er estimatene «down-turn»-estimer. Basert på sikkerhetsdekningen (RE-verdi / EAD) klassifiseres engasjementet i en av sju klasser, hvor beste sikkerhetsklasse har en sikkerhetsdekning på over 120 prosent, og laveste sikkerhetsklasse har en sikkerhetsdekning på under 20 prosent.

Misligholdssansynlighet					Sikkerhedsdekning			
Risiko-klasse	Fra	Til	Moody's	Historisk mislighold	Mislighold 2019	Sikkerheds-klasse	Nedre grænse	Øvre grænse
A	0,00 %	0,10 %	Aaa-A3	0,01 %	0,02 %	1	120	
B	0,10 %	0,25 %	Baa1-Baa2	0,04 %	0,05 %	2	100	120
C	0,25 %	0,50 %	Baa3	0,07 %	0,12 %	3	80	100
D	0,50 %	0,75 %	Ba1	0,27 %	0,30 %	4	60	80
E	0,75 %	1,25 %	Ba2	0,39 %	0,79 %	5	40	60
F	1,25 %	2,50 %		0,95 %	1,42 %	6	20	40
G	2,50 %	5,00 %	Ba2-B1	2,21 %	2,45 %	7	0	20
H	5,00 %	10,00 %	B1-B2	4,53 %	5,95 %			
I	10,00 %	99,99 %	B3-Caa3	11,65 %	16,81 %			
J	mislighold							
K	tapsutsatt							

Bankens engasjementer klassifiseres i risikogrupper på bakgrunn av risikoklasse.

Risikoklasse	Risikogrupper
A - C	Laveste risiko
D - E	Lav
F - G	Middels
H	Høy
I	Høyeste risiko
J - K	Mislighold og nedskrevet

Morbank (mill. kr)	Gjennom- snittlig usikret eksponering i %	Totalt engasjement	Gjennom- snittlig usikret eksponering i %	Totalt engasjement
	31.12.2019	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2018
Laveste risiko	13,3 %	93.929	10,2 %	87.677
Lav risiko	9,6 %	21.242	8,5 %	21.176
Middels risiko	10,0 %	18.829	11,4 %	18.783
Høy risiko	11,6 %	3.093	11,8 %	3.743
Høyeste risiko	5,7 %	1.831	3,0 %	2.387
Mislighold og/eller tapsutsatt	15,1 %	2.972	11,3 %	2.326
Totalt		141.895		136.092

Konsern (mill. kr)	Gjennom- snittlig usikret eksponering i %	Totalt engasjement	Gjennom- snittlig usikret eksponering i %	Totalt engasjement
	31.12.2019	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2018
Laveste risiko	13,4 %	93.382	10,3 %	87.334
Lav risiko	9,3 %	22.698	8,4 %	22.546

Middels risiko	9,3 %	24.864	9,0 %	23.836
Høy risiko	11,9 %	3.811	11,3 %	4.362
Høyeste risiko	7,3 %	2.433	2,5 %	2.803
Mislighold og/eller tapsutsatt	16,0 %	3.124	10,6 %	2.466
Totalt		150.313		143.348

Realisasjonsverdien på stilte sikkerheter fastsettes slik at disse ut fra en konservativ vurdering reflekterer den antatte realisasjonsverdi i en nedgangskonjunktur.

Note 12 - Maksimal kreditteksponering

Tabellen nedenfor viser maksimal eksponering mot kredittrisiko i balansen, inkludert derivater. Eksponeringen er vist brutto før eventuelle pantstillelser og tillatte motregninger. For opplysning om klassifisering av finansielle instrumenter der dette ikke er spesifisert, se note 24 Klassifisering av finansielle instrumenter.

Morbank	Brutto maksimal eksponering for kredittrisiko	Tapsavsetning	Sikkerhet i eiendom	Sikkerhet i verdipapirer	Øvrig sikkerhet og motregnings- avtaler*)	Netto maksimal eksponering for kredittrisiko
31.12.19 (mill. kr)						
Eiendeler						
Fordringer på sentralbanker	706	-	-	-	-	706
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	9.181	-	-	-	-	9.181
Utlån til kunder vurdert til virkelig verdi over resultatet	4.677	-	4.505	0	18	154
Utlån til kunder vurdert til amortisert kost	41.957	850	20.673	809	16.936	2.688
Utlån til kunder vurdert til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	71.336	87	69.941	56	413	839
Sertifikater og obligasjoner	23.195	-	-	-	10.991	12.204
Derivater	2.872	-	-	-	1.653	1.218
Opptjente ikke mottatte inntekter	107	-	-	-	-	107
Fordringer verdipapirer	13	-	-	-	-	13
Sum eiendeler	154.042	937	95.119	865	30.011	27.109
Forpliktelser, ikke balanseført						
Stilte garantier og rembuser	5.643	82	-	-	-	5.561
Ubenyttede kreditter og lånetilsagn	18.533	18	3.038	137	516	14.824
Andre engasjement	2.904	-	-	-	-	2.904
Sum forpliktelser	27.079	100	3.038	137	516	23.289
Sum total kredittrisikoeksponering	181.121					50.398

	Brutto maksimal eksponering for kredittrisiko	Tapsavsetning	Sikkerhet i eiendom	Sikkerhet i verdipapirer	Øvrig sikkerhet og motregnings- avtaler*)	Netto maksimal eksponering for kredittrisiko
31.12.18 (mill. kr)						
Eiendeler						
Fordringer på sentralbanker	819	-	-	-	-	819
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	11.178	-	-	-	-	11.178
Utlån til kunder vurdert til virkelig verdi over resultatet	4.467	-	4.253	18	20	177
Utlån til kunder vurdert til amortisert kost	47.536	639	26.195	1.105	17.687	1.909
Utlån til kunder vurdert til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	61.353	58	60.430	97	136	631
Sertifikater og obligasjoner	20.428	-	-	-	11.375	9.053
Derivater	3.914	-	-	-	2.077	1.836
Opptjente ikke mottatte inntekter	67	-	-	-	-	67
Fordringer verdipapirer	7	-	-	-	-	7
Sum eiendeler	149.769	697	90.878	1.220	31.296	25.678
Forpliktelser, ikke balanseført						
Stilte garantier og rembuser	5.022	134	-	-	-	4.888
Ubenyttede kreditter og lånetilsagn	17.824	14	2.347	26	967	14.470
Andre engasjement	2.478	-	-	-	-	2.478
Sum forpliktelser	25.325	148	2.347	26	967	21.837
Sum total kredittrisikoeksponering	175.094					47.514

Konsern

31.12.19 (mill. kr)	Brutto maksimal eksponering for kredittrisiko	Tapsavsetning	Sikkerhet i eiendom	Sikkerhet i verdipapirer	Øvrig sikkerhet og motregnings- avtaler*)	Netto maksimal eksponering for kredittrisiko
Eiendeler						
Fordringer på sentralbanker	706	-	-	-	-	706
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	2.110	-	-	-	-	2.110
Utlån til kunder vurdert til virkelig verdi over resultatet	4.677	-	4.505	0	18	154
Utlån til kunder vurdert til amortisert kost	50.264	911	20.691	809	17.346	10.506
Utlån til kunder vurdert til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	71.336	87	69.941	56	413	839
Sertifikater og obligasjoner	23.115	-	-	-	10.991	12.124
Derivater	2.972	-	-	100	1.653	1.218
Opptjente ikke mottatte inntekter	132	-	-	-	-	132
Fordringer verdipapirer	292	-	-	71	209	13
Sum eiendeler	155.604	998	95.138	1.036	30.629	27.802
Forpliktelser, ikke balanseført						
Stilte garantier og remburser	5.643	82	-	-	-	5.561
Ubenyttede kreditter og lånetilsagn	18.643	18	3.038	223	531	14.834
Andre engasjement	3.097	-	-	-	-	3.097
Sum forpliktelser	27.383	100	3.038	223	531	23.491
Sum total kredittrisikoeksponering	182.987					51.294

31.12.18 (mill. kr)	Brutto maksimal eksponering for kredittrisiko	Tapsavsetning	Sikkerhet i eiendom	Sikkerhet i verdipapirer	Øvrig sikkerhet og motregnings- avtaler*)	Netto maksimal eksponering for kredittrisiko
Eiendeler						
Fordringer på sentralbanker	819	-	-	-	-	819
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	5.074	-	-	-	-	5.074
Utlån til kunder vurdert til virkelig verdi over resultatet	4.467	-	4.253	18	20	177
Utlån til kunder vurdert til amortisert kost	53.967	686	26.195	1.105	25.402	578
Utlån til kunder vurdert til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	61.295	58	60.430	97	136	573
Sertifikater og obligasjoner	20.348	-	-	-	11.375	8.974
Derivater	4.119	-	-	-	2.077	2.041
Opptjente ikke mottatte inntekter	86	-	-	-	-	86
Fordringer verdipapirer	277	-	-	94	183	0
Sum eiendeler	150.451	744	90.878	1.314	39.193	18.321
Forpliktelser, ikke balanseført						
Stilte garantier og remburser	5.032	134	-	-	-	4.898
Ubenyttede kreditter	17.963	14	2.347	70	982	14.551
Andre engasjement	2.629	-	-	-	-	2.629
Sum forpliktelser	25.624	148	2.347	70	982	22.077
Sum total kredittrisikoeksponering	176.076					40.399

*) Øvrig sikkerhet inkluderer blant annet kontanter, løsøre, skip og mottatte garantier. For obligasjoner med fortrinnsrett består sikkerhetsmassen av utlån til kunder i selskapet som har utstedt obligasjonen. For derivater er det stilt kontanter som sikkerhet, i tillegg bilaterale ISDA-avtaler om netting av derivater.

Bankens maksimale kreditteksponering fremgår av oppstillingen ovenfor. SpareBank 1 SMN utfører engrosbanktjenester for BN Bank og Samspar-bankene. I tilknytning til dette er det etablert garantiavtale som sikrer fullt oppgjør for eksponeringer knyttet til disse avtalene.

For privat- og næringslivskunder anvendes rammeavtaler med krav om sikkerhetsstillelse ved derivathandel. For kunder som driver med tradingvirksomhet aksepteres kun kontantdepot som sikkerhet. Kunder stiller kontantdepot og/eller pant i eiendeler som sikkerhet for kunders handel av strøm- og laksederivater på NASDAQ OMX Oslo ASA og Fish Pool ASA.

SpareBank 1 SMN inngår standardiserte og hovedsakelig bilaterale ISDA-avtaler om netting av derivater der finansielle institusjoner er motparter. I tillegg har banken inngått tilleggsavtaler om sikkerhetsstillelse (CSA) mot de mest anvendte motpartene. Per 31. desember 2019 har banken rundt 47 (46) aktive ISDA-avtaler. Fra 1. mars 2017 måtte banken i henhold til EMIR ha en CSA med daglig utveksling av marginsikkerhet mv. med alle finansielle motparter som banken handler med hjemhørende (blant annet) i et EU-land. Banken inngår utelukkende avtaler med kontanter som sikkerhet. Håndteringen av sikkerhetsstillelsen under disse avtalene har banken satt ut til SEB Prime Collateral Services, det vil si at de håndterer marginkravene på vegne av banken. Mer om sikkerheter og pantstillelser i note 37 Annen gjeld og forpliktelser.

Sikkerhetsstillelsene er vurdert til markedsverdi, begrenset til maksimal kreditteksponering for den enkelte motpart.

Note 13 - Kredittkvalitet per klasse av finansielle eiendeler

Kredittkvaliteten av finansielle eiendeler håndteres ved at banken benytter sine interne retningslinjer for kredittrater. Se avsnitt kredittrisiko under note 6 Risikoforhold.

Tabellen nedenfor viser kredittkvaliteten per klasse av eiendeler for utlånsrelaterte eiendeler i balansen, basert på bankens eget kredittratingsystem. Hele utlånsengasjementet er inkludert når deler av engasjementet er misligholdt. Misligholdt er i noten definert til betalingsmislighold over tusen kroner over 90 dager.

Morbank

31.12.19 (mill.kr)	Noter	Verken misligholdt eller nedskrevet					Misligholdt eller individuelt nedskrevet ¹⁾	Sum
		Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	9.181	-	-	-	-	-	9.181
Utlån til og fordringer på kunder	8							
Privatmarked		62.462	9.779	4.245	1.145	1.341	314	79.286
Næringsliv		18.235	7.537	9.911	1.016	333	1.653	38.685
Sum utlån		80.697	17.316	14.156	2.161	1.674	1.967	117.970
Finansielle investeringer	27			-	-	-	-	
Noterte stat og statsgaranterte obligasjoner		4.929	-	-	-	-	-	4.929
Noterte andre obligasjoner		9.801	1.524	1.159	14	-	-	12.498
Unoterte stat og statsgaranterte obligasjoner		942	-	-	-	-	-	942
Unoterte andre obligasjoner		4.797	10	18	-	-	-	4.826
Sum finansielle investeringer		20.469	1.534	1.177	14	-	-	23.195
Totalt		110.347	18.850	15.333	2.175	1.674	1.967	150.345

31.12.18 (mill.kr)	Noter	Verken misligholdt eller nedskrevet					Misligholdt eller individuelt nedskrevet ¹⁾	Sum
		Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	11.178	-	-	-	-	-	11.178
Utlån til og fordringer på kunder	8							
Privatmarked		60.055	8.552	3.712	860	1.095	291	74.566
Næringsliv		15.873	8.179	10.052	2.342	1.091	1.252	38.790
Sum utlån		75.928	16.731	13.765	3.203	2.186	1.543	113.356
Finansielle investeringer	27			-	-	-	-	
Noterte stat og statsgaranterte obligasjoner		5.478	-	-	-	-	-	5.478
Noterte andre obligasjoner		9.629	1.985	797	9	-	-	12.421
Unoterte stat og statsgaranterte obligasjoner		99	-	-	-	-	-	99
Unoterte andre obligasjoner		2.205	216	9	-	-	-	2.430
Sum finansielle investeringer		17.412	2.201	807	9	-	-	20.428
Totalt		104.518	18.932	14.571	3.212	2.186	1.543	144.962

Konsern

31.12.19 (mill.kr)	Noter	Verken misligholdt eller nedskrevet					Misligholdt eller individuelt nedskrevet ¹⁾	Sum
		Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	2.110	-	-	-	-	-	2.110
Utlån til og fordringer på kunder	8							
Privatmarked		62.468	10.349	8.392	1.502	1.685	398	84.793
Næringsliv		17.681	8.408	11.719	1.369	584	1.722	41.484
Sum utlån		80.148	18.757	20.112	2.871	2.269	2.119	126.277
Finansielle investeringer	27			-	-	-	-	
Noterte stat og statsgaranterte obligasjoner		4.929	-	-	-	-	-	4.929
Noterte andre obligasjoner		9.801	1.524	1.159	14	-	-	12.498
Unoterte stat og statsgaranterte obligasjoner		942	-	-	-	-	-	942
Unoterte andre obligasjoner		4.718	10	18	-	-	-	4.746
Sum finansielle investeringer		20.389	1.534	1.177	14	-	-	23.115
Totalt		102.648	20.291	21.289	2.886	2.269	2.119	151.502

31.12.18 (mill.kr)	Noter	Verken misligholdt eller nedskrevet					Misligholdt eller individuelt nedskrevet ¹⁾	Sum
		Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	5.074	-	-	-	-	-	5.074
Utlån til og fordringer på kunder	8							
Privatmarked		60.141	9.460	6.803	1.069	1.350	357	79.180
Næringsliv		15.440	8.619	11.919	2.743	1.245	1.326	41.293
Sum utlån		75.581	18.079	18.722	3.812	2.595	1.683	120.473
Finansielle investeringer	27			-	-	-	-	
Noterte stat og statsgaranterte obligasjoner		5.478	-	-	-	-	-	5.478
Noterte andre obligasjoner		9.629	1.985	797	9	-	-	12.421
Unoterte stat og statsgaranterte obligasjoner		99	-	-	-	-	-	99
Unoterte andre obligasjoner		2.126	216	9	-	-	-	2.351
Sum finansielle investeringer		17.332	2.201	807	9	-	-	20.348
Totalt		97.987	20.281	19.529	3.821	2.595	1.683	145.895

¹⁾ Garantier stilt av GIEK er ikke hensyntatt

Note 14 - Markedsrisiko knyttet til renterisiko

Noten er en sensitivitetsanalyse gjort med utgangspunkt i relevante balanseposter per 31. desember og fremover i tid for det aktuelle året. Bankens renterisiko beregnes ved at det simuleres et parallelt renteskift på ett prosentpoeng for hele rentekurven på alle balanseposter.

For ytterligere detaljer vedrørende renterisiko se note 6 Risikoforhold.

Basisrisiko konsern (mill. kr)	Renterisiko, endring 1 prosentpoeng	
	2019	2018
<i>Valuta</i>		
NOK	-26	-40
EUR	-3	-3
USD	-1	2
CHF	-1	-2
GBP	-2	-1
Andre	-1	-2
Total renterisiko, effekt på resultat før skatt	-34	-45

Total renterisiko viser for 2019 at banken vil få et tap på en renteoppgang. Tilsvarende for 2018.

Tabellen under viser hvordan rentekurven forskyver seg innenfor de ulike tidsintervallene med tilhørende gevinst og tap innenfor de enkelte løpetider.

Rentekurverisiko konsern (mill. kr)	Renterisiko, ending 1 prosentpoeng	
	2019	2018
<i>Løpetid</i>		
0 - 2 mnd	-20	-15
2 - 3 mndr	-3	-1
3 - 6 mndr	-6	-13
6 - 12 mndr	5	1
1 - 2 år	0	-1
2 - 3 år	-5	-25
3 - 4 år	8	41
4 - 5 år	-17	-56
5 - 8 år	9	22
8 - 15 år	-5	3
Total renterisiko, effekt på resultat før skatt	-34	-45

Note 15 - Markedsrisiko knyttet til valutaeksponering

Valutarisiko oppstår ved at konsernet har forskjeller mellom eiendeler og forpliktelser i den enkelte valuta. Handelsaktiviteten knyttet til omsetning av valuta skal til enhver tid skje innenfor vedtatte rammer og fullmakter. Konsernets rammer definerer kvantitative mål for maksimal nettoeksponering i valuta, målt i kroner.

Konsernet har utarbeidet rammer for netto valutaeksponering (uttrykt som den høyeste av sum lange og korte posisjoner). Overnatten kursrisiko for spothandel i valuta må ikke overstige 150 millioner kroner aggregert.

Valutarisikoen har gjennom året vært lav. For ytterligere detaljer se note 6 Risikoforhold.

Morbank		Netto valutaeksponering NOK (mill. kr)	Konsern	
2018	2019		2019	2018
28	22	EUR	22	28
4	1	USD	1	4
-11	0	SEK	0	-11
-10	-5	GBP	-5	-10
-3	2	Andre	2	-3
7	19	Sum	19	7
1,7	1,0	Res. effekt e. skatt ved 3 % endring	1,0	1,7

Note 16 - Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke er i stand til å refinansiere sin gjeld eller ikke har evnen til å finansiere økninger i eiendeler. For detaljert beskrivelse henvises til note 6 Risikoforhold.

Konsern

31.12.19 (mill. kr)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	Over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser ²⁾						
Gjeld til kredittinstitusjoner	8.567	245	-	-	42	8.853
Innskudd fra og gjeld til kunder	64.441	14.481	3.524	3.471	-	85.917
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	1.210	7.389	29.599	6.589	44.787
Derivater - kontraktsmessige kontantstrømmer ut	-	466	5.993	25.392	3.604	35.455
Andre forpliktelser	-	1.315	731	267	214	2.526
Ansvarlig lånekapital ¹⁾	-	23	357	1.940	-	2.319
Sum kontantstrøm forpliktelser	73.008	17.740	17.993	60.669	10.447	179.857
Derivater netto kontantstrømmer						
Kontraktsmessige kontantstrømmer ut	-	466	5.993	25.392	3.604	35.455
Kontraktsmessige kontantstrømmer inn	-	-223	-6.483	-26.501	-3.682	-36.889
Netto kontraktsmessige kontantstrømmer	-	244	-490	-1.109	-79	-1.434

Konsern

31.12.18 (mill. kr)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	Over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser ²⁾						
Gjeld til kredittinstitusjoner	8.006	1	498	647	62	9.214
Innskudd fra og gjeld til kunder	62.333	9.873	2.554	5.855	-	80.615
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	1.730	5.139	32.665	6.200	45.733
Derivater - kontraktsmessige kontantstrømmer ut	-	1.425	15.209	27.449	1.154	45.237
Andre forpliktelser	-	1.619	621	162	8	2.410
Ansvarlig lånekapital ¹⁾	-	12	71	2.127	255	2.465
Sum kontantstrøm forpliktelser	70.339	14.659	24.092	68.904	7.679	185.674
Derivater netto kontantstrømmer						
Kontraktsmessige kontantstrømmer ut	-	1.425	15.209	27.449	1.154	45.237
Kontraktsmessige kontantstrømmer inn	-	-2.479	-15.110	-26.554	-1.294	-45.436
Netto kontraktsmessige kontantstrømmer	-	-1.054	99	895	-140	-200

Inkluderer ikke verdijusteringer for finansielle instrumenter til virkelig verdi

¹⁾ For ansvarlig lånekapital benyttes call dato for kontantoppgjør

²⁾ Kontantstrømmer inkluderer beregnede renter og sum avviker derfor fra balanseført forpliktelse

Note 17 - Netto renteinntekter

Morbank			Konsern	
2018	2019	(mill. kr)	2019	2018
		Renteinntekter		
166	246	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner (amortisert kost)	103	62
1.641	1.693	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder (amortisert kost)	2.177	2.042
1.528	1.792	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder (virkelig verdi over andre inntekter og kostnader)	1.814	1.528
3.335	3.732	Sum renteinntekter effektiv rentes metode	4.121	3.660
106	134	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder (virkelig verdi over resultatet)	134	106
295	375	Renter og lign. inntekter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer (virkelig verdi over resultatet)	371	291
0	-	- Andre renteinntekter	26	28
401	509	Sum andre renteinntekter	505	398
3.737	4.241	Sum renteinntekter	4.626	4.057
		Rentekostnader		
142	170	Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner	190	154
749	1.042	Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder	1.019	734
615	545	Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	545	615
84	84	Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	86	86
0	10	Andre rentekostnader	33	15
50	65	Avgift Sparebankenes sikringsfond	65	50
1.640	1.916	Sum rentekostnader og lignende kostnader	1.939	1.655
2.097	2.325	Netto renteinntekter	2.687	2.403

Note 18 - Netto provisjons- og andre inntekter

Morbank		(mill. kr)	Konsern	
2018	2019		2019	2018
		Provisjonsinntekter		
73	61	Garantiprovisjon	59	72
-	-	Meglerprovisjon	252	225
60	48	Provisjon spareprodukter	117	113
350	349	Provisjon fra SpareBank 1 Boligkreditt	349	350
16	16	Provisjon fra SpareBank 1 Næringskreditt	16	16
369	397	Betalingsformidling	393	360
174	183	Provisjon fra forsikringstjenester	183	174
60	74	Andre provisjonsinntekter	67	78
1.102	1.127	Sum provisjonsinntekter	1.437	1.387
		Provisjonskostnader		
78	84	Betalingsformidling	101	93
15	11	Andre provisjonskostnader	92	75
92	95	Sum provisjonskostnader	193	168
		Andre driftsinntekter		
25	21	Driftsinntekter fast eiendom	25	27
-	-	Eiendomsforvaltning og -omsetning	138	124
0	-	Verdipapiromsetning	383	350
-	-	Regnskapsførerhonorarer	473	411
6	9	Andre driftsinntekter	28	46
32	30	Sum andre driftsinntekter	1.046	958
1.042	1.061	Sum netto provisjons- og andre driftsinntekter	2.290	2.177

Note 19 - Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser

Morbank			Konsern	
2018	2019	(mill kr)	2019	2018
Vurdert til virkelig verdi over resultatet				
-208	-163	Verdiendring på renteinstrumenter	-16	-83
		Verdiendring på derivater/sikring		
-4	-9	Netto verdiendring på sikrede obligasjoner og derivater	-9	-4
10	9	Netto verdiendring på sikrede fastrente utlån og derivater	9	10
277	132	Øvrige derivater	186	336
		Inntekter fra egenkapitalinstrumenter		
-	-	Inntekter fra eierinteresser	879	416
506	866	Utbytte fra eierinteresser	-	-
-8	22	Verdiendring og gevinst fra eierinteresser	1	-3
10	18	Utbytte fra egenkapitalinstrumenter	15	8
16	44	Verdiendring og gevinst på egenkapitalinstrumenter	119	9
599	918	Sum netto inntekter fra finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi	1.183	688
Vurdert til amortisert kost				
		Verdiendring på renteinstrumenter		
4	-6	Verdiendring på renteinstrumenter holde til forfall	-6	4
-	-	Verdiendring på renteinstrumenter lån og fordring	-	-
4	-6	Sum netto inntekter fra finansielle eiendeler og forpliktelser til amortisert kost	-6	4
65	24	Netto inntekter fra valutahandel	24	65
668	937	Sum netto resultat fra finansielle eiendeler	1.201	757

Note 20 - Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte

Morbank		Konsern	
2018	2019 (mill. kr)	2019	2018
497	527 Lønn	1.525	1.423
46	50 Pensjonskostnader (Note 24)	105	96
34	37 Sosiale kostnader	69	65
577	614 Sum personalkostnader	1.699	1.584
623	633 Gjennomsnittlig antall ansatte	1.611	1.535
572	619 Antall årsverk per 31.12.	1.509	1.493
608	658 Antall ansatte per 31.12.	1.634	1.588

Ytelser til konsernledelsen

2019 (1.000 kr)

Navn	Tittel	Lønn mv.	Herv pensjons-tilskudd for lønn utover 12G	Herv aksjebasert bonus-avlønning ⁴⁾	Nåverdi pensjonsforpliktelse	Opptjente pensjonsrettigheter siste år ⁵⁾	Lån per 31.12 egenkapital- ⁶⁾	Antall bevis ⁷⁾
Finn Haugan ¹⁾	Konsernsjef	7.085	2.297	22	7.741	131	8.271	202.459
Jan-Frode Janson ²⁾	Konsernsjef	3.474	456	-	-	101	12	30.000
Kjell Fordal	Konserndir. Finans	3.790	564	22	10.529	141	12.930	245.883
Vegard Helland	Konserndir. Næringsliv	2.942	172	22	1.554	135	301	34.773
Ola Neråsen	Konserndir. Risikostyring	2.339	126	22	2.785	144	827	42.335
Nelly Maske	Konserndir. Privatmarked	2.850	152	22	-	149	5.447	23.554
Rolf Jarle Brøske	Konserndir. Kommunikasjon og samfunn	2.274	100	22	-	96	9.257	7.134
Kjersti Hønstad ³⁾	Konserndir. Juridisk	1.986	58	22	-	152	1.745	4.485

1) Finn Haugan fratrådte sin stilling 30. april 2019. Det er inngått førtidspensjonsavtale med Finn Haugan ved fratredelse før fylte 67 år, med en pensjon på 68 prosent av pensjongivende lønn. Finn Haugans arbeidsforhold med SpareBank 1 SMN opphørte 31. desember 2019. Finn Haugan vil derfor motta førtidspensjon i perioden 1. januar 2020 - 31. januar 2020. Pensjonsforpliktelsen til Finn Haugan inngår i bankens kollektive tjenestepensjon

2) Jan-Frode Janson tiltrådte stillingen som Konsernsjef fra 1. mai 2019

3) Konserndirektør Juridisk ble innlemmet i konsernledelsen 1. mai 2019

4) Verdi på bonusbevis utdelt i 2019 i forbindelse med MING-spareordning samt bonusbevis tildelt ifbm. gevinstdelingen ifbm. Fremtind-transaksjonen. MING-spareordning er en frivillig ordning hvor alle ansatte kan delta på like vilkår

Utdeling til ansatte ifbm. Fremtind-transaksjonen, ga alle som var ansatt i SpareBank 1 SMN per 31. desember 2018 150 egenkapitalbevis hver.

5) Innskuddsbasert pensjonsordning, opptjente pensjonsrettigheter er årets innbetalte sparebeløp

6) Konsernledelsen har samme lånevilkår som andre ansatte - dette gjelder også for fratrådt konsernsjef i perioden hvor det mottas førtidspensjon

7) Antall egenkapitalbevis inkluderer egenkapitalbevis eid av nærstående og selskaper man har betydelig innflytelse i

Ytelser til konsernledelsen

2018 (1.000 kr)

Navn	Tittel	Lønn mv.	Herav pensjons-tilskudd for lønn utover 12G	Herav aksjebasert bonus-avlønning ⁴⁾	Nåverdi pensjons-forpliktelse	Opptjente pensjons-rettigheter siste år ⁵⁾	Lån per 31.12 ⁶⁾	Antall egenkapital-bevis ⁷⁾
Finn Haugan	Konsernsjef	7.269	2.297	8	10.250	130	8.520	201.910
Kjell Fordal	Konserndir. Finans	3.430	344	8	11.480	136	12.995	245.334
Vegard Helland	Konserndir. Næringsliv	2.941	169	8	1.300	140	1.263	34.224
Svein Tore Samdal ¹⁾	Konserndir. Privatmarked	2.855	174	8	-	139	7.819	23.461
Nelly Maske ²⁾	Konserndir. Privatmarked	2.612	135	-	-	143	5.587	23.005
Ola Neråsen ³⁾	Konserndir. Risikostyring	2.215	117	-	2.438	138	-	41.786
Rolf Jarle Brøske	Konserndir. Kommunikasjon og samfunn	2.164	95	-	-	129	9.602	6.585

¹⁾ Svein Tore Samdal fratrådte sin stilling 30. november 2018²⁾ Nelly Maske var tilsatt som Konserndirektør Organisasjon og Utvikling tom. 30. november 2018 og overtok som Konserndirektør Privatmarked 1. desember 2018³⁾ Konserndirektør Risikostyring ble opprettet og innlemmet i konsernledelsen 1. mai 2018⁴⁾ Verdi på bonusbevis utdelt i 2018 i forbindelse med MING-spareordning. Dette er en frivillig ordning hvor alle ansatte kan delta på like vilkår⁵⁾ Innskuddsbasert pensjonsordning, opptjente pensjonsrettigheter er årets innbetalte sparebeløp⁶⁾ Konsernledelsen har samme lånevilkår som andre ansatte - dette gjelder også for fratrådt konsernsjef i perioden hvor det mottas førtidspensjon⁷⁾ Antall egenkapitalbevis inkluderer egenkapitalbevis eid av nærstående og selskaper man har betydelig innflytelse i

SpareBank 1 SMN har en individuell topp-pensjonsordning for ansatte med lønn over 12 G med startdato i bedriften før 1. juli 2017. Ansatte med startdato før denne datoen har en ordning som innebærer at arbeidsgiver sparer 15 prosent av lønn over 12G på en individuell pensjonskonto i SpareBank 1 Forsikring. Ansatte kan selv bestemme investeringsprofil, og pengene er låst til pensjonskontoen frem til pensjonsalder. Ytelsen knyttet til denne ordningen inngår i grunnlaget for opptjente pensjonsrettigheter i tabellen over.

Ytelser til styret og representantskapet

2019 (1.000 kr)

Navn	Tittel	Honorar	Honorarer til revisjons-, risiko-, og godtgjørelsesutvalget	Andre godtgjørelser	Lån per 31.12	Antall egenkapital-bevis ⁴⁾
Kjell Bjordal	Styreleder	495	38	13	-	130.000
Bård Benum	Nestleder styret	262	88	8	8.053	-
Mette Kamsvåg	Styremedlem	226	88	7	1.437	5.600
Tonje Eskeland Foss	Styremedlem	226	26	3	5.202	-
Paul E. Hjelm-Hansen ¹⁾	Styremedlem	53	28	8	-	49.219
Janne Thyø Thomsen	Styremedlem	226	99	8	-	3.000
Morten Loktu	Styremedlem	226	26	8	-	5.000
Christian Stav ³⁾	Styremedlem	173	79	-	-	-
Christina Straub ^{2) 3)}	Styremedlem, ansatterepresentant	173	-	784	5.863	652
Inge Lindseth ^{2) 3)}	Styremedlem, ansatterepresentant	192	1	854	3.622	4.034
Venche Johnsen ^{1) 2)}	Styremedlem, ansatterepresentant	53	6	805	347	25.392
Erik Gunnes ^{1) 2)}	Styremedlem, ansatterepresentant	53	-	847	1.261	1.364

¹⁾ Gikk ut som medlem av styret 30.4.19²⁾ Andre godtgjørelser inkluderer lønn i ansettelsesforhold³⁾ Ble innvalgt i 2019⁴⁾ Antall egenkapitalbevis inkluderer egenkapitalbevis eid av nærstående og selskaper man har betydelig innflytelse i

**Ytelser til styret og representantskapet
2018 (1.000 kr)**

Navn	Tittel	Honorar	Honorarer til revisjons-, risiko-, og godtgjørelsesutvalget	Andre godtgjørelser	Lån per 31.12	Antall egenkapitalbevis ⁴⁾
Kjell Bjordal	Styreleder	457	35	4	-	130.000
Bård Benum	Nestleder styret	242	82	-	8.311	-
Mette Kamsvåg ¹⁾	Styremedlem	158	62	2	-	5.600
Tonje Eskeland Foss ¹⁾	Styremedlem	158	18	-	5.181	5.000
Paul E. Hjelm-Hansen	Styremedlem	209	109	-	-	49.219
Janne Thyø Thomsen	Styremedlem	209	82	-	-	3.000
Morten Loktu	Styremedlem	209	24	-	-	5.000
Arnhild Holstad ²⁾	Styremedlem	51	-	1	-	-
Aud Skrudland ²⁾	Styremedlem	51	6	-	-	7.265
Venche Johnsen ³⁾	Styremedlem, ansatterepresentant	238	12	788	405	24.996
Erik Gunnes ³⁾	Styremedlem, ansatterepresentant	209	-	802	1.277	815

¹⁾ Ble innvalgt i 2018

²⁾ Gikk ut i løpet av 2018

³⁾ Andre godtgjørelser inkluderer lønn i ansettelsesforhold

⁴⁾ Antall egenkapitalbevis inkluderer egenkapitalbevis eid av nærstående og selskaper man har betydelig innflytelse i

Styrets leder har verken bonusavtale eller avtale om etterlønn. Antall egenkapitalbevis inkluderer egenkapitalbevis eid av nærstående og selskaper man har betydelig innflytelse i.

**Honorar til representantskapet
(1.000 kr)**

	2019	2018
Knut Solberg, representantskapets leder	93	67
Øvrige medlemmer	300	271

Godtgjørelse til ansatte ¹⁾

	Antall	Total godtgjørelse	Herav variabel godtgjørelse
Ledende ansatte	56	79.298.683	-
Ansatte og tillitsvalgte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for foretakets risikoeksponering	7	6.063.120	-
Ansatte som er ansvarlig for uavhengig kontrollfunksjon	3	2.474.821	-
Tillitsvalgte	4	2.212.897	-

¹⁾ Kategorier av ansatte omfattet av Finansforetaksforskriften

Styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte
SpareBank 1 SMN sin godtgjørelsesordning

All belønning i SpareBank 1 SMN skal bidra til måloppnåelse og ønsket adferd. Samtidig skal godtgjørelsesordningene bidra til å fremme og gi incentiver til god styring av og kontroll med konsernets risiko, motvirke for høy risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter.

Konsernets overordnede målsettinger for innværende strategiperiode er utgangspunktet for vår godtgjørelsespolitikk.

Virksomhetsområdenes strategier og handlingsplaner skal understøtte disse målsettingene. Det innebærer at ulike virksomhetsområder kan ha ulike godtgjørelsesordninger innenfor rammen av konsernets godtgjørelsespolitikk.

Alle godtgjørelsesordninger i SpareBank 1 SMN utformes i samsvar med lov om finansforetak og finanskonsern med tilhørende forskrift om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskap for verdipapirfond.

Konsernets retningslinjer for variabel godtgjørelse skal sikre at ansatte, grupper eller virksomheten som helhet etterlever de risikostyringsstrategier, prosesser og verktøy konsernet har implementert for å beskytte verdier. Godtgjørelsesordningene utformes på en

slik måte at ikke enkeltpersoner eller organisasjonen tar uakseptabel risiko for å maksimere den variable godtgjørelsen. Dette innebærer blant annet at grunnlaget for variabel godtgjørelse knyttet til foretakets risikjusterte resultat skal være en periode på minst ett år og at opptjeningsperioden ikke skal være kortere enn ett år. SpareBank 1 SMN har ikke godtgjørelsesordninger for kundenheter som stimulerer til adferd som utfordrer bankens risikotoleranse, etiske retningslinjer eller kan bidra til interessekonflikter. Konsernet har ikke godtgjørelsesordninger for kontrollfunksjoner som stimulerer til adferd som utfordrer habilitet.

SpareBank 1 SMN sin policy er at det som hovedregel ikke skal etableres ordninger med resultat- eller prestasjonsbasert variabel godtgjørelse for ansatte.

Dersom det likevel etableres ordninger med variabel godtgjørelse, gjelder følgende retningslinjer:

- Det skal være et balansert forhold mellom fast og variabel godtgjørelse og fastlønnsandelen skal være så høy at virksomheten kan unnlate å utbetale variabel lønn.
- Andelen variabel lønn skal som hovedregel ikke utgjøre mer enn 50 prosent av fastlønn.
- Alternative ordninger kan etableres unntaksvis, dersom dette ansees som en nødvendig tilpasning til "bransjestandarden" blant konkurrerende virksomheter.

Det er etablert klausuler om avkorting i eventuell variabel godtgjørelse dersom det avdekkes brudd på gjeldende regelverk eller retningslinjer.

Godtgjørelse til ledende ansatte i SpareBank 1 SMN kan inneholde følgende elementer:

- Fast lønn
- Variabel godtgjørelse basert på prestasjoner
- Pensjonsordning
- Etterlønsordninger
- Andre ytelser

Den samlede godtgjørelsen skal være konkurransedyktig, men ikke lønnsledende. Den skal sikre at konsernet over tid har evne til å tiltrekke og beholde ledende ansatte med ønsket kompetanse og erfaring.

Beslutningsprosess

Styret i SpareBank 1 SMN har opprettet et godtgjørelsesutvalg som består av tre styremedlemmer og en representant for de ansatte.

Godtgjørelsesutvalget har blant annet ansvar for å:

- Årlig vurdere og foreslå total lønn og annen godtgjørelse for konsernsjef
- Være rådgiver for konsernsjef vedrørende lønn og annen godtgjørelse for konserndirektørene
- Årlig behandle konsernets godtgjørelsesordning
- Påse at praktiseringen av konsernets godtgjørelsesordninger årlig blir gjennomgått av en uavhengig kontrollfunksjon

A. Veiledende retningslinjer for det kommende regnskapsåret:

Godtgjørelse til konsernsjef

Konsernsjefs lønn og øvrige økonomiske ytelser fastsettes årlig av styret etter innstilling fra godtgjørelsesutvalget. Vurderingen tar utgangspunkt i oppnådde resultater, individuelle prestasjoner samt lønnsutviklingen i sammenlignbare stillinger.

Konsernsjef har ikke variabel godtgjørelse basert på resultat eller prestasjoner.

Konsernsjef er medlem i den kollektive innskuddspensjonsordningen etter lov om innskuddspensjon, på lik linje med øvrige ansatte i selskapet. Konsernsjefen har i tillegg en avtale om 23 prosent pensjonsopptjening for lønn over 12 G.

Konsernsjef gis, på lik linje med øvrige ansatte i konsernet, adgang til å delta i rettede emisjoner mot konsernets ansatte. Styret pålegger ledende ansatte som erverver egenkapitalbevis med rabatt en bindingsperiode på inntil 3 år.

Konsernet har en spareordning hvor ansatte kan kjøpe egenkapitalbevis (MING) for inntil 24.000 kroner pr år. Ordningen innebærer at det blir tildelt ett bonusbevis pr andre ervervede EK-bevis, dersom ansatte eier bevisene i minimum to år. Konsernsjefen kan på lik linje med andre ansatte delta i denne spareordningen.

Konsernsjefen fikk ved ansettelse en avtale om kjøp av inntil 30.000 MING med 30 prosent rabatt i løpet av det første ansettelsesåret (1. mai 2019 -1. mai 2020). Konsernsjefen har benyttet denne opsjonen, og handlet 15.000 MING med rabatt ved to ulike tidspunkt i 2019.

Konsernsjef har avtale om 12 måneders etterlønn dersom arbeidsgiver velger å avslutte arbeidsforholdet. Dersom konsernsjefen inngår annet ansettelsesforhold i denne perioden, skal det gjøres avkorting i etterlønn med lønn som mottas i det nye ansettelsesforholdet. Dette gjelder ikke for eventuelle styrehonorar som mottas i perioden.

Godtgjørelse til øvrig konsernledelse

Konsernsjef fastsetter godtgjørelse til medlemmer av konsernledelsen etter drøftelse med godtgjørelsesutvalget. Godtgjørelsen fastsettes etter vurdering av oppnådde resultater, individuelle prestasjoner samt vilkår i markedet for de ulike områdene.

Konserndirektører har ikke variabel godtgjørelse basert på resultat eller prestasjoner.

Konserndirektører er medlem av bankens generelle pensjonsordning for lønn inntil 12G. De har i tillegg en topp-pensjonsordning som tilsvarer 15 prosent for lønn over 12G. Ordningen var inntil 1. juli 2017 en kollektiv ordning, men ble lukket med virkning fra denne datoen. Ansatte med lønn over 12G som har startdato etter 1. juli 2017, er derfor ikke inkludert i ordningen.

Det er inngått førtidspensjonsavtale med én av konserndirektørene, med rett til å fratre ved fylte 62 år og med en ytelse på 68 prosent av pensjonsgivende inntekt, inkludert pensjon fra SpareBank 1 SMNs pensjonskasse, folketrygden og AFP.

Med aktuell konserndirektør er det også inngått avtale om økning i den individuelle topp-pensjonsordningen fra 15 til 30 prosent frem til og med den måneden vedkommende fyller 64,5 år.

Konserndirektører har etterlønnssavtaler på inntil 12 måneder fra avtalt fratreden. Størrelsen på eventuell etterlønn vil være gjenstand for vurdering i henhold til det til enhver tid gjeldende godtgjørelsesregelverk.

Andre ytelser til konsernsjef og ledende ansatte

Andre ytelser til konsernsjef og ledende ansatte kan gis i den grad ytelsene har tilknytning til funksjon i konsernet og er i tråd med markedsmessig praksis for øvrig. For bankens konsernledelse er det etablert en bilordning med en fast godtgjørelse for å holde egen bil som benyttes i tjenesten.

Fastsettelse av variabel godtgjørelse for 2020

I 2020 vil SpareBank 1 Finans, Eiendomsmegler 1, SpareBank 1 Markets og SpareBank 1 Kapitalforvaltning ha kompensasjonsmodeller med variabel godtgjørelse. Kriterier for tildeling av variabel godtgjørelse gjøres i henhold til de føringer som følger av konsernets godtgjørelsespolitikk og fastsettes av styret i de respektive selskapene.

Særskilt om godtgjørelse til ledende ansatte, ansatte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for foretakets risikoeksponering, ansatte med kontrolloppgaver og tillitsvalgte

SpareBank 1 SMN har vedtatt egne retningslinjer for ledende ansatte, ansatte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for foretakets risikoeksponering, ansatte med kontrolloppgaver og tillitsvalgte. Konsernet har som følger av Finansforetaksloven og finansforetaksforskriften definert hvem som omfattes av de særskilte reglene basert på de definerte kriteriene.

Ingen ansatte i SpareBank 1 SMN som omfattes av de særskilte reglene, har i dag ordninger med resultat- eller prestasjonsbasert variabel godtgjørelse.

B. Bindende retningslinjer for aksjer, tegningsretter, opsjoner med videre for det kommende regnskapsåret

Konsernsjef og ledende ansatte gis på lik linje med øvrige ansatte i konsernet, adgang til å delta i rettede emisjoner/aksjespareprogram. Styret pålegger ledende ansatte som erverver egenkapitalbevis med rabatt en bindingsperiode på 3 år.

C. Redegjørelse for lederlønnspolitikken i foregående regnskapsår

Konsernets standarder fastsatt i 2011, med senere endring gjeldende fra 2019, har blitt fulgt.

D. Redegjørelse for virkningen for selskapet og aksjeeierne av avtaler om godtgjørelse i form av tildeling av aksjer, tegningsretter, opsjoner mv.

Målt mot totalt antall aksjer i selskapet, er det styrets vurdering at tildelingen av aksjer til ledende ansatte ikke har noen negative konsekvenser for selskapet eller aksjonærene.

Note 21 - Andre driftskostnader

Morbank		Konsern	
2018	2019 (mill. kr)	2019	2018
217	234 IT-kostnader	321	293
12	19 Porto og verditransport	23	17
53	63 Markedsføring	101	106
66	109 Ordinære avskrivninger (note 31,32 og 33)	172	99
108	42 Driftskostnader faste eiendommer	57	153
93	134 Kjøpte tjenester	193	151
134	149 Andre driftskostnader	231	221
685	750 Sum andre driftskostnader	1.098	1.040
Godtgjørelse til revisor (i 1000 kroner)			
1.104	654 Lovpålagt revisjon	1.764	2.386
72	191 Andre attestasjonstjenester	279	159
38	14 Skatterådgivning	47	395
33	301 Andre tjenester utenfor revisjonen	379	108
1.247	1.160 Sum inklusive merverdiavgift	2.468	3.049

Note 22 - Pensjon

Ytelsesbasert ordning

Pensjonsordningen administreres ved egen pensjonskasse, og gir rett til bestemte fremtidige pensjonsytelser fra fylte 67 år. I ordningene inngår også barnepensjon og uførepensjon etter nærmere bestemte regler. Konsernets ytelsesbaserte pensjonsordning sikrer de fleste ansatte en pensjon på 68 prosent av sluttlønn opptil 12 G. Ytelsesordningen er lukket for nye medlemmer. I tillegg ble det i styremøte i oktober 2016 besluttet at ansatte som var igjen i den sikrede ytelsesbaserte pensjonsavtalen må gå over til innskuddsbasert pensjonsordning fra 1. januar 2017. Ved overgang til innskuddsbasert pensjonsordning fikk ansatte som var med i ytelsesordningen fripolise på opptjente rettigheter fra ytelsesordningen. Endringen har medført reduksjon i pensjonsforpliktelsen. Dette ble behandlet som en avviklingsgevinst og reduserte pensjonskostnaden i 2016.

Fripoliser forvaltes av pensjonskassen som fra 1. januar 2017 er en fripolisekasse. Det er opprettet en rammeavtale mellom SpareBank 1 SMN og pensjonskassen som blant annet omhandler finansiering, kapitalforvaltning mv. På grunn av ansvaret SpareBank 1 SMN fremdeles har, vil fremtidig forpliktelse måtte innarbeides i regnskapet. Ved utgangen av 2018 er ordningen overfinansiert med 172 millioner.

Styret i pensjonskassen skal være sammensatt av representanter fra konsernet og deltakere i pensjonsordningene i henhold til vedtektene i pensjonskassen.

I tillegg til pensjonsforpliktelsene som dekkes gjennom pensjonskassen, har konsernet udekkede pensjonsforpliktelser som ikke kan dekkes av midlene i de kollektive ordningene. Forpliktelsene gjelder personer som ikke er innmeldt i pensjonskassen, tilleggspensjoner utover 12 G, ordinære førtidspensjoner og førtidspensjoner etter AFP (Avtalefestet pensjon).

For nærmere omtale av konsernets pensjonsordninger se note 2 om regnskapsprinsipper samt note 21 personalkostnader.

Økonomiske forutsetninger	2019		2018	
	Kostnader	Forpliktelser	Kostnader	Forpliktelser
Diskonteringsrente	2,6 %	2,3 %	2,4 %	2,6 %
Forventet avkastning på midlene	2,6 %	2,3 %	2,4 %	2,6 %
Forventet fremtidig lønnsutvikling	2,50 %	2,00 %	2,25 %	2,50 %
Forventet G-regulering	2,50 %	2,00 %	2,25 %	2,50 %
Forventet pensjonsregulering	0%/2,5%	0%/2,0%	0%/2,25%	0%/2,5%
Arbeidsgiveravgift	19,1 %	19,1 %	19,1 %	19,1 %
Forventet frivillig avgang før/etter 50 år	2/0 %	2/0 %	2/0 %	2/0 %
Forventet AFP-uttak fra 62/64 år	25/50 %	25/50 %	25/50 %	25/50 %
Dødelighetstabell	K2013BE			
Uførhet	IR73			

Morbank			Konsern	
2018	2019	Netto pensjonsforpliktelse i balansen (mill kr). Finansiell status 1.1	2019	2018
611	588	Nåverdi pensjonsforpliktelse i fondsbaserte ordninger	588	611
-748	-749	Virkelig verdi av pensjonsmidler	-749	-748
-138	-161	Netto pensjonsforpliktelse i balansen før arbeidsgiveravgift	-161	-138
4	3	Arbeidsgiveravgift	3	4
-134	-158	Netto pensjonsforpliktelse i balansen etter arbeidsgiveravgift	-158	-134

Fordeling av forpliktelsen mellom usikret og sikret pensjonsordning konsern 1.1

Konsern	2019			2018		
	Sikret	Usikret	Sum	Sikret	Usikret	Sum
Nåverdi pensjonsforpliktelse i fondsbaserte ordninger	570	17	588	590	20	611
Virkelig verdi av pensjonsmidler	-749	-	-749	-748	-	-748
Netto pensjonsforpliktelse i balansen før arbeidsgiveravgift	-179	17	-161	-158	20	-138
Arbeidsgiveravgift	0	3	3	0	4	4
Netto pensjonsforpliktelse i balansen etter arbeidsgiveravg.	-179	21	-158	-158	24	-134

2018	2019	Periodens pensjonskostnad	2019	2018
1	0	Ytelsesbasert pensjon opptjent i perioden	0	1
-3	-4	Netto renteinntekt	-4	-4
-2	-4	Netto ytelsesbasert pensjonskostnad uten arbeidsgiveravg.	-4	-3
0	0	Periodisert arbeidsgiveravgift	0	0
-2	-4	Netto resultatført ytelsesbasert pensjonskostnad	-4	-2
5	7	Avtalefestet pensjon, ny ordning	12	5
43	43	Innskuddsbasert pensjonskostnad	96	93
46	46	Periodens pensjonskostnad	105	96

Aktuarielle tap og gevinster ført over andre inntekter og kostnader	2019			2018		
	Usikret	Sikret	Sum	Usikret	Sikret	Sum
Endring diskonteringsrente	0	26	26	0	-17	-18
Endring i andre økonomiske forutsetningene	-0	-	-0	-	-	-
Endring i andre forhold DBO	-3	14	12	-1	7	6
Endring i andre forhold pensjonsmidler	-	-3	-3	-	-8	-8
Aktuarielle tap (gevinst) i perioden	-3	37	34	-2	-18	-19

2018	2019	Bevegelse i netto pensjonsforpliktelse i balansen	2019	2018
-134	-158	Netto pensjonsforpliktelse i balansen 1.1	-158	-134
-18	33	Aktuarmessige tap og gevinster gjennom året	33	-18
-2	-4	Netto resultatført ytelsesbasert pensjonskostnad inkl curtailment/settlement	-4	-2
-3	-3	Utbetalinger over drift	-3	-3
-158	-132	Netto pensjonsforpliktelse i balansen 31.12	-132	-158

2018	2019	Finansiell status 31.12	2019	2018
588	608	Pensjonsforpliktelse	608	588
-749	-743	Verdi av pensjonsmidler	-743	-749
-161	-135	Netto pensjonsforpliktelse før arbeidsgiveravgift	-135	-161
3	3	Arbeidsgiveravgift	3	3
-158	-132	Netto pensjonsforpliktelse etter arbeidsgiveravgift *	-132	-158

Fordeling av finansiell status 31.12 mellom sikret og usikret pensjonsordning konsern

Konsern	2019			2018		
	Sikret	Usikret	Sum	Sikret	Usikret	Sum
Pensjonsforpliktelse	595	13	608	570	17	588
Verdi av pensjonsmidler	-743	-	-743	-749	-	-749
Netto pensjonsforpliktelse før arbeidsgiveravgift	-148	13	-135	-179	17	-161
Arbeidsgiveravgift	-	3	3	-	3	3
Netto pensjonsforpliktelse etter arbeidsgiveravgift	-148	16	-132	-179	21	-158

Virkelig verdi av pensjonsforpliktelsen konsern	2019	2018
IB pensjonsforpliktelser (PBO)	588	611
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	0	1
Utbetaling/utløsning fra ordning	-29	-28
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	15	14
Aktuariell tap/(gevinst)	34	-10
UB pensjonsforpliktelser (PBO)	608	588

Virkelig verdi av pensjonsmidlene konsern	2019	2018
IB pensjonsmidler	749	748
Innbetalinger	3	3
Utbetalinger/utløsning fra fond	-29	-28
Forventet avkastning	19	18
Aktuarielle endringer	1	8
UB markedsverdi av pensjonsmidler	743	749

Sensitivitet konsern	+ 1 %-poeng diskonteringsrente	- 1 %-poeng diskonteringsrente	+ 1 %-poeng lønnsjustering	- 1 %-poeng lønnsjustering	+ 1 %-poeng pensjonsregulering
2019					
Endring i opptjente pensjonsrettigheter i løpet av året	0	0	0	0	0
Endring i pensjonsforpliktelse	-81	101	0	0	103
2018					
Endring i opptjente pensjonsrettigheter i løpet av året	0	0	0	0	0
Endring i pensjonsforpliktelse	-77	96	0	0	89

2018	2019	Medlemmer	2019	2018
764	749	Antall personer som er med i pensjonsordningen	749	764
253	242	herav aktive	242	253
511	507	herav pensjonister og uføre	507	511

Plassering av pensjonsmidlene i pensjonskassen, prosentvis fordeling	2019	2018
Omløpsobligasjoner	38 %	38 %
Anleggsobligasjoner	5 %	5 %
Pengemarked	23 %	24 %
Aksjer	27 %	27 %
Eiendom	7 %	6 %
Annet	0 %	0 %
Sum	100 %	100 %

Pensjonsordningen er plassert i egen pensjonskasse, som har en langsiktig horisont på forvaltning av kapitalen. Pensjonskassen søker å oppnå en høyest mulig avkastning ved å sette sammen en investeringsportefølje som gir den maksimale risikojusterte avkastningen. Pensjonskassen søker å spre plasseringene på ulike utstedere og aktivaklasser for å redusere den selskaps- og markeds spesifikke risikoen. Porteføljen er således sammensatt av aksjeinvesteringer i norske og utenlandske aksjer. Obligasjonsporteføljen er i all hovedsak plassert i norske obligasjoner. Bankinnskudd er plassert norske banker.

Note 23 - Skatt

Morbank			Konsern	
2018	2019	(mill. kr)	2019	2018
2.379	2.715	Resultat før skattekostnad	3.121	2.382
-535	-955	+/- permanente forskjeller	-1.091	-443
-228	139	+/- endring midlertidige forskjeller i henhold til spesifikasjon	124	-205
-	-	+ underskudd til fremføring	37	0
1.615	1.899	Årets skattegrunnlag/skattepliktig inntekt	2.191	1.733
404	475	Herav betalbar skatt	547	462
-	4	For mye/lite skatt avsatt tidligere år	-	-
404	479	Sum betalbar skatt	547	462
404	479	Betalbar skatt av årets overskudd	547	462
52	-28	+/- endring i utsatt skatt	-30	47
456	452	Årets skattekostnad	518	509
Endring i netto forpliktelse ved utsatt skatt				
52	-28	Resultatført utsatt skatt	-30	48
5	-8	Utsatt skatt ført mot egenkapital	-8	3
-	-	Korrigerings betalbar skatt/utsatt skatt tidligere år ¹⁾	23	12
57	-36	Sum endring i netto forpliktelse ved utsatt skatt	-15	63

¹⁾ Skyldes endringer i midlertidige forskjeller mellom avlagt årsregnskap og endelige ligningspapirer.

2018	2019	Sammensetning av balanseført utsatt skatt	2019	2018
-	-	Midlertidige forskjeller på:		
-	-	- Driftsmidler	14	194
-	-	- Leasingobjekter	281	288
158	132	- Netto pensjonsforpliktelse	133	161
188	107	- Verdipapirer	109	189
219	125	- Sikringsinstrumenter	125	219
-	-	- Andre midlertidige forskjeller	5	4
565	364	Sum skatteøkende midlertidige forskjeller	668	1.055
141	91	Utsatt skatt	169	263
-2	-10	Midlertidige forskjeller på:		
-209	-156	- Driftsmidler	-28	-16
-21	-6	- Sikringsinstrumenter	-156	-209
-	-	- Andre midlertidige forskjeller	-86	-117
-	-	- Fremførbart underskudd	-572	-840
-232	-172	Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	-842	-1.182
-58	-43	Utsatt skattefordel	-212	-292
82	48	Netto utsatt skatt (+)/skattefordel (-)	-43	-28

Tabellen ovenfor består av midlertidige forskjeller fra alle konsoliderte selskaper vist brutto. På selskapsnivå er skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller nettoført. På konsernivå bruttoføres dette i samsvar med IAS 12 ved at hvert selskap presenteres separat ved beregning av konsernets skattefordel og utsatt skatt:

	2019	2018
Skattefordel balanseført 31.12	158	175
Utsatt skatt balanseført 31.12	-115	-147

2018	2019	Avstemming av resultatført periodeskatt med resultat før skatt	2019	2018
595	679	25 % av resultat før skatt	775	659
-134	-239	Ikke skattepliktige resultatposter (permanente forskjeller) ¹⁾	-272	-158
-5	8	Skatteeffekt av poster ført direkte mot egenkapital	8	-1
-	4	For lite avsatt skatt i fjor	7	1
-	-	Endring i ikke innregnede skattefordeler	-	7
456	452	Resultatført periodeskatt	518	509
19 %	17 %	Effektiv skattesats i %	17 %	21 %

¹⁾ Inkluderer ikke fradragsberettigede kostnader samt fradrag for resultatandel knyttet til tilknyttede og felleskontrollerte selskaper (resultatandeler trekkes ut ettersom de allerede er skattlagt hos det enkelte selskap).

Note 24 - Klassifisering av finansielle instrumenter

Konsern	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet			Virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	Finansielle instrumenter målt til amortisert kost	Total
	Øremerket virkelig verdi	Obligatorisk	Holdt for omsetning			
31.12.19 (mill. kr)						
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	-	-	-	-	761	761
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	-	-	-	-	2.110	2.110
Utlån til og fordringer på kunder	4.679	-	-	71.336	49.264	125.279
Aksjer	-	447	2.506	-	-	2.953
Sertifikater og obligasjoner	-	23.115	-	-	-	23.115
Derivater	387	-	2.585	-	-	2.972
Opptjente ikke mottatte inntekter	-	-	-	-	132	132
Fordringer verdipapirer	-	-	-	-	292	292
Sum finansielle eiendeler	5.066	23.562	5.091	71.336	52.560	157.614
Forpliktelser						
Gjeld til kredittinstitusjoner	-	-	-	-	8.853	8.853
Innskudd fra og gjeld til kunder	-	-	-	-	85.917	85.917
Verdipapirgjeld	-	-	-	-	43.014	43.014
Derivater	216	-	3.312	-	-	3.528
Ansvarlig lånekapital	-	-	-	-	2.090	2.090
Egenkapitalinstrumenter	-	-	244	-	505	505
Gjeld verdipapirer	-	-	-	-	197	197
Sum finansielle forpliktelser	216	-	3.556	-	140.684	144.456

Konsern	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet			Virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	Finansielle instrumenter målt til amortisert kost	Total
	Øremerket virkelig verdi	Obligatorisk	Holdt for omsetning			
31.12.18 (mill. kr)						
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	-	-	-	-	883	883
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	-	-	-	-	5.074	5.074
Utlån til og fordringer på kunder	4.467	-	-	61.295	53.967	119.728
Aksjer	-	678	1.195	-	-	1.873
Sertifikater og obligasjoner	-	20.348	-	-	-	20.348
Derivater	282	-	3.837	-	-	4.119
Opptjente ikke mottatte inntekter	-	-	-	-	86	86
Fordringer verdipapirer	-	-	-	-	277	277
Sum finansielle eiendeler	4.749	21.026	5.032	61.295	60.286	152.388
Forpliktelser						
Gjeld til kredittinstitusjoner	-	-	-	-	9.214	9.214
Innskudd fra og gjeld til kunder	-	-	-	-	80.615	80.615
Verdipapirgjeld	-	-	-	-	44.269	44.269
Derivater	49	-	2.933	-	-	2.982
Ansvarlig lånekapital	-	-	-	-	2.268	2.268
Egenkapitalinstrumenter	-	-	31	-	-	31
Gjeld verdipapirer	-	-	-	-	809	809
Sum finansielle forpliktelser	49	-	2.964	-	137.175	140.188

Note 25 - Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter til virkelig verdi klassifiseres i ulike nivåer.

Nivå 1: Verdssettelse basert på noterte priser i aktivt marked

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på markedspris på balansedagen. Et marked er betraktet som aktivt dersom markedskursene er enkelt og regelmessig tilgjengelig fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse prisene representerer faktiske og regelmessige forekommende markedstransaksjoner på armlengdes avstand. I kategorien inngår blant annet børsnoteerte aksjer og statskassaveksler.

Nivå 2: Verdssettelse basert på observerbare markedsdata

Nivå 2 består av instrumenter som verdsettes ved bruk av informasjon som ikke er noterte priser, men hvor priser er direkte eller indirekte observerbare for eiendelene eller forpliktelsene, og som også inkluderer noterte priser i ikke aktive markeder.

Nivå 3: Verdssettelse basert på annet enn observerbare data

Hvis fastsettelse av verdi ikke er tilgjengelig i forhold til nivå 1 og 2 benyttes verdsettelsesmetoder som baserer seg på ikke-observerbar informasjon.

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2019:

Eiendeler (mill. kr)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	3	2.969	-	2.972
- Obligasjoner og sertifikater	2.913	20.202	-	23.115
- Egenkapitalinstrumenter	2.506	43	405	2.953
- Fastrentelån og ansvarlig lån	-	43	4.636	4.679
Finansielle eiendeler virkelig verdi over utvidet resultat				
- Utlån til kunder			71.336	71.336
Sum eiendeler	5.421	23.256	76.377	105.054
Forpliktelser	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	2	3.525	-	3.528
- Egenkapitalinstrumenter	244	-	-	244
Sum forpliktelser	247	3.525	-	3.772

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2018:

Eiendeler (mill. kr)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	1	4.117	-	4.119
- Obligasjoner og sertifikater	2.786	17.563	-	20.348
- Egenkapitalinstrumenter	1.195	128	550	1.873
- Fastrentelån og ansvarlig lån	-	43	4.425	4.467
Finansielle eiendeler virkelig verdi over utvidet resultat				
- Utlån til kunder	-	-	61.295	61.295
Sum eiendeler	3.982	21.850	66.269	92.102
Forpliktelser	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	4	2.977	-	2.982
- Egenkapitalinstrumenter	31	-	-	31
Sum forpliktelser	36	2.977	-	3.013

Endringer i instrumentene klassifisert i nivå 3 per 31. desember 2019:

(mill. kr)	Egenkapital- instrumenter til virkelig verdi over resultat	Fastrentelån	Utlån til virkelig verdi over utvidet resultat	Sum
Inngående balanse 1.1.19	550	4.425	61.294	66.269
Tilgang	24	1.054	44.421	45.499
Fraregning	-256	-818	-34.350	-35.424
Nedskrivning forventet tap på utlån	-	-	-36	-36
Netto gevinst/tap på finansielle instrumenter	87	-25	6	68
Utgående balanse 31.12.19	405	4.636	71.336	76.377

Endringer i instrumentene klassifisert i nivå 3 per 31. desember 2018:

(mill. kr)	Egenkapital- instrumenter til virkelig verdi over resultat	Fastrentelån	Utlån til virkelig verdi over utvidet resultat	Egenkapital- instrumenter til virkelig verdi over utvidet resultat	Sum
Utgående balanse 31.12.17	419	3.236	-	66	3.722
Implementering IFRS 9	66	-	56.743	-66	56.743
Inngående balanse 1.1.18	486	3.236	56.743	-	60.464
Tilgang	76	2.269	18.147	-	20.492
Avhending	-20	-1.079	-13.584	-	-14.683
Nedskrivning forventet tap på utlån	-	-	-10	-	-10
Netto gevinst/tap på finansielle instrumenter	8	-2	-2	-	5
Utgående balanse 31.12.18	550	4.425	61.294	-	66.269

Metode for verdsettelse

Verdsettelsesmetodene som benyttes er tilpasset til hvert finansielle instrument, og har som formål å benytte mest mulig av informasjonen som er tilgjengelig i markedet.

Metode for verdsettelse av finansielle instrumenter i nivå 2 og 3 er beskrevet i det følgende:

Fastrenteutlån til kunder (nivå 3)

Utlånene består i hovedsak av fastrenteutlån i norske kroner. Verdien av fastrenteutlånene fastsettes ved at avtalte rentestruer neddiskonteres over løpetiden med en diskonteringsfaktor som er justert for marginkrav. Ved beregning av sensitivitet, er diskonteringsfaktor økt med 10 punkter.

Utlån til virkelig verdi over totalresultatet (nivå 3)

Boliglån med flytende rente klassifisert til virkelig verdi med verdiendring over totalresultat blir verdsatt basert på pålydende saldo og forventet tap. Utlån uten vesentlig kredittrisikoforverring etter første gangs balanseføring har estimert virkelig verdi lik pålydende saldo. For utlån med en vesentlig økning i kredittrisiko etter innvilgelse eller objektive bevis for tap, beregnes forventet tap over instrumentenes levetid på linje med tapsnedskrivning av utlån til amortisert kost. Estimert virkelig verdi settes lik saldo fratrasket beregnet forventet livstidstap. Dersom man dobler worst case scenarioets sannsynlighet i tapsmodellen fra 10 til 20 prosent, medfører det en reduksjon i virkelig verdi på 7 millioner kroner.

Sertifikater og obligasjoner (nivå 2 og 3)

Verdivurderingen i nivå 2 baseres i hovedsak på observerbar markedsinformasjon i form av rentekurver, valutakurser og kredittmarginer til den enkelte kreditt og obligasjonens eller sertifikatets karakteristika. For papirer vurdert under nivå 3 baseres verdsettelsen på indikative priser fra tredjepart eller sammenlignbare papirer.

Aksjer (nivå 3)

Aksjer som er klassifisert i nivå 3 omfatter i det vesentligste investeringer i unoterte aksjer. Disse omfatter blant annet 282 millioner kroner i Private Equity-investeringer, eiendomsfond, hedgefond og unoterte aksjer gjennom selskapet SpareBank 1 SMN Invest AS.

Verdsettelsene er i all hovedsak basert på rapportering fra forvaltere av fondene, som benytter kontantstrømbaserte modeller eller multipler ved fastsettelse av virkelig verdi. Konsernet har ikke full tilgang til informasjon om alle elementene i disse verdsettelsene og har derfor ikke grunnlag for å fastsette alternative forutsetninger.

Finansielle derivater (nivå 2)

Finansielle derivater i nivå 2 omfatter i hovedsak valutaterminer og rente- og valutaswapper. Verdsettelsen er basert på observerbare rentekurver. I tillegg omfatter posten derivater knyttet til FRAer. Disse er verdsatt med utgangspunkt i observerbare priser i markedet. Derivater klassifisert i nivå 2 omfatter også aksjederivater knyttet til SpareBank 1 Markets' market-making aktiviteter. Hoveddelen av disse derivatene er knyttet opp mot de mest omsatte aksjene på Oslo Børs, og verdsettelsen baseres på kursutviklingen på den aktuelle/underliggende aksjen og observerbar eller beregnet volatilitet.

Sensitivitetsanalyse, nivå 3 pr 31. desember 2019:

(mill. kr)	Balanseført verdi	Effekt av mulige alternative forutsetninger
Fastrentelån	4.636	-11
Egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi over resultatet ¹⁾	405	-
Utlån til virkelig verdi over totalresultatet	71.336	-7

¹⁾ Som beskrevet over er ikke informasjon for å foreta alternative beregninger tilgjengelig

Note 26 - Virkelig verdi av finansielle instrumenter til amortisert kost

Finansielle instrumenter til amortisert kost

Finansielle instrumenter som ikke måles til virkelig verdi regnskapsføres til amortisert kost. For nærmere beskrivelse se note 2 Regnskapsprinsipper. Amortisert kost innebærer verdsetting av balanseposter etter opprinnelig avtalte kontantstrømmer, eventuelt justert for nedskrivninger. Amortisert kost vil ikke alltid gi verdier som er i samsvar med markedets vurderinger av de samme finansielle instrumentene. Dette kan bl.a skyldes ulik oppfatning av markedsforhold, risikoforhold og avkastningskrav.

Hvilke metoder som ligger til grunn for å fastsette virkelig verdi for finansielle instrumenter som er vurdert til amortisert kost beskrives nedenfor:

Utlån til og fordringer på kunder

Utlån til kunder prises enten med flytende- eller fast kunderente. Etter bankens vurdering har lån til person- og bedriftsmarkedet med flytende rente en riktig markedspris på balansetidspunktet. Begrunnelsen for dette er at den flytende renten kontinuerlig vurderes og justeres i henhold til rentenivået i kapitalmarkedet. Samlet sett har denne porteføljen etter bankens vurdering en riktig markedspris.

Alle fastrentelån til kunder regnskapsføres til virkelig verdi.

Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner, Opptjente ikke mottatte inntekter, Fordringer verdipapirer, Gjeld til kredittinstitusjoner, Innskudd fra kunder og Gjeld verdipapirer

For utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner, gjeld til kredittinstitusjoner og innskudd fra kunder, estimeres virkelig verdi til å samsvare med amortisert kost.

Verdipapirgjeld og ansvarlig lånekapital

Verdivurderingen i nivå 2 baseres på observerbar markedsinformasjon i form av rentekurver og kredittmarginer der det er tilgjengelig.

Morbank

		31.12.19		31.12.18	
(mill.kr)	Nivå ¹⁾	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
Eiendeler					
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	2	9.181	9.181	11.178	11.178
Utlån til og fordringer på kunder til amortisert kost	3	41.105	41.173	46.897	46.972
Opptjente ikke mottatte inntekter	2	107	107	67	67
Fordringer verdipapirer	2	13	13	7	7
Sum finansielle eiendeler til amortisert kost		50.406	50.474	58.149	58.224
Forpliktelser					
Gjeld til kredittinstitusjoner	2	7.585	7.585	8.546	8.546
Innskudd fra og gjeld til kunder	2	86.870	86.870	81.448	81.448
Verdipapirgjeld til amortisert kost	2	9.440	9.425	10.256	10.237
Verdipapirgjeld, sikring	2	33.573	33.374	34.013	32.284
Ansvarlig lånekapital til amortisert kost	2	1.831	1.826	1.854	1.850
Ansvarlig lånekapital, sikring	2	216	212	370	363
Leieforpliktelse	2	347	347	-	-
Gjeld verdipapirer	2	9	9	699	699
Sum finansielle forpliktelser til amortisert kost		139.872	139.649	137.185	135.426

Konsern

		31.12.19		31.12.18	
(mill.kr)	Nivå ¹⁾	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
Eiendeler					
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	2	2.110	2.110	5.074	5.074
Utlån til og fordringer på kunder til amortisert kost	3	49.351	49.431	53.967	54.052
Opptjente ikke mottatte inntekter	2	132	132	86	86
Fordringer verdipapirer	2	292	292	277	277
Sum finansielle eiendeler til amortisert kost		51.886	51.966	59.403	59.488
Forpliktelser					
Gjeld til kredittinstitusjoner	2	8.853	8.853	9.214	9.214
Innskudd fra og gjeld til kunder	2	85.917	85.917	80.615	80.615
Verdipapirgjeld til amortisert kost	2	9.440	33.374	10.256	10.237
Verdipapirgjeld, sikring	2	33.573	31.894	34.013	32.284
Ansvarlig lånekapital til amortisert kost	2	1.874	1.869	1.898	1.893
Ansvarlig lånekapital, sikring	2	216	212	370	363
Leieforpliktelse	2	505	505	-	-
Gjeld verdipapirer	2	197	197	809	809
Sum finansielle forpliktelser til amortisert kost		140.576	140.352	137.175	135.415

¹⁾ Virkelig verdi fastsettes etter ulike metoder innenfor tre nivåer. Se note 27 vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter for nærmere definisjon av nivåene

Note 27 - Certifikater og obligasjoner

Sertifikater og obligasjoner er klassifisert til virkelig verdi over resultatet per 31. desember 2019.

Morbank		Sertifikater og obligasjoner fordelt på utstedersektor (mill. kr)	Konsern	
31.12.18	31.12.19		31.12.19	31.12.18
		Stat		
2.089	1.985	Pålydende verdi	1.985	2.089
2.759	2.637	Bokført verdi	2.637	2.759
		Annen offentlig utsteder		
3.687	7.613	Pålydende verdi	7.613	3.687
3.705	7.663	Bokført verdi	7.663	3.705
		Finansielle foretak		
13.118	11.481	Pålydende verdi	11.404	13.040
13.880	12.765	Bokført verdi	12.685	13.800
		Ikke-finansielle foretak		
1	15	Pålydende verdi	15	1
9	26	Bokført verdi	26	9
18.894	21.095	Sum rentepapirer, pålydende verdi	21.017	18.817
76	103	Påløpte renter	103	76
20.428	23.195	Sum rentepapirer, bokført verdi	23.115	20.348

Note 28 - Finansielle derivater

Alle derivater blir bokført til virkelig verdi over resultatet. Gevinster blir ført som eiendeler og tap ført som gjeld for alle rentederivater. Dette gjelder både derivater benyttet til sikringsformål og holdt for handelsformål. Banken benytter seg ikke av kontantstrømsikring.

Kontraktssum viser absoluttverdier for alle kontrakter.

For beskrivelse av motpartsrisiko og markedsrisiko se beskrivelse i note 6 risikoforhold. Ytterligere detaljer vedrørende markedsrisiko knyttet til renterisiko se note 14, og for markedsrisiko knyttet til valutaeksponering se note 15.

Morbank

Til virkelig verdi over resultatet (mill. kr)	31.12.19			31.12.18		
	Kontraktssum	Virkelig verdi		Kontraktssum	Virkelig verdi	
		Eiendeler	Forpliktelser		Eiendeler	Forpliktelser
Valutainstrumenter						
Valutaterminer (forwards)	2.664	18	-38	4.089	78	-49
Valutabytteavtaler (swap)	7.718	202	-62	7.541	256	-26
Valutaopsjoner	-	-	-	40	0	-0
Sum valutainstrumenter	10.382	221	-100	11.670	334	-76
Renteinstrumenter						
Rentebytteavtaler (inkl. rente- og valutaswap, dekker også cross currency)	238.327	1.761	-2.221	214.485	2.374	-1.878
Korte rentebytteavtaler (FRA)	9.000	1	-1	9.000	2	-2
Sum renteinstrumenter	247.327	1.762	-2.221	223.485	2.376	-1.880
Varerelaterte kontrakter						
Børsomsatte standardiserte forwards og futures kontrakter	1.441	145	-145	1.190	415	-415
Sum varerelaterte kontrakter	1.441	145	-145	1.190	415	-415
Sikring						
Renteinstrumenter						
Rentebytteavtaler (inkl. rente- og valutaswap, dekker også cross currency)	35.848	387	-216	31.548	282	-49
Sum renteinstrumenter	35.848	387	-216	31.548	282	-49
Sum						
Sum renteinstrumenter	283.175	2.149	-2.437	255.033	2.658	-1.929
Sum valutainstrumenter	10.382	221	-100	11.670	334	-76
Sum varerelaterte kontrakter	1.441	145	-145	1.190	415	-415
Påløpte renter		357	-476		508	-514
Sum finansielle derivater	294.999	2.872	-3.159	267.893	3.914	-2.933

Konsern

Til virkelig verdi over resultatet (mill. kr)	31.12.19			31.12.18		
	Kontraktssum	Virkelig verdi		Kontraktssum	Virkelig verdi	
		Eiendeler	Forpliktelser		Eiendeler	Forpliktelser
Valutainstrumenter						
Valutaterminer (forwards)	2.664	18	-38	4.089	78	-49
Valutabytteavtaler (swap)	7.718	202	-62	7.541	256	-26
Valutaopsjoner	-	-	-	40	0	-0
Sum valutainstrumenter	10.382	221	-100	11.670	334	-76
Renteinstrumenter						
Rentebytteavtaler (inkl. rente- og valutaswap, dekker også cross currency)	238.327	1.761	-2.221	214.485	2.374	-1.878
Korte rentebytteavtaler (FRA)	9.000	1	-1	9.000	2	-2
Sum renteinstrumenter	247.327	1.762	-2.221	223.485	2.376	-1.880
Egenkapitalinstrumenter						
Aksjeopsjoner	25	12	-10	36	8	-11
Aksjeterminer/futures	1.884	88	-359	1.155	197	-38
Sum egenkapitalinstrumenter	1.910	100	-369	1.191	205	-49
Varerelaterte kontrakter						
Børsomsatte standardiserte forwards og futures kontrakter	1.441	145	-145	1.190	415	-415
Sum varerelaterte kontrakter	1.441	145	-145	1.190	415	-415
Sikring						
Renteinstrumenter						
Rentebytteavtaler (inkl. rente- og valutaswap, dekker også cross currency)	35.848	387	-216	31.548	282	-49
Sum renteinstrumenter	35.848	387	-216	31.548	282	-49
Sum						
Sum renteinstrumenter	283.175	2.149	-2.437	255.033	2.658	-1.929
Sum valutainstrumenter	10.382	221	-100	11.670	334	-76
Sum egenkapitalinstrumenter	1.910	100	-369	1.191	205	-49
Sum varerelaterte kontrakter	1.441	145	-145	1.190	415	-415
Påløpte renter		357	-476		508	-514
Sum finansielle derivater	296.908	2.972	-3.528	269.084	4.119	-2.982

Note 29 - Regnskapsmessig sikring av gjeld ved utstedelse av verdipapirer

Banken har etablert sikringsbokføring for å oppnå en regnskapsmessig behandling som reflekterer hvordan renterisiko og valutarisiko styres for større langsiktige innlån. Sikringsobjektene består utelukkende av gjeld stiftet ved utstedelse av finansielle instrumenter og gjennomføres iht IFRS 9 ved en virkelig verdisikring. For de gjeldsinstrumenter som inngår i sikringsporteføljen inngås separate rente og/eller valutaswapper med tilsvarende hovedstol og forfallstruktur. Ineffektivitet kan likevel oppstå som følge av tilfeldige markedsvariasjoner i evalueringen av objekt og instrument.

Sikringsinstrumentene (rente- og valutaswapper) regnskapsføres til virkelig verdi, mens sikringsobjektene blir bokført til virkelig verdi for de risikoene som sikres (rente og valuta). Sikringsineffektivitet, definert som forskjell mellom verdiregulering av sikringsinstrumenter sammenlignet med verdiregulering av de sikrede risikoer i objektene, resultatføres løpende i resultatregnskapet.

Konsern (mill. kr)	Pålydende per 31.12.2019			Pålydende per 31.12.2018		
	Sikringsinstrument	Sikringsobjekt	Ineffektivitet	Sikringsinstrument	Sikringsobjekt	Ineffektivitet
Regnskapslinje i balansen	Derivater	Verdipapirgjeld		Derivater	Verdipapirgjeld	
Innlån til fast rente	Renteswap			Renteswap		
Pålydende NOK	7.789	7.650	140	8.184	8.068	116
Innlån i valuta til fast rente	Rente- og valutaswap			Rente- og valutaswap		
Pålydende EUR	23.429	23.429	-	23.460	22.547	913
Pålydende SEK	846	846	-	291	291	-
Pålydende CHF	1.586	1.586	-	1.544	1.544	-
	Balanseverdi per 31.12.2019			Balanseverdi per 31.12.2018		
	Sikringsinstrument	Sikringsobjekt	Resultatført ineffektivitet	Sikringsinstrument	Sikringsobjekt	Resultatført ineffektivitet
Bokført verdi eiendeler	387			282		
Bokført verdi gjeld	218	33.790		49	32.891	
Akkumulerte verdiendringer utgående balanse	169	154		233	217	
Akkumulerte verdiendringer inngående balanse	235	209		278	259	
Endringer i virkelig verdi	-66	-56	- 10	-46	-42	-4
Regnskapslinje i resultatet			Netto resultat fra finansielle instrumenter			Netto resultat fra finansielle instrumenter

IBOR reform

De senere årene har reform av og alternativer til IBOR-renter blitt et prioritert område for myndigheter verden over. Det er imidlertid usikkerhet rundt tidspunkt og metodikk for eventuelle endringer. Samtlige av SpareBank 1 SMN sine rentederivater har IBOR-renter som referanse, og vil således kunne bli påvirket av endringer. De vesentligste posisjonene foreligger i EURIBOR og NIBOR. Banken følger utviklingen i markedet tett, og deltar i flere prosjekt for å overvåke og tilrettelegge for eventuelle endringer. Tabellen nedenfor viser pålydende og eksponering for derivater i sikringsforhold som kan bli berørt av IBOR-reform, splittet på aktuell IBOR-rente.

Instrument (mill. kr)	Pålydende		
	Sikringsobjekt	Sikringsinstrument	Netto eksponering
CHFLIB 3M			227
EURIBOR 3M	1.480		19.817
EURIBOR 6M	-		257
NIBOR 3M	-		10.453
STIBOR 3M	846		846
USD LIBOR 3M	-		1.316
Sum eksponering	2.326	32.916	33.550

Note 30 - Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser

Morbank			Konsern	
31.12.18	31.12.19	Aksjer og andeler (mill. kr)	31.12.19	31.12.18
186	235	Til virkelig verdi over resultat	2.912	1.745
84	112	Børsnoterte	2.506	1.332
102	123	Unoterte	405	413
186	235	Sum aksjer og andeler	2.912	1.745
Fondsobligasjoner				
86	-	Børsnoterte	-	86
119	120	Unoterte	41	42
205	120	Sum fondsobligasjoner	41	128
Virksomhet holdt for salg - herav aksjer				
82	82	Unoterte	40	43
82	82	Sum aksjer holdt for salg (se note 39)	40	43
170	112	Sum børsnoterte selskaper	2.506	1.418
302	325	Sum unoterte selskaper	487	498

Spesifikasjon av morbank

	Eierandel over 10%	Vår be- holdning (antall)	Ansk. Kost (1.000 kr)	Markedsverdi/ bokført verdi (1.000 kr)
Børsnoterte selskap				
Visa Inc. C-aksjer		63.536	6.750	104.228
Sum børsnoterte aksjer			6.750	104.228
SpareBank 1 Nordvest		69.423	7.455	7.984
Sum børsnoterte finansinstitusjoner			7.455	7.984
Unoterte selskap				
VN Norge - SMN		26.373.402	37.338	47.736
Eksportfinans		1.857	12.888	38.726
Visa C preferanseaksje		1.298	-	24.833
Molde Kunnskapspark		2.000	2.030	2.083
Spama		2.305	-	1.563
Swift eur		44	855	1.489
Diverse selskap			1.129	1.167
Sum ikke børsnoterte aksjer og andeler			54.241	117.597
SpareBank 1 Søre Sunnmøre		48.070	4.999	5.071
Sum ikke børsnoterte finansinstitusjoner			4.999	5.071
SpareBank 1 Finans Midt-Norge			77.496	79.072
SpareBank 1 Boligkreditt			41.000	41.422
Sum ikke børsnoterte fondsobligasjoner			118.496	120.494
Sum aksjer, egenkapitalbevis og fondsobligasjoner morbank			191.941	355.374

Spesifikasjon av konsern

Børsnoterte selskap	Eierandel over 10%	Vår be- holdning (antall)	Ansk. Kost (1.000 kr)	Markedsverdi/ bokført verdi (1.000 kr)
Bonheur		1.531.564	129.287	304.781
Aker BP		687.829	169.250	198.095
Solon Eiendom		4.000.000	146.800	162.400
Scanship Holding/ VOW		5.328.178	90.579	159.845
Crayon Group Holding		2.833.000	68.609	147.316
Kongsberg gruppen		920.000	126.751	126.960
Panoro Energy		3.456.668	60.935	79.158
Norwegian Energy Company		343.530	72.720	77.466
Olav Thon Eiendomsselskap		391.900	63.570	65.761
Magnora	14,7 %	7.719.497	60.918	54.036
Subsea 7		512.701	54.459	53.808
Mowi		232.058	52.840	52.956
BW Offshore Limited		745.235	49.758	49.186
Yara International		134.354	49.026	49.066
Itera		3.350.000	30.717	38.626
Norway Royal Salmon		150.000	9.765	35.880
Scandic Hotels Group		350.000	32.573	34.506
Norsk Hydro		964.809	38.014	31.491
Lerøy Seafood Group		507.977	29.286	29.615
Okea		1.679.760	31.809	29.396
Equinor		160.756	27.585	28.213
Norwegian Air Shuttle		664.248	29.515	25.075
Ocean Yield		493.263	27.881	23.677
Polaris Media		586.016	14.995	20.628
Austevoll Seafood		220.500	20.500	19.856
Borgestad		750.000	15.000	15.000
Archer		3.020.000	15.390	9.604
Borregaard		100.000	9.166	9.500
Webstep		350.000	8.170	8.540
Goodtech		1.000.000	6.500	6.950
Akastor		601.700	10.694	5.981
Gaming Innovation Group		630.883	3.035	5.047
Nordic Semiconductor		86.711	4.572	4.830
Magseis Fairfield		800.000	15.250	4.640
Havila		1.454.880	16.901	4.365
Diverse selskap			40.457	34.435
Sum børsnoterte aksjer			1.633.274	2.006.687
Komplett Bank		9.060.000	84.392	113.069
Insr Insurance Group		11.000.000	87.340	76.780
Sparebank 1 Østlandet		701.813	60.581	64.918
Sparebank 1 BV		698.399	24.831	27.657
Sparebank 1 Ringerike Hadeland		110.400	21.655	24.950
Sparebanken Telemark		147.000	17.163	19.110
Melhus Sparebank		100.834	12.347	14.167
B2Holding		1.295.000	18.668	12.367
Helgeland Sparebank		140.000	12.044	11.760
Diverse selskaper			20.458	22.752
Sum børsnoterte finansinstitusjoner			359.480	387.530
Unoterte selskap				
Viking Venture III	17,0 %	955.039	34.745	100.444
Salvesen & Thams		22.300	25.730	71.516
Moldekraft		10.545	11.600	14.837
Norsk Innovasjonskapital III		600	7.950	12.885
Sintef Venture IV		18.101	10.725	11.553
Crayo Nano		13.876	5.436	11.129

Proventure Seed II	11.608.357	9.674	8.717
Numascale	4.320.117	7.020	7.519
Novelda	18.280	6.143	5.814
Sintef Venture V	9.000	4.137	4.137
Real Estate Central Europe	3.000	5.500	4.000
Herkules Capital 3	1	3.232	3.902
Novela Kapital	300.003	3.000	3.000
Vectron Biosolutions	220.000	6.000	2.750
North Bridge Nordic Property II	51.340	1.996	2.153
Wellstarter	3.538	2.000	2.000
Idletechs	1.593	1.593	1.593
Way	23.175	1.500	1.500
Happybites	12.062	1.495	1.495
Wellcem	40.036	1.361	1.201
Sentrumsbyen Molde	1.000	1.000	1.000
Diverse selskap		21.559	9.351
Sum ikke børsnoterte aksjer og andeler		173.395	282.494
Eliminering av fondsobligasjon SpareBank 1 Finans Midt-Norge		-77.496	-79.072
Sum aksjer, egenkapitalbevis og fondsobligasjoner konsern		2.280.595	2.953.013

Note 31 - Immaterielle eiendeler

2019

Morbank			Konsern		
Andre immatrielle eiendeler	Goodwill	Totalt (mill. kr)	Totalt	Goodwill	Andre immatrielle eiendeler
175	447	622	1.034	730	303
19	-	19	60	21	39
-	-	-	-4	-	-4
		Tilgang datter	16	16	
194	447	640	1.106	767	338
-	-	-	-	-	-
89	-	89	183	34	149
34	-	34	46	-	46
0	-	0	0	-	0
-	-	-	-1	-	-1
5	-	5	6	-	6
128	-	128	233	34	199
66	447	512	872	734	139
Balanseført verdi 31.12					

2018

Morbank			Konsern		
Andre immatrielle eiendeler	Goodwill	Totalt (mill. kr)	Totalt	Goodwill	Andre immatrielle eiendeler
128	447	575	935	681	254
47	-	47	113	50	63
-0	-	-0	-14	-	-14
175	447	622	1.034	730	303
-	-	-	-	-	-
54	-	54	141	28	113
36	-	36	49	-	49
-	-	-	4	4	-
-0	-	-0	-13	-	-13
-	-	-	2	2	-
89	-	89	183	34	149
-	-	-	-	-	-
86	447	533	851	697	154
Balanseført verdi 31.12					

Note 32 - Eiendom, anlegg og utstyr

2019

Morbank			Konsern			
Bygg, tomter og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transportmidler	Totalt	(mill. kr)	Totalt	Maskiner, inventar og transportmidler	Bygg, tomter og annen fast eiendom
104	181	285	Anskaffelseskost 1.1	569	268	301
-	-	-	Ansk. kost. som følge av - virksomhetssammenslutninger	3	3	-
15	11	26	Tilgang	44	19	25
-	-27	-27	Avgang	-35	-35	-1
-	-	-	- Korreksjon	-	-0	-0
119	165	284	Anskaffelseskost 31.12	580	255	325
58	130	188	Akkumulert av- og nedskrivning 1.1	336	201	135
-	-	-	Akk. avskr. som følge av - virksomhetssammenslutninger	3	3	-
9	18	26	Årets avskrivning	39	24	15
2	0	3	Årets nedskrivning	3	0	3
-	-19	-19	Avgang	-24	-24	-
2	-	2	Reversering av akk av- og nedskrivninger	1	-	1
71	128	199	Akkumulert av- og nedskrivning 31.12	358	204	154
48	37	85	Balanseført verdi 31.12	222	52	171

2018

Morbank			Konsern			
Bygg, tomter og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transportmidler	Totalt	(mill. kr)	Totalt	Maskiner, inventar og transportmidler	Bygg, tomter og annen fast eiendom
111	187	298	Anskaffelseskost 1.1	594	276	318
-	-	-	Ansk.kost som følge av - virksomhetssammenslutninger	8	7	1
2	11	13	Tilgang	19	17	2
-10	-17	-27	Avgang	-53	-32	-21
1	0	1	Korreksjon	1	0	1
104	181	285	Anskaffelseskost 31.12	569	268	301
58	125	183	Akkumulert av- og nedskrivning 1.1	331	196	135
-	-	-	Akk.avskrivning som følge av - virksomhetssammenslutninger	6	6	-
8	21	29	Årets avskrivning	47	28	19
1	1	2	Årets nedskrivning	2	2	1
-8	-19	-27	Avgang	-52	-33	-19
-1	2	1	Reversering av akk. av- og nedskrivninger	1	2	-1
58	130	188	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12	336	201	135
46	51	97	Balanseført verdi 31.12	234	67	167

Avskrivning

Med utgangspunkt i anskaffelseskost fratrasket eventuell restverdi avskrives eiendelene lineært over forventet levetid innenfor følgende rammer:

- Maskiner 3-5 år
- Inventar 5-10 år
- Teknisk anlegg 5-10 år
- Transportmidler 10 år
- Bygg og annen fast eiendom 25 år

Sikkerhetsstillelse

Konsernet har ikke pantsatt eller akseptert andre rådighetsbegrensninger for sine anleggsmidler med unntak av SpareBank 1 Markets som har sikkerhetsstilt blant annet driftsmidler til DNB i forbindelse med banktjenester tilknyttet verdipapiroppgjøret.

Anskaffelseskost av avskrevne eiendeler

Anskaffelseskost av fullt ut avskrevne eiendeler som fortsatt er i bruk i banken i 2019 utgjør 83 millioner kroner (114 millioner).

Bruttoverdi av anleggsmidler som er midlertidig ute av drift

Konsernet har ikke vesentlige anleggsmidler som midlertidig er ute av drift per 31. desember 2019.

Note 33 - Leieavtaler

Morbank		Konsern
2019	Bruksretteiendeler	2019
379	Anskaffelseskost 1. januar	587
9	Tilgang av bruksretteiendeler	32
0	Avhendinger	-43
4	Overføringer og reklassifiseringer	5
392	Anskaffelseskost 31. desember	581
	Akkumulerte av- og nedskrivninger 1. januar	
49	Avskrivninger	87
0	Avhendinger	-4
49	Akkumulerte av- og nedskrivninger 31. desember	82
342	Balanseført verdi av bruksretteiendeler 31. desember	498
	Leieforpliktelser	
	Udiskonterte leieforpliktelser og forfall av betalinger	
42	Mindre enn 1 år	78
41	1-2 år	72
37	2-3 år	63
36	3-4 år	59
31	4-5 år	51
197	Mer enn 5 år	245
383	Totale udiskonterte leieforpliktelser 31. desember	567
	Endringer i leieforpliktelser	
379	Ved førstegangsanvendelse 1. januar	587
12	Nye/endrede leieforpliktelser innregnet i perioden	33
-44	Betaling av hovedstol	-76
-10	Betaling av renter	-13
10	Rentekostnad tilknyttet leieforpliktelser	13
-	Andre endringer	-39
347	Totale leieforpliktelser 31. desember	505
41	Kortsiktige leieforpliktelser (note 37)	65
306	Langsikige leieforpliktelser (note 37)	440
-43	Netto kontantstrøm fra leieforpliktelser	-76
	Andre leiekostnader innregnet i resultatet	
9	Variable leiebetalinger kostnadsført i perioden	34
4	Driftskostnader i perioden knyttet til kortsiktige leieavtaler (inkludert kortsiktige leieavtaler av lav verdi)	11
0	Driftskostnader i perioden knyttet til eiendeler av lav verdi (ekskludert kortsiktige leieavtaler over)	1
13	Totale leiekostnader inkludert i andre driftskostnader	46

Note 34 - Øvrige eiendeler

Morbank			Konsern	
31.12.18	31.12.19	(mill. kr)	31.12.19	31.12.18
-	-	Utsatt skattefordel	158	175
97	85	Varige driftsmidler	222	234
-	342	Bruksretteiendel	499	-
67	107	Opptjente ikke motatte inntekter	132	86
7	13	Fordringer verdipapirer	292	277
179	148	Pensjonsmidler	148	179
384	546	Andre eiendeler	640	737
733	1.241	Sum øvrige eiendeler	2.092	1.687

Note 35 - Innskudd fra og gjeld til kunder

Morbank			Konsern	
31.12.18	31.12.19	Innskudd fra og gjeld til kunder (mill. kr)	31.12.19	31.12.18
63.179	63.177	Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	62.224	62.346
18.269	23.693	Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	23.693	18.269
81.448	86.870	Sum innskudd fra og gjeld til kunder	85.917	80.615
0,9 %	1,2 %	Gjennomsnittlig rente	1,2 %	0,9 %

Av totale innskudd utgjør fastrenteinnskudd 5,1 (4,4 prosent i 2018) prosent.

31.12.18	31.12.19	Innskudd fordelt på sektor og næring	31.12.19	31.12.18
33.055	35.664	Lønnstakere o.l.	35.664	33.055
12.202	13.162	Offentlig forvaltning	13.162	12.202
3.066	3.064	Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	3.064	3.066
742	645	Havbruk	645	742
1.696	1.582	Industri og bergverk	1.582	1.696
3.541	3.363	Bygg, anlegg, kraft og vannforsyning	3.363	3.541
4.663	4.197	Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	4.197	4.663
996	1.059	Sjøfart og offshore	1.059	996
4.949	5.027	Eiendomsdrift	4.718	4.644
6.883	7.643	Forretningsmessig tjenesteyting og lignende	7.643	6.883
6.572	8.186	Transport og annen tjenesteytende virksomhet	7.819	6.210
3.083	3.278	Øvrige sektorer	3.001	2.917
81.448	86.870	Sum innskudd fordelt på sektor og næring	85.917	80.615

31.12.18	31.12.19	Innskudd fordelt på geografiske områder	31.12.19	31.12.18
52.718	55.495	Trøndelag	54.712	51.952
14.908	15.705	Møre og Romsdal	15.705	14.908
2.577	2.326	Sogn og Fjordane	2.326	2.577
655	698	Nordland	698	655
5.331	6.653	Oslo	6.482	5.264
4.425	4.696	Landet for øvrig	4.696	4.425
835	1.298	Utlandet	1.298	835
81.448	86.870	Sum innskudd fordelt på geografiske områder	85.917	80.615

Note 36 - Gjeld ved utstedelse av verdipapirer

Morbank			Konsern	
31.12.18	31.12.19	(mill. kr)	31.12.19	31.12.18
392	-	Sertifikater og andre kortsiktige låneopptak	-	392
43.877	43.014	Obligasjonsgjeld	43.014	43.877
44.269	43.014	Sum gjeld ved utstedelse av verdipapirer	43.014	44.269
2,9 %	3,1 %	Gjennomsnittlig rente sertifikater	3,1 %	2,9 %
1,4 %	1,3 %	Gjennomsnittlig rente obligasjonsgjeld	1,3 %	1,4 %

31.12.18	31.12.19	Verdipapirgjeld fordelt på forfallstidspunkt ¹⁾	31.12.19	31.12.18
5.284	-	2019	-	5.284
9.463	7.833	2020	7.833	9.463
8.448	8.713	2021	8.713	8.448
5.854	5.805	2022	5.805	5.854
8.921	8.918	2023	8.918	8.921
4.000	4.500	2024	4.500	4.000
-	4.935	2026	4.935	-
500	499	2029	499	500
299	296	2031	296	299
249	247	2032	247	249
299	296	2033	296	299
-	148	2034	148	-
259	257	2035	257	259
279	276	2044	276	279
18	19	Valutaagio	19	18
140	54	Over og underkurs, markedsverdi strukturerte obligasjoner	54	140
256	218	Påløpte renter	218	256
44.269	43.014	Sum verdipapirgjeld	43.014	44.269

¹⁾ Fratrullet egne obligasjoner. Per 31. desember 2019 ingen egenbeholdning (65 millioner i 2018)

31.12.18	31.12.19	Verdipapirgjeld fordelt på vesentlige valutaer	31.12.19	31.12.18
15.548	13.315	NOK	13.315	15.548
26.512	27.270	EUR	27.270	26.512
2.209	2.429	Øvrige	2.429	2.209
44.269	43.014	Sum verdipapirgjeld	43.014	44.269

Morbank og konsern

Endring i verdipapirgjeld	31.12.19	Emittert	Forfalt/ innløst	Øvrige endringer	31.12.18
Sertifikatgjeld	-	-	385	-7	391
Obligasjonsgjeld	42.722	6.230	6.036	-934	43.463
Verdijusteringer	73	-	-	-85	158
Påløpte renter	218	-	-	-38	256
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	43.014	6.230	6.421	-1.064	44.269

Endring i verdipapirgjeld	31.12.18	Emittert	Forfalt/ innløst	Øvrige endringer	31.12.17
Sertifikatgjeld	391	391	-	-	-
Obligasjonsgjeld	43.463	12.390	9.815	-775	41.663
Verdijusteringer	158	-	-	-49	207
Påløpte renter	256	-	-	-68	324
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	44.269	12.781	9.815	-891	42.194

Note 37 - Annen gjeld og forpliktelse

Morbank			Konsern	
31.12.18	31.12.19	Annen gjeld og balanseført forpliktelse (mill. kr)	31.12.19	31.12.18
84	48	Utsatt skatt	115	147
389	475	Betalbar skatt	546	448
10	10	Formuesskatt	10	10
30	76	Tidsavgrensninger	455	413
115	127	Avsetninger	127	115
148	100	Tapsavsetninger garantier og ubenyttede kreditter	100	148
21	16	Pensjonsforpliktelser	16	21
	347	Leieforpliktelse	505	
97	68	Trasseringsgjeld	68	97
11	6	Leverandørgjeld	57	66
699	9	Gjeld verdipapirer	197	809
-		Egenkapitalinstrumenter	244	31
288	287	Annen gjeld	401	366
1.892	1.570	Sum annen gjeld og balanseført forpliktelse	2.841	2.670
		Andre forpliktelser ikke balanseført		
2.478	2.904	Kredittrammer, trading	3.059	2.556
-	-	Øvrige forpliktelser	38	73
2.478	2.904	Sum andre forpliktelser	3.097	2.629
4.370	4.474	Totale forpliktelser	5.937	5.299

Pantstillelser

SpareBank 1 SMN ble fra 1. mars 2017 i henhold til EMIR pålagt å ha en CSA-avtale med daglig utveksling av marginsikkerhet mv. med alle finansielle motparter som banken handler med hjemhørende (blant annet) i et EU-land.

Emir-forordningen regulerer OTC-derivater og innebærer blant annet at SpareBank 1 SMN er pålagt å cleare visse derivattransaksjoner gjennom en sentral motpart (Central counterparty). Dette gjelder rentederivater i norske kroner, euro, britiske pund, japanske yen, amerikanske dollar, svenske kroner og polske zloty. Derivater cleares gjennom London Clearing House som sentral motpart hvor sikkerheten per i dag kun er kontanter. SpareBank 1 SMN er ikke direkte medlem i London Clearing House, men har inngått avtale med Commerzbank og SEB som clearingbroker.

SpareBank 1 Markets clearer ordinære aksjehandler utført på Oslo Børs gjennom CCP oppgjør. Selskapet er Direct Clearing Member på SIX X-Clear. Selskapet stiller kontanter som sikkerhet for den daglige margineringen.

SpareBank 1 SMN er registrert som GCM på NASDAQ OMX Clearing AB. Banken tilbyr kunder clearingrepresentasjon knyttet til kundens handel av strøm- og laksederivater på NASDAQ OMX Oslo ASA og Fish Pool ASA. Clearingrepresentasjon innebærer at banken trer inn i kundens sted som motpart overfor NASDAQ OMX Clearing AB og blir forpliktet overfor NASDAQ til å stille marginsikkerhet og å gjennomføre oppgjør av kontrakter og betale gebyrer. Kundene vil for bankens eksponering stille sikkerheter bestående av kontantdepot og/eller pant i eiendeler.

Morbank			Konsern		
Kontanter	Verdipapir	Sum	Sum	Verdipapir	Kontanter
1.283	245	1.528	1.543	245	1.298
1.827	245	2.072	2.088	245	1.843
561	-	561	589	-	589
955	-	955	982	-	982

Pågående rettstvister

Konsernet er ikke part i rettstvister med et økonomisk omfang som vurderes å ha vesentlig betydning for konsernets økonomiske stilling. Det er ikke foretatt tapsavsetninger per 31. desember 2019.

Avsetninger

Konsernet har gjort avsetninger for pensjonsforpliktelser (se note 22), tap på garantier (se note 10), restruktureringskostnader og gavefond. Avsetning for restruktureringskostnader er gjort med bakgrunn i nedbemanningsplan. Avsetning til gavefond er den delen av tidligere års overskudd som skal deles ut til almennyttige formål. Mer om dette i avsnittet Samfunnsansvar.

Morbank/konsern (mill. kr)	Pensjons- forpliktelser	Restrukturerings- kostnader	Gavefond
Balanseført verdi 1.1.19	21	21	94
Ekstra avsetninger foretatt i perioden		-	80
Beløp som er benyttet i perioden	-3	-15	-53
Ubenyttede beløp som er reversert i perioden		-	-
Økningen i løpet av perioden i det diskonterte beløpet som oppstår over tid, samt virkningen av eventuelle endringer i diskonteringsrenten	-3		
Balanseført verdi 31.12.19	16	6	121

Morbank/konsern (mill. kr)	Pensjons- forpliktelser	Restrukturerings- kostnader	Gavefond
Balanseført verdi 1.1.18	24	39	69
Ekstra avsetninger foretatt i perioden		-	70
Beløp som er benyttet i perioden	-3	-18	-45
Ubenyttede beløp som er reversert i perioden		-	-
Økningen i løpet av perioden i det diskonterte beløpet som oppstår over tid, samt virkningen av eventuelle endringer i diskonteringsrenten	0		
Balanseført verdi 31.12.18	21	21	94

Note 38 - Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån

Morbank		Konsern	
31.12.18	31.12.19 (mill. kr)	31.12.19	31.12.18
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital			
-	- 2026 SpareBank 1 Finans Midt-Norge 16/26	43	43
150	150 2027 flytende rente NOK (Call 2022)	150	150
600	600 2027 flytende rente NOK (Call 2022)	600	600
250	250 2029 flytende rente NOK (Call 2024)	250	250
250	250 2028 flytende rente NOK (Call 2023)	250	250
500	500 2028 flytende rente NOK (Call 2023)	500	500
3	4 Påløpte renter	5	4
1.753	1.754 Sum tidsbegrenset ansvarlig lånekapital	1.797	1.796
Fondsobligasjonslån			
350	211 10/99, fast rente 8,25 % NOK (Call 2020) ¹⁾	211	350
100	76 10/99, flytende rente NOK (Call 2020)	76	100
13	1 Underkurs evigvarende	1	13
8	5 Påløpte renter	5	8
471	293 Sum fondsobligasjonslån	293	471
2.224	2.047 Sum ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	2.090	2.268
3,5 %	3,6 % Gjennomsnittlig rente NOK	3,6 %	3,5 %
Hybridkapital			
-	- 5/99 SpareBank 1 Finans Midt-Norge flytende rente NOK (Call 2022)	43	43
300	300 5/99 flytende rente NOK (Call 2023)	300	300
200	200 7/99 fast rente 5,0 % NOK (Call 2025) ¹⁾	200	200
300	300 5/99 flytende rente NOK (Call 2023)	300	300
200	200 5/99 flytende rente NOK (Call 2023)	200	200
-	250 5/99 flytende rente NOK (Call 2024)	250	-
1.000	1.250 Sum hybridkapital	1.293	1.043
3,8 %	4,5 % Gjennomsnittlig rente NOK	4,5 %	3,8 %

¹⁾Fastrentefinansieringen er gjort om til flytende rente ved bruk av rentebytteavtaler

Konsern

	31.12.19	Emittert-nominell verdi	Forfalt/innløst-nominell verdi	Valuta- endringer og over-/ underkurs	31.12.18
Endringer i ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån					
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital, NOK	1.793	-	-	-	1.793
Fondsobligasjonslån, NOK	287	-	164	-	450
Verdijusteringer	1	-	-	-11	13
Påløpte renter	10	-	-	-2	12
Sum ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	2.090	-	164	-14	2.268

	31.12.19	Emittert-nominell verdi	Forfalt/innløst-nominell verdi	Valuta- endringer og over-/ underkurs	31.12.18
Endringer i hybridkapital					
Fondsobligasjonslån, NOK	1.293	250	-	-	1.043
Sum hybridkapital	1.293	250	-	-	1.043

	31.12.18	Emittert-nominell verdi	Forfalt/innløst-nominell verdi	Valuta- endringer og over-/ underkurs	31.12.17
Endringer i ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån					
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital, NOK	1.793	750	-	-	1.043
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital, Valuta	-	-	699	40	659
Fondsobligasjonslån, NOK	450	-	-	-	450
Verdijusteringer	13	-	-	-27	40
Påløpte renter	12	-	-	3	10
Sum ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	2.268	750	699	15	2.201

	31.12.18	Emittert-nominell verdi	Forfalt/innløst-nominell verdi	Valuta- endringer og over-/ underkurs	31.12.17
Endringer i hybridkapital					
Fondsobligasjonslån, NOK	1.043	1.000	950	-	993
Sum hybridkapital	1.043	1.000	950	-	993

Note 39 - Investering i eierinteresser

Datterselskaper, tilknyttede selskaper, felleskontrollert virksomhet og selskaper holdt for salg.

Firma	Org.nr	Forretningskontor	Eierandel i prosent
Investering i datterselskaper			
EiendomsMegler 1 Midt-Norge	936159419	Trondheim	87,0
SpareBank 1 Regnskapshuset SMN	936285066	Trondheim	88,7
SpareBank 1 Invest	990961867	Trondheim	100,0
SpareBank 1 Finans Midt-Norge	938521549	Trondheim	61,2
SpareBank 1 SMN Kvartalet	990283443	Trondheim	100,0
SpareBank 1 Bygget Steinkjer	934352718	Trondheim	100,0
St. Olavs Plass	999263380	Trondheim	100,0
SpareBank 1 Bilplan	979945108	Trondheim	100,0
SpareBank 1 Markets	992999101	Oslo	66,7
SpareBank 1 SMN Spire Finans	916585837	Trondheim	100,0
Aksjer eid av datter- og datterdatterselskaper			
GMA Invest	994469096	Trondheim	100,0
Sentrumsgården	975856828	Leksvik	24,0
Aqua Venture	891165102	Trondheim	37,6
Omega-3 Invest	996814262	Namsos	33,6
Tjeldbergodden Utvikling	979615361	Aure	35,3
Grilstad Marina	991340475	Trondheim	35,0
GMN 6	994254707	Trondheim	30,0
GMN 51	996534316	Trondheim	30,0
GMN 52	996534413	Trondheim	30,0
GMN 53	996534502	Trondheim	30,0
Brauten Eiendom	917066221	Trondheim	100,0
SpareBank 1 Kapitalforvaltning	980300609	Trondheim	100,0
SpareBank 1 Capital Markets		New York	100,0
Leksvik Regnskapskontor	980491064	Leksvik	50,0
Viken Regnskap	976108418	Stjørdal	100,0
Reinheim Regnskap	974376113	Lesja	100,0
Investeringer i felleskontrollert virksomhet			
SpareBank 1 Gruppen	975966372	Tromsø	19,5
SpareBank 1 Utvikling	986401598	Oslo	18,0
Investeringer i tilknyttede selskaper			
SpareBank 1 Boligkreditt	988738387	Stavanger	20,9
BN Bank	914864445	Trondheim	35,0
SpareBank 1 Næringskreditt	894111232	Stavanger	31,0
Bjerkeløkkja	998534976	Oppdal	40,7
SpareBank 1 Kredittkort	975966453	Trondheim	17,3
SMB Lab	917143501	Trondheim	20,0
Proaware	995756080	Tromsø	20,0
SpareBank 1 Betaling	919116749	Oslo	21,5
Investering i selskaper holdt for salg			
Mavi XV	890899552	Trondheim	100,0
Mavi XXV	999239242	Trondheim	100,0
Mavi XXVIII	999239455	Trondheim	100,0
Byscenen Kongensgt 19	992237899	Trondheim	94,0

Aksjer i datterselskaper morbank

Investeringen er bokført til anskaffelseskost i morbanken. Det foretas full konsolidering i konsernregnskapet. Sum kostnader er inkludert skattekostnad. Bokført verdi av datterselskaper i tabellene under er morbankens bokførte verdi. Resultatkolonnen viser selskapets årsresultat.

2019 (mill. kr)	Selskapets aksjekapital (1.000 kr)	Antall aksjer	Pålydende verdi (1.000 kr)	Eiendeler	Gjeld	EK	IKE av EK ¹⁾	Sum inntekter	Sum kostnader	Resultat	IKE av res. ¹⁾	Bokført 31.12
SpareBank 1 Finans Midt-Norge	922.590	92.259	10,0	8.861	7.567	1.295	458	527	413	114	43	666
Sum investeringer i kredittinstitusjoner												666
EiendomsMegler 1 Midt-Norge	66.611	5.505	12,1	309	140	169	22	390	389	1	0	155
SpareBank 1 SMN Kvartalet	30.200	30.200	1,0	318	221	97	0	34	26	7	-	126
SpareBank 1 Regnskapshuset SMN	19.278	238	81,0	527	161	367	42	505	420	85	10	231
SpareBank 1 Invest	457.280	457.280	1,0	603	39	564	-	52	6	47	-	540
SpareBank 1 Bygget Steinkjer	6.100	100	61,0	50	14	36	-	4	3	1	-	40
St. Olavs Plass	10.000	100.000	0,1	80	26	54	-	7	5	3	-	50
SpareBank 1 Bilplan	5.769	41.206	0,1	5	1	4	-	4	2	1	-	4
SpareBank 1 Markets	529.221	3.168.991	0,2	3.669	2.950	718	239	626	583	43	14	456
SpareBank 1 SMN Spire Finans	4.503	75.044.932	0,0	106	56	51	-	21	40	-20	-	41
Sum investering i andre datterselskaper												1.643
Sum investeringer i konsernselskap morbank												2.309

¹⁾ IKE : Ikke-kontrollerende eierinteresser

2018 (mill. kr)	Selskapets aksjekapital (1.000 kr)	Antall aksjer	Pålydende verdi (1.000 kr)	Eiendeler	Gjeld	EK	IKE av EK ¹⁾	Sum inntekter	Sum kostnader	Resultat	IKE av res. ¹⁾	Bokført 31.12
SpareBank 1 Finans Midt-Norge	772.590	77.259	10,0	7.723	6.580	1.143	364	337	226	111	39	602
Sum investeringer i kredittinstitusjoner												602
EiendomsMegler 1 Midt-Norge	66.611	5.505	12,0	276	91	186	24	496	517	-20	-3	143
SpareBank 1 SMN Kvartalet	98.753	30.200	0,0	310	10	300	-	30	24	5	-	332
SpareBank 1 Regnskapshuset SMN	18.564	238	78,0	394	112	282	13	444	390	54	2	201
SpareBank 1 Invest	457.280	457.280	1,0	793	45	748	-	13	6	7	-	739
SpareBank 1 Bygget Steinkjer	6100	100	61,0	49	1	49	-	4	3	1	-	53
SpareBank 1 Card Solution	200	2.000	0,1	5	0	5	-	2	2	0	-	5
St. Olavs Plass	10.000	100.000	0,1	78	1	77	-	7	6	1	-	75
SpareBank 1 Bilplan	5.769	41.206	0,1	5	3	3	-	8	10	-2	-	4
SpareBank 1 Markets	529.221	3.168.991	0,2	2.258	1.582	676	225	551	535	16	5	456
Sum investering i andre datterselskaper												2.008
Sum investeringer i konsernselskap morbank												2.610

¹⁾ IKE: Ikke-kontrollerende eier-interesser

Investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet er bokført til anskaffelseskost i selskapsregnskapet. Konserntall er presentert etter egenkapitalmetoden.

Morbank			Konsern	
31.12.18	31.12.19	(mill. kr)	31.12.19	31.12.18
3.940	4.309	Balanseført verdi per 1.1.	6.098	5.638
369	221	Tilgang/avgang	210	168
-	-4	Nedskrivning	-	-
-	-	EK-føringer	-15	-74
-	-	Resultatandel	879	437
-	-	Utbetalt utbytte	-704	-410
4.309	4.526	Balanseført verdi per 31.12	6.468	6.098

Spesifikasjon av årets endring på konsern	Tilgang/avgang	EK-endring
SpareBank 1 Gruppen	-	2
SpareBank 1 Boligkreditt	153	-12
SpareBank 1 Næringskreditt	-40	-1
SpareBank 1 Kredittkort	-1	2
Sparebank 1 Betaling	22	-0
BN Bank	83	-4
Øvrige selskap	-7	-3
Sum	210	-15

Utbytte fra investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

(mill. kr)	2019	2018
SpareBank 1 Gruppen	663	287
SpareBank 1 Boligkreditt	-	14
BN Bank	-	-
SpareBank 1 Næringskreditt	15	17
SpareBank 1 Kredittkort	25	38
Sum utbytte fra tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	704	355

Konsernets eierandeler i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Tabellene nedenfor inneholder selskaps- eller konsernregnskapstall hundre prosent andel, med unntak av resultatandel som oppgis som SMN-konsernets andel. Badwill og amortiseringseffekter knyttet til oppkjøp er inkludert i resultatandelen. Bokført verdi er konsernverdi i SMN-konsernet.

2019 (mill. kr)	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Resultatandel	Bokført verdi 31.12	Antall aksjer
SpareBank 1 Gruppen	93.560	82.689	25.820	24.317	712 ¹⁾	1.609	381.498
SpareBank 1 Boligkreditt	245.621	233.340	260	92	26	2.319	15.898.802
SpareBank 1 Næringskreditt	11.411	9.316	92	30	21	650	5.034.161
SpareBank 1 Kredittkort	5.817	4.794	548	473	13	177	498.720
Sparebank 1 Betaling	773	4	0	58	3	166	3.980.651
BN Bank	31.917	27.620	768	441	107	1.425	4.943.072
Øvrige selskaper					-2	123	
Sum					879	6.468	

¹⁾ Inkl gevinst salg eierandel til DNB i Fremtind Forsikring 460 mill. kr

2018 (mill. kr)	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Resultatandel	Bokført verdi 31.12	Antall aksjer
SpareBank 1 Gruppen	75.383	67.177	13.719	12.239	289	1.558	381.498
SpareBank 1 Boligkreditt	245.521	233.938	3.578	3.573	-7	2.152	14.879.609
SpareBank 1 Næringskreditt	13.365	11.287	262	211	15	685	5.353.070
SpareBank 1 Kredittkort	5.948	4.867	1.122	991	23	188	502.131
Sparebank 1 Betaling	656	0	-	57	-12	141	1.635
BN Bank	29.021	24.739	658	364	92	1.239	4.658.389
Øvrige selskaper					17	135	
Sum					416	6.098	

Selskaper holdt for salg

SpareBank 1 SMN eier 100 prosent av Mavi XV AS som følge av misligholdt engasjement. Bankens strategi er at denne type eierskap i utgangspunktet skal ha kort varighet, normalt ikke lenger enn et år. Investeringen bokføres til virkelig verdi i morbankens regnskap, mens det i konsernregnskapet foretas en enlinjes konsolidering (skatteeffekt hensyntatt).

2019 (mill. kr)	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Resultatandel	Eierandel
Mavi XV AS konsern	40	0	5	-5	0	100 %

2018 (mill. kr)	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Resultatandel	Antall aksjer
Mavi XV AS konsern	43	1	5	-1	5	100 %
Søndre gate 4-10	-	-	144	-	144	100 %
Sum holdt for salg	43	1	148	-1	149	

Note 40 - Oppkjøp av virksomheter og virksomhetssammenslutning

Generelt

Ved oppkjøp av selskaper utarbeides oppkjøpsanalyse i samsvar med IFRS 3 hvor identifiserbare eiendeler og forpliktelser vurderes til virkelig verdi på overtakelsestidspunktet.

Oppkjøp av regnskapskontor

SpareBank 1 Regnskapshuset SMN har i 2019 overtatt samtlige aksjer i Reinheim Regnskap AS, Viken Regnskap og innmaten i Taraldsen Regnskap. Taraldsen er innlemmet i SpareBank 1 Regnskapshuset SMN AS fra 1.5.2019, mens Reinheim og Viken innfusjoneres og integreres fullt ut i SpareBank 1 Regnskapshuset SMN AS fra 2020.

Spjelkavik Regnskap AS, Flatanger Regnskapskontor AS og Grongstad Regnskap AS er innfusjonert i 2019.

Det er utarbeidet oppkjøpsanalyser i samsvar med IFRS 3 hvor identifiserbare eiendeler og forpliktelser er vurdert til virkelig verdi på overtakelsestidspunktet. Forskjellen mellom konsernets anskaffelseskost og bokført verdi av netto eiendeler er allokert til goodwill.

Oppkjøp av SpareBank 1 SMN Spire Finans (tidligere DeBank)

5. februar 2019 kjøpte SpareBank 1 SMN 100 prosent av aksjene i SpareBank 1 SMN Spire Finans AS for 40 millioner kroner. Kjøpet medførte en negativ goodwill på 31 millioner kroner som inngår som gevinst i netto resultat fra finansielle instrumenter.

Årsaken til at transaksjonen førte til en gevinst er at virkelig verdi av netto eiendeler var høyere enn kjøpesummen. Allokering av virkelig verdi knyttet til oppkjøpet fordeler seg som følger:

	Virkelig verdi innregnet ved oppkjøp
Eiendeler	
Utlån	207
Andre eiendeler	14
Sum eiendeler	221
Gjeld	
Innskudd fra kunder	142
Avsetninger	5
Annen gjeld	4
Sum gjeld	151
Netto identifiserbare eiendeler og gjeld	70
Goodwill ved oppkjøpet	-31
Kjøpesum	40

Note 41 - Vesentlige transaksjoner med nærstående selskaper

Med nærstående parter menes her datterselskaper, tilknyttede selskaper, felleskontrollerte virksomheter og selskaper holdt for salg hvor morbanken har betydelig innflytelse. I tillegg medregnes SpareBank 1 SMN Pensjonskasse og selskaper eid av morbankens personlige nærstående. Morbankens mellomværende med ansatte og medlemmer av styret vises i note 8 utlån til og fordringer på kunder samt i note 20 personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte. Inngående balanse kan avvike fra utgående balanse året før da utgående balanse kan inkludere selskaper som i løpet av regnskapsåret er kommet til som bankens nærstående.

Lån (mill. kr)	Datterselskaper		Øvrige nærstående selskaper	
	2019	2018	2019	2018
Lån utestående per 1.1	6.833	5.909	4.583	4.609
Lån innvilget i perioden	1.617	1.200	1	31
Tilbakebetaling	600	276	3	45
Lån per 31.12	7.850	6.833	4.581	4.595
Renteinntekter	140	130	139	125
Obligasjoner og ansvarlige lån per 31.12	159	158	623	858
Innskudd (mill. kr)				
Innskudd per 1.1	1.292	938	1.388	2.061
Nye innskudd i perioden	45.304	42.985	55.805	52.419
Uttak	45.047	42.684	56.242	52.936
Innskudd per 31.12	1.549	1.238	951	1.544
Rentekostnader	27	19	13	13
Verdipapirhandel	348	28	108	204
Provisjonsinntekt SpareBank 1 Boligkreditt	-	-	348	340
Provisjonsinntekt SpareBank 1 Næringskreditt	-	-	16	16
Utstedte garantier og kausjonsansvar	111	110	20	23

Lån og innskudd

Alle lån og innskudd for nærstående parter er bokført i morbanken.

Handel med verdipapirer

SpareBank 1 SMNs finansavdeling og SpareBank 1 Markets, via utkontrahert virksomhet, utfører et betydelig antall transaksjoner med bankens nærstående selskaper. Det gjøres løpende transaksjoner innenfor rente- og valutaområdet, betalingsformidling, obligasjonshandel mv. Disse inngår som en del av den ordinære bankdrift og alle avtaler er inngått på markedsmessige vilkår. Rapporterte tall i tabellen ovenfor inkluderer nettoinvestering i derivater, kjøp og salg av obligasjoner og innskudd.

Andre transaksjoner

SpareBank 1 SMN har inngått leveranseavtaler med flere nærstående selskaper for å sikre ordinær bankdrift og videreutvikling av SpareBank 1-alliansen. Dette omfatter utvikling av datatekniske løsninger i alliansesamarbeidet, provisjoner fra forsikrings- og spareprodukter, administrative tjenester, leie av lokaler mv. Avtalene er vurdert å være på markedsmessige vilkår. I tillegg deltar banken i kapitalforhøyelser i nærstående selskaper, se note 39 om investering i eierinteresser.

Note 42 - Eierandelskapital- og eierstruktur

Eierandelskapital

Bankens eierandelskapital utgjør 2.596.728.860 kroner fordelt på 129 836 443 egenkapitalbevis, hvert pålydende 20,00 kroner. Per 31. desember 2019 var det 10 267 egenkapitalbevisiere (9 371 per 31. desember 2018).

Eierandelskapitalen er tatt opp på følgende måte (i hele kroner):

År	Endring	Endring i eierandelskapital	Total eierandelskapital	Antall egenkapitalbevis
1991	Rettet emisjon	525.000.000	525.000.000	5.250.000
1992	Rettet emisjon	75.000.000	600.000.000	6.000.000
2000	Ansatt emisjon	5.309.900	605.309.900	6.053.099
2001	Ansatt emisjon	4.633.300	609.943.200	6.099.432
2002	Ansatt emisjon	4.862.800	614.806.000	6.148.060
2004	Fondsemisjon	153.701.500	768.507.500	7.685.075
2005	Rettet emisjon	217.424.200	985.931.700	9.859.317
2005	Ansatt emisjon	23.850.000	1.009.781.700	10.097.817
2005	Splitt	-	1.009.781.700	40.391.268
2005	Fortrinnsemisjon	252.445.425	1.262.227.125	50.489.085
2007	Utbytteemisjon	81.752.950	1.343.980.075	53.752.203
2007	Ansatt emisjon	5.420.000	1.349.400.075	53.976.003
2008	Utbytteemisjon	90.693.625	1.440.093.700	57.603.748
2008	Ansatt emisjon	6.451.450	1.446.545.150	57.861.806
2009	Fondsemisjon	289.309.025	1.735.854.175	69.434.167
2010	Ansatt emisjon	12.695.300	1.748.549.475	69.941.979
2010	Fortrinnsemisjon	624.082.675	2.372.632.150	94.905.286
2011	Fortrinnsemisjon	625.000	2.373.257.150	94.930.286
2012	Nedsettelse av pålydende	-474.651.430	1.898.605.720	94.930.286
2012	Fortrinnsemisjon	569.543.400	2.468.149.120	123.407.456
2012	Ansatt emisjon	16.220.200	2.484.369.320	124.218.466
2012	Rettet emisjon	112.359.540	2.596.728.860	129.836.443

20 største eiere	Antall	Andel
State Street Bank and Trust CO (nominee)	5.596.264	4,31 %
VPF Nordea Norge	4.911.723	3,78 %
Sparebankstiftelsen SMN	3.965.391	3,05 %
VPF Odin Norge	3.442.919	2,65 %
Danske Invest Norske Aksjer Institusjon II	3.314.149	2,55 %
VPF Pareto Aksje Norge	2.368.292	1,82 %
VPF Alfred Berg Gambak	2.254.451	1,74 %
Morgan Stanley & Co. International	2.084.858	1,61 %
State Street Bank and Trust Comp (nominee)	2.044.622	1,57 %
JPMorgan Chase Bank, N.A., London (nominee)	2.023.423	1,56 %
Pareto Invest AS	1.815.271	1,40 %
Forsvarets Personellservice	1.779.246	1,37 %
VPF Nordea Kapital	1.503.225	1,16 %
Danske Invest Norske Aksjer Institusjon I	1.372.975	1,06 %
J.P. Morgan Bank Luxembourg (nominee)	1.370.104	1,06 %
MP Pensjon PK	1.352.771	1,04 %
VPF Eika Egenkapitalbevis	1.349.141	1,04 %
Handelsbanken Nordiska Småbolagsfond	1.316.359	1,01 %
Citibank N.A (nominee)	1.293.691	1,00 %
VPF Nordea Avkastning	1.249.111	0,96 %
Sum for de 20 største eiere	46.407.986	35,74 %
Øvrige eiere	83.428.457	64,26 %
Utstedte egenkapitalbevis	129.836.443	100,00 %

Utbyttepolitikk

SpareBank 1 SMN sitt mål er å forvalte konsernets ressurser på en måte som gir egenkapitalbeviserne en god, stabil og konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og kursstigning på egenkapitalbevisene.

Årsoverskuddet vil bli fordelt mellom eierkapitalen (egenkapitalbeviserne) og grunnfondskapitalen (tidl. sparebankens fond) i samsvar med deres andel av bankens egenkapital.

SpareBank 1 SMN legger til grunn at omlag halvparten av eierkapitalens andel av overskuddet utbetales som utbytte, og tilsvarende at omlag halvparten av grunnfondskapitalens andel av overskuddet utbetales som gaver eller overføres til en stiftelse. Dette forutsatt at soliditeten er på et tilfredsstillende nivå. Ved fastsettelse av utbyttet blir det tatt hensyn til forventet resultatutvikling i en normalisert markedssituasjon, eksterne rammebetingelser og behov for kjernekapital.

Note 43 - Resultat per aksje

Egenkapitalbeviserens andel av resultatet er beregnet som resultat etter skatt fordelt i forhold til gjennomsnittlig antall egenkapitalbevis i regnskapsåret. Det foreligger ikke opsjonsavtaler knyttet til egenkapitalbevisene slik at utvannet resultatet er overensstemmende med resultat per egenkapitalbevis.

(mill. kr)	Januar - Desember	
	2019	2018
Grunnlag årsresultat som fordeles mellom EK-bevisiere og grunnfondskapital 1)	2.458	2.018
Resultat til egenkapitalbevisiere, fordelt etter egenkapitalbevisbrøk 2)	1.572	1.291
Gjennomsnittlig antall utstedte egenkapitalbevis fratrukket egne bevis	129.496.367	129.411.807
Resultat per egenkapitalbevis	12,14	9,97

1) Korrigert årsresultat	Januar - Desember	
	2019	2018
Konsernets årsresultat	2.563	2.090
- ikke-kontrollerende eierinteressers andel av årsresultat	-56	-34
- korrigert for renter på hybridkapital ført direkte mot EK	-49	-37
Korrigert årsresultat	2.458	2.018

2) Beregning av egenkapitalbevisbrøk (morbank) (mill. kr)	31.12.19		31.12.18	
Eierandelskapital	2.597		2.597	
Utjevningsfond	6.144		5.602	
Overkursfond	895		895	
Fond for urealiserte gevinster	121		99	
Annen egenkapital	-		-	
A. Sum egenkapitalbevisierens kapital	9.758		9.193	
Grunnfondskapital	5.432		5.126	
Fond for urealiserte gevinster	68		56	
Annen egenkapital	-		-	
B. Sum grunnfondskapital	5.500		5.182	
Avsetning gaver	474		373	
Avsatt utbytte	840		661	
Egenkapital ekskl. hybridkapital	16.572		15.409	
Egenkapitalbevisbrøk A/(A+B)	64,0%		64,0%	
Egenkapitalbevisbrøk til disponering	64,0%		64,0%	

Note 44 - Utbytte/konsernbidrag fra datterselskaper

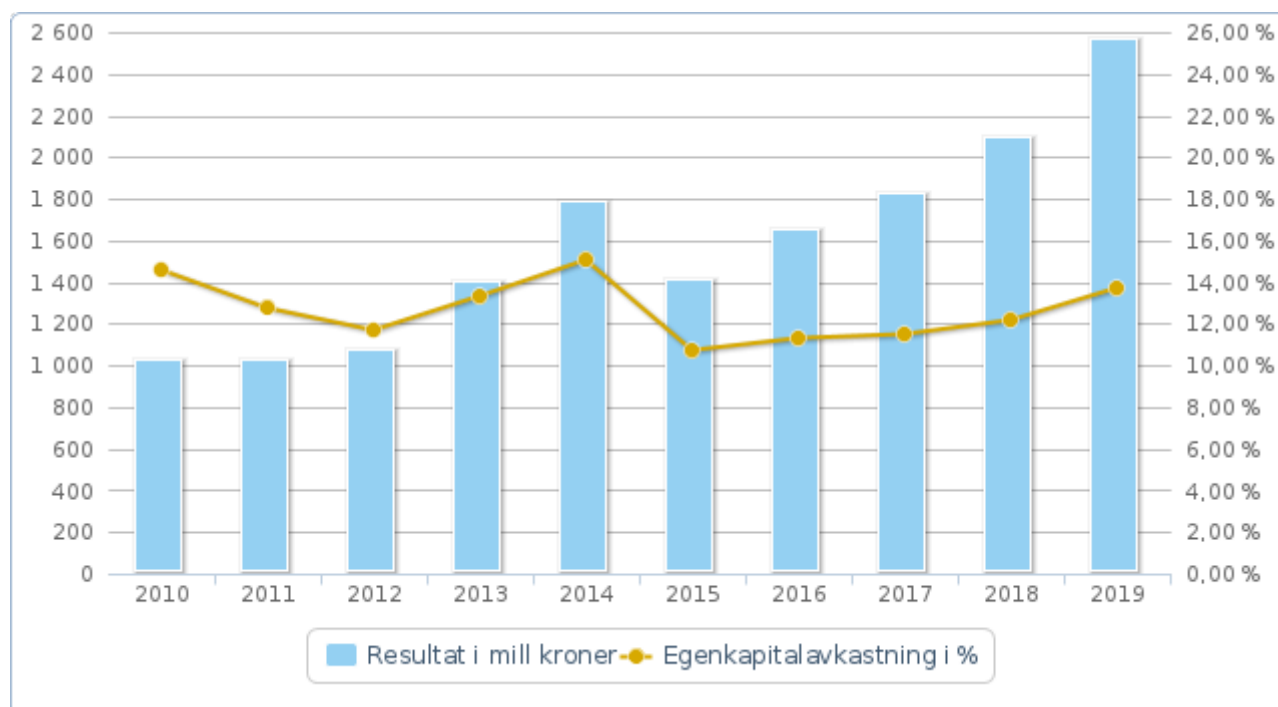
(Mill. kr)	2019	2018
SpareBank 1 Finans Midt-Norge	68	62
EiendomsMegler 1 Midt-Norge	12	23
SpareBank 1 Regnskapshuset SMN	44	-
SpareBank 1 SMN Invest	31	63
SpareBank 1 SMN Card Solutions	-	1
SpareBank 1 SMN Kvartalet	5	-
St. Olavs Plass 1 SMN	1	-
Sparebank 1 Bygget Steinkjer	1	1
Sum utbytte	162	151

Analyse av regnskapet (konsern)

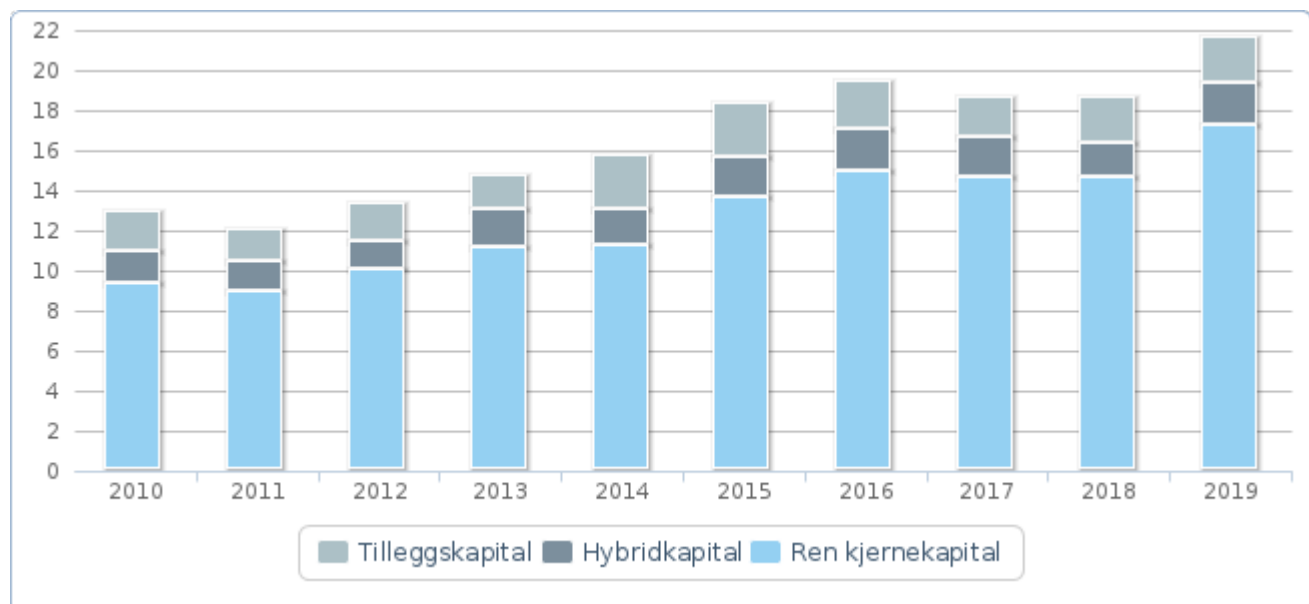
Resultatanalyse, mill kr	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Renteinntekter	4.626	4.057	3.825	3 597	4 031	4 265	4 118	3 928	3 891	3 422
Rentekostnader	1.939	1.655	1.600	1 714	2 159	2 475	2 502	2 451	2 499	2 105
Rentenetto	2.687	2.403	2.225	1 883	1 872	1 790	1 616	1 477	1 392	1 317
Provisjonsinntekter	2.290	2.177	2.005	1 674	1 545	1 512	1 463	1 139	919	855
Resultat eierinteresser	879	423	443	423	448	527	355	244	248	276
Resultat finansielle investeringer	322	334	317	521	11	193	147	207	186	133
Sum inntekter	6.178	5.337	4.989	4 502	3 876	4 021	3 580	3 067	2 746	2 582
Personalkostnader	1.699	1.584	1.426	1 159	1 093	1 002	914	924	810	583
Andre driftskostnader	1.098	1.040	943	844	838	787	807	730	672	557
Sum kostnader	2.797	2.624	2.369	2 003	1 931	1 789	1 722	1 654	1 482	1 140
Resultat før tap	3.380	2.713	2.621	2 499	1 945	2 232	1 859	1 413	1 264	1 441
Tap på utlån og garantier	299	263	341	516	169	89	101	58	27	132
Resultat før skatt	3.081	2.450	2.279	1 983	1 776	2 143	1 758	1 355	1 236	1 309
Skatt	518	509	450	341	370	362	388	295	255	260
Resultat virksomhet holdt for salg	0	149	-1	4	- 1	0	30	16	43	- 27
Overskudd	2.563	2.090	1.828	1 647	1 406	1 782	1 400	1 077	1 024	1 022
Utbytte	840	661	571	389	292	292	227	195	190	285
Balanseutvikling, mill kr										
Kontanter og innskudd i finansinstitusjoner	2.871	5.957	7.527	4.207	5.677	5.965	5.984	4.091	4.075	2.532
Verdipapirer og derivater	35.508	32.438	31.672	29.489	30.282	27.891	26.358	25.614	21.485	22.948
Brutto utlån	126.277	120.473	112.071	102.325	93.974	90.578	80.548	74.943	73.105	69.847
- Tapsavsetninger / Individuelle nedskrivninger utlån	998	744	765	632	183	172	173	144	172	222
- Gruppevisse nedskrivninger utlån	0	0	347	339	376	295	295	295	290	290
Øvrige aktiva	3.004	2.581	3.096	3.030	2.540	2.080	2.938	3.766	3.251	3.182
Eiendeler	166.662	160.705	153.254	138.080	131.914	126.047	115.360	107.975	101.455	97.997
Innskudd fra finansinstitusjoner	8.853	9.214	9.607	10.509	8.155	9.123	6.581	7.410	9.118	13.062
Innskudd fra kunder	85.917	80.615	76.476	67.168	64.090	60.680	55.927	52.252	47.871	42.786
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og derivater	46.541	47.251	45.537	40.390	40.569	39.254	36.806	33.121	31.306	29.625
Øvrig gjeld	2.841	2.671	1.924	1.532	1.734	1.095	1.485	2.070	2.122	1.922
Ansvarlig lånekapital	2.090	2.268	2.201	3.182	3.463	3.371	3.319	3.040	2.690	2.756
Egenkapital	20.420	18.686	17.510	15.299	13.904	12.524	11.242	10.082	8.348	7.846
Gjeld og egenkapital	166.662	160.705	153.254	138.080	131.914	126.047	115.360	107.975	101.455	97.997
Nøkkeltall										
Forvaltningskapital	166.662	160.704	153.254	138.080	131.914	126.047	115.360	107.919	101.455	97.997
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	165.154	156.992	145.948	137.060	128.355	117.794	111.843	105.500	98.465	91.317
Brutto utlån	126.277	120.473	112.071	102.325	93.974	90.578	80.548	74.943	73.105	69.847
Brutto utlån inkl. lån solgt til SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt	167.777	160.317	148.784	137.535	127.378	120.435	112.283	104.925	95.232	87.665
Brutto utlån til lønnstakere	115.036	108.131	98.697	89.402	80.725	74.087	68.591	62.587	55.034	49.619
Brutto utlån til næringsliv og offentlig sektor	52.740	52.186	50.087	48.133	46.653	46.348	43.692	42.322	40.198	38.046
Innskudd	85.917	80.615	76.476	67.168	64.090	60.680	55.927	52.252	47.871	42.786
Innskudd fra lønnstakere	35.664	33.055	31.797	29.769	28.336	26.496	23.891	22.279	20.860	19.052
Innskudd fra næringsliv og offentlig sektor	50.253	47.561	44.678	37.398	35.754	34.184	32.036	29.973	27.011	23.734
Innskuddsdekning (Innskudd / utlån i balansen)	68 %	67 %	68 %	66 %	68 %	67 %	69 %	70 %	65 %	61 %
Innskuddsdekning (Innskudd / utlån inkl										

SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt))	51 %	50 %	51 %	49 %	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %	49 %
Kapitaldekning										
Ren kjernekapital	15.830	14.727	13.820	13.229	12.192	10.679	9.374	8.254	6.687	6.177
Kjernekapital	17.742	16.472	15.707	15.069	13.988	12.382	10.989	9.357	7.856	7.286
Ansvarlig kapital	19.854	18.743	17.629	17.185	16.378	14.937	12.417	10.943	9.055	8.646
Risikoveid volum	91.956	101.168	94.807	88.788	89.465	95.317	84.591	82.446	75.337	66.688
Ren kjernekapitaldekning	17,2 %	14,6 %	14,6 %	14,90 %	13,63 %	11,20 %	11,08 %	10,01 %	8,87 %	9,27 %
Kjernekapitaldekning	19,3 %	16,3 %	16,6 %	16,97 %	15,63 %	12,99 %	12,99 %	11,35 %	10,43 %	10,93 %
Kapitaldekning	21,6 %	18,5 %	18,6 %	19,36 %	18,31 %	15,67 %	14,68 %	13,27 %	12,02 %	12,97 %
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio)	7,5 %	7,4 %	7,2 %	7,4 %	6,7 %	6,0 %				
Kostnader i % av inntekter	45 %	49 %	47 %	44 %	50 %	44 %	48 %	54 %	53 %	44 %
Tapsprosent utlån (inkl lån solgt til SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt)	0,18 %	0,17 %	0,23 %	0,39 %	0,14 %	0,08 %	0,09 %	0,06 %	0,03 %	0,16 %
Egenkapitalavkastning	13,7 %	12,2 %	11,5 %	11,3 %	10,7 %	15,1 %	13,3 %	11,7 %	12,8 %	14,6 %
Utlånsvekst (brutto utlån inkl lån solgt til SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt)	4,7 %	7,8 %	8,2 %	8,0 %	5,8 %	7,3 %	7,0 %	10,2 %	8,6 %	13,2 %
Innskuddsvekst	6,6 %	5,4 %	13,9 %	4,8 %	5,6 %	8,5 %	7,0 %	9,2 %	11,9 %	14,9 %
Antall ansatte	1.588	1588	1482	1328	1298	1273	1238	1216	1153	1117
Antall årsverk	1.509	1.493	1.403	1254	1208	1192	1159	1135	1109	1035
Antall bankkontor	46	48	48	48	49	49	50	51	54	54

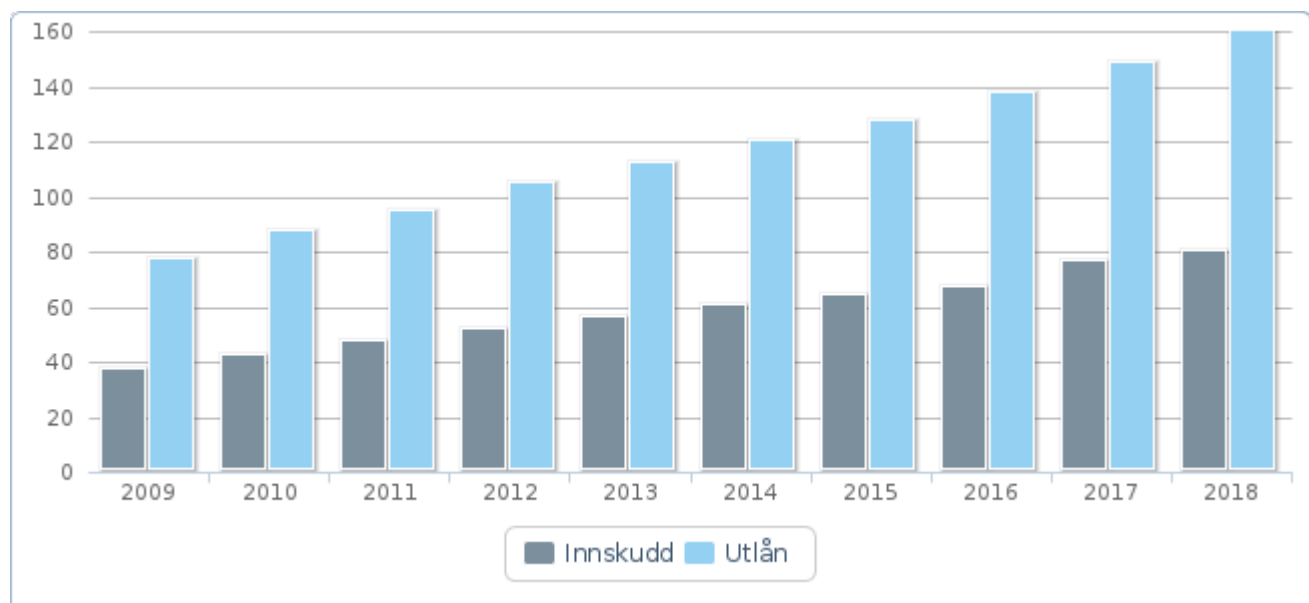
Resultat per år

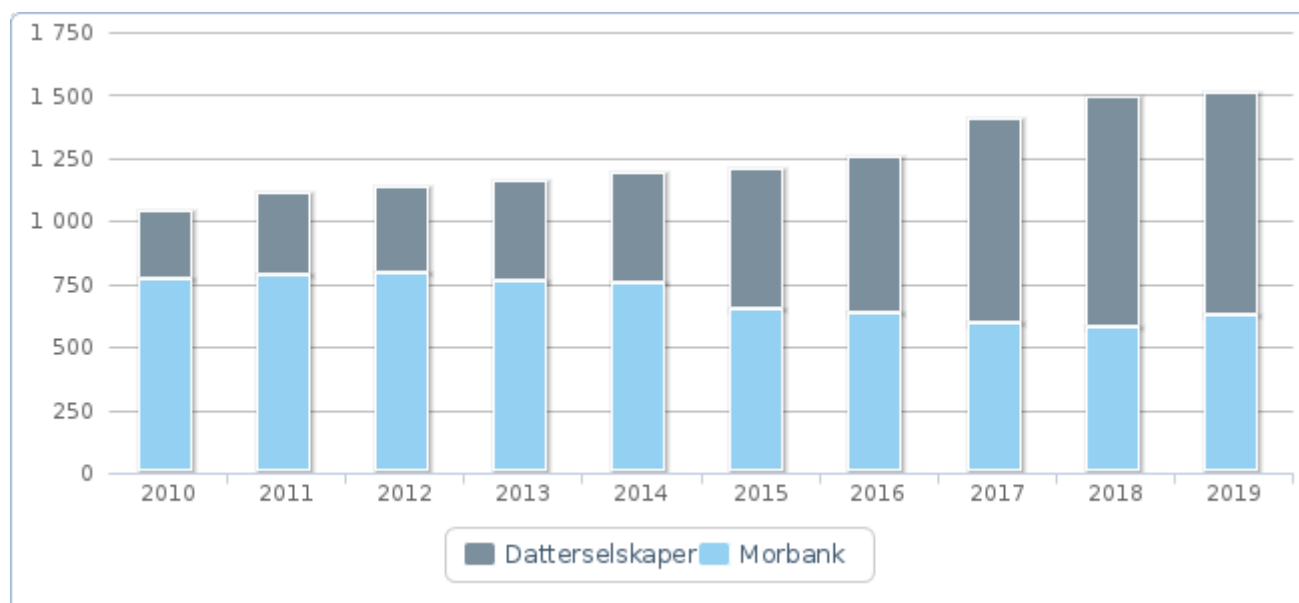
Kapitaldekning i prosent

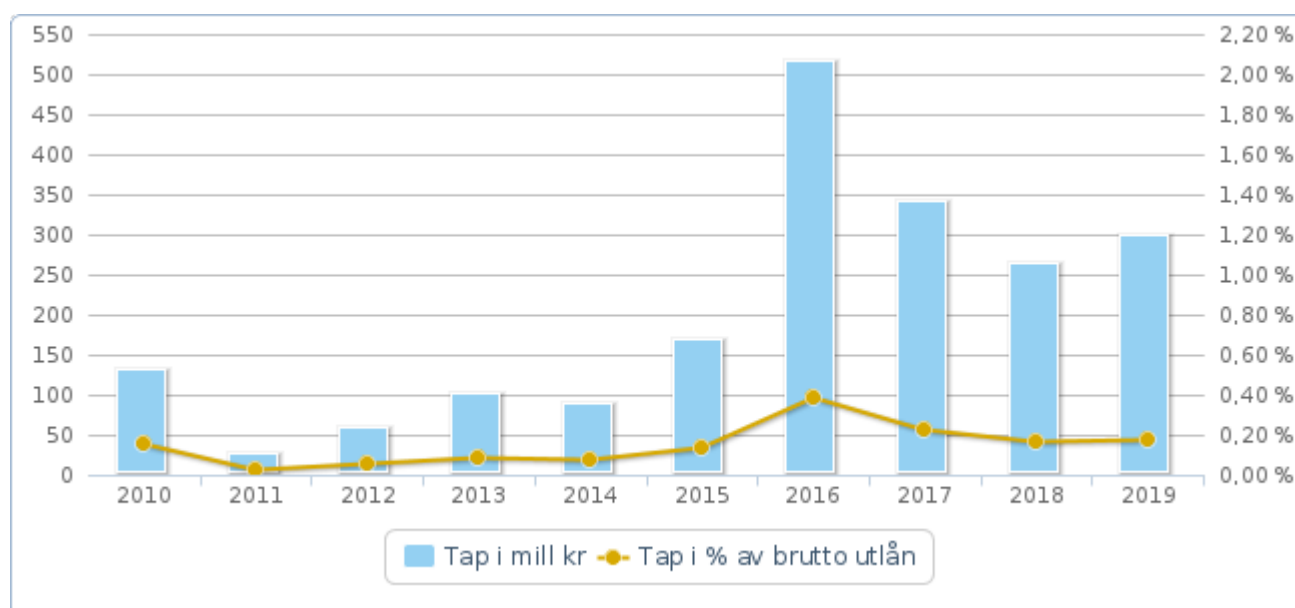
Utlån - innskudd (mrd kroner)

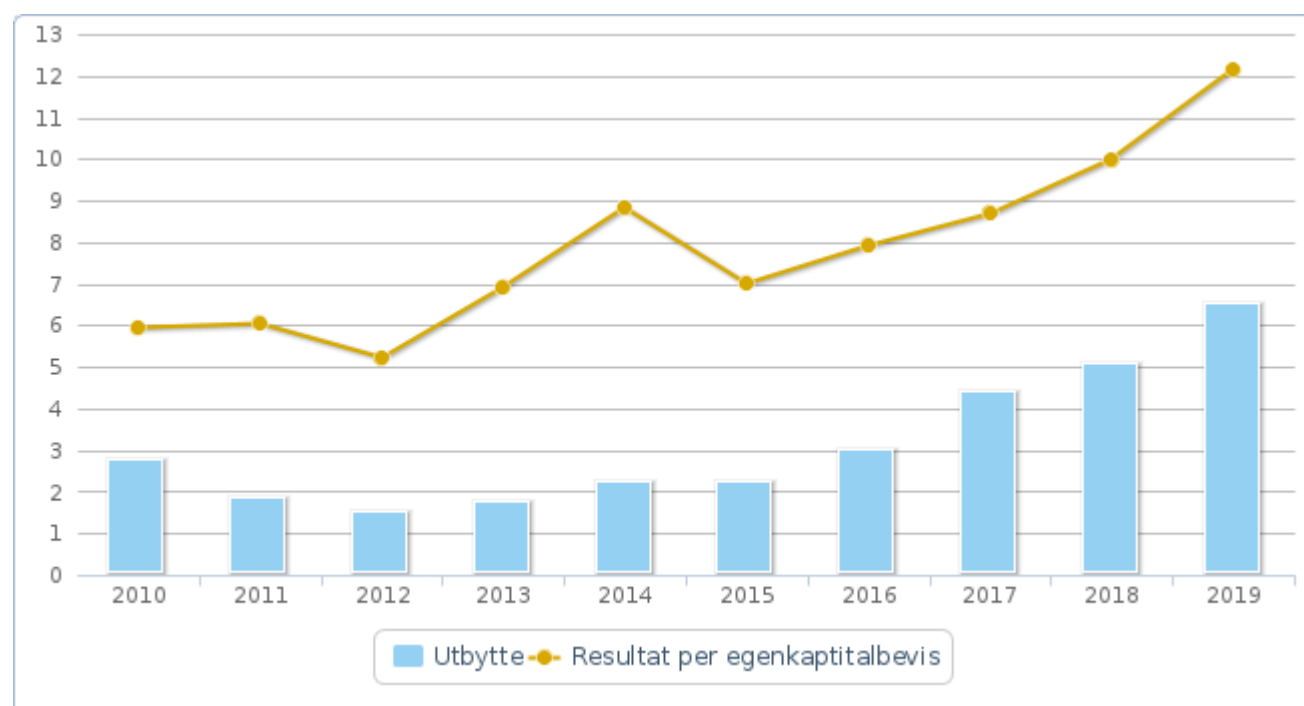
Årsverksutvikling

Tap på utlån

Utbytte og resultat per egenkapitalbevis

Erklæring i henhold til verdipapirhandelens § 5-5

Erklæring fra styret og konsernsjef

Vi erklærer etter beste overbevisning at

- årsregnskapet for morbanken og konsernet for 2019 er utarbeidet i samsvar med IFRS som fastsatt av EU, med de tilleggsopplysninger som følger av regnskapsloven
- årsregnskapsopplysningene gir et rettviseende bilde av morbanken og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet samt at
- årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til morbanken og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer konsernet står overfor.

Trondheim, 5. mars 2020
Styret i SpareBank 1 SMN

Kjell Bjordal
Styrets leder

Bård Benum
Nestleder

Christian Stav

Mette Kamsvåg

Tonje Eskeland Foss

Morten Loktu

Janne T. Thomsen

Christina Straub
Ansatterepresentant

Inge Lindseth
Ansatterepresentant

Jan-Frode Janson
Konsernsjef

Til representantskapet i SpareBank 1 SMN

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert SpareBank 1 SMNs årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap, totalresultat, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap, totalresultat, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til SpareBank 1 SMN per 31. desember 2019 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet SpareBank 1 SMN per 31. desember 2019 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2019. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

Sentrale forhold ved revisjonen

Hvordan vi i vår revisjon håndterte sentrale forhold ved revisjonen

Verdien av utlån til kunder

Utlån utgjør en betydelig andel av verdien av eiendelene i balansen. Vurdering av avsetningsbehovet på utlån er basert på et

Ved vår revisjon av avsetninger til tap på utlån vurderte og testet vi utformingen og effektiviteten av kontroller for kvalitetssikring av anvendte forutsetninger og

modellbasert rammeverk med elementer som krever at ledelsen bruker skjønn. Rammeverket er komplekst og omfatter store mengder data og skjønnsmessige parametere.

Vi fokuserte på verdsettelsen av utlån på grunn av betydningen avsetningsvurderingene har for verdien, og det faktum at bruk av skjønn har et potensiell virkning på resultatet for perioden. I tillegg er det en iboende risiko for feil på grunn av kompleksiteten og mengden data som benyttes i modellen.

Bruk av tapsmodeller for å beregne forventet kredittap innebærer bruk av skjønn. Vi har særlig fokusert på:

- Klassifisering av porteføljene etter risiko og type segment,
- Identifisering av lån hvor det har vært en vesentlig økning i kredittisiko,
- Hvordan lånene blir kategorisert i ulike trinn,
- Ulike parametere som sannsynlighet for mislighold, tap ved mislighold og tapsscenarioer.

I tillegg foretas individuelle avsetninger for utlån hvor det foreligger objektive indikasjoner på verdifall. For offshore-porteføljen er det gjort særskilte vurderinger med hensyn til sannsynlighet for mislighold under ulike scenarioer og tilhørende realisasjonsverdier. Vurderingene krever at ledelsen bruker skjønn.

Note 2, note 3, note 6, og note 10 til regnskapet er relevante for beskrivelsen av selskapets tapsmodell og for hvordan selskapet estimerer sine tapsavsetninger etter IFRS 9.

beregningsmetoder. Videre testet vi detaljer både i avsetningene beregnet ved bruk av modellen og i avsetningene som er beregnet individuelt.

For utlån hvor det ikke forelå objektive indikasjoner på verdifall ble nedskrivningsbeløp beregnet for grupper av utlån basert på et modellverk. Vi testet modellverket og tok stilling til relevansen og rimeligheten av viktige forutsetninger som var benyttet i beregningen.

Vi opparbeidet oss en detaljert forståelse av prosessen og testet relevante kontroller rettet mot å sikre:

- Kalkulasjoner og metode som ble benyttet,
- At modellen som ble benyttet var i henhold til rammeverket og at modellen virket som den skulle, og
- Påliteligheten og nøyaktigheten av data som blir benyttet i modellen.

Vår testing av kontrollene ga ingen indikasjoner på vesentlige feil i modellen eller avvik fra IFRS 9.

Vårt arbeid omfatter tester rettet mot selskapets finansielle rapporteringssystemer relevant for finansiell rapportering. Selskapet benytter eksterne serviceleverandører for å drifte enkelte sentrale kjerne IT-systemer. Revisor hos de relevante serviceorganisasjonene er benyttet til å evaluere design og effektivitet av- og teste etablerte kontroller som skal sikre integriteten av IT-systemene som er relevante for finansiell rapportering. Revisor har i den forbindelse avgitt rapporter som blant annet omfattet testing om sentrale beregninger foretatt av kjernesystemene ble utført i tråd med forventningene, herunder renteberegninger og amortiseringer. Testingen omfattet dessuten integriteten av data, endringer av og tilgang til systemene.

For å kunne legge informasjonen i revisors rapporter til grunn for våre vurderinger, forsikret vi oss om revisorens kompetanse og objektivitet og vi gjennomgikk tilsendte rapporter og vurderte mulige avvik og tiltak. Vi har også selv gjennomført testing av tilgangskontroller til IT-systemer og arbeidsdeling der det var nødvendig av hensyn til våre egne konkrete revisjonshandlinger. Våre vurderinger og tester underbygger at vi kunne legge til grunn at dataene som håndteres i- og beregningene som foretas av selskapets eksterne kjernesystem var

pålitelige. Dette var et nødvendig grunnlag for vår revisjon.

For utlån hvor det forelå objektive indikasjoner på verdifall og hvor nedskrivningsbeløpet var individuelt beregnet testet vi et utvalg ved å vurdere de estimerte fremtidige kontantstrømmene ledelsen hadde lagt til grunn for å underbygge beregningen av avsetningsbeløpet. Det fremgår av årsrapporten at samlede problemlån har økt fra 1,0 % til 1,26 % av brutto utlån. Vi utfordret de forutsetningene ledelsen hadde lagt til grunn ved å intervju kredittmedarbeidere og ledelsen om den informasjonen som ble innhentet fra kunder og hvordan påliteligheten av den informasjonen ble vurdert. Vi sammenlignet forutsetningene med ekstern dokumentasjon der dette var tilgjengelig.

Vi opparbeidet oss en detaljert forståelse av scenariomodelleringen for offshore-porteføljen og beregningsmetodikken i denne. Det fremgår av årsrapporten at økningen i andel andre tapsutsatte engasjementer i hovedsak skyldes et fåtall engasjementer innenfor offshoreporteføljen. Vi har vurdert forutsetningene for mislighold i de ulike scenariene og har utfordret ledelsen og kredittmedarbeidere om disse. Vi har gjort våre egne følsomhetsvurderinger. Videre er vesentlig faktorer i modellen, som rater og utnyttelsesnivåer, kontrollert mot eksterne kilder.

Videre testet vi om utlån med individuelle tapsavsetninger var riktig klassifisert i modellen og vurderte rimeligheten av de totale tapsavsetningene. Resultatet av vår testing viste at ledelsen hadde benyttet rimelige forutsetninger i beregningen av avsetningsbeløpet.

Vi har lest de relevante notene og fant at informasjonen der var tilstrekkelige og dekkende.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle konsernet eller å legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir styret en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Trondheim, 5. mars 2020

PricewaterhouseCoopers AS

Rune Kenneth S. Lædre
Statsautorisert revisor

(Elektronisk signert)